

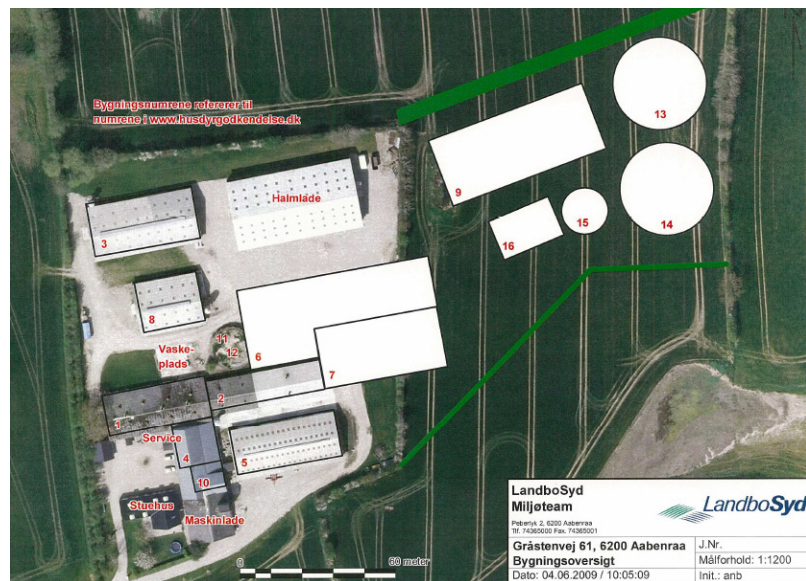

Miljøgodkendelse af Svinebruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

§ 12

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv. af
husdyrbrug med senere
ændringer

Godkendelsesdato:
22.december 2009

**Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
Tlf. 73 76 76 76**

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	6
1.2 Ikke teknisk resumé	6
1.3 Offentlighed	9
2 Generelle forhold	12
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	12
2.2 Meddelelsespligt	13
2.3 Gyldighed	13
2.4 Retsbeskyttelse	13
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	13
2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse	14
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	16
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	16
3.2 Placering i landskabet	19
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	25
4.1 Husdyrhold og staldindretning	25
4.2 Ventilation	28
4.3 Fodringsteknik	29
4.4 Opbevaring af ensilage	30
4.5 Energi- og vandforbrug	31
4.6 Spildevand, samt tag- og overfladevand	33
4.7 Affald	35
4.8 Olietanke	37
4.9 Driftsforstyrrelser og uheld	38
5 Gødningsproduktion og -håndtering	40
5.1 Gødningstyper og mængder	40
5.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning og dybstrøelse	41
5.3 Teknikker til gødningshåndtering	43
5.4 Gylleseparering	43
5.4.1 Miljøgodkendelse af gyllesepareringsanlæg	43
5.4.2 VVM-screening af gyllesepareringsanlæg	47
5.5 Gyllekøling	50
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	52
6.1 Ammoniak og natur	52
6.1.1 Anlæggets påvirkning af beskyttede naturtyper efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.	53
6.1.2 Anlæggets påvirkning af § 3 natur jf. naturbeskyttelsesloven	55
6.1.3 Anlæggets påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder	57
6.2 Lugt	60
6.3 Fluer og skadedyr	61
6.4 Transport	62
6.5 Støj	63
6.6 Støv	65
6.7 Lys	66
7 Påvirkninger fra arealerne	67
7.1 Udbringningsarealerne	67
7.2 Beskyttet natur	70
7.3 Fosfor til vandløb, søer og kystvande	76
7.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	79
7.5 Nitrat til grundvand	80
7.6 Natura 2000	82
7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	85
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	87

9 0-alternativet og andre alternativer	91
10 Husdyrbrugets ophør	92
11 Egenkontrol og dokumentation	93
12 Klagevejledning	95
13 Bilag	97

Datablad

Titel: Miljøgodkendelse af svinebruget "Spanggaard" på Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa. Miljøgodkendelse meddelelser i medfør af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

Miljøgodkendelse af gyllesepareringsanlægget er meddelt i henhold til § 33 i Lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse, jf. LBK nr. 1757 af 22. december 2006 med senere ændringer og bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed med senere ændringer. Listepunkt K 213 Anlæg for oplagring, behandling eller oparbejdning af husdyrgødning, herunder husdyrgødningskomposteringsanlæg og biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af animalsk eller vegetabilsk affald, herunder husdyrgødning og slagteriaffald, på 30 tons pr. dag eller derover.

VVM-screening af etablering af gyllesepareringsanlægget i henhold til § 3 stk. 2 i BEK nr. 1335 af 6. december 2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning. Lov nr. 388 af 6. juni 1991 om planlægning, jf. LBK nr. 1027 af 20. oktober 2008 med senere ændringer.

Godkendelsesdato: 22. december 2009

Ansøger: Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

Telefonnr.: 74 68 63 89

Mobilnummer: 20 46 83 89

E-mail: randi.gaarde.hansen@get2net.dk

Ejer af ejendommen: Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

Kontaktperson: Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa, tlf. 20 46 83 89

Husdyrbrugets navn: Spanggaard

Ejendomsnr.: 5800005863

Matr.nr. og ejerlav: 36, Tumbøl, Felsted

CVR nr.: 25 87 28 27

CVR/p nr.: 100 825 1807

CHRnr.: 95103

Biaktiviteter: Der er ingen biaktiviteter på ejendommen

Andre ejendomme: Der er ikke andre ejendomme

Miljørådgiver: Anita Baagøe og Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, tlf. 74 36 50 23, anb@landbosyd.dk / bbp@landbosyd.dk.
Har fremsendt forslag til miljøgodkendelse

Tilsynsmyndighed: Aabenraa Kommune
Sønderborg Kommune for vilkårene 35, 91 og 96

Kvalitetssikring, miljø: Lene Kragh Møller

Sagsbehandler, natur: Birgitte Mythue

Kvalitetssikring, natur: Tina L. S. Hjørne

Sagsnr: 07/14151

Høring: Sønderborg Kommune

Øvrige afgørelser: § 16 (3 stk.), dispensation til at bygge over spildevandstrykledning, vandindvindingstilladelse, tilladelse til etablering af gyllekøling

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Randi G. Hansen og Jan Jørgensen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen "Spanggaard" beliggende Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem i december 2007. I ansøgningssystemet er der beregninger om bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre. Ansøgning med skema nr. 2274, version 6 er indsendt til Aabenraa Kommune den 15. juli 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 21. oktober 2009. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører en udvidelse af produktionen i to etaper, omhandlende søer, smågrise og slagtesvin, samt 3 heste fra 177,31 DE til i alt 440,18 DE i søer, smågrise og slagtesvin og 3 heste. Husdyrbruget har ikke tidligere være miljøgodkendt.

1. etape vil være en produktionsudvidelse i de eksisterende stalde, hvor dyreholdet vil blive:

- 446 søer, 13.380 smågrise til 33 kg og 300 slagtesvin samt 3 heste, svarende til 200,08 DE.

2. etape vil være produktionsudvidelse, hvor dyreholdet vil blive:

- 950 søer, 28.500 smågrise til 33 kg og 1200 slagtesvin samt 3 heste, svarende til 440,18 DE

I forbindelse med 2. etape opføres:

- En smågrise- og slagtesvinestald på ca. 1.700 m² med gyllekøling (ca. 63 m x ca. 27 m)
- En drægtighedsstald på ca. 1800 m² med gyllekøling (ca. 75 m x ca. 20 m + ca. 27 m x ca. 11 m)
- En farestald på ca. 1.150 m² med gyllekøling (ca. 48 m x ca. 25 m)
- En gyllebeholder på 5.000 m³
- En gyllebeholder på 5.000 m³
- En gyllebeholder på 1.000 m³
- En plads til separationsanlæg og fibercontainer på ca. 100 m²

Bygge- og anlægsarbejdet forventes at starte i juni 2011 og afsluttes i juni 2013. Umiddelbart efter byggeriets afslutning indsættes der dyr i staldene.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Gråstenvej 61 udvider fra de nuværende 446 søer, 11.150 smågrise og 300 slagtesvin, samt 3 heste svarende til 177,31 DE til 1. etape med 446 søer, 13.380 smågrise til 33 kg og 300 slagtesvin, samt 3 heste svarende til 200,08 DE og derefter 2. etape med 950 søer, 28.500 smågrise til 33 kg og 1.200 slagtesvin svarende til 440,18 DE. Alt gyllen separeres. Der afgives 157,99 DE væskefraktion og 6,91 DE dybstrøelse til andre bedrifter. Der hører i alt 311,18 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 199,17 ha af udbringningsarealer i form af gylleaftaler.

Der er udover denne miljøgodkendelse udarbejdet 3 § 16 godkendelser til gylleaftalearealerne. Hovedparten af udbringningsarealerne ligger indenfor 4 km af Felsted. En enkel gylleaftale ligger indenfor 7 km fra Store Jyndevad. Alle udbringningsarealerne fremgår af kortbilaget.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Der bliver etableret en smågrise- og slagtesvinestald på ca. 1.700 m², en drægtighedsstald på ca. 1.800 m² og en farestald på ca. 1.150 m² som alle placeres øst for eksisterende produktionsanlæg. Den eksisterende byggestil er bygninger i rødt stål/ røde mursten med gråt ståltag. De kommende bygninger vil være betonelementer i en rød svensk granit.

Der bliver etableret 3 gyllebeholdere i stedet for de eksisterende. To gyllebeholdere på 5.000 m³ og en gyllebeholder på 1.000 m³. Den lille gyllebeholder ligger i forbindelse med en støbt plads på ca. 100 m², hvor separationsanlæg og fibercontainer placeres. Desuden opføres der 2 siloer på 6 tons, 2 siloer på 20 tons og 4 siloer på 30 tons.

Hele produktionsanlægget kommer til at ligge samlet. Der er ansøgt om dispensation fra naboskel til etape 2.

For at mindske det samlede anlægs visuelle indflydelse på det omkringliggende landskab stilles der krav om beplantning ved produktionsanlægget.

Landskabelige værdier

Der er udarbejdet visualiseringer, der giver indtryk af de ansøgte nye bygningers indvirkning i landskabet. Bygningerne vil blive gravet delvist ned i terrænet, både for at de skal virke mindre fremtrædende i landskabet, og for at sikre en niveauforskel i forhold til terrænet syd for bygningerne, så gylle i tilfælde af brud på beholder ikke kan løbe ned i Bjerndrup Mølleå.

Lugt, støv og støj

Produktionen vil forsætte i de eksisterende stalde, og der etableres en smågrise- og slagtesvinestald, en drægtighedsstald og en farestald, som placeres længere væk fra naboerne, hvorfor denne ifølge beregningerne ikke medfører forøgede lugtgener for naboerne. Nærmeste nabo ligger ca. 201 meter fra det samlede anlæg og den beregnede geneafstand for lugt er ca. 182 meter. Der ligger ingen byzone, sommerhusområde eller lokalplans udpegede boligområder inden for 1000 m fra produktionen.

Ved levering af foder kan der forekommer støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 410 til ca. 785 årligt.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særligt sårbar natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1000 m fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 område ved Hostrup sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark ligger ca. 2 km vest for anlægget.

Aabenraa kommune og Sønderborg kommune har særskilt vurderet produktionens påvirkning af beskyttede naturarealer indenfor de to Kommuner, og konklusionen er, at den luftbårne påvirkning af beskyttede naturarealer omkring ejendommen vil være ubetydelig og merbidraget uvæsentligt i forhold til randpåvirkningen fra markerne.

Påvirkning af beskyttede naturområder fra udbringningsarealer

Sønderborg Kommune har vurderet påvirkning af vandhuller i tilknytning til udbringningsarealerne, og konkluderer, at der er nogle vandhuller med en vis naturværdi i tilknytning til udbringningsarealerne, og at disse er potentielle levesteder for padder, herunder også arter omfattet af Habitatdirektivets bilag 4. Der stilles derfor vilkår om 5-m dyrkningsfri bræmmer rundt om vandhullerne, hvor der ikke må sprøjtes, gødes eller foretages jordbehandling.

Der ligger ligeledes vandhuller i tilknytning til udbringningsarealerne i Aabenraa Kommune, som er vurderet at have en moderat til ringe naturværdi. Det kan dog ikke udelukkes at de er potentiel levested for paddearter, herunder bilag IV arter. Der stilles vilkår om 2 m dyrkningsfri bræmme uden gødskning og sprøjtning omkring disse.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt i begge etaper. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare overfor fosfor og nitratudvaskning til overfladevand. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 62,6 kg N/ha efter etape 1 og 60,1 kg N/ha efter etape 2. En del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde, som er følsomt i forhold til grundvand. Her viser beregningerne, at udvaskningen både i etape 1 og etape 2 er under 50 mg nitrat pr. liter og beskyttelsen er dermed overholdt.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det vurderes, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes, at ansøger anvender BAT indenfor:

- Vand og energi, da der bl.a. anvendes vandtildeling med bideventiler, iblødsætning inden vask, lavenergi-lysstofrør og lavenergi-varmepærer.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplan, beredskabsplan osv.
- Staldindretning, da der bl.a. anvendes delvis fast gulv og gyllekøling med genindvinding af varme
- Opbevaring af gødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med et naturligt flydelag
- Udbringning af gødning, da der bl.a. ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, al gylle på vårsæd nedfældes og der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.

Alternative løsninger

Kommunen har været i dialog med ansøger om en del forskellige placeringer af staldbygninger og gyllebeholdere, af hensyn til landskabet og af hensyn til at sikre tilstrækkelig afstand og sikkerhed for at der ikke vil kunne ske forurening af åen i forbindelse med brud på gyllebeholder eller lign. Bygningssættet er derfor placeret længere væk fra åen, og der stilles vilkår om, at bygningerne graves ned i terrænet, så der etableres en niveauforskel i forhold til det omgivende terræn syd for de nye bygninger.

Derudover er der beregnet på både håndtering af den flydende husdyrgødning fra ejendommen som rågylle og som separeret gylle. Ansøger har godtgjort overfor kommunen, at begge typer gødning kan overholde lovens beskyttelsesniveauer med hensyn til nitrat og fosfor.

På denne måde er den valgte placering den mest optimale løsning i forhold til ansøgers ønske og beliggenhed i forhold til omgivelserne. Beregningerne i Miljøstyrelsens ansøgningssystem viser, at geneafstande og udvaskning er inden for de gældende grænser.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i den 8. april 2008 i Aabenraa Ugeavis for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev blev den 26. oktober 2009 orienteret om ansøgningen.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den 30. oktober 2009 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, som har anmodet herom, samt til de klageberettigede. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 12 Klagevejledning. Der var en frist på 6 uger til afgivelse af bemærkninger.

Den 16. november 2009 modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra Charlotte Marseillais. Bemærkningerne er vedlagt som bilag 5. Der er den 8. december 2009 sendt det ønskede kortbilag til Charlotte Marseillais.

Den 9. december 2009 modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra Det Økologiske Råd. Bemærkningerne er vedlagt som bilag 6. Det Økologiske Råd finder ikke at ammoniakreduktionskravet er opfyldt i etape 1. Bilag 1.20 viser, at ammoniakreduktionen er overholdt i etape 1. Beregningerne er for 199,05 DE. Såfremt hele ansøgningen for etape 1 ønskes, fremsendes den ved henvendelse til kommunen. Det Økologiske Råd finder, at dybstrøelsesstalde til smågrise er meget stærkt forurenende og bør ombygges til BAT-stald inden for en rimelig frist. Bedste stald- og lagersystem for smågrise er dybstrøelse i henhold til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 294, bilag 3, tabel 2. Endvidere kommenterer Det Økologiske Råd udnyttelsesgraden af rejktvand, som fremgår at være 65,7 % og bør være 85 %. Her henvises til afsnit 5.4 hvor det fremgår at de 65,7 % er et arealvægtet gennemsnit af dybstrøelse og rejktvand. Rejktvands udnyttelsesgrad er altså sat til 85 % i ansøgningen.

Med hensyn til tallene for fosfor, så kan der forventes et fosforoverskud på godt 9 kg i etape 1 og 6 kg i etape 2. Grunden til denne forskel er separationsanlægget, som forventes sat ind i forbindelse med udvidelsen i etape 2. Begge scenarier overholder det generelle beskyttelsesniveau. At der ikke er et fosforoverskud i før-situationen, kan ikke vurderes ud fra ansøgningen i virkeligheden. Ansøgningssystemet er lavet sådan, at man ikke kan vise den faktiske tilførsel af husdyrgødning, hvis der er købt eller forpagtet arealer ind til ejendommen i

forbindelse med udvidelsen, sådan som det er sket i dette tilfælde. Så kan man kun tilføre det gødning, der er produceret på/tilført til bedriften i før-situationen, og ikke den husdyrgødning, der evt. måtte være tilført de nye arealer i førsituationen. Dette er et bevidst valg fra lovgivers side, for at man skal vurdere belastningen i eftersituationen i sig selv, og ikke se på om der sker en stigning eller et fald. Det gør dog at det er svært at vurdere om der reelt sker en mer-belastning eller ej.

Det skal også siges, at fosforberegningerne er baseret på standardsædskifter, og på standardudbytter. Vanding regnes ikke med i beregningerne, selvom vanding normalt vil føre til et større udbytte og dermed en større fjernelse af fosfor med afgrøderne. Der kan også være lokale variationer, og sædskiftet kan variere i forhold den afgrødesammensætning, der er sat op i referencesædskiftet (f.eks. indgår der 35 % vårkorn, hvilket ikke vil være sandsynligt i dette tilfælde, og hvilket vil give et betydeligt lavere beregnet udbytte). Dette kan der ikke tages højde for i beregningssystemet. Det vil sige, at der ligger en betydelig usikkerhed indbygget i ansøgningsystemet, som vi ikke kan gøre noget ved.

Gylleseparationen er nok den bedste garanti for et lavt fosforindhold i marken, da der vil blive fjernet en meget stor del af tørstoffet og dermed fosforen i gyllen.

Den 11. december 2009 modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra Dansk Ornitologisk Forening lokalafdeling Sønderjylland (DOF Sønderjylland). Bemærkningerne er vedlagt som bilag 7.

DOF Sønderjylland henviser til at ansøgers rådgiver har været sagsbehandler. Ansøgers rådgiver har skrevet et forslag til miljøgodkendelse. Det er Aabenraa Kommune, som er myndighed på godkendelsen, og der er foretaget en grundig gennemgang af forslaget til miljøgodkendelse af kommunen.

Der henvises til tidsfristen på 5 år. I henhold til § 33 i husdyrbrugloven kan der gives 5 år til planlagte udvidelser, samt hvis det er inden for en kortere tidshorisont jf. § 14 i husdyrbrugloven. Dette er tilfældet for denne miljøgodkendelse.

Der henvises til at der ikke gøres noget for at nedbringe ammoniakfordampningen i etape 1. Bilag 1.20 viser, at ammoniakreduktionen er overholdt i etape 1. Beregningerne er for 199,05 DE. Såfremt hele ansøgningen for etape 1 ønskes, fremsendes den ved henvendelse til kommunen.

DOF Sønderjylland mener, at der skal være fast overdækning på gyllebeholderne. Der er i afsnit 5.2 stillet vilkår om flydelagskontrol hver 14. dag.

DOF Sønderjylland henviser til 4° sænkning af temperaturen i gyllen. Der er stillet vilkår vedr. de nødvendige varmepumper og antallet af driftstimer, som er nødvendige for at opnå den ønskede køling. Dette er mere hensigtsmæssigt end vilkår om målinger af temperaturen i overfladen af gyllen. Der er indsat et afsnit i afsnit 5.5.

DOF Sønderjylland kommenterer endvidere at Aabenraa kommune stiller vilkår om 2 m bræmmer, mens Sønderborg kommune kræver 5 m bræmme omkring vandhullerne i projektområdet. Aabenraa Kommune vurderer imidlertid, i hvert enkelt tilfælde, hvor bredde bræmmer, der er behov for, ud fra vandhullernes naturtilstand, naturværdi og sårbarhed. Vandhullerne, som ligger i Aabenraa Kommune har et relativt ringe naturtilstand og naturværdi, hvorfor kravet er 2 m bræmmer.

Vedr. kommentar om fosfor i før- og eftersituation - se ovenfor i svaret til Økologisk Råd. Der er valgt et separeringsanlæg, hvilket er en effektiv måde til at reducere fosforoverskuddet på.

Vedr. belastning med kvælstof så er der store diskussioner blandt eksperterne om effekten af at der udbringes større mængder husdyrgødning, og i hvilket omfang den organiske del af gødningen indbygges i jordpuljen eller potentielt kan tabes. Der er flere forskellige modeller til beregning af kvælstofudvaskning, som kan nå frem til lidt forskelligt resultat, bl.a. ud fra hvilken tidshorisont modellen regner på. Den model der ligger til grund for FarmN og det elektroniske ansøgningsystem har en relativ stor indbygning af organisk N i jordpuljen, og

dermed et relativt mindre tab til omgivelserne. Dette er et valg der er truffet af de personer, der har valgt beregningsmetoderne til www.husdyrgodkendelse.dk, og er ikke noget, vi kan gøre noget ved. Dog kan det siges, at med rejektivand som gødning vil der være en høj udnyttelsesgrad af N i gyllen, og der vil ikke være så stor forskel på om det er husdyrgødning eller handelsgødning, der anvendes. Man må ikke glemme, at al planteavl kræver gødning, og at der altid vil være et tab af N fra dyrkede arealer. I før-situationen, hvor der er mindre husdyrgødning til arealerne, er der regnet med en større mængde handelsgødning.

Den faktiske før-situation er indtastet og lagt ind så godt som muligt, så der er mulighed for at vurdere forskellen i udvaskning af N til grundvandet, og i Farm-N er det muligt at vurdere hvor meget N-udvaskningen ændrer sig fra før til efter. Der er tale om at udvaskningen i før-situationen er beregnet til 58,9 kg N/ha, i etape 1: 62,6 kg N/ha og etape 2: 60,1 kg N/ha. Det vil sige, at der er meget lille forskel på udvaskningen. Den samlede udvaskning som er beskrevet i redegørelsen i udkastet på 3624 kg er ikke for denne bedrift men ud fra det samlede udbringningsareal inkl. gylleaftaler. Det er ikke helt korrekt at gange op på denne måde, da gylleaftalearealerne godkendes særskilt og kan være (og er i nogen tilfælde) pålagt særskilte restriktioner om efterafgrøder mv., derfor er der her i den endelige version kun ganget op med bedriftens egne arealer.

Hvis man ser på de 112,01 ha, der ligger i §12 ansøgningen, er der med en reduktionsprocent på 76% (min.) et beregnet tab til omgivelserne på 1583 kg N i førsituationen, og et tab på 1615 kg N efter etape 2. Forskellen skyldes den højere andel af N i rejektivand, hvor udnyttelsesgraden af gyllen til gengæld er større, således at forskellen til førsituationen er minimal. Der er valgt en teknologi, der begrænser udledningen af fosfor og ikke ændrer på udledningen af kvælstof. Denne bedrift må i øvrigt forventes at blive omfattet af de generelle stramninger, der kommer med Grøn Vækst, vandplaner mv. på lige fod med alle andre, når ellers der kan opnås enighed om hvordan virkemidlerne skal skrues sammen.

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret i Sønderborg Ugeavis og Aabenraa Ugeavis lørdag den 26. december 2009, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndigheder der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 12 Klagevejledning.

2 Generelle forhold

Husdyrbruget er større end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugsloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgning. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse/ændring af det eksisterende husdyrbrug.

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa med ejendoms nr. 5800005863. Ansøger driver ikke andre ejendomme.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 95103, og virksomheden er desuden knyttet til CVR nr. 25872827.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningsskema nummer 2274, version 6, genereret den 3. juli 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 21. oktober 2009. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

Vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 2274, version 6, genereret den 3. juli 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 21. oktober 2009 og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.
3. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.
4. En kopi af denne miljøgodkendelse skal til enhver tid være tilgængelig for driftspersonalet.

2.2 Meddelelsespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

2.3 Gyldighed

Der gives 5 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Vilkår

5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden hhv. 2 og 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være udnyttet 2 henholdsvis 5 år efter meddelelse af godkendelse.

2.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil 22. december 2017.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017.

2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion efter 1. etape på:

- 446 årssøer
- 300 slagtesvin (33 – 102 kg)
- 13.380 smågrise (7,2 – 33 kg)
- 3 heste

Svarende til 200,08 DE

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion efter 2. etape på:

- 950 årssøer
- 1200 slagtesvin (33 – 102 kg),
- 28.500 smågrise (7,2 – 33 kg)
- 3 heste

Svarende til 440,18 DE.

I forbindelse med 2. etape meddeles også miljøgodkendelse til:

- En smågrise- og slagtesvinestald på ca. 1700 m² med gyllekøling (ca. 63 m x ca. 27 m)
- En drægtighedsstald på ca. 1800 m² med gyllekøling (ca. 75 m x ca. 20 m + ca. 27 m x ca. 11 m)
- En farestald på ca. 1.150 m² og gyllekøling (ca. 48 m x ca. 25 m)
- En gyllebeholder på 5.000 m³
- En gyllebeholder på 5.000 m³
- En gyllebeholder på 1.000 m³
- En plads til separationsanlæg og fibercontainer på ca. 100 m²

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø og Natur meddeler endvidere miljøgodkendelse i henhold til § 33 i Lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse, jf. LBK nr. 1757 af 22. december 2006 med senere ændringer og BEK nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed med senere ændringer til etablering af gyllesepareringsanlæg.

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til nedenstående vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt, og
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.
- ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Den 22. december 2009

Lene Kragh Møller
Miljøsagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 82 35
landbrug@aabenraa.dk

Birgitte Myrthue
Naturesagsbehandler
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, 6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 78 63
landbrug@aabenraa.dk

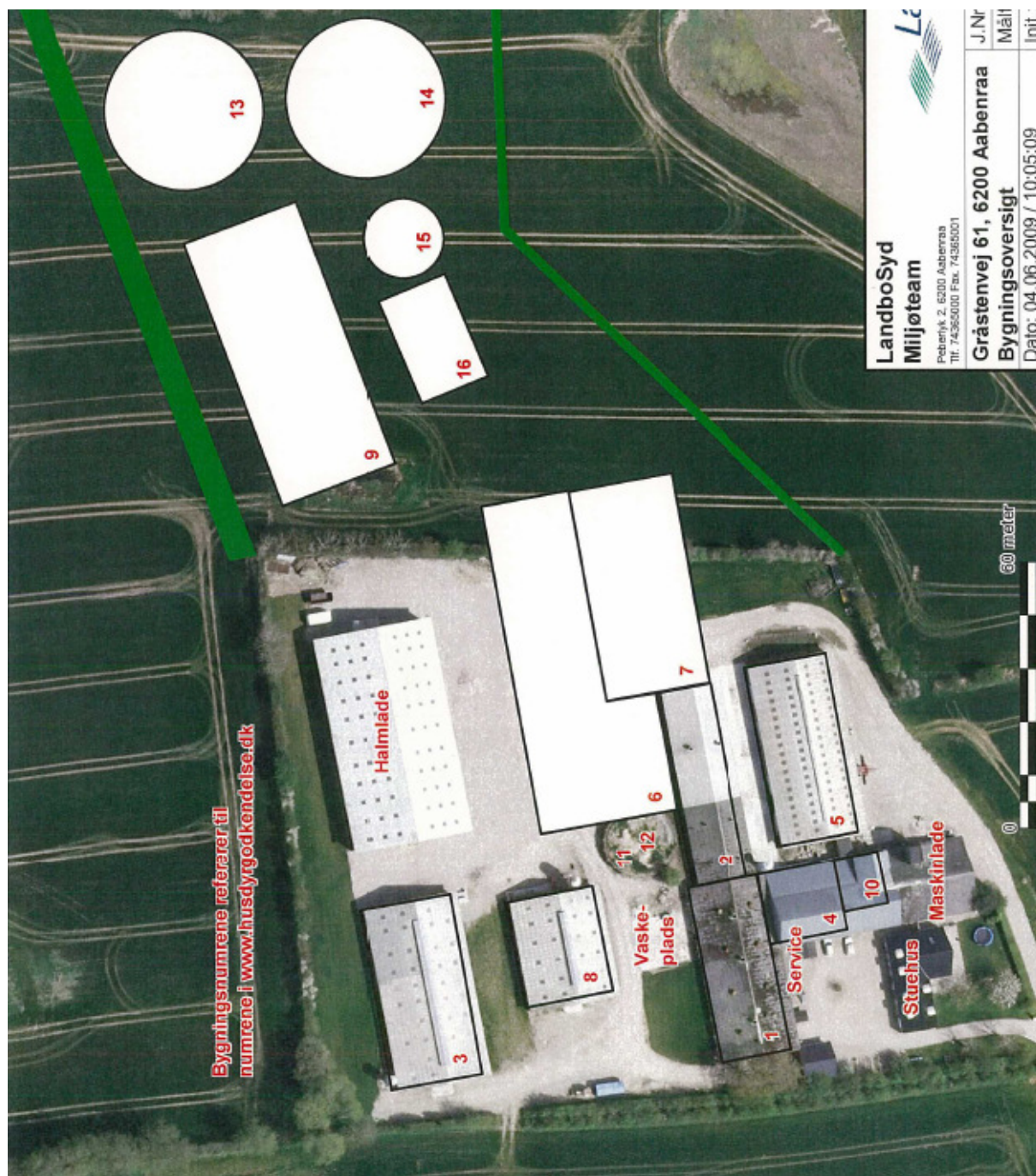
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk

Husdyrbruget er beliggende i landzone. Der gives dispensation for afstanden til naboskel.

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	ca. 1050 m	Byzone i Felsted	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	ca. 9300 m	Område ved Skarrev, nord for Aabenraa Fjord	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	ca. 1500 m	Boligformål i Felsted	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	ca. 1400 m	Kirkepladsen i Felsted	50 m
Nabobeboelse	ca. 170 m	Gråstenvej 60	50 m

Afstandene til kommuneplaner/lokalplaner fremgår af bilag 1.4

Tabel 2 Afstandskrav, fra den nærmeste bygning til udpegningen

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	ca. 55 m	Fra den nye drægtighedsstald, nr. 6	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Den nærmeste levnedsmiddelvirksomhed ligger i Felsted	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 1100 m	Tumbøl Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 15 m	Fra eksisterende stald, nr. 1, til Brøndboring nr. 169.520	25 m
Vandløb	ca. 83 m	Fra eksisterende stald, nr. 5, til Bjerndrup Mølleå	15 m
Dræn	> 15 m	Der er ingen dræn inden for 15 m fra bygninger og gyllebeholdere	15 m
Sø	ca. 300 m	Fra eksisterende stald, nr. 3, til beskyttet sø mod nord	15 m

Privat fælles vej/ offentlig vej	ca. 115 m	Fra eksisterende stald, nr. 1, til offentlig vej.	15 m
Naboskel	ca. 5 m	Bygning nr. 9 og gyllebeholderne nr. 13, 14 og 15 overholder ikke afstandskravene til matr.nr. 362 Tumbøl, Felsted, matr.nr. 14 Tumbøl, Felsted og matr.nr. 108 Ladegård, Kværs. Arealerne ejes af Claus Hissel, der ligeledes ejer det areal, hvorpå de nye bygninger skal placeres. Der er indgået aftale om køb af arealet.	30 m

Afstandene fremgår af bilag 1.4

Der er ansøgt om dispensation fra naboskel
Kommunen meddeler dispensation til afstand til skel, med begrundelse i at bygningernes placering er den bedst mulige løsning af hensyn til landskab, indsigt til ejendommen, samt hensyn til forebyggelse af uheld.

Kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger inden for "Kirkebyggelinien", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Der er ingen bygninger inden for "Kirkelandskaber, men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen" men følgende areal ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark HJM1 og HJM2

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende areal ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark VF-01

Fredede områder

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fredede fortidsminder" og "Fredede områder forslag".

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen "Fredede områder, men følgende areal ligger helt eller delvis inden for udpegningen: mark FK19

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller arealer inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark VF-01 og VF-14

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Kirkebeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger inden for "Kirkebyggelinien", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark FK18, FK17-1, FK17 og FK15.

Fortidsmindebeskyttelseslinie

Som nævnt under "Fredede områder", så er der ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fredede fortidsminder".

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger", men følgende arealer afgrænses helt eller delvist af "Beskyttede sten- og jorddiger": mark FK19, EJ1 og HJM1. Der vil ikke blive ændret på digerne i forbindelse med driften af jorden.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinierne er overholdt, bortset fra krav til afstand til naboskel. Der er søgt separat dispensation fra afstandskrav til naboskel.

Vilkår

6. Stald nr. 9 skal opføres mindst 5 m fra skel mod nord
7. Gyllebeholder 13 skal opføres mindst 5 m fra skel mod nord og øst
8. Gyllebeholder nr. 14 skal opføres mindst 5 m fra skel mod øst

3.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Området er især præget af de storbakkede landbrugsområder med småskove og mange, tætte levende hegn, fritliggende boliger og flere moderne landbrug. Der er næsten ingen påvirkninger fra tekniske anlæg – kun en enkelt vindmølle. Landbrugslandskabet er åbent med udsyn der kun stedvist er afbrudt af bakker, skove, hegne og bygninger. Jorden dyrkes intensivt med store marker, der indhegnes med læhegn. Der er kun få græsningsarealer. Den planlagte udvidelse og gylletanke ligger kun ca. 100 m nord for Bjerndrup Mølleå. Terrænet skrånede ned til Bjerndrup Mølleå, hvor der også er et fugtigt område/lavning.

Landbrugslandskabet er sårbart overfor etablering af nye store landbrugsbygninger og store sammenhængende landbrugsflader, der bliver meget synlige i landskabet. Bygningernes arkitektoniske kvaliteter og vedligeholdelse af beplantning bliver således afgørende for kvaliteten af det fremtidige landbrugsland. De nye landbrugsbygninger vil komme til at dominere udsynet i det storbakkede landbrugsland. Der er et flot udsyn over ådalen Bjerndrup Mølleå for forbigående, der kommer sydfra med Gråstenvej mod Felsted.

Området vest for ejendommen er i "Forslag til Kommuneplan 2009" udpeget som værdifuldt landskab, hvor landskabshensynet skal prioriteres højt. I forbindelse med placering af byggeriet har der været overvejelser om en placering vest for ejendommen og dermed ud imod det værdifulde landskab. Årsagen var at jordbundsforholde her var velegnet til byggeri, da området var forholdsvis tørt. Da byggeriet ville komme til at ligge tæt på naboer, blev denne alternative mulighed fravalgt af ejeren.

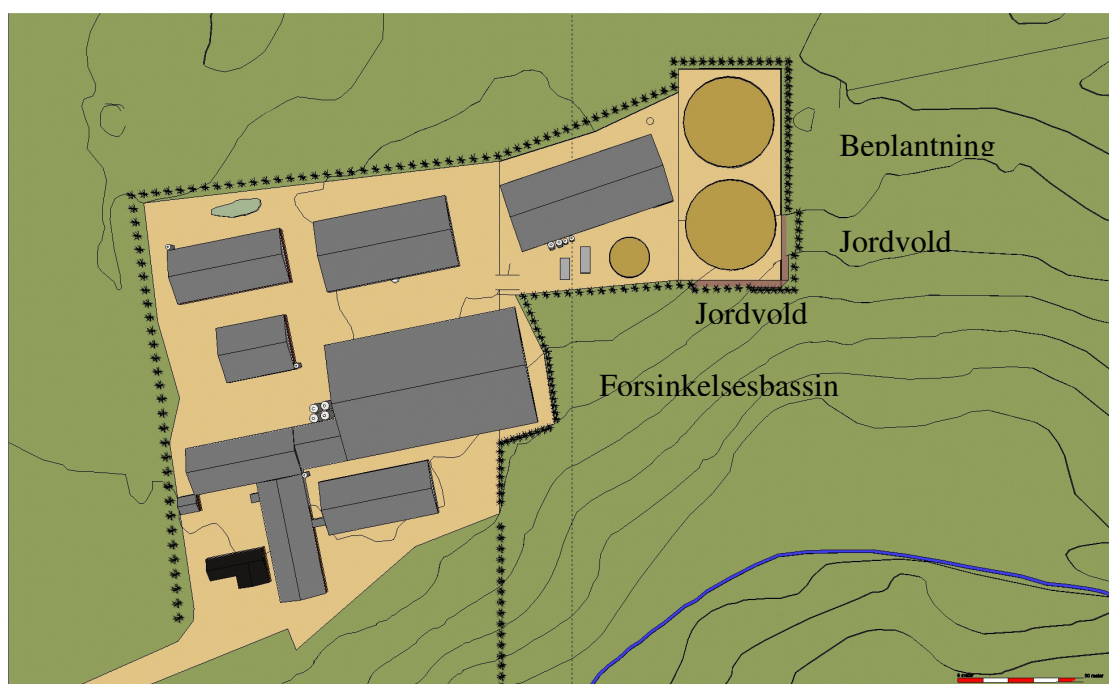
Øst for ejendommen er der et ældre læbælte, hvis dårlige tilstand ikke danner en effektiv afskærmning.

Ejendommen er fra 1827, hvor der sandsynligvis blev drevet et mindre blandet landbrug frem til 1972, hvor svineproduktionen blev udvidet med en ny svinestald. Herefter er ejendommen løbende blevet udvidet bl.a. med svinestalde i 1987, en smågrisestald i 1996 og 1997, og en drægtighedsstald i 1998. I 1999 etableres der en ny svinestald og igen i 2001. Der er således registreret 13 bygninger på ejendommen. De nye landbrugsbygninger opføres i sammenhæng med de eksisterende bygninger.

Her ses en råskitse (uden beplantning og siloer) til visualisering af hele anlægget med eksisterende og fremtidige landbrugsbygninger.

Her ses selve beplantningen samt gyllebarrierens udformning.

Landskabelige værdier

Tabel 3 Materialevalg

	Bygning	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1	Drægtighedsstald	450 m ²	5,0 m	20 °	Røde mursten og gråt eternittag	Løbe-/drægtighedsstald
2	Farestald	560 m ²	5,0 m	20°	Røde mursten og gråt eternittag	Farestald
3	Smågrisestald	850 m ²	7,0 m	20°	Rød stål og gråt eternittag	Smågrise
4	Slagtesvine-stald	280 m ²	8,0 m	15°	Røde mursten og ståltag	Stald i nudrift. Anvendes som servicebygning i ansøgt.
5	Drægtighedsstald	760 m ²	8,0 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå eternittag	Drægtighedsstald
6	Drægtighedsstald	1.800 m ²	11 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå eternittag	Drægtighedsstald
7	Farestald	1.150 m ²	11 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå	Farestald

					eternittag	
8	Smågrisestald	480 m ²	7,0 m	20°	Rød stål og gråt eternittag	Smågrisestald
9	Smågrise- og slagtesvine-stald	1.700 m ²	7,5 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå eternittag	Smågrise- og slagtesvinestald
10	Hestestald	120 m ²	8,0 m	15°	Røde mursten og ståltag	Hestestald
11	Gyllebeholder	800 m ³ / 200 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Fjernes
12	Gyllebeholder	2.040 m ³ / 510 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Fjernes
13	Gyllebeholder	5.000 m ³ / 1.111 m ²	2,5 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
14	Gyllebeholder	5.000 m ³ / 1.111 m ²	2,5 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
15	Gyllebeholder	1.000 m ³ / 250 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
16	Plads til gylle-separationsanlæg og container til fiber	100 m ²	-	-	Betonplads	Plads til gylle-separationsanlæg og container til fiber
4	Servicebygning					
	Lade					
	Stuehus				mursten og sort glaseret teglstenstag	

Derudover opføres 8 nye siloer:

2 stk. 6 tons siloer, som er 5 m høje,

2 stk. 20 tons siloer, som er ca. 7 m høje, samt

4 stk. 30 tons siloer, som er ca. 11 m høje.

De nye siloer vil være hvide glasfibersiloer.

Derudover er der på ejendommen 1 silo a 10 tons, 1 silo a 12 tons, samt 1 silo a 14 tons i det eksisterende byggeri.

De eksisterende siloer er metalfarvede stålsiloer.

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Værdifulde landskaber", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark EJ-2, 6, 3, 2, 12, 13, HP1, HP2, HP3, HP4, HP5 og HP6.

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 2,3 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområde nordvest for anlægget.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 2,0 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 58, Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark og habitatområde nr. 84, Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 7,7 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 102, Flensborg Fjord og Nybøl Nor herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 64, Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen. Følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen "Beskyttede Vandløb": Mark 9, HK1, 5, 7, 4, 8, 15, 15-1, 6, 3, 2, 12, 13, HP2, HP3, HP4, HP1, VF-07, VF-02, VF-03, VF-01, VF-09, VF-10, VF-11, VF-12, VF-13, VF-14, VF-15, VF-16 og VF-17. Og følgende areal grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen: "Beskyttede enge": mark FK19. I forbindelse med mark 15 er der nogle beskyttede vandhuller.

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at stalde, gyllebeholdere og siloer kan placeres som ansøgt med følgende vilkår:

Vilkår

9. Facader og tag på de nye bygninger beklædes med ikke-reflekterende materiale i afdæmpede mørke farver.
10. Byggefeltet, hvor de nye bygninger skal opføres, skal graves ned i terræn, således at der opstår en niveauforskel på 1-1½ m i forhold til det omgivende terræn mod syd. De præcise terrænkvoter skal godkendes af kommunen i forbindelse med udarbejdelse af byggetilladelse.
11. Der etableres afskærmende beplantning på syd-, øst- og nordsiden. Beplantningsbæltet skal være 3 rækket og bestå af de for egnen almindelige forekommende træer og buske og skal etableres i samme år som bygningerne opføres.
12. Den afskærmende beplantning skal vedligeholdes, så den giver en vedvarende og effektiv afskærmning af bygningerne.

13. De nye siloer må ikke overstige en højde på 11 m.
14. Staldene må ikke være højere end 11 m til kip.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Redegørelse

Første etape er en udvidelse i de eksisterende stalde, hvor antallet af smågrise pr. årssø stiger fra 25 stk. om året til 30 stk. om året. Det betyder, at dyreholdet i første etape vil ændre sig til 446 søer, 13.380 smågrise til 33 kg og 300 slagtesvin 33-102 kg samt 3 heste, i alt 200,08 DE. Anden etape er beskrevet i nedenstående tabel.

Der er tale om en kontinuert drift, hvor antallet af dyr på bedriften ligger i det samme niveau over hele året.

Tabel 4 Dyreholdet

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/alder	Stipladser (antal individer)	DE
1	Søer, løbe-/drægtighed	Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	-	75	17,43
2	Søer, farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	-	95	22,50
3	Smågrise	Dybstrøelse	7,2-33 kg	1040	46,05
5	Søer, drægtighed	Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	-	262	60,59
6	Søer, drægtighed	Løsgående, delvis spalter	-	331	76,72
7	Søer, farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	-	187	44,29
8	Smågrise	Dybstrøelse	7,2-33 kg	546	24,18
9	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	7,2-33 kg	2575	114,00
	Slagtesvin	25-49 % fast gulv	33-102 kg	300	33,39
10	Heste	-	-	-	1,03

Stald 4 nedlægges

BAT vedr. staldindretning

Nedenstående tabel giver et overblik over stalderne, deres alder, hvornår de sidst er renoveret, samt staldsystem / gulvsystem.

Tabel 5 Renovering af stald

Bygning		Grundplan ca.	Staldsystem / gulvtype	Opført	Renoveret	Forventet restlevetid
1	Drægtighedsstald	450 m ²	Dybstrøelse og fast gulv	1967 / renoveret i 2001	2001	20 år
2	Farestald	560 m ²	Delvist spaltegulv, linespil	2001	2001	20 år
3	Smågrisestald	850 m ²	Dybstrøelse	1997		30 år
4	Slagtesvine-stald	280 m ²	Dybstrøelse	ca. 1950	Nedlægges som stald	-
5	Drægtighedsstald	760 m ²	Dybstrøelse / delvist spaltegulv, linespil	1998		20 -30 år
6	Drægtighedsstald	1.800 m ²	Delvist spaltegulv m. linespil	2010?		Min. 30 år
7	Farestald	1.150 m ²	Delvist spaltegulv, gyllekøling	2010?		Min. 30 år
8	Smågrisestald	480 m ²	Dybstrøelse	1996		20 år
9	Smågrise- og slagtesvine-stald	1.700 m ²	To-klimastald / delvist spaltegulv, gyllekøling	2010?		
10	Hestestald	120 m ²	Dybstrøelse	Ca. 1950	Nyrenoveres 2010	20 år

Eksisterende stalde

De eksisterende stalde er for en væsentlig del indrettet med dybstrøelse. Dybstrøelse er ikke defineret som værende BAT, men har andre væsentlige fordele i kraft af stor dyrevelfærd. Det er valgt at fortsætte med dybstrøelse i en del af de eksisterende stalde, dels fordi der er gode erfaringer for dyrenes trivsel, og dels fordi stalderne er bygget / renoveret for relativt få år siden. Det vil ikke være muligt økonomisk på nuværende tidspunkt at ændre staldsystemet i dybstrøelsesstalderne til f.eks. delvist spaltegulv.

I forbindelse med fastlæggelse af beskyttelsesniveauerne i Lov om Miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er det valgt at fastholde ammoniakreduktionskravet for dyr i dybstrøelse i naturligt ventilerede stalde på 15 %, så der ikke stilles lige så strenge krav til denne type stalde, som til andre stalde med gyllesystem og mekanisk ventilation. Dette vurderes dels at have baggrund i de begrænsede muligheder, der er for at indføre teknologiske tiltag i denne type stald, men

også at der er et ønske fra lovgivers side om at sikre muligheden for fortsat at vælge dybstrøelse som staldsystem, da det giver en stor grad af dyrevelfærd. Det er derfor kommunens vurdering, at dyreholdet på dybstrøelse kan fortsætte.

Ud over dybstrøelsesstaldene er der delvist spaltegulv i den eksisterende farestald, med linespil. Dette er BAT til diegivende søer, jf. Bat byggeblad 106.02-51.

I drægtighedsstalden (bygning nr. 5) er der dybstrøelse med spalter i en del af arealet.

De eksisterende stalde har alle linespil, hvor der er spalter, hvilket reducerer ammoniakudledningen ved, at gyllen fjernes hyppigt fra kanalen.

Der er ikke installeret gyllekøling i de eksisterende stalde, da det ikke var standard, da staldene blev bygget / renoveret sidst. Der er kun beskedne arealer med spalter / gyllekumme i det eksisterende, og der er dermed ikke så stort potentiale for gyllekøling i de eksisterende stalde.

Det vurderes, at de eksisterende stalde alle er så forholdsvis nye / nyrenoverede, at de ikke vil blive renoveret eller udskiftet indenfor den 8 års retsbeskyttelsesperiode. Det vil derfor blive taget op i forbindelse med revision af miljøgodkendelsen, og staldene vil til den tid blive vurderet i forhold til de til den tid gældende normer for indretning af svinestalde.

Nye stalde

Stald 9 (smågrise og slagtesvin) indrettes som to-klimastald (BAT til smågrise jf. BAT-byggeblad 106.03-52), og der indrettes anlæg til gyllekøling, hvilket er BAT til slagtesvin jf. BAT-byggeblad 106.04-53. Stalden indrettes med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet (referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensivt fjerkræ og svineproduktion). Der udsluses gylle hver uge eller efter behov, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage. Den hyppige fjernelse af gyllen er vigtig for at sikre en god effekt af gyllekølingsanlægget.

Stald 6 (drægtighedsstalden) indrettes med delvist spaltegulv og linespil, hvilket er delvist BAT. Der vil blive lagt køleslanger nede til gyllekøling i denne stald, hvilke er BAT i drægtighedsstalde jf. BAT-blad om køling af gyllen i svinestalde.

Stald 7 (farestalden) indrettes med delvist spaltegulv, hvilket er BAT jf. BAT-byggeblad 106.01-51. Ansøger overvejer at installere linespil ligesom i de andre stalde. Der vil blive lagt køleslanger til gyllekøling ned i kummerne, og de vil blive tilsluttet i det omfang, der er behov for varmen.

Varmen udvundet fra gyllen skal bruges til opvarmning af både de nye stalde og de eksisterende, som i dag opvarmes ved hjælp af elektrisk vandopvarmning (varmeslanger i gulvet). Dermed vil gyllekølingen både kunne sænke ammoniakfordampningen fra gyllen, samtidig med at overskudsvarmen bliver genanvendt til opvarmning, hvorved CO₂ udledningen reduceres indirekte.

Fravalg af BAT indenfor staldteknologi:

Der foreligger følgende BAT-byggeblade fra Miljøstyrelsen.: Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sl.st.01:v1.05-09 omkring gylleforsuring: gylleforsuring er svær at få til at fungere i svinestalde pga. staldenes mange sektioneringer. Det er svært og meget kompliceret at få gyllen til at cirkulere effektivt rundt under hver staldsektion, hvilket er nødvendigt for at få gylleforsuringen til at fungere rigtigt. Energiforbruget ved et forsøringsanlæg er opgjort til min. 20.000 kWh, hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten. Derudover

er der en forøget risiko for lugtgener ved forsurening. Ansøger har derfor fravalgt denne teknologi.

Miljøstyrelsens BAT-Blad nr. Sl.St.02:v205-09 omkring Luftvasker med syre i slagtesvinestalde: Det fremgår af BAT-bladet blandt andet, at danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filteret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, da det påvirker renseseffekten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af bl.a. dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd. Teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger, i forhold til referencesystemet. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 12-17 kr. pr. produceret slagtesvin (der er ingen tal for søer) eller svarende til 3-4 % af driftsomkostningerne, eksklusiv værdi af sparet N ved 60 % luftrensning.

En del af de eksisterende stalde er indrettet med naturlig ventilation – her kan det ikke umiddelbart lade sig gøre at installere luftvasker med syre.

Vurdering

Det er Aabenraa Kommunes vurdering, at de eksisterende stalde kan forsætte indtil de skal renoveres, samt at de nye fare-, drægtighedsstald, samt smågrise- og slagtesvinestalde opfylder kravene om BAT, og at den beskrevne indretning og drift er i overensstemmelse med gældende regler og ikke vil medføre gener for miljøet.

Vilkår

15. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må ikke overstige/ændres i forhold til det ansøgte, dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår nr. 17. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.
16. Bedriften skal underrette Aabenraa Kommune:
  - om besætningens størrelse 2 og 5 år efter miljøgodkendelsen er meddelt og
  - når besætningen er nået op på 200,08 DE og 440,18 (max) DE
17. Produktionen kan gennemføres med en variation på +/- 5 kg i gennemsnitlig ind- og afgangsvægt, dog således at årsproduktionen ikke overstiger 440,18 DE.
18. Den samlede årlige produktion må ikke overstige 440,18 DE (MAX).
19. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres at stier holdes tørre, samt at staldanlæg, foderanordninger og omgivelser holdes rene.
20. Det skal sikres, at spalter etc. kontinuerlige er funktionsdygtige således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne.
21. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødvendigt spild undgås i videst muligt omfang.
22. Stald 4 skal tages ud af brug og må ikke anvendes til husdyrhold.

4.2 Ventilation

Redegørelse

Alle ventilationsmotorer er nye lavenergimotorer eller nyere motorer. Samtidig med vask i stalde, vaskes ventilationsanlægget. Ventilationsanlægget er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalde og el-forbruget.

I de nye stalde 6, 7 og 9 er udsugningsprincippet MultiStep®, der kombinerer trinløs styring med gruppevis styring af udsugningsenhederne i stalden. Klimacomputeren styrer én ventilator trinløst fra 0 til 100 %. Ved 100 % kobler MultiStep® den næste ventilator ind på 100 %,

hvorefter den trinløst regulerede ventilator begynder forfra på 0 %. Med denne form for regulering spares 50-70 % af det samlede elforbrug til ventilation sammenlignet med et traditionelt styret luftudtag.

Tabel 6 Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde
1	Undertryk	3 x ca. 5.000 m ³ /h	3	ca. 0,5 m over kip
2	Undertryk	6 x ca. 8.000 m ³ /h	6	ca. 0,5 m over tagfladen
3	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
4	Ingen			
5	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
6	Undertryk	5 x ca. 12.500 m ³ /h	5	ca. 0,5 m over kip
7	Undertryk, combi diffus	8 x ca. 12.500 m ³ /h	8	ca. 0,5 m over tagfladen
8	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
9	Undertryk, combi diffus	13 x ca. 12.500 m ³ /h	13	ca. 0,5 m over tagfladen
10	Ingen			

Placeringen af ventilatorerne fremgår af bilag 1.5

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der foretages en effektiv drift, tilsyn og rengøring af ventilationssystemerne, og der stilles følgende vilkår

Vilkår

23. Ventilationsanlæggene i stalde 6,7 og 9 skal være lavenergiundertrykksanlæg. Alle afkast skal placeres i kip eller på tagfladen.
24. Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledning intervaller og specifikationer med henblik på driftssikkerhed
25. Ventilationssystemerne må ikke medføre, at der opstår væsentlige lugt-, støj- eller støvgener for naboerne.

4.3 Fodringsteknik

Redegørelse

Der er 11 udendørs fodersiloer til færdigfoder på 2 x 6, 10, 12, 14, 2 x 20 og 4 x 30 tons. De eksisterende siloer er metalfarvede stålsiloer, mens de nye siloer, som etableres i forbindelse med etape 2, er i hvid glasfiber.

Alt foder bliver leveret som færdigt tørfoder og blæses over i siloerne.

På fodersiloerne er der monteret cyklon/filterposer. De nye fodersiloer er parvis forbundet, så støv fra den silo, der bliver fyldt, blæses over i den anden silo og modsat. Der er derfor ingen støvgener for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Foderet snegles fra silo ind i en optagerstation, hvor det fordeles i de forskellige staldafsnits foderkasser. Dette sker 2-3 gange dagligt, afhængigt af hvilket staldafsnit der er tale om. Opfyldning startes manuelt og der tages altid en inspektionsrunde ved hver start, for at sikre at foderkasserne er lukkede og at der ikke er foderspild. De anvendes foder tilsat fytase.

BAT foder

Der anvendes foder med et fosfor- og råproteinindhold, der ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder jf. BREF. Der udarbejdes foderplaner, så foderblandingerne altid er optimerede til den dyregruppe, som de anvendes til. Der anvendes 2 forskellige foderblandinger tilpasset søernes produktionscyklus, og 2 forskellige foderblandinger til smågrisene og en enkelt foderblanding til slagtesvinene. Herved sikres en meget optimal fodring tilpasset de enkelte dyrs behov. Der anvendes ikke benzoesyre i foderet, da dette ikke kan anbefales til smågriseproduktion eller søer. For tiden svarer foderforbruget og foderets indhold af råprotein og fosfor til Plantedirektoratets normaltal.

Søer og gylte:

- 1.470 FE pr. årssø inkl. gylte
- 139,5 g råprotein pr. FE
- 5,0 g fosfor pr. FE

Smågrise:

- 2,08 FE pr. kg tilvækst
- 159,5 g råprotein pr. FE
- 5,4 g fosfor pr. FE

Slagtesvin:

- 2,85 FE pr. kg tilvækst
- 154,8 g råprotein pr. FE
- 4,5 g fosfor pr. FE.

Fodringen og foderindholdet er på niveau med BAT jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke vil være væsentlige gener for omgivelserne.

Vilkår

26. Der skal være monteret filterpose eller cyklon på fodersiloerne.
27. Der skal anvendes fasefodring.
28. Der skal anvendes foder tilsat fytase.

4.4 Opbevaring af ensilage

Redegørelse

Der opbevares ingen ensilage på ejendommen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke er behov for at opbevare ensilage på ejendommen. Der stilles derfor ikke vilkår. Hvis det skulle blive aktuelt at opbevare ensilage på ejendommen, henvises til bestemmelserne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen om opbevaring af ensilage.

4.5 Energi- og vandforbrug

Redegørelse

Der er naturlig ventilation i staldene 3, 5 og 8. I de øvrige stalde er der undertryksventilation, jf. tabel om ventilationsoplysninger. Alle ventilationsmotorer er nye lavenergimotorer eller nyere motorer.

I det nye byggeri etableres der gyllekøling i den nye smågrise- og slagtesvinestald samt i den nye farestald og løbe-/drægtighedsstald. Overskudsvarmen vil blive anvendt til opvarmning af det nye staldanlæg og til varmt brugsvand. Overskudsvarme kan endvidere erstatte elopvarmning af vand til gulvvarme i nogle af de eksisterende stalde. Herved reduceres strømforbruget i det eksisterende anlæg.

Alle farestalder inklusive ventilationsanlæggene vaskes efter hvert hold. Drægtighedsstalderne vaskes en gang årligt. Herved fjernes snavs m.v. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Ventilationsanlægget er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget.

I de nye stalde 6, 7 og 9 er udsugningsprincippet MultiStep®, der kombinerer trinløs styring med gruppevis styring af udsugningsenhederne i stalden. Klimacomputeren styrer én ventilator trinløst fra 0 til 100 %. Ved 100 % kobler MultiStep® den næste ventilator ind på 100 %, hvorefter den trinløst regulerede ventilator begynder forfra på 0 %. Med denne form for regulering spares 50-70 % af det samlede elforbrug til ventilation sammenlignet med et traditionelt styret luftudtag.

I drægtigheds- og farestalderne er der lys fra kl. 07 – 22. I løbe-/kontrolstalden er der lys fra kl. 07 – 22. I farestalderne anvendes der lavenergipærer i varmelamperne, og til belysning anvendes der lavenergilystofrør.

Alle de nye stalde er fuldt isolerede. De eksisterende stalde er også isolerede bortset fra staldene 3, 5 og 8, der har naturlig ventilation med åben kip og fast net i den øverste del af facaderne.

Der er egen vandboring på bedriften. Boringen har nr. 169.520.

Vandbesparelse er opnået ved at placere drikkeventilerne over krybberne og under krybbernes overkant i fare- og løbe-/kontrolstalderne. Hos de løsgående drægtige søer i stald 5 og hos patte- og smågrisene er der opsat drikkekopper. I drægtighedsstald 1 er der installeret aqua flow, hvilket medfører, at der konstant er 3 cm vand i krybberne. Der er således et meget lille vandspild. I løbe-/drægtighedsstald 6 etableres der drikkeventiler over krybberne.

I eftersituationen er der overbrusningsanlæg over de løsgående dyr i drægtighedsstalderne og i den nye smågrise- og slagtesvinestald. Overbrusningsanlægget benyttes til køling (overbrusning af dyrene) samt til iblødsætning af stalderne før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand.

Tabel 7 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Etape 2
Elforbrug	160.000 kWh	465.000 kWh
Fyringsolie stuehus	2.500 l	2.500 l
Fyringsolie stald	0 l	0 l
Diesellole til markbruget	6.500 l	7.500 l

Tabel 8 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Etape 2
Drikkevand inkl. vandspild	4.750 m ³	11.500 m ³
Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	475 m ³	1.150 m ³
Rengøring af markredskaber	50 m ³	50 m ³
Sprøjtning, markbrug	55 m ³	65 m ³
Vand til separation	0 m ³	150 m ³

Vandindvindingsanlæg fremgår af bilag 1.9

BAT energi- og vandforbrug

Redegørelse

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT for svinestalde at reducere energiforbruget ved anvendelse af naturligt ventilationsanlæg eller optimering af udformningen af ventilationssystemet eller anvendelse af lavenergi-belysning. Desuden er det BAT at fokusere information om brug af energi på opvarmning og ventilering af opstaldningssystemet. BAT for vandforbrug er i henhold til BREF-dokumentet rengøring af stalde med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at udgå spild eller registrering af vandforbrug gennem af forbrug eller detektering og reparation af lækager.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der anvendes BAT vedr. energi forbrug (lavenergi belysning, temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation). Desuden vurderes det, at der anvendes BAT vedr. vandforbrug (brug af iblødsætningsanlæg og vask med højtryksrensere samt drikkepipler i drikkekopper). Ansøger har forholdt sig til mulighederne for at reducere vand- og energiforbruget og anvender BAT indenfor energi- og vandforbrug. Desuden bruges overskudsvarmen fra gyllekølingsanlægget til opvarmning i staldene, derved anvendes der BAT.

Vilkår

29. Vand- og energiforbruget skal mindst registreres 1 gang om året. Dato for aflæsning og målerstand samt forbrug skal noteres i driftsjournalen, der skal opbevares i mindst 5 år.
30. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilationsanlæg, skal minimum kontrolleres 1 gang om året og vedligeholdes således at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal noteres i driftsjournalen.
31. Drikkevandssystemet skal minimum kontrolleres 1 gang om året og skal vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt.
32. Drikkevandsnpler skal være placeret over fodertrug eller i drikkekopper.
33. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.

4.6 Spildevand, samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra driftsbygninger og sanitært spildevand er beskrevet i nedenstående tabel. Derudover falder der årligt en mængde regnvand på driftsbygningerne og stuehuset, som afledes til Bjerndrup Mølleå. Før udvidelsen er der ca. 3.900 m³ tagvand på driftsbygningerne samt ca. 160 m³ tagvand på stuehuset. Efter udvidelsen er der ca. 7.500 m³ tagvand på driftsbygningerne samt ca. 160 m³ tagvand på stuehuset.

Der etableres et forsinkelsesbassin, der placeres efter nærmere dialog med ansøger. Tagvand fra de nye bygninger ledes til forsinkelsesbassin.

Forsinkelsesbassinet har til formål at neddrøse vandmængderne, så der ikke sker for stor hydraulisk belastning af vandløbet.

Marksprøjten fyldes på vaskepladsen og rengøres i marken.

Tabel 9 Spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter etape 2 udvidelsen	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	620 m ³	1.540 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaskevand	50 m ³	50 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads og plads til gylleseparationsanlæg, regnvand	0 m ³	150 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	175 m ³	175 m ³	Offentligt kloaksystem	Ingen
Sanitært spildevand fra folkehedsfaciliteter	0 m ³	50 m ³	Offentligt kloaksystem	Ingen

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.6

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at afledning af vand fra rengøring af stalde, sprøjteudstyr mv. samt pladsvand fra faste pladser, er at betragte som spildevand, og at dette skal afledes til gyllebeholder, som ansøgt. Eftersom sanitært spildevand afledes til offentlig kloak, er der ingen udledninger af urensset spildevand fra ejendommen.

Vilkår

34. Der skal etableres et forsinkelsesbassin til neddrøsing af afledt tagvand fra de nye bygninger. Den nærmere placering og udformning skal godkendes af Aabenraa Kommune inden etableringen.
35. Der skal etableres et forsinkelsesbassin. Der skal i den forbindelse ansøges om en udledningstilladelse. Forsinkelsesbassinet udformning og størrelse fremgår af udledningstilladelsen.
36. I en radius af 5 meter fra boringer må der ikke gødes, bruges gifte eller andre stoffer eller opblandes bekæmpelsesmidler, ligesom opbevaring af gødning, bekæmpelsesmidler mv., herunder tom emballage ikke må forekomme.
37. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, foderstoffer m.v., der med evt. regnvand kan tilføres rørledninger/dræn med udløb i grøfter og vandløb.
38. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning af vand fra søer, vandløb eller brønde/ boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

4.7 Affald

Redegørelse

Der skal i henhold til gældende regler ske registrering af affald på stamkort. Reglerne findes i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 27. juni 2000 om affald. Stamkortet er det format som affaldsproducenten skal kunne videregive sine oplysninger om egen affaldsproduktion på. Registreringen skal indeholde oplysninger om fraktion, art, mængde og sammensætning af det producerede affald, herunder muligheder for yderligere sortering, samt indhold af visse miljøbelastende stoffer.

Der er udarbejdet en oversigt over affaldshåndteringen, både almindeligt affald og farlig affald. Oversigten ses nedenfor.

Tabel 10 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	I en 25 l dunk i maskinladen	Egentransport	Klipleve Auto- og Traktorservice, Søgårdvej 15, 6200 Aabenraa	50 l	13.02.08	06.01
Olietromle	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	1 stk.	15.01.04	56.20
Olie- og brændstoffiltre	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	5 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer				Ingen	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler				Ingen	02.01.05	05.12
Spraydåser	Depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	200 stk.	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	I kanyleboks i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Apotek	1 boks	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd	I spand i depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Tages med ifm afhentning af dagrenovation	Ukendt	50 stk.	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv				Anvendes ikke	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	60 stk.	15.01.02	52.00
Europaller og éngangspaller af	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl,	50 stk.	15.01.03	

træ			Møllegade 3, 6200 Aabenraa			
Lysstofrør og elsparepærer	Depot i service- bygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	30 stk.	20.01.21	79.00
Overdækningsplast				Intet	02.01.04	52.00
Jern og metal	Maskinladen	H.L. Jern og Metal, Trekanten 1A, 6440 Augustenborg	Ukendt	1.000 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	I 450 l minicon- tainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Pap	I 450 l minicon- tainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Papir	I 450 l minicon- tainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Glas	Depot i service- bygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	30 kg	20.01.02	51.00

Affaldshåndteringen fremgår af bilag 1.3

Selvdøde og aflivede patte- og smågrise opbevares i en kølecontainer indtil afhentning. Selvdøde og aflivede søer og slagtesvin opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning. Afhentningspladsen findes i hjørnet af marken nord for indkørslen og øst for Gråstenvej. De selvdøde og aflivede slagtesvin og søer lægges på betonspalter, så de er hævet fra jorden. Dyrene er overdækket af en kadaverpresenning. Der etableres beplantning, så dyrene kommer til at ligge i skygge. Dyrene er ikke synlige fra offentlig vej. Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Afhentning af døde dyr forventes at ske 1-2 gange ugentligt. EAK-koden er 02.01.02.

BAT affald

Ifølge referencedokumentet jf. bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) er det BAT planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af affald overholder kommunens affaldsregulativ, og at der ikke er risiko for forurening eller gener fra affald fra produktionen. Dette betragtes som BAT, idet det er planlagt, hvor affald opbevares, samt bortskaffelsen af affald er planlagt.

Vilkår

39. Kvitteringer for affald afhentet eller afleveret skal opbevares i 5 år og skal kunne forevises kommunen i forbindelse med tilsyn.
40. Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
41. Spildolie og fedtprodukter skal opbevares i overjordiske beholdere.
42. Døde smågrise skal opbevares i en kølecontainer indtil afhentning. Døde søer og slagtesvin skal opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning, på betonspalter, som er hævet over jorden, og de skal være overdækket.

Opbevaringspladsen til døde dyr skal placeres som vist på situationsplanen i bilag 1.11.

43. Der skal etableres beplantning, som sikrer, at afhentningspladsen er i skygge. Beplantning etableres i førstkomende plantningssæson efter godkendelsen er meddelt.

4.8 Olietanke

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Olietanken i maskinladen er en ståltank, og den står indendørs på støbt betonbund. Den nedgravede olietank er en cylindrisk ståltank, der udvendigt er belagt med glasfiberarmeret polyester.

Tabel 11 Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.
Olietank til dieselolie	Aktiv	Indendørs i maskinladen	1200 l	1987	385473	-
Olietank til fyringsolie	Aktiv	Nedgravet	1500	1986	365285	-

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.8

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af diesel- og fyringsolie på ejendommen lever op til kommunens krav, og der stilles følgende vilkår

Vilkår

44. Opbevaring af diesel/fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund. På denne måde kan spild opdages og fjernes.
45. Såfremt tanken er placeret i umiddelbar nærhed af regnvandsafløb, vandløb mm. skal tanken stilles i en spildbakke med opkant, således at spild kan opsamles. For at undgå ophobning af regnvand, skal tanken enten placeres under tag eller indendørs.
46. Opbevaring af diesel/fyringsolie i nedgravede tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder.
47. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
48. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
49. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
50. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

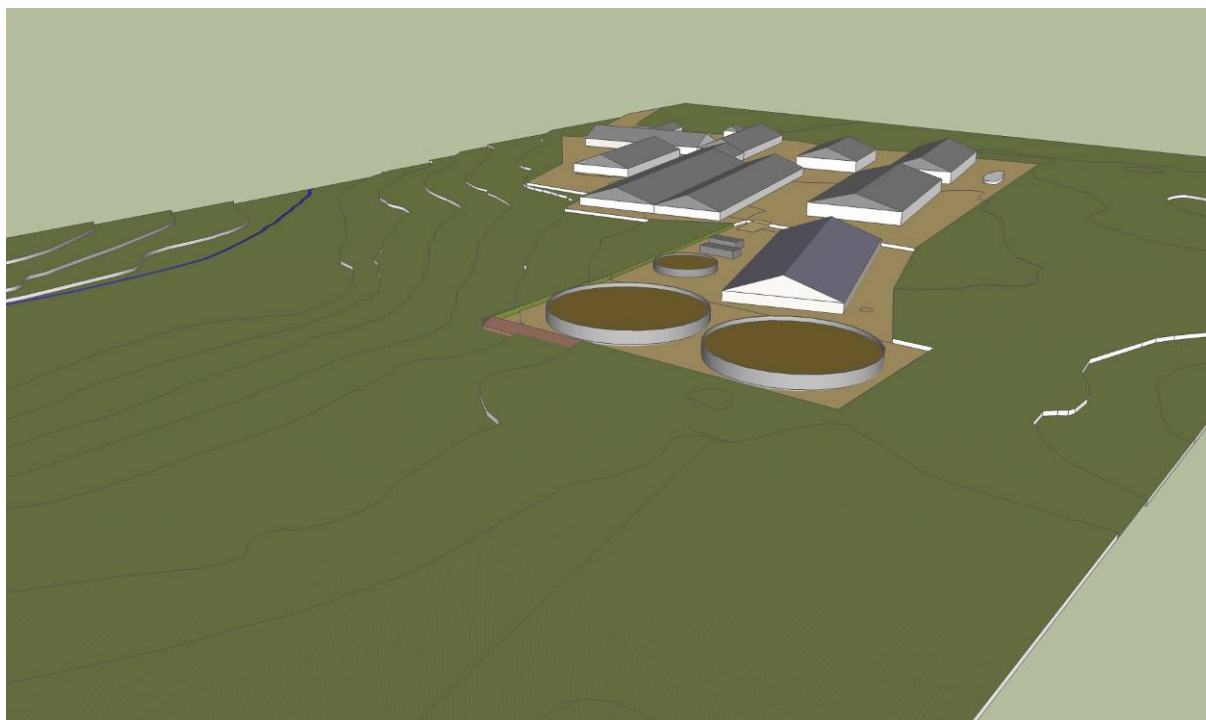
4.9 Driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer, såsom brand, udslip af gylle, udslip af olie, kemikalier eller sprøjtevæsker og ved strømsvigt. Beredskabsplanen er udarbejdet på den nuværende bedrift, men vil blive opdateret, når udvidelsen har fundet sted.

Før der bliver pumpet gylle fra forbeholdene til gyllebeholderne, kontrolleres det, om der er plads i gyllebeholderne. Derudover er der under pumpningen løbende opsyn. Sådan som forbeholderne og gyllekanalerne er konstrueret, kan der ikke ske overløb ved udslusning af gylle fra staldene.

Skulle uheldet være ude, og en gyllebeholder fx bryder sammen, og gyllen løber ud på de omgivende arealer, vil en del af gyllen kunne sive ned gennem jorden. Værst tænkeligt kan gyllen sive ned i drænene eller løbe ned i Bjerndrup Mølleå. For at forhindre dette, vil der blive etableret en jordvold på syd- og østsiden af gyllebeholder nr. 14, som til stadighed skal vedligeholdes, så den sikrer mod afløb af gylle til ådalen. Se visualiseringen nedenunder. Det vurderes, at der er meget lille sandsynlighed for gylleudslip. Der har aldrig tidligere været gylleudslip.

Omkring gyllebeholderne er der lukkede omfangsdræn og pejlebrønde, som bl.a. inspiceres i forbindelse med tømning af gyllebeholderne. Omfangsdrænets primære formål er at tjekke grundvandstanden, så beholderen ikke tømmes i niveau under grundvandsstand, idet tømning under grundvandsstand vil kunne forårsage brud på gyllebeholderens bundplade og dermed utæthed.

Separationsanlægget er udstyret med en flowvagt og ved overløbssikring af kar. Hvis der sker en opstuvning af materiale eller en lækage ved anlægget, sker der automatisk en nedlukning af anlægget og der sendes en alarm over mobiltelefon til driftspersonalet.

Derudover er anlægget placeret på en fast plads med afløb til gyllebeholderen og kar og bånd er udført i plastik og rustfrit materiale. De midler der tilsættes anlægget for at optimere separationen bliver opbevaret i et aflåst kemikalierum uden afløb.

Beredskabsplanen for husdyrbruget fremgår af bilag 1.13.

BAT driftsforstyrrelser og uheld

I henhold til BREF (referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktioner) er det BAT at have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at med de beskrevne tiltag, er anlægget godt sikret mod uheld og uforudsete hændelser, der kunne medføre forurening. Beredskabsplanen beskriver en nødfremgangsmåde til håndtering af uheld og driftsforstyrrelser og dermed anvendes der BAT.

Vilkår

51. De nye bygninger skal etableres i et niveau under det nuværende terræn, således, at der etableres en niveauforskel på min 1 m til det omgivende terræn syd for de nye bygninger.
52. Der skal etableres en barriere på en meter i højden samt en længde svarende til hele den sydligste gyllebeholderes diameter, så den sydligste beholder er helt dækket ind af barrieren, både imod øst og syd. Barrieren skal kunne rumme den mængde gylle som kan rummes af en tank over jordniveau. Barrieren skal placeres så tæt på beholderen som muligt og ikke længere væk fra beholderen end 12 meter.
53. Barrieren skal være græsbelagt.
54. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.nr. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf.nr. 73 76 76 76.
55. Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal planen oversættes til et sprog, de forstår.
56. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.
57. Beredskabsplanen skal opbevares et kendt sted og tilgængeligt sted for alle medarbejderne.

5 Gødningsproduktion og -håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder

Redegørelse

Der produceres to fraktioner af husdyrgødning på ejendommen, gylle og dybstrøelse. I etape 2 separeres gyllen, hvorved der dannes to særskilte fraktioner: rejktvand og fiberfraktion. Gylle samt rejktvand opbevares i gyllebeholdere. I etape to fjernes de to eksisterende beholdere, og der opføres to nye lagertanke samt en buffertank til den useparerede gylle. Fiberfraktionen opbevares i lukket container. Se beskrivelse af opbevaringsanlæg i afsnit 5.2 samt beskrivelse af separationsanlæg under afsnit 5.3.

Dybstrøelse udmuges ca. hver 3. måned og køres enten i markstak eller direkte ud. Det vurderes at 50 % af dybstrøelsen køres direkte ud.

Tabel 12 Husdyrgødning

Stald nr.	Staldtype (gulvtype)	Husdyrgødning (fast/flydende)	Mængde (m ³) Før	Mængde (m ³) Efter etape 2
1	Søer, dybstrøelse + fast gulv	Dybstrøelse	71	120
2	Søer, delvis spaltegulv	Flydende	723	524
3	Smågrise, Dybstrøelse	Dybstrøelse	311	367
4	Slagtesvin, Dybstrøelse	Dybstrøelse	87	0
5	Søer, dybstrøelse + spaltegulv	Dybstrøelse Flydende	437 928	426 996
6	Søer, delvis spalter	Flydende	0	1785
7	Søer, delvis spaltegulv	Flydende	0	1015
8	Smågrise, Dybstrøelse	Dybstrøelse	182	190
9	Smågrise, delvis spaltegulv	Flydende	0	2591
	Slagtesvin, fast gulv	Flydende	0	571
10	Heste, fast gulv	Dybstrøelse	26	26

Mængder og typer af husdyrgødning fremgår af bilag 1.3.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at de angivne mængder af produceret husdyrgødning svarer til normtallene for produceret gødning.

5.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning og dybstrøelse

Redegørelse

Gyllebeholder 12 er kontrolleret i 2003. Gyllebeholder 11 skulle være kontrolleret i slutningen af 2008, der er nu bestilt kontrol. De eksisterende gyllebeholdere vil blive revet ned, når 2. etape af udvidelsen påbegyndes.

Tabel 13 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpe-anlæg	Type	Opførelses-år	Over-dækning	% før	% efter
Gyllebeholder (11)	800	Sugetårn gyllevogn	Perstrup	1987	Halm	28	0
Gyllebeholder (12)	2.040	Sugetårn gyllevogn	Spæncom	1993	Halm	72	0
Gyllebeholder (13)	5.000	Sugetårn gyllevogn	Ukendt	2011	Halm	0	45
Gyllebeholder (14)	5.000	Sugetårn gyllevogn	Ukendt	2011	Halm	0	46
Gyllebeholder (15)	1.000	Sugetårn gyllevogn	Ukendt	2011	Halm	0	9
Forbeholder/ ajlebeholder	20	-	-	-	Betonlåg	-	-
Forbeholder/ ajlebeholder	20	-	-	-	Betonlåg	-	-
Forbeholder/ ajlebeholder	50	-	-	2011	Betonlåg	-	-
Forbeholder/ ajlebeholder	50	-	-	2011	Betonlåg	-	-
I alt						100	100

Den beregnede årlige gødningsmængde ab lager plus vaske- og regnvand fra vaskeplads og plads til gylleseparationsanlæg er 8.072 m³ i eftersituationen. Der er en beregnet opbevaringskapacitet på ca. 17 måneder eksklusiv kanaler.

Dybstrøelse fra anlægget opbevares i markstak. Dybstrøelse opbevares i stalden, indtil det er kompostlignende, og kan lægges i markstak. Markstakkene overdækkes med fiberdug. Der muges ud ca. hver 3. måned.

BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning

I forbindelse med etape 2 fjernes de to eksisterende gyllebeholdere, og der opføres en beholder 2.000 m³ og to beholdere på hver 5000 m³.

For hver gyllebeholder er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- at lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- at beholderens bund og vægge er tætte
- at der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning).

Gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Det er fravalgt at overdække de to store gyllebeholdere med fast overdækning, da det vurderes at have for store landskabelige konsekvenser, og da fast overdækning af beholdere på 5000 m³ er meget kostbar. Beholderne vil være overdækket med et flydelag af halm eller evt. flydebrikker eller leca.

Markstakke af husdyrgødning skal altid placeres, så de overholder Husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til vandløb, dræn, søer, veje, naboskel mv. Markstakkenes placering skal noteres på et kort, og opbevares i mindst 5 år. Markstakke må ikke ligge det samme sted mere en 1 år ad gangen, og må ikke ligge det samme sted igen indenfor 5 år.

Fiber fra gylleseparering opbevares i lukket container. Separeringsanlægget placeres på en støbt betonplads med afløb til gyllebeholder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, samt at husdyrgødningen opbevares miljømæssig forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet. Det vurderes ud fra ovenstående, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vilkår

58. Gyllen i gyllebeholderne må kun omrøres umiddelbart før udbringning af gyllen.
59. Håndtering af gyllen skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
60. Der må ikke etableres fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
61. Der må ikke monteres fjernbetjent pumpeudstyr.
62. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal der etableres en støbt plads med afløb til gyllebeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted.
63. Gyllebeholderne 11 og 12 skal fjernes i forbindelse senest i forbindelse med ibrugtagning af det nye staldanlæg til etape 2.
64. Flydelaget skal kontrolleres hver 14. dag.
65. Ved etablering af markstak af kompost med et tørstofindhold på mindste 30 % i hvert delparti skal dato og placering noteres på et kort.
66. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % i et hvert delparti, der ikke placere på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på det samme sted i 12 måneder. Der skal gå mindst 5 år, før kompost igen må placeres på det samme sted

67. kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % i et hvert delparti må ikke placeres på arealer, som skrånere mere end 6 grader mod vandløb, søer eller fjorde, og de skal placeres, så de ligger mest muligt i læ.

5.3 Teknikker til gødningshåndtering

Redegørelse

BAT vedr. gødningshåndtering

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af Husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage), udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle), krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur, krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter, krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha, krav til efterafgrøder), hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Maskinstation forestår udbringningen af gyllen og dybstrøelsen. Gyllen udbringes med slæbeslanger. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene. Udbringning af husdyrgødning sker kun på hverdage og ikke op til store fester (for så vidt, at der er kendskab hertil). Der benyttes ikke nedfælder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bedriften anvender BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Vilkår

68. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede.

5.4 Gylleseparering

5.4.1 Miljøgodkendelse af gyllesepareringsanlæg

Redegørelse

Oplysninger om virksomhedens art

Gyllesepareringsanlægget skal godkendes i henhold til listepunkt K 213 i bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed med senere ændringer (Godkendelsesbekendtgørelsen). Listepunkt K 213 omfatter "Anlæg for oplagring, behandling eller oparbejdning af husdyrgødning, herunder husdyrgødningskomposteringsanlæg og biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af animalsk eller vegetabilsk affald, herunder husdyrgødning og slagteriaffald, på 30 tons pr. dag eller derover."

Godkendelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af Lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse, jf. LBK nr. 1757 af 22. december 2006 med senere ændringer.

Gyllesepareringsanlægget skal godkendes af Fødevarerregionen, der også skal give tilladelse til afsætning af fiberfraktionen. Endvidere skal afsender og modtager af fiberfraktionen være registreret i Plantedirektoratets register for afgiftsfritagelse.

I det ansøgte anlæg foretages en separering af gyllen i en væskefraktion (rejektvand), som opbevares og anvendes som gødning som forudsat i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk, samt i en fiberfraktion. Fiberfraktionen fraføres virksomheden. Det er således formålet at bortseparere fosfor og kvælstof fra den rå gylle i fiberfraktionen. Separationsanlægget leveres fra fabrikant (AL-2 Teknik A/S) og opbevares i en container, så det vil være muligt at flytte anlægget. Separeringsanlægget etableres i etape 2.

Oplysninger om beliggenhed og etablering

Situationsplan med angivelse af placering af separeringsanlægget, opbevaringsanlæg og fibercontainer samt rørføring er vedlagt i www.husdyrgodkendelse.dk og er beskrevet i selve godkendelsen af husdyrbruget. Øvrige bygninger, transportveje mv. fremgår ligeledes af bilag til www.husdyrgodkendelse.dk

Selve separationsanlægget opbevares i en container (længde 10 m, bredde 2,5 m og højde 3 m) og opstilles på en betonplads ca. 100 m² med afløb til gyllebeholder. Der etableres en gyllebeholder på ca. 1.000 m³. Herfra vil gyllen blive pumpet direkte til separationsanlægget og videre til gyllebeholderne på 5.000 m³. Der bliver opstillet en container til fiberfraktionen, som har en størrelse på ca. 6 x 3 m. Containeren placeres på betonpladsen.

Rejektvandet udbringes og anvendes som beskrevet i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk.

Beskrivelse af anlæggets kapacitet

Separationsanlægget er dimensioneret til 6-15 m³/time afhængig af tørstofprocenten. Der skal separeres omkring 700 m³ gylle om måneden, svarende til 8.400 m³ gylle årligt. Så anlægget vil ikke umiddelbart blive udnyttet fuldt ud på ejendommen. Anlægget forventes at køre 120 timer om måneden, svarende til 1-2 dage om ugen, og aldrig i weekenden. Den årlige driftstid forventes at blive ca. 1.500 timer.

Behandlingen i separeringsanlægget foregår uden anvendelse af andre råvarer end gylle produceret på ejendommen. Behandlingen i separationsanlægget foregår med anvendelse af gylle, vand (20 l/m³), polymer (0,2 - 0,3 l/m³), fældningsmiddel (0-2 l/m³) og elforbruget på 0,7 kWh/m³.

Der er ikke et forbrændingsanlæg til afbrænding af fiberfraktionen tilknyttet virksomheden.

Beskrivelse af procesforløbet

Formålet med etableringen af anlægget er, at separere virksomhedens gylle, således at der fremstilles en højeffektiv flydende gødningsfraktion med et lavt fosforindhold, og fremstilling af en fiberfraktion, der indeholder en stor del af det organisk bundne kvælstof samt hovedparten af den fosfor, der findes i virksomhedens gylle.

Anlæggets hovedfunktion kan beskrives i følgende 3 trin:

Trin 1

Gyllen pumpes fra husdyrbrugets til gyllebeholderen på 1.000 m³.

Trin 2

Fra gyllebeholderen pumpes gyllen gennem en neddeler og efterfølgende tilsættes fældningsmidlet, samt indblanding af polymer. Herefter skilles fiberfraktionen ud til opbevaring i container, og rejejt vandet ledes til gyllebeholderne på 5.000 m³.

Trin 3

Rejektvandet udbringes og fiberfraktionen fraføres virksomheden.

Virksomheden har søgt om udvidelse af dyreholdet, som er indsendt til Aabenraa Kommune. Ansøgningsskemaet har nr. 2274.

Ansøgningen om udvidelse af husdyrbruget behandler udbringningen af rejeckt vandet.

Hvert år separeres al gyllen fra ejendommen svarende til ca. 8.072 m³ (inkl. vaskevand osv.) med 34.951,96 kg N og 8114,64 kg P, i alt 343,17 DE. Der modtages ikke gylle fra andre bedrifter. Den flydende del, som indeholder 25.514,93 kg N og 3813,88 kg P og 212,62 DE, sendes retur til gyllebeholderne, mens fiberfraktionen opbevares i en lukket container umiddelbart ved siden af separationsanlægget vist på kortbilag. Fiberfraktionen, der indeholder i alt 9.437,03 kg N og 4.300,76 kg P og 130,56 DE, afsættes kontinuerligt til AL-2 Teknisk A/S.

Rejeckt vandet har en større udnyttelsesgrad af N, idet N i rejeckt vandet hovedsageligt er uorganisk og dermed direkte plantetilgængeligt kvælstof. Derfor er det fastlagt, at indholdet af N i rejeckt vandet må omregnes med op til 120 kg N/DE, og dermed kan rejeckt vandet udbringes med op til 168 kg N/ha. Derved reduceres harmonibehovet til produktionen i forhold til uforarbejdet gylle. I ansøgning om godkendelse af husdyrproduktionen er udnyttelsesgraden af rejeckt vandet sat til 85 %, hvilket er minimumskravet beregnet i Farm N. Af den totale gødningsmængde er i dybstrøelse 7.594,75 kgN (afsnit 4.3.4 i ansøgningen) og i forarbejdet husdyrgødning er der 8.116,09 kgN (afsnit 4.3.4 i ansøgningen). Den total sum af gødningsmængder indeholder 15.710,75 KgN (afsnit 4.3.5 i ansøgningen). I Dybstrøelse er udnyttelsesgraden 45 % og for flydende husdyrgødning er udnyttelsesgraden 85 %. Dette betyder, at $7.594,75 \text{ kgN} / 15.710,85 = 0,483$ eller 48 % af N er fra dybstrøelse, og at $8.116,09 / 15.710,84 = 0,517$ eller 52 % er fra forarbejdet husdyrgødning (rejeckt vand). Det vægtede gennemsnit af udnyttelse er $0,483 \times 45 \% + 0,517 \times 85 \% = 65,7 \%$, hvilket er det udnyttelsesgraden som fremgår af Farm N.

Hjælpemidler

Jernsulfatopløsningen består af 41 % jern(III)sulfat og under 0,2 % svovlsyre. Det vil sige, at der er risiko for ætsningsfare ved hudkontakt, og lokale pH sænkninger ved store udspil ved vandmiljø. Dette er et fædningmiddel. Datablad er vedlagt i bilag 1.17.

Jernkloridsulfatopløsning, der består af 65 % jernsulfat, 7 % klor og 4 % saltsyre. Det vil sige, at der er risiko for ætsningsfare, og stoffet er farlig ved hudkontakt og indtagelse. Ligeledes kan der opstå lokale pH sænkninger ved udspil ved vandmiljø. Dette er et fædningmiddel. Datablad er vedlagt i bilag 1.18.

Optifloc C-2364 Flocculant består af 2,5 % citronsyre, 21-25 % mineraloiledestillat let hydrobehandlet og 3,5 % alkohol (C12-16). Dette stof irriterer huden. Dette er polymeren. Datablad vedlagt i bilag 1.19.

Mulige driftsforstyrrelser

Ved driftsforstyrrelser stoppes anlægget automatisk og der sendes en alarm til den driftsansvarlige via anlæggets styringsanlæg.

Driftsforstyrrelser kan opstå ved manglende gylle i forbeholder. En niveaumåler i forbeholderen registrerer dette og separeringsanlægget stoppes ved for lavt gylleniveau, eller ved andre uregelmæssigheder.

Forbeholderen er forsynet med en føler og en alarm, der giver besked, når beholderen er fyldt til et givent niveau.

Valg af teknologi

Teknologien er valgt, fordi den er enkel og relativt velkendt. Den opfylder præcis behovet for at reducere harmoniarealet til den udvidede produktion på ejendommen, og giver en god og

let håndterlig gødningsfraktion til brug på bedriften. Den reducerer overskuddet af fosfor på arealerne.

Forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

Der kan være en mindre lugtafgivelse fra separeringsanlægget, men da al behandling af gyllen foregår i et lukket system, og opbevaring af fiberfraktionen sker i overdækkede container, vurderes det, at lugtafgivelsen vil være meget beskedent. Lugt fra anlægget er vurderet sammen med lugten fra det samlede husdyrbrug.

Anlæggets drift giver ikke anledning til egentlig produktion af spildevand. Vaskevand ledes til gyllebeholder og udbringes herefter sammen med rejktvandet. Regnvand opsamlet på betonplads ledes ligeledes til gyllebeholder.

Anlægget er monteret i en isoleret container, der dæmper støjen. Anlægget kan hermed opfylde de generelle støjkrafter, som fremgår af virksomhedens miljøgodkendelse. Afstanden til naboer er så stor, at der ikke vil være gener af anlægget.

Al transport af gylle i rørledninger kommer til at foregå i ledninger, der udføres efter gældende regler.

Separeringsanlægget er placeret på fast bund i en særskilt container, så et eventuelt mindre spild af gylle i forbindelse med service af anlægget kan opsamles. Desuden placeres containeren til opbevaring af fiberfraktionen også på en støbt plads. Fra pladsen er der afløb til gyllebeholderen. Det vil sige, at eventuelt spild af fiber i forbindelse med frakobling af transportør let kan opsamles og pladsen gøres ren. Eventuelt spild i containeren med separationslægget opsamles og ledes til gyllebeholderen, hvorfra det udspreddes sammen med rejktvandet. Det drejer sig om få liter gylle, der løber ud ved afmontering af rør i forbindelsen med service eller eventuel flytning. Det skønnes til maksimalt 1 m³ pr. år.

Det vurderes således, at anlæggets drift ikke vil give anledning til forurening af jord og grundvand.

Forholdet til grundvandsbeskyttelse og naturbeskyttelse i forhold til udbringning af rejktvandet er vurderet i afsnit 5.3.

Beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at anvendelsen af rejktvandet til gødningsformål overholder de lovbestemte beskyttelsesniveauer.

Egenkontrol

Ved hver opstart af anlægget, skal det være under opsyn. Alle synlige slanger og rør skal visuelt kontrolleres for at se, om der er utætheder. Konstateres der utætheder, skal disse straks tættes.

Efter 10 minutter og igen efter 20 minutters drift, skal det kontrolleres, at skruepressen arbejder som beskrevet i betjeningsvejledningen.

Efter 20 minutters drift skal alle synlige slanger og rør visuelt kontrolleres for at se, om der er utætheder. Konstateres der utætheder, skal disse straks tættes. Samtidig skal det kontrolleres, at dykpumpen i fortanken kører.

Anlægget skal derefter tilses løbende.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at følges miljøgodkendelsens vilkår for etablering og drift af gyllesepareringsanlægget, vil anlægget ikke medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø og Natur meddeler miljøgodkendelse af gyllesepareringsanlægget i henhold til § 33 i Lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse, jf. LBK nr. 1757 af 22. december 2006 med senere ændringer og BEK nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed, listepunkt K 213, med senere ændringer på nedenstående vilkår.

Vilkår

69. På husdyrbruget må der ikke separeres husdyrgødning fra andres husdyrbrug.
70. Fiberfraktionen fra gylleseparering skal opbevares i lukket container på støbt plads med afløb til beholder til flydende husdyrgødning.
71. Der skal til enhver tid foreligge en skriftlig aftale om afsætning af fiberfraktionen.
72. Der skal føres journal over afsat mængde fiber. Dato for afsætning og vægt af fiber skal noteres.
73. Ved hver opstart af anlægget skal det være under opsyn. Alle synlige slanger og rør skal visuelt kontrolleres for at se om der er utætheder. Konstateres der utætheder, skal disse straks tætnes.
74. Gyllesepareringsanlægget skal tilses løbende, når det er i drift.

5.4.2 VVM-screening af gyllesepareringsanlæg

Redegørelse

Etableringen og driften af gyllesepareringsanlægget er omfattet af VVM-reglerne som angivet i bekendtgørelse nr. 1335 af 6. december 2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning. Anlægget er opført under bilag 2, punkt 12b. *Anlæg til bortskaffelse af affald.*

VVM

VVM betyder Vurdering af Virkninger på Miljøet og er en planlægningsproces, der skal gennemføres før større projekter og anlæg kan sættes i gang.

Der skal udarbejdes en VVM-redegørelse for et projekt eller anlæg, hvis det:

enten er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1 (Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1335 af 6. december 2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning).

eller er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2 og det samtidig på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet. En vurdering af bilag 2-projekters miljøpåvirkning - screening - skal ske ud fra kriterierne i VVM-bekendtgørelsens bilag 3.

VVM-bekendtgørelsens bilag 3 er vist i skema 1 og 2. Den skematiske fremstilling giver et overblik over, hvilke miljø- og planmæssige kriterier der eventuelt kan udløse VVM-pligt. Skema 1 vedrører projektets karakteristika og geografiske placering. Skema 2 omfatter den potentielle miljøpåvirkning og angiver således, om og hvordan projektet må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

VVM-screening af anlægget

Gyllesepareringsanlægget er omfattet af bilag 2, jf. punkt nr. 12b *Anlæg til bortskaffelse af affald.*

Anlæg og projekter angivet i bilag 2 er VVM-pligtige, hvis det må antages, at anlægget vil påvirke miljøet væsentligt.

Vurdering af miljøpåvirkning og planforhold

I skema 1 er vist, hvilke miljø- og planmæssige kriterier projektet skal vurderes ud fra i VVM-screeningen, jf. VVM-bekendtgørelsens bilag 3.

Kan anlægget få en væsentlig indvirkning på miljøet med hensyn til følgende kriterier? (Svares ja skal forholdene nøjere vurderes, jf. skema 2)	Ja	Nej	Beskrivelse af det vurderede og begrundelse for ja/nej
1. Anlæggets karakteristika			
a. Anlæggets dimensioner		x	
b. Kumulation med andre projekter		x	
c. Anvendelsen af naturressourcer		x	
d. Affaldsproduktion	X		Under separeringen dannes en fast del, der skal bortskaffes.
e. Forurening og gener	X		Der kan opstå lugt- og støjgener under anlæggets drift.
f. Risikoen for uheld, navnlig under hensyntagen til de anvendte stoffer og teknologier		x	
2. Anlæggets placering. Den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der bliver berørt af anlægget			
a. Nuværende arealanvendelse		x	
b. Naturressourcernes relative rigdom, kvalitet og regenereringskapacitet i området		x	
c. Det naturlige miljøes bæreevne med særlig opmærksomhed på:			
1. Vådområder		x	
2. Kystområder		x	
3. Bjerg- og skovområder		x	
4. Reservater og naturparker		x	
5. Vadehavsområdet		x	
6. Områder, der er registreret, beskyttet eller fredet ved national lovgivning, EF-fuglebeskyttelsesområder og -habitatområder		x	
7. Områder, hvor de fastsatte miljøkvalitetsnormer allerede er overskredet		x	

8. Tætbefolkede områder		x	
9. Vigtige landskaber set ud fra et historisk, kulturelt, arkæologisk, æstetisk eller geologisk synspunkt		x	

punkt 1d, Affald fra separering af gylle

Der vil opstå affald fra separeringen. Mængden af fiber forventes at blive ca. 748 tons pr. år, svarende til ca. 1.000 m³.

Affaldet skal bortskaffes i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes erhvervsaffaldsregulativ. Dette sikrer, at affaldet bortskaffes på en miljømæssig optimal måde.

punkt 1e, Lugt- og støjgener

Driften af gyllesepareringsanlægget kan give anledning til udsendelse af lugtstoffer og udsendelse af støj.

Der kan være en mindre lugtafgivelse fra separeringsanlægget, men da al behandling af gyllen foregår i et lukket system, og opbevaring af gyllen sker i gyllebeholdere med flydelag, vurderes det, at lugtafgivelsen vil være meget beskeden. Der er langt til nærmeste nabo fra anlægget. Lugt fra anlægget er vurderet sammen med lugten fra det samlede husdyrbrug. Landbrugets støjvilkår, jf. vilkår nr. 71, omfatter alle aktiviteter på landbruget. Støjvilkåret sikrer, at anlægget ikke udsender støj i et sådant omfang, at der fås gener hos nabobeboelser.

Skema 2 omfatter den potentielle miljøpåvirkning og væsentligheden af de miljøpåvirkninger, der er indfanget i skema 1.

Kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning. Det angives med kryds hvis det, jf. ja'erne fra skema 1, vurderes, at anlægget kan få en væsentlig indvirkning på miljøet i relation til påvirkningens:	1d	1e
• Omfang (geografisk område og antal personer, der berøres)	Nej	Nej
• Grænseoverskridende karakter	Nej	Nej
• Grad og kompleksitet	Nej	Nej
• Sandsynlighed	Nej	Nej
• Varighed, hyppighed og reversibilitet	Nej	Nej

Sammenfatning og konklusion

VVM-screeningen viser, at gyllesepareringsanlægget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Aabenraa Kommune konkluderer derfor, at gyllesepareringsanlægget ikke er VVM-pligtigt.

Screeningsresultatet kan ændres, hvis projektet eller andre forudsætninger ændres.

Der skal offentliggøres kommuneplanretningslinjer for anlægget, når anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. § 3 stk. 2 i bekendtgørelsen. Ved vurdering heraf skal der tages hensyn til kriterierne i bilag 3 i bekendtgørelsen (screening).

Udsendelse af lugtstoffer fra gyllesepareringsanlægget til omgivelserne er vurderet sammen med lugten fra hele husdyrbruget.

Udsendelse af støj fra gyllesepareringsanlægget til omgivelserne reguleres af vilkår i denne godkendelse, idet der er angivet grænseværdier for landbrugets samlede bidrag til støjniveauet i omgivelserne.

Den søgte etablering af gyllesepareringsanlægget er ikke omfattet af pligt til udarbejdelse af kommuneplantillæg med VVM-redegørelse, jf. § 3 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1335 af 6. december 2006 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Etableringen af anlægget antages ikke at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Aabenraa Kommunens afgørelse om VVM-pligt vil blive offentliggjort i Aabenraa Ugeavis, og afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet, jf. afsnit 13 "Klagevejledning".

5.5 Gyllekøling

Redegørelse

Ved gyllekøling trækkes varme ud af gyllen i gyllekanalerne. Gyllen bliver dermed nedkølet, hvilket reducerer ammoniakemissionen. Jo mere gyllen bliver nedkølet, jo mere kan ammoniakemissionen reduceres. Det er derfor nødvendigt at beregne den køleeffekt, som varmepumpen skal nedkøle gyllekummerne med, og ikke beregne hvor mange grader gyllens temperatur skal sænkes. Når den nødvendige køleeffekt er beregnet, og gyllekummernes areal og varmepumpens ydelse kendes, kan varmepumpens faktiske driftstid beregnes. Driftstiden kan aflæses på en timetæller, og antallet af driftstimer kan kontrolleres ved tilsyn, som beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad om "Køling af gyllen i svinestalde". Beregningerne, vurderingen og vilkårene følger nedenstående.

I den stald nr. 9 (smågrise- og slagtesvinestald) bliver der etableret anlæg til gyllekøling. I IT-ansøgningssystemet regnes der med en NH_4 effekt på 28 % og årlige driftstimer på 8.322 timer. I den farestald nr. 7 bliver der også etableret anlæg til gyllekøling. I IT-ansøgningssystemet regnes der med en NH_4 effekt på 0 % og årlige driftstimer på 8.322 timer. Det skyldes, at anlægget ikke skal anvendes til reduktion af det generelle krav om ammoniakreduktion. Der vil blive kølet i det omfang, at varmen kan udnyttes og kan erstatte elektrisk opvarmning i de eksisterende stalde og vil være den eneste varmekilde i de nye stalde. I løbe-/drægtighedsstalden lægges der også køleslanger ned.

I forhold til denne ejendom vurderes det at være BAT at køle i det omfang varmen kan udnyttes, dog skal der minimum køles med en effekt, der sikrer en ammoniakreduktionsprocent på 28 % i 8.322 timer.

Dette svarer til at der skal køles med ca. 32 Watt/ m^2 . Stalden 9 har et gyllekummeareal på ca. 942 m^2 , hvilket vil sige, at der vil skulle køles med 30,1 kWatt.

Der er meddelt separat tilladelse til etablering af gyllekøling.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det er BAT at anvende gyllekøling i det omfang, varmen kan udnyttes og kan erstatte andre opvarmningsformer.

Vilkår

75. Der skal installeres pumper til gyllekøling, der sikrer en køling på 32 Watt / m^2 gyllekumme i stald 9.
76. I stald 6,7 og 9 skal alle staldenes gyllekummer forsynes med gyllekølingsanlæg.

77. Der monteres en timetæller på varmepumpen. Enhver type af driftsstop skal noteres sammen med årsagen dertil. Gennemsnitlig skal der være en driftstid på min. 8.233 timer inden for de sidste 12 måneder i stald 9.
78. Driftsherren skal løbende og regelmæssigt mindst én gang om måneden føre optegnelser over timeforbruget.
79. På Aabenraa Kommunes forlangende skal der forvises producentens beskrivelse af gyllekølingsanlægget.
80. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
81. Gyllekølingsanlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages. Der skal føres journal over datoer for reparationer, samt hvilke reparationer der er foretaget.
82. Gyllekølingssystemets køleslanger skal nedstøbes i beton. Køleslangerne må på intet sted være i kontakt med jord.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Ammoniak og natur

Produktionen på Gråstenvej 61 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m. fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet. Kvælstof (ammoniak) kan også dampe fra stalde og lagre og med vind og nedbør blive ført til naturområder.

Når næringsstofferne føres til naturområder og vandmiljøet, kan de bevirke en uønsket næringsberigelse (eutrofiering), som medfører, at visse arter af planter og dyr, som lever bedst under næringsfattige forhold, forsvinder, mens andre arter vinder frem. Derved forringes de biologiske værdier.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lys krævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Kvælstof (ammoniak) fra stalde, husdyrgødningslagre og udbringningsarealer kan derfor forringe de biologiske forhold i visse næringsfattige naturtyper.

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniak deposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I). Er afstanden mellem 300 m og 1000 m må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE der ligger nærmere bruget end 1000 meter og ligger indenfor bufferzone II).

De naturområder der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forurenings begrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Kommunen skal tillige vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EU's habitatdirektiv-forpligtelser. Bl. a. må produktionen ikke medføre negative påvirkninger af de arter og naturtyper som udgør udpegningsgrundlaget i internationale

naturbeskyttelsesområder, og arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke få forringede forhold. Jf. Husdyrlovgivningen er ovenfor nævnte beskyttelsesniveau som udgangspunkt tilstrækkeligt til at sikre habitatdirektiv forpligtelserne. Kommunen kan dog i særlige tilfælde stille skærpede vilkår, hvis dette skønnes nødvendigt.

Redegørelse

Gennemførelse af etape 1, som er en effektivitetsforbedring i de eksisterende stalde vil betyde en beregnet forøgelse af ammoniak-emissionen fra ejendommen på 538 Kg N/år til en samlet belastning på 3974 Kg N/år.

Nybyggeriet og omlægningen af bedriften på Gråstenvej 61 i anden etape medfører en beregnet mer-emission af ammoniak fra anlægget på 3385 kg N/år, således at den samlede emission vil stige til 6820 kg N/år.

Aabenraa kommune har besigtiget og vurderet følgende naturarealer:

- Alle af Naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede arealer indenfor/på udbringningsarealerne.
- Heder, moser og overdrev indenfor en radius af 1 km fra anlægget på Gråstenvej 61

De besigtigede naturarealer omfatter, Tumbøl mose og tre vandhuller. Tumbøl mose, der ligger ca. 1000 m fra anlægget er beskrevet nedenfor under afsnittet "§ 3 natur". Vandhullerne, som vurderes i væsentlig grad kun at blive påvirket af næringsstoffer fra udbringningsarealerne, er beskrevet i næste kapitel med udbringningsarealer under § 3 natur.

Naturarealerne er beskyttede i henhold til § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Da ejendommen ligger tæt på kommunegrænsen vil arealer, som ligger i Sønderborg kommune også kunne påvirkes af ammoniak emission fra Gråstenvej 61, og Sønderborg kommune har besigtiget og vurderet naturtyper, som ligger indenfor 1000 m fra ejendommen, det drejer sig om flere § 3 enge og § 3 søer. Derudover er natur beskyttet jf. § 7 i "husdyrbrugsloven", internationale naturbeskyttelsesområder og bilag IV arter beliggende på den anden side af kommunegrænsen også vurderet af Sønderborg kommune- se bilag 3. Vilkår stillet af Sønderborg Kommune er skrevet ind i godkendelsen under de relevante afsnit.

6.1.1 Anlæggets påvirkning af beskyttede naturtyper efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.

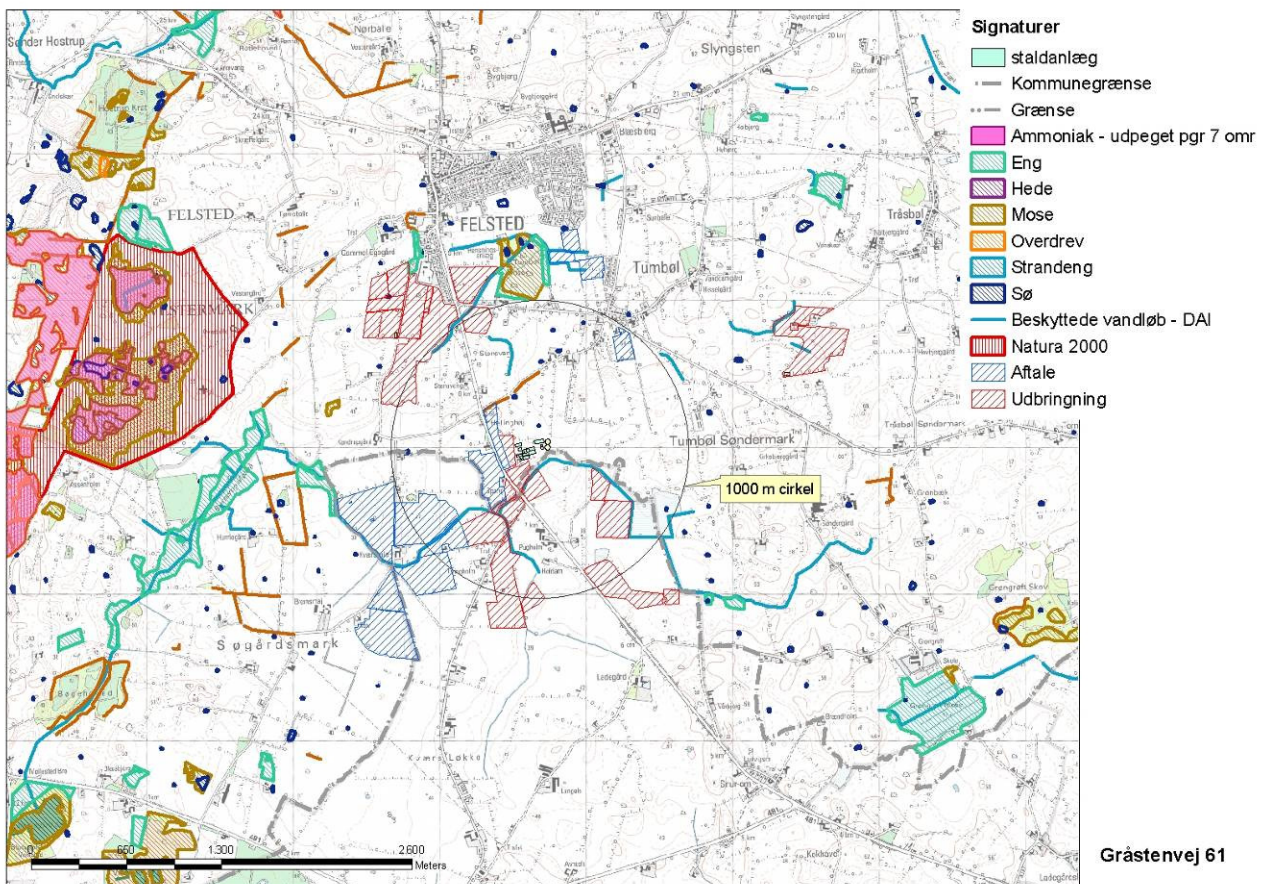
Redegørelse

Aabenraa Kommune har ved undersøgelser af registreringer, kort, luftfotos m.m. vurderet naturforholdene mht. § 7 omkring Gråstenvej 61. Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere end 1000 meter væk fra nærmeste § 7 naturareal.

Dermed udløses ingen lovmæssige krav i forhold til emission af ammoniak fra det ansøgte anlæg med nybyggeri og udvidelse.

De nærmeste § 7 arealer er delområder indenfor et større moseområde, som hører under Natura 2000 – Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, (se nedenstående kort a). Paragraf 7 arealerne består af områder med nedbrudt højmoser og områder med hængesæk. Ifølge basisanalyserne for området trues områdernes naturværdier af udtørring, idet lavbundsarealerne afvandes via dybe vandløb og grøfter, samt dræn mod Bjerndrup Mølleå, hvilket fremmer tilgroning i vedplanter. Næringsberigelse via bl.a. nedbør, vandløb og

overfladetilløb og luftbåren ammoniak truer ligeledes naturtilstanden og fremmer tilgroning i vedplanter.

Kort a med bl.a. § 7 områder, som er mosearealer indenfor Natura 2000 området Felsted Vestermark. Der er angivet en 1000 m cirkel omkring ejendommen.

Det nærmeste § 7 område ligger 2,3 km nordøst for anlægget og er dermed beliggende udenfor bufferzonebestemmelserne.

Aabenraa Kommune har dog bedt om at få lavet en beregning af det ansøgte anlægs ammoniak deposition i det nærmeste punkt af § 7 områderne. Den viser en mer-deposition på 0,039 kg N/ha/år efter gennemførelse af etape 2. Det fastlagte beskyttelsesniveau for mer-deposition i § 7 områder indenfor bufferzone II er jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen på 0,3 kg N/ha/år (10 gange større) og beskyttelsesniveauet er således overholdt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, med henvisning til afstanden og beliggenheden, der er modsat den dominerende vindretning, at projektets bidrag til luftbåren N-belastning i § 7 moserealet ikke vil have nogen betydning. Andelen af den luftbårne N-belastning i området, som kommer fra bedriften, vil være marginal og uvæsentlig for naturtilstanden i moseren. I et notat fra Miljøstyrelsen fremgår det, at det med de nuværende målemetoder ikke er muligt at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i området ligger mellem 16 og 20 kg N/ha/år og overskrider dermed mosetypernes tålegrænse. Mer-belastningen fra anlægget er så lille – afrundet 0,0 kg N/ha/år, at det er kommunens vurdering - at anlægget med nybyggeri og udvidelse ikke vil påvirke § 7 naturområdet med dets plante- og dyreliv negativt og der stilles ingen vilkår.

6.1.2 Anlæggets påvirkning af § 3 natur jf. naturbeskyttelsesloven

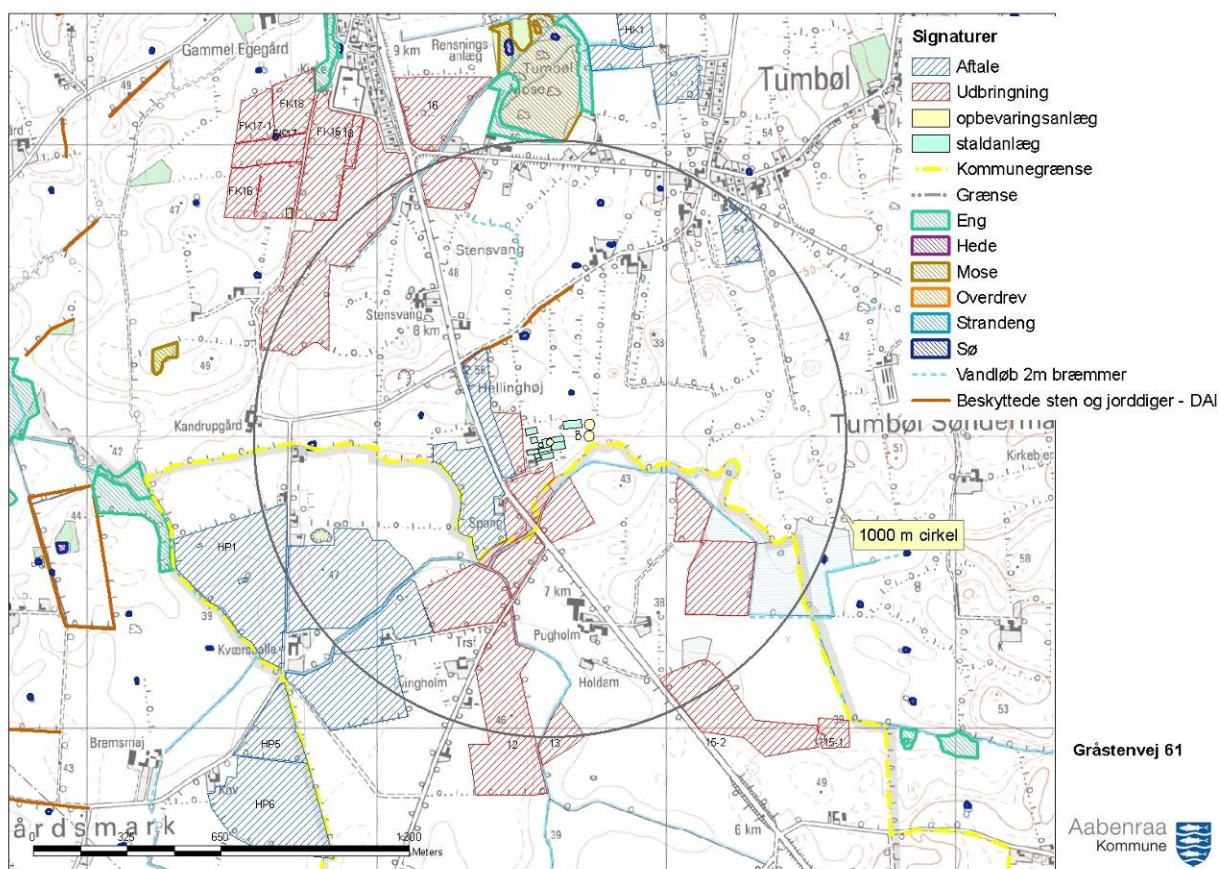
I Naturbeskyttelseslovens § 3 er der fastsat bestemmelser til beskyttelse af naturarealer som vandhuller, søer, heder, overdrev, moser, enge, vandløb m.m. idet der ikke må foretages ændringer i tilstanden.

Kommunen skal ifølge § 23 i lovgivningen om miljøgodkendelse af husdyrbrug vurdere, om et ansøgt projekt vil påvirke naturområder væsentligt. Hvis kommunen vurderer, at det er tilfældet kan der stilles vilkår som beskyttelse.

Redegørelse

Kort med beskyttet natur ifølge Naturbeskyttelseslovens § 3 kan ses i bilag 3. Et kortudsnit omkring Gråstenvej 61 er vist herunder som kort b.

Der må ikke ændres på beskyttet natur uden kommunens tilladelse.

Kort b med § 3 natur omkring Gråstenvej 61. Små vandhuller og Bjerndrup Mølleå ligger indenfor 1000 m cirklen.

Vandhuller

Indenfor en radius af 1000 m fra anlægget ligger et mindre antal vandhuller, der er beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3. Vandhullerne ligger typisk på dyrkede marker, udenfor anlæggets udbringningsarealer. Ingen af disse vandhuller er beliggende indenfor det ansøgte anlægs udbringningsareal. Der er ikke tidligere registreret padder i vandhullerne.

De er ikke besigtiget, idet det vurderes, at den primære indflydelse på vandhullernes naturtilstand er de omkringliggende jorde og den måde jordene dyrkes på med gødskning og sprøjtning, samt hvorvidt der er bræmmer omkring vandhullerne, der i givet fald vil minimere risikoen for overfladeafstrømning af overfladevand fra markarealet. Den luftbårne ammoniak

vurderes at have sekundær betydning for vandhullernes naturtilstand, fordi deposition af kvælstof på vandoverflader er begrænset sammenlignet med deposition på vegetation, træer og buske, hvor overfladearealet til afsætning er meget større.

Vurdering

Det er kommunens vurdering, at vandhullerne ikke er næringsstoffattige naturområder, og at der ikke er behov for at stille særlige krav vedr. luftbåren ammoniak-påvirkning af vandhullerne fra anlægget. Dette begrundes i at deposition af kvælstof på vandoverflader er forholdsvis lille og at naturtilstanden i vandhullerne primært styres af driften af de omkringliggende marker.

Mose

Tumbøl Mose, som er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 ligger ca. 1000 m nord for det ansøgte anlæg på Gråstenvej 61. Der er lavet en ammoniakberegning til mosen, som viser en mer-deposition på 0,139 kg N/ha/år efter etablering af projektets etape 2.

Mosen blev besøgt i marts 2009. Den kan betegnes som en pilesump. Mosen er mere eller mindre overgroet af især pilekrat og mellem de tætte bevoksninger er vegetationen holdt nede ved slåning. Her er den mere eller mindre våde bund bevokset af især græsser, mosser, lysesiv, og bredbl. dunhammer, som er næringstolerante arter. Der blev ved besigtigelsen ikke registreret næringsstoffølsomme arter, som f.eks. spagnum. Pilekrat er en meget almindelig naturtype, som er relativ ufølsom overfor luftbåren N-belastning og naturtypen prioriteres derfor ikke højt.

Billede fra Tumbøl Mose, fotoretning øst.

Vurdering

Vegetationen i Tumbøl mose består overvejende af arter, der ikke påvirkes væsentligt af luftbåren kvælstof og den beregnede merbelastning af N til mosen er meget lille og ubetydelig sammenlignet med at en merbelastning på under 1 kg N/ha/år ikke vil medføre påviselige ændringer i den biologiske tilstand jf. Miljøstyrelsens nyhedsbrev nr. 8. Aabenraa Kommune vurderer således at det ikke er relevant at stille skærpede krav til begrænsning ammoniak emission fra det ansøgte anlæg og der stilles ingen vilkår.

Vandløb

Bjerndrup Mølleå løber syd for ejendommen i en mindste afstand på 80 m. Åen er beskyttet og pålagt 2 m bræmmer. Den løber til Søgaardsøerne og videre vestover gennem Sønder Å i Vidåsystemet til Vadehavet.

På strækningen ved Gråstenvej 61 er Bjerndrup Mølleå ikke målsat, længere mod vest før Søgaardsøerne er den målsat som B3 (Karpesikevand), målsætningen er pt. ikke opfyldt.

Vurdering

Mht. vandløbet gælder den samme begrundelse som for vandhullerne. Det er normalt ikke kvælstof, der er afgørende for vandløbs biologiske kvalitet, men i højere grad organisk stof og de fysiske forhold.

Da Bjerndrup Mølleå løber relativt tæt på ejendommen med terrænfald fra gylletankene til åen, er det kommunens vurdering, at Bjerndrup Mølleå ligger udsat med risiko for forurening i tilfælde af uheld eller overløb fra gyllebeholderne. Kommunen kræver således en indsatsplan og gylletankene sænkes i forhold til det omkringliggende terræn samt en mindre vold, som beskytter Bjerndrup Mølleå og dermed recipienter længere nede i åløbet. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.9.

6.1.3 Anlæggets påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder

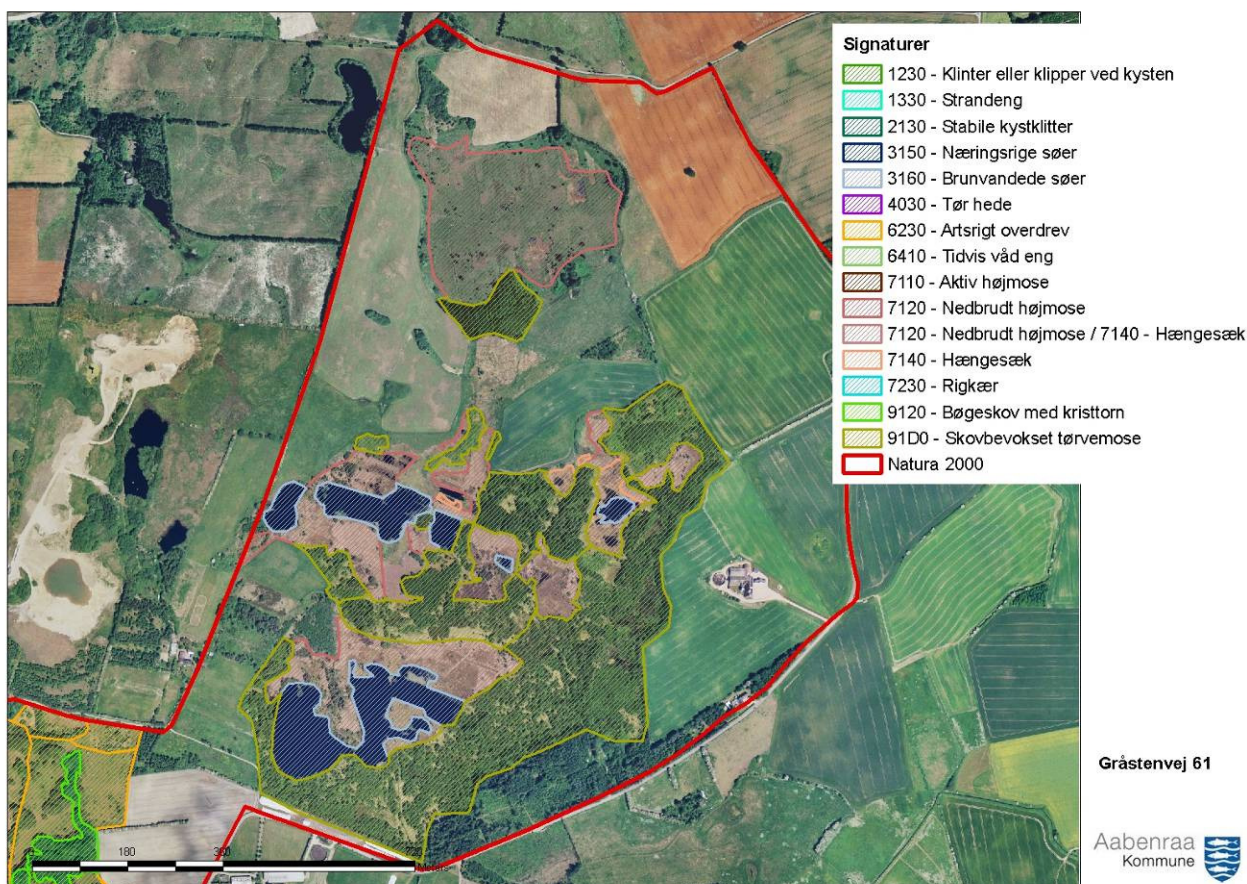
Redegørelse

Sydøst for ejendommen i en afstand af ca. 4,5 km ligger habitat- og fuglebeskyttelsesområdet Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83 og F68). Området beskrives ikke nærmere her, idet afstanden er så stor, at mer-emmission af ammoniak fra Gråstenvej 61, ikke vurderes at påvirke området. Vurderingen bygger på at deposition af ammoniak er negligerbar når afstanden fra kilden er ca. 3 km (Teknisk notat, DMU, 2006),

Nærmeste Natura 2000 område er habitat- (H84) og fuglebekyttelsesområdet (F58) Hostrup Sø, Assenholm mose og Felsted Vestermark, se ovenstående kort under afsnit med § 7. Området (H84 og F58) ligger i nærmeste punkt ca. 2 km nord-vest for Gråstenvej 61.

Ejendommen ligger nærmest den del af Natura 2000 området, som udgør Felsted Vestermark. Felsted Vestermark er en mosaik af skovbevokset tørvemose, nedbrudt højmose, hængesæk og brunvandede søer. I Natura 2000 området indgår også landbrugsområder omkring moseområdet, se nedenstående kort c.

Moseområdet med nedbrudt højmose og hængesæk trues jf. basisanalyse af tilgroning, svingende vandstand og udtørring. Hovedårsagen er, at moserne er drænede af dybe grøfter, som leder vandet sydpå mod Bjerndrup Mølleå. Dertil kommer eutrofiering primært fra luften (baggrundsbelastning ca. 16 kg N/ha/år), men også fra drænvand og store flokke af grågæs, som forekommer hvert år. Tilgroningen er ligeledes en truende faktor for de fleste fuglearter, som indgår i udpegningsgrundlaget (gælder for trane, rørhøg, tinksmed, mosehornugle) (se nedenfor).

Kort c som viser naturtyper indenfor det nærmeste Natura 2000 område Felsted Vestermark

I H84 og F58 indgår foruden Felsted Vestermark også Hostrup Sø og Assenholm Mose. Udpegningsgrundlaget for H84 og F58 er flg. naturtyper og dyrearter:

- 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- 6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- 7140 Hængesæk og andre kærsmfund dannet flydende i vand
- 9120 Bøgeskove på morbund med kristtorn
- 91D0 Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 Elle- og Askeskove ved vandløb, søer og væld
- Stor vandsalamander
- Mosehornugle
- Rørdrum
- Stor hornugle
- Rørhøg
- Trane
- Havørn
- Tinksmed

Brunvandede søer og vandhuller, aktive højmoser og odder er nykonstaterede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der vil kunne indgå i et kommende revideret udpegningsgrundlag

Hostrup Sø er Sønderjyllands eneste større hedesø og en af Danmarks største, survandede og næringsfattige søer.

Søen er næringsfattig men truet af næringsberigelse, og vandet er brunligt på grund af de omgivende moseområder og søbundens tørvelag. Tidligere fandtes grundskudsplanterne lobelie, strandbo, sortgrøn brasenføde og pilledrager. I dag er kun strandbo tilbage, og søen domineres af arter af vandaks. Søen er blevet mere eutrof, og kun hvor der græsses er rester af den oprindelige vegetation bevaret.

Hostrup Sø er 210 ha og er i 1993 målsat til særligt naturvidenskabeligt interesseområde, men samtidig også badevand.

I det flade terræn omkring Hostrup Sø er der hedeslette.

Området med hede er ikke længere sammenhængende, men nord for Hostrup Sø er der flere små, spredte områder.

Her har tidligere været højmose, som nu er tørret ud, og der er flere tørvegrave.

Jordbunden nordøst for Hostrup Sø (Felsted Vestermark) består af ferskvandstørv i mere end 1 m's dybde, mens området nordvest for søen består af moræneler og smeltevandssand. På den sydøstlige side af søen er et fremtrædende randmoræneterræn, der rummer både løv- og nåleskov, samt det biologisk værdifulde område med overdrev, Bjergskov.

Der skal udarbejdes en naturplan for Natura 2000 området, som ved gennemførelse sikrer, at udpegningsgrundlaget over tid opnår gunstig bevaringsstatus.

I amtets basisanalyse (www.vandognatur.dk) og kommunens Idefase vedr. Natura 2000 området Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsed Vestermark, er den nuværende tilstand af udpegningsgrundlaget vurderet som moderat for størstedelen af områderne. Det vil sige at naturens nuværende tilstand er så forringet, at naturtypen næppe kan bevares på lang sigt uden både engangsindgreb og efterfølgende løbende pleje.

Vurdering

Hostrup Sø, Assenholm mose og Felsted Vestermark (H84 og F58), indeholder næringsstoffølsomme naturområder, som det er kommunens vurdering skal beskyttes mod yderligere ammoniakbelastning. Baggrundsbelastningen overstiger alene naturtypernes tålegrænser.

Den beregnede mer-belastning til den nærmeste næringsstoffølsomme naturtype er dog så lille, 0,039 kg N/ha/år, at den med den usikkerhed, der er på beregningen, vurderes til ingen merbelastning eller med en decimal til 0,0 kg N/ha/år. Dermed vurderes det at Gråstenvej 61 ligger tilstrækkeligt langt væk fra Natura2000 området til at undgå en ammoniakpåvirkning, der ville kunne påvirke udpegningsgrundlaget negativt. Mer-depositionen vurderes således at være så lav, at den ikke alene vil kunne medføre en målelig forringelse af udpegningsgrundlaget eller udgøre en hindring for at kunne opnå gunstig bevaringsstatus. Aabenraa Kommune stiller således ikke vilkår til begrænsning af ammoniak emission fra det ansøgte anlæg.

Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer på eller omkring landbrugsejendommen. På baggrund af faglig rapport nr. 635/2007 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at der kan være flere arter af flagermus, hasselmus, odder, markfirben, spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander. Langøret flagermus, vandflagermus og løgfrø er optaget på rødlisten 1997 som sårbare.

Derudover kan butsnudet frø, skruptudse og lille vandsalamander findes ved vandhuller i nærheden af Gråstenvej 61. De er ligesom alle paddearter fredede i Danmark.

Aabenraa Kommune har ikke konkret kendskab til registreringen af de nævnte arter i området og kommunen er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen af anlægget ikke vil have negativ indflydelse på de nævnte arter, fordi der ikke ændres på vandhuller, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Og det vurderes, at der ikke sker fysiske ændringer i forbindelse med byggeriet, der kan være til skade for bilag 4 arter, herunder flagermusarterne.

Kommunen vurderer endvidere, at den øgede ammoniakemission fra anlægget ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for de paddearter, herunder bilag IV-arter, der potentielt kan være knyttet til de vandhuller, der ligger indenfor en radius af 1 km fra anlægget. Vandoverflader modtager generelt en relativ begrænset mængde kvælstof via deposition og Aabenraa Kommune vurderer således, at udvidelsen med belastning og øget emission ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Der stilles derfor ikke vilkår i forbindelse med ammoniak-emission til beskyttelse af bilag IV-arter, artsfredede arter eller rødlistearter.

Bilag IV arter er også vurderet m.h.t. udbringning af husdyrgødning i afsnit 7.4 under næste kapitel med påvirkning fra udbringningsarealer.

6.2 Lugt

Redegørelse

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der gives afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet, og 1) den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) den nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. IT-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de vægtede gennemsnitsafstande.

Resultatet af lugtgeneregningen ses i nedenstående tabel. I tabellen ses minimums afstanden og den aktuelle afstand, beregnet i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. I lugtberegningen for enkeltbeboelse indgår stald nr. 1, 4 og 10.

Tabel 14 Geneafstande

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger	ca. 202 m	Fra anlægget til Gråstenvej 62	182 m
Samlet bebyggelse i landzone	ca. 730 m	Fra anlægget til samlet bebyggelse, Tumbøl	435 m
Byzone	ca. 1050 m	Fra anlægget til byzone, Felsted	604 m
Sommerhusområde	ca. 9300 m	Fra anlægget til Skarrev, nord for Aabenraa Fjord	604 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Husdyrproduktionen ligger nordøst for nabobeboelse, og alle nye stalde og gyllebeholdere bliver etableret væk fra anden beboelse. De nye gyllebeholdere ligger mere end 300 m fra nabobeboelse og vil ikke få fast overdækning.

Andre lugtbidrag

Dybstrøelse bliver spredt med fastmøgspreder, mens rejektvand vil blive udbragt med slæbeslanger.

Kumulation

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at produktionen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer til ejendommen.

Vilkår

- Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgift hertil afholdes af bedriften.

6.3 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Det er i ansøgningen oplyst, at der er indgået aftale med Mortalin om fluebekæmpelse, der sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier. I alle staldafsnit anvendes der rovfluer efter behov. I undtagelsestilfælde anvendes godkendte kemiske bekæmpelsesmidler.

Ejendommen har indgået aftale med Mortalin om opsætning og vedligeholdelse af 45 udvendige kasser med gift mod gnavere.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der kan forekomme gener fra skadedyr, som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Aabenraa kommune vurderer, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

Vilkår

84. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium
85. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

6.4 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Gråstenvej og gennem Felsted. Transporterne sker typisk i tidsrummet mellem kl. 6-20, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning vil kunne forekomme transporter i aften- og nattetimerne.

Der vil normalt blive udbragt husdyrgødning i april og maj samt august måned. Kørselsveje i forbindelse med transporterne fremgår af kortbilag.

I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der blive flere transporter til og fra ejendommen, men antallet øges ikke proportionalt med besætningens udvidelse, da der i mange tilfælde vil medtages større mængder pr. transport.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transport-middel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transport-middel
Foder	40	32 tons	Lastbil	86	32 tons	Lastbil
Halm	45	20 bigballe	Traktor	45	20 bigballe	Traktor
Sækkevare, samt bigbags	10	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Fyringsolie	4	-	Lastbil	5	-	Lastbil
Dieselolie	3	-	Lastbil	3	-	Lastbil
Afhentning af smågrise	52	-	Lastbil	104	-	Lastbil
Afhentning af slagtesøer	26	-	Lastbil	52	-	Lastbil
Afhentning af slagtesvin	26	-	Lastbil	26	-	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52	-	Lastbil	60	-	Lastbil
Husdyrgødning	100	34 m ³ / 25	Lastbil /	263	34 m ³ / 25	Lastbil /

fiberfraktion	0	m ³	traktor	60	m ³	traktor
Separeringsanlæg	0	-	-	15	-	Traktor
Affald	52	-	Lastbil / egen transport	52	-	Lastbil / egen transport
Transporter i alt	410			785		

Interne transportveje fremgår af bilag 1.10 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.12.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støj-, støv og lugtgener i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget med følgende vilkår.

Vilkår

86. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lign. Således at spild ikke kan finde sted.

87. Transporter til og fra ejendommen skal fortrinsvist foregå mellem kl. 07 og 19 på hverdage og lørdage i tidsrummet kl. 07-14, dog ikke helligdage.

6.5 Støj

Redegørelse

De væsentlige støjkloder på bedriften er fra ventilationsanlæggene, indblæsning af foder og transporter.

Tabel 16 Støjkloder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldene 1, 2, 6, 7 og 9	Døgnet rundt, men med varierende belastning
Fodringstider	Svinestaldene	Normalt kl. 07 – 18 afhængig af staldafsnit
Foderanlæg	Foder indkøbes som færdigfoder og blæses over i siloerne	Normalt kl. 06 – 20
Udkørsel af husdyrgødning og separering af gyllen	Ved gyllebeholderne	Hovedregel kl. 06 - 22, undtagelsesvis hele døgnet
Lastbiler m.v.	På kørselsveje, ved ind-/udleveringsramper, gyllebeholderne m.v.	Normalt kl. 06 – 20

Støjkloderne fremgår af bilag 1.5

Landbruget Gråstenvej 61, Felsted, 6200 Aabenraa er i Kommuneplan 2005-2017 for Lundtoft Kommune (afløses i 2009 af den nye kommuneplan for Aabenraa Kommune) angivet med beliggenhed i *det åbne land*, i landzone.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gylleudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Landbrugets beliggenhed

Det åbne land er opdelt i 3 zoner:

Zone 1: Områder af største interesse - naturområder.

Zone 2: Område af stor interesse - jordbrugsområde med naturinteresser.

Zone 3: Det åbne land i øvrigt - jordbrugsområde.

Landbrugets driftsbygninger er beliggende i zone 3.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne byer, da afstanden til byerne er stor. Ligeledes er afstandene til de i kommuneplanen beskrevne tre landsbyer, herunder Tumbøl, stor.

Boligområder af betydning for landbruget

Driftsarealer hørende til landbruget er beliggende umiddelbart ind til Felsted by.

Af nærtliggende områder med støjmæssig betydning for landbruget er i kommuneplanen beskrevet område 11 i Felsted. Området er beskrevet som *blandet bolig- og erhvervsformål*. Endvidere er beskrevet område 12 i Felsted samt angivet fremtidige boligområder efter 2008 (uden nummer). Disse områder er beskrevet som *boligområder*.

Når de nedenfor angivne støjgrænser for boligområder ikke er overskredet for område 12, vil grænseværdierne også være overholdt for område 11.

Driftsarealer i Sønderborg Kommune

Landbruget har væsentlige dele af driftsarealerne beliggende i Sønderborg Kommune.

Udsendelse af støj fra kilder placeret i Sønderborg Kommune reguleres af denne kommune. Driftsarealerne i Sønderborg Kommune synes ikke at ligge i nærheden af boligområder. Det må derfor forventes, at aktuelle støjgrænseværdier, der vil blive håndhævet af Sønderborg Kommune, vil være støjgrænseværdierne gældende i det åbne land ved boliger.

Vilkår

88. Bidraget fra landbruget med adressen Gråstenvej 61, Felsted, 6200 Aabenraa til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land samt i boligområder i Felsted ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Boligområder i Felsted, område 12 og fremtidige boligområder	45	40	35

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 *Ekstern støj fra virksomheder*.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i boligområder ikke overskrides noget sted i områderne.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag. Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af kornafgrøder i høstperioden til siloanlæg eller ved bortkørsel af gylle i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at eksempelvis blæseren måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

89. Sønderborg Kommune kan, også inden der er forløbet 8 år efter meddelelsen af godkendelsen, meddele påbud i henhold til § 39 i *lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* til landbruget Gråstenvej 61.

Kommunen kan stille krav om overholdelse af grænseværdier for støjkilder, der befinder sig på landbrugets driftsarealer beliggende i Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune fastlægger de relevante grænseværdier.

6.6 Støv

Redegørelse

I forbindelse med levering af foder, kan der forekomme støvgener. Dette er der taget højde for, ved at der på fodersiloerne er monteret cyklon/filterposer. De nye fodersiloer er parvis forbundet, så støv fra den silo der bliver fyldt blæses over i den anden silo og modsat. Der er derfor ingen støvgener for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at grundet den nye indretning med forbundne siloer, samt den store afstand til naboer, vil der ikke være støvgener for de omkringboende pga. udvidelsen. Dog henvises til god landmandspraksis, hvorefter al transport til og fra ejendommen skal ske med hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen tilrettelægges, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

90. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor anlægget.

6.7 Lys

Redegørelse

På de eksisterende bygninger er der 4 udendørs lysstofarmaturer ved ind- og udlevering. På det nye anlæg er der 3 udendørs lysstofarmaturer placeret ved ind- og udleveringsstederne. Alle udendørs lys skal tændes og slukkes manuelt.

Lysene kan ikke genere nogen udenfor ejendommen, da lysene vil blive afskærmet af beplantning og øvrige bygninger. Der er således ingen fjernvirkninger af belysningen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende og heller ikke påvirke de landskabelige hensyn. Der stilles derfor ingen vilkår.

7 Påvirkninger fra arealerne

7.1 Udbringningsarealerne

I "Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug" og i "Bekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug" har Folketinget og Miljøministeren fastsat de beskyttelsesniveauer for bl.a. nitrat, fosfor og ammoniak, der skal anvendes i kommunens vurdering af, om der er væsentlige virkninger på miljøet ved godkendelser af husdyrbrug.

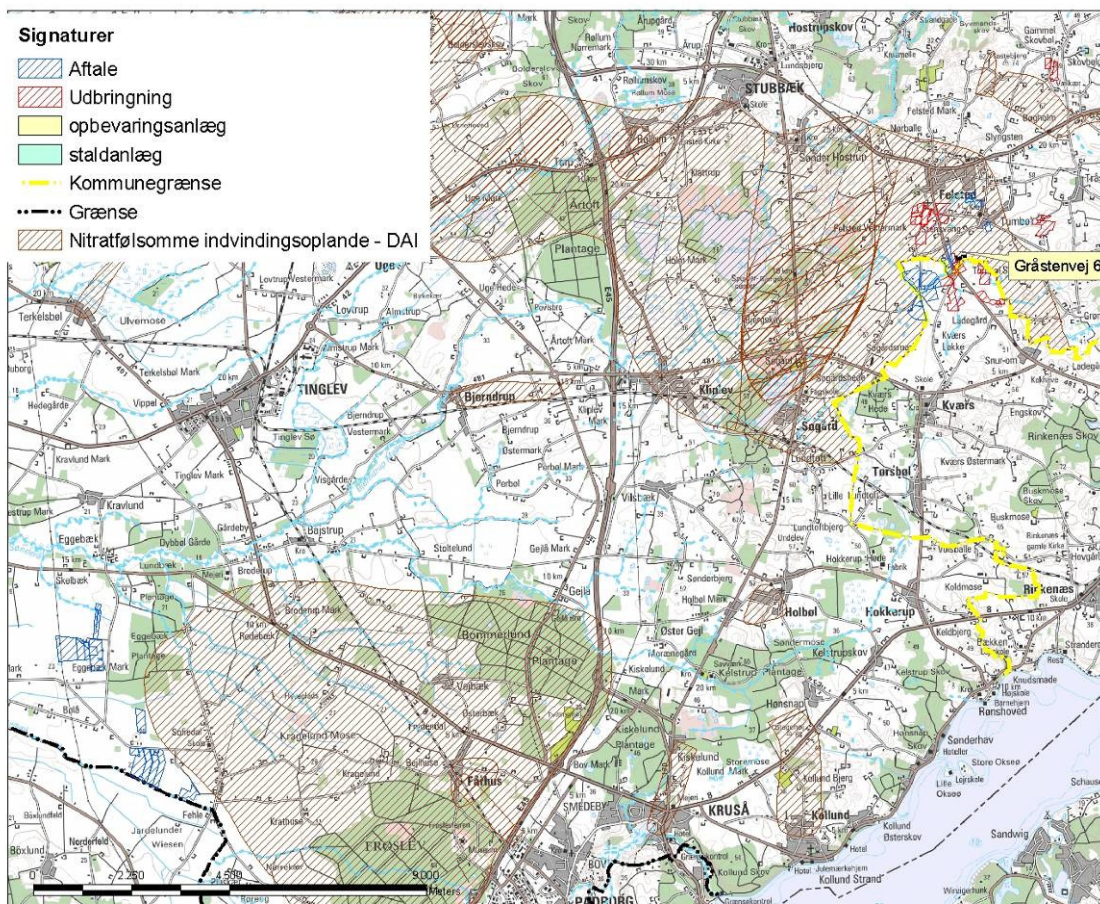
Kommunen skal for hver ansøgning desuden foretage en konkret vurdering, og på denne baggrund kan kommunen i særlige tilfælde, hvor det vurderes at naturområder ikke beskyttes tilstrækkeligt ved det fastlagt beskyttelsesniveau, stille vilkår, der rækker ud over det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med EU's habitatdirektivforpligtelser. Den ansøgte aktivitet må således ikke medføre negativ påvirkning af de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for et internationalt naturbeskyttelsesområde, og arter omfattet af Habitatdirektivets Bilag IV må ikke få forringede forhold.

Det fremgår af husdyrlovgivningen, at det fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne.

Redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter de udbringningsarealer, der fremgår af ansøgningens afsnit 4.1, se bilag 1. Oversigtskort ses herunder.

Kort d med alle udbringningsarealer og nitratfølsomme indvindingsområder.

Der er 112,01 ha ejede og forpagtede arealer, heraf ejes 86,69 ha og der forpagtes 8,44 ha af Hans Jørgen Mathiesen, Velkær 14, 6200 Aabenraa og 16,88 ha af Felsted Kirke, Menighedsrådet, Gråstenvej 54, 6200 Aabenraa.

	Antal ha	Antal DE	Harmonital
Ejede og forpagtede arealer	112,01	156,8	1,4

Derudover er der for at kunne opfylde harmonikravet i etape 2 lavet aftale om overførsel af husdyrgødning til i alt 199,17 ha. Aftalearealerne er fordelt på 4 modtagere, som enten modtager dybstrøelse eller forarbejdet husdyrgødning i form af rejktvand. Der anvendes separationsanlæg til svinegylen fra Gråstenvej 61 og gyllen deles således i en tør fraktion (fiberdel) og en flydende fraktion (rejktvand). Fiberfraktionen afsættes til et biogasanlæg eller afbrændes.

Modtager af husdyrgødning	Antal ha	Antal DE	Kg N	Kg P
E.J. Gråstenvej 50, 6200 Aabenraa	8	6,91	589,2	168,56
H.P. Kværsballe 2, 6200 Aabenraa	49	66,32	7958,26	1189,58
H.K. Tornhøjvej 24b, 6200 Aabenraa	7	9,67	1160,58	173,45
V.F. Grænsevejen 32, Tinglev	75 (134,46)	69	8280,00	1237,86
Ialt	139,75(199,17)	495,07		
Separationsanlæg		343,17	34951,96	8114,64

Der produceres samlet 439,15 DE husdyrgødning (etape 2) hvoraf 144,99 DE fraføres til separationsanlæg. Herefter fraføres 144,99 DE til gylleaftaler i form af rejktvand. 6,91 DE afsættes i form af dybstrøelse til E.J. Gråstenvej 60. De øvrige tre modtagere får rejktvand fra separationsanlægget.

I ansøgningssystemet er der for V. F. Grænsevejen 32 vist flere arealer (134,46 ha) end de 75 ha der reelt bruges og er behov for. Dette skyldes at gyllemodtager ønsker at variere brugen af rejktvand på markerne i forhold til anden husdyrgødning. Rejktvand optages hurtigt i planterne, og det har en anden N/P sammensætning end gylle. N indholdet er sammenlignet med gyllen lidt højere (120 kg/DE), mens P indholdet er lavere (18 Kg/DE).

Tilsammen udgør aftalearealerne 139,75 ha (199,17 ha i ansøgningsskema, hvor alle aftalearealer, der anvendes på skift er med).

Det samlede areal til udbringning er således 251,76 ha (311,18 ha). Udbringningsarealerne fremgår af ansøgningens afsnit 4.1.3 -4.1.4 (bilag 1) og i kort d.

Det ejede/forpagtede harmoniareal er 112 ha til udbringning af 156,7 DE (etape 2) fra Gråstenvej 61. Der udbringes 1,40 DE/ha (harmonital).

I første etape produceres der 199,06 DE husdyrgødning, hvoraf 119 DE er dybstrøelse og 80 DE er gylle. Heraf fraføres 43,06 DE til gylleaftaler med Erik Jessen, Hans Kaufmann og Helmuth Petersen. Til bedriftens egne og forpagtede arealer på 112,01 ha tilføres i etape 1 112,12 DE dybstrøelse og 43,88 DE gylle, i alt 156 DE. Harmonital 1,4 DE per ha.

Nitratfølsomt indvindingsområde

Som det fremgår af ovenstående kort (samt kort under afsnit 7.5) er flere af udbringningsarealerne, som ligger i nærheden af Gråstenvej 61 beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsområde. Her gælder særlige beskyttelsesgrænser for nedsvivning af nitrat til grundvand. Dette er behandlet i et senere afsnit. Aftalearealerne tilhørende EJ og HK og en del af aftalearealerne, der tilhører HP ligger inden for nitratfølsomme indvindingsoplande. Derfor laves der en særskilt godkendelse af disse arealer efter § 16 i Husdyrloven, med de nødvendige vilkår. Ingen af VF-aftalearealerne, der ligger ved grænsen til Tyskland ligger problematisk mht. overfladevand eller grundvand (se ovenstående kort), og der er derfor ikke stillet krav om en § 16 arealgodkendelse af disse arealer.

Kommunegrænse

Flere af udbringningsarealerne ligger i Sønderborg Kommune, som har vurderet dem med henblik på om der skal stilles særlige vilkår. Det gælder markerne 2, 3, 7, 4, 8, 12, 13, 15, 15-1 og 15-2, se ovenstående kort. Arealgodkendelsen af aftalearealer tilhørende HP udarbejdes ligeledes af Sønderborg Kommune

Jordbund og sædskifte

Jordbundstypen på de ejede og forpagtede udbringningsarealer består af hhv. sandblandet lerjord eller lerblandet sandjord. Mark 8 i Sønderborg kommune består dog af humusjord. Der anvendes referencesædskifte, svarende til standardsædskiftet på arealerne, dvs. at sædskiftet ikke påvirker de i Farm N beregnede tal for hhv. udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand og fosforoverskud.

Ændringer af udbringningsarealerne skal anmeldes senest den 1. august til Aabenraa Kommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er sårbare.

Vurdering

Aabenraa kommune vurderer, sammen med nedenstående vilkår, at udbringningsarealets areal på 112 ha ejede/forpagtede og 139 ha aftalearealer harmonerer med husdyrholdet og er tilstrækkeligt til at opfylde harmonikravene.

Vilkår

91. Der må udbringes husdyrgødning på de arealer på den pågældende bedrift, der fremgår af denne miljøgodkendelse (kortbilag 4) og ansøgningens PDF-udskrift kapitel 4 (se bilag 1).
92. Arealerne må ikke tilføres mere husdyrgødning end det, der svarer til 1,40 DE/ha (DE reel)
93. Arealerne i såvel Sønderborg Kommune som Aabenraa Kommune skal drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmateriale, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
94. Denne miljøgodkendelses gyldighed er betinget af at der foreligger gyldige arealgodkendelser af aftalearealerne tilhørende Helmuth Petersen, Kværsballe 2, 6300 Gråsten, Erik Jessen, Gråstenvej 60, 6200 Aabenraa og Hans Kaufmann, Tornhøjvej 24 B, 6200 Aabenraa. Udskiftning af aftalearealer kan kun ske efter anmeldelse til Aabenraa Kommune.

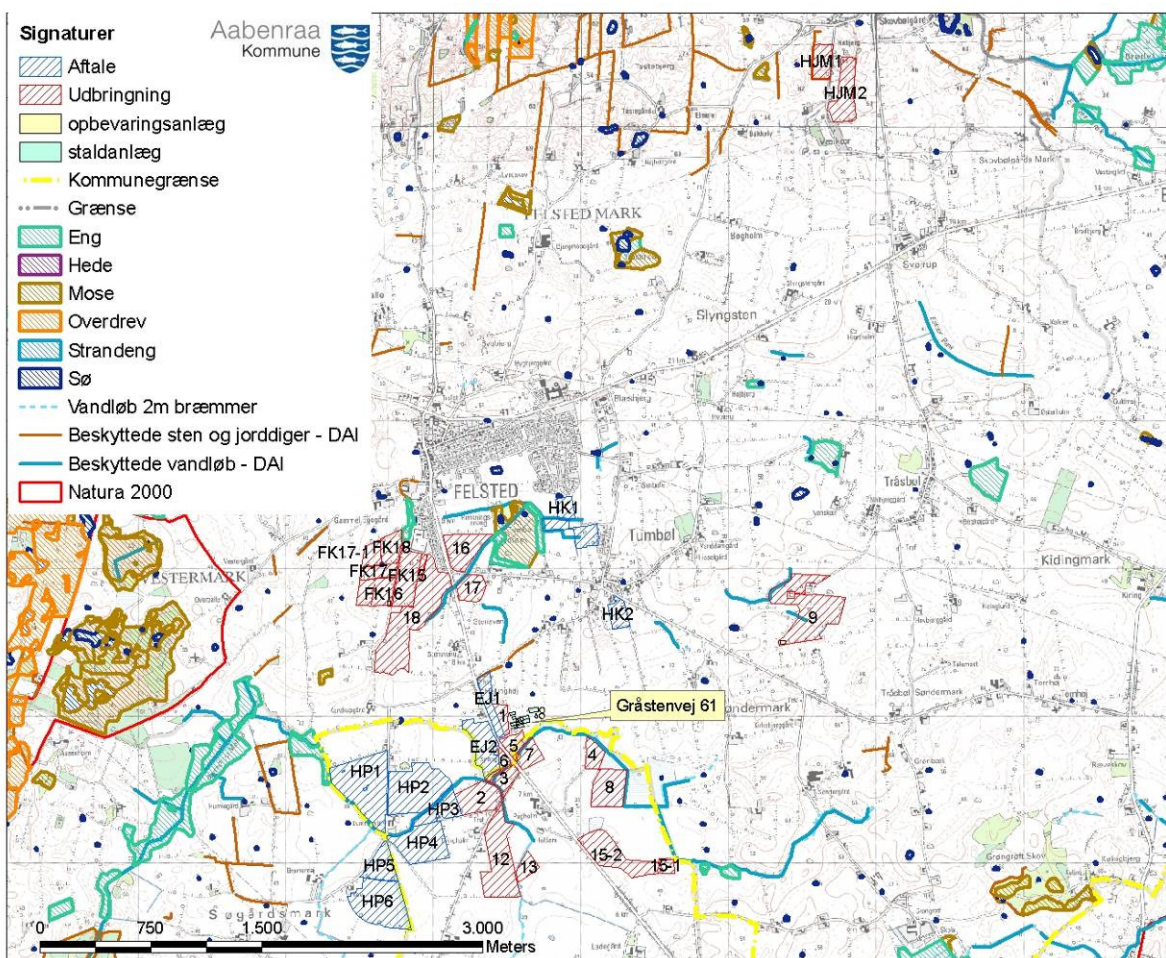
7.2 Beskyttet natur

Aabenraa Kommune vurderer kun de udbringningsarealer, som ligger indenfor kommunens grænser. Aftalearealer, hvorpå der udarbejdes en § 16 arealgodkendelse vurderes særskilt i disse, dvs. at kun aftalearealer tilhørende Grænsevejen 32 beskrives og vurderes i denne godkendelse for Gråstenvej 61.

Arealernes beliggenhed i forhold til beskyttet natur fremgår af nedenstående kort e og bilag 4. Beliggenheden af aftalearealerne ved Grænsevejen fremgår af nedenstående kort h.

§ 3 natur

De ejede og forpagtede udbringningsarealer støder jf. nedenstående kort op til et par vandhuller, et par enge og vandløb, der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Oversigtskort e med beskyttede naturområder omkring udbringningsarealer

Vandhuller

Beskrivelse og vurdering

Der er tre § 3 vandhuller, som ligger op til markerne FK16, FK17 og FK18 ved Felsted Kirke (matr. nr. 614 Felsted, Felsted). Vandhullerne er besigtiget i marts 2009. Placering er vist på nedenstående kort f.

Kort f med vandhuller på udbringningsarealer ved Felsted Kirke.

Vandhul1 ligger i skellet mellem markerne FK17, FK 17-1 og FK 18. Det er meget overgroet af træer og vandspejlet ligger skyggefuldt og dybt i forhold til de omkringliggende marker, se nedenstående billeder. Vanddybden er lav og det vurderes at vandhullet kan tørre ud i tørre perioder. Tidligere er der registreret paddler i vandhullet, det drejer sig om butsnudet frø i 2001. Vandhullets naturtilstand er vurderet som moderat til ringe på besigtigelsestidspunktet især pga. overskygning og aflæsning af affald. Der er ingen bræmme anlagt omkring vandhullet på de tilstødende marker, og det vurderes at overfladevand forurenat med gødning fra marken kan løbe/sive til vandhullet og forringe dets naturtilstand

Billeder af vandhul 1, fotoretning vest og syd.

Da der ved besigtigelse blev konstateret aflæsset affald omkring vandhul 1 indskærpes det her at det jf. § 3 i Lov om naturbeskyttelse er forbudt at ændre/beskadige beskyttet natur ved f.eks. at deponere affald. Sagen behandles uafhængig af denne godkendelse.

Vandhul 2 ligger lysåbent i en lavning mellem mark FK17 og FK18. Der er et svagt terrænfald fra markerne til vandhullet og markerne er dyrket helt til kanten af vandhullet uden bræmmer. Vandkvaliteten var på besigtigelsestidspunktet dårlig med plumret og urent vand, som vurderes at skyldes forurening med næringsberiget overfladevand fra de tilstødende marker. Vandhullets naturtilstand er vurderet som ringe til dårlig især pga. forurenede vandkvalitet. Aabenraa kommune vurderer, at vandhullet kan være levested for padder, herunder bilag IV arter, og det vurderes ligeledes at en udyrket bræmme på 2 m omkring vandhullet vil kunne forbedre vandkvaliteten og dermed forbedre naturtilstanden også til gavn for potentielle padderter.

Billeder af vandhul 2. Fotoretning syd og øst

Vandhul 3 ligger på mark FK16 i skellet til mark FK17. Det er totalt overgroet af tæt og delvis høj trævækst, som helt overskygger vandhullet. Vandspejlet ligger dybt med en stejl brink op til marken. Naturtilstanden er vurderet som ringe især pga. stejle brinker og skyggefulde forhold. Der er ingen bræmme anlagt omkring vandhullet.

Aabenraa kommune vurderer pga. de omtalte forhold, at vandhullet kun har ringe eller ingen betydning for padder og der stilles derfor ingen krav til bræmmer omkring vandhullet.

Billeder af vandhul3. Fotoretning øst og nord.

Der ligger tre vandhuller på arealerne i Sønderborg Kommune. Et mellem mark 15 og 15-1 og et mellem mark 15-1 og 15-2, samt et frit på mark 15. Sønderborgs beskrivelse og vurdering kan ses i bilag 3. Vurderingen er at vandhullerne er potentielle leve og ynglesteder for padder, herunder bilag IV arten stor vandsalamander og der stilles vilkår om 5 m dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmme omkring vandhullerne.

Vurdering

Med hensyn til vandhullerne i Aabenraa Kommune vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af vandhullerne er overfladevand fra de dyrkede arealer, dels som vand der løber på jordoverfladen til vandhullerne, samt næringsberiget overfladevand der løber til via rodzonen på dyrkede arealer. Derfor stilles der vilkår om dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmme rundt om vandhul 1 og vandhul 2, som begge vurderes at være potentielle yngle og/eller rastested for paddearter. Da terrænet er forholdsvis fladt omkring vandhullerne er det vurderet at 2 m bræmme er tilstrækkelig til at sikre og på sigt forbedre vandhullernes naturtilstand.

Vilkår

95. Der skal etableres og vedligeholdes en mindst 2 m bred dyrkningsfri, sprøjtefri og gødningsfri bræmme omkring vandhul 1 og vandhul 2, som jf. kort f ligger mellem mark FK16, FK17, FK18 og FK17-1.
96. Omkring vandhullerne benævnt lokalitet 428, 433 og 473 beliggende på markerne 15, 15-1 og 15-2 (se bilag 8 og 9 i bilag 3) skal der udlægges 5 meter dyrknings, gødnings og sprøjtefri bræmmer. Bræmmerne måles fra vandhullets kronekant i lighed med reglerne for 2 meter bræmmer langs vandløb.

Enge

To udbringningsarealer FK18 og mark 16 grænser delvist op til beskyttede engarealer, se oversigtskort e. Begge steder er der levende hegn eller vandløb mellem udbringningsareal og eng, og det vurderes at udbringning af husdyrgødning ikke påvirker engene negativt. Engene er endvidere ikke karakteriseret som særligt næringsstofølsomme naturtyper.

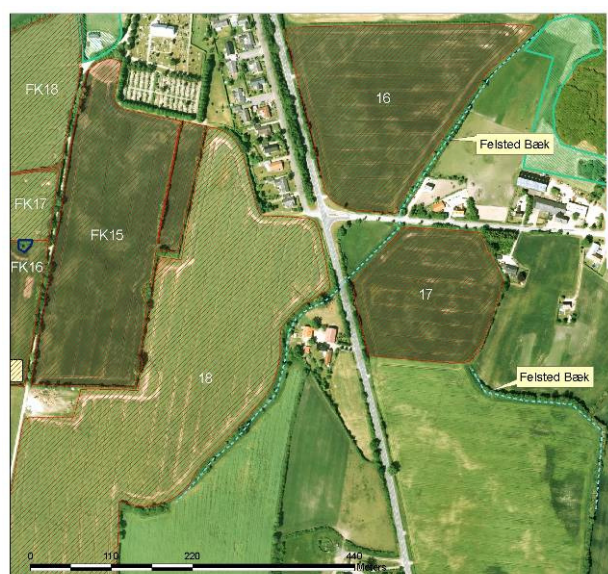
Vandløb

Udbringningsarealerne i Aabenraa kommune, som grænser op til beskyttede vandløb er hhv. mark nr. 16, 17 og 18, der grænser op til Felsted Bæk og mark nr. 5 og 6, der grænser op til Bjerndrup Mølleå, samt mark nr. 9, der grænser op til Ravnkær Bæk og Holbæk (se nedenstående kort). Alle vandløbene er underlagt kravet om 2 m udyrkede bræmmer jf. vandløbslovens § 69.

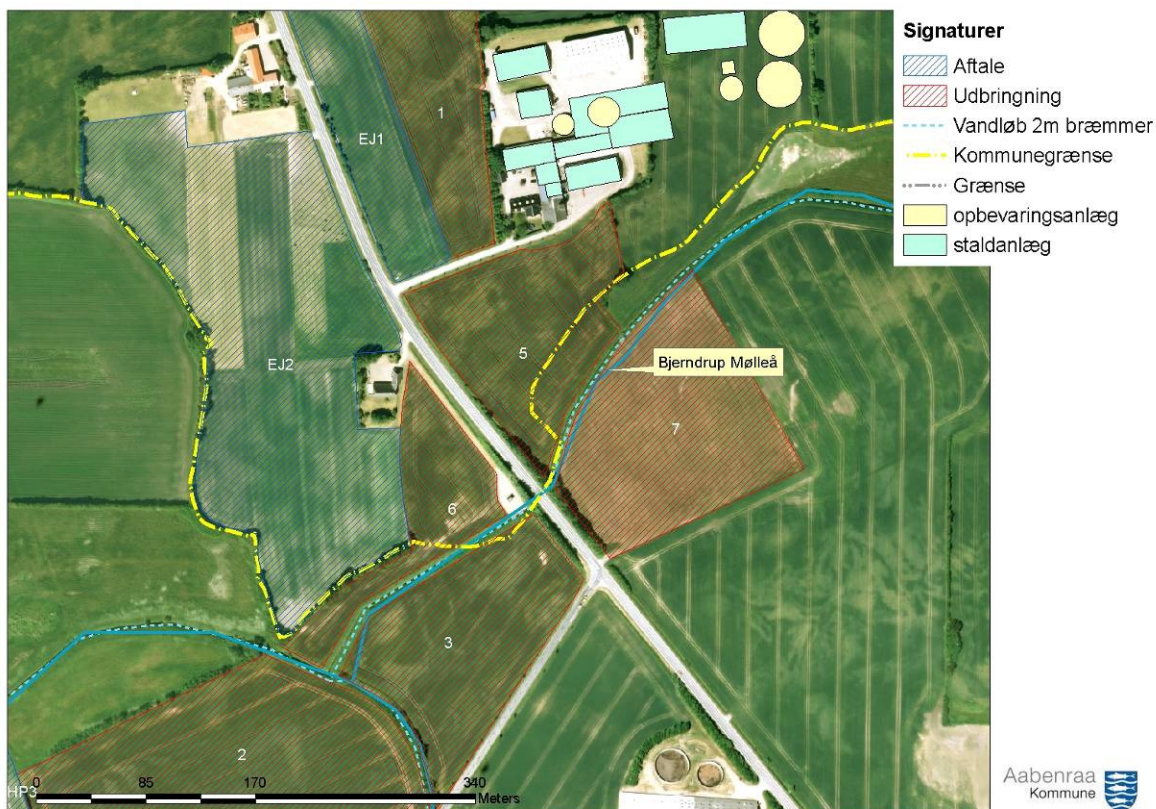
Felsted Bæk, Ravnkær Bæk og Holbæk er på visse strækninger rørlagte og de danner alle tilløb til Bjerndrup Mølleå.

Mark 9 støder op til Ravnkær Bæk og Holbæk.

Mark 16,17 og 18 støder op til Felsted Bæk

Kort g med Bjerndrup Mølleå, som på en lille strækning indenfor Aabenraa Kommunes grænser støder direkte op til mark 5 og 6.

Bjerndrup Mølleå er ca. 1 km længere nedstrøms ejendommens arealer målsat B3 – dvs. karpefiskevand, der skal fungere som opholds og opvækstområde for ål, aborre, gedde og karpefisk. Målsætningen tager sigte på at beskytte og opjælle den alsidige flora og fauna, som naturligt har gode livsbetingelser i vandløbet. For at opfylde målsætningen kræves en DVFI værdi (Dansk VandløbsFauna Index, der giver et mål for miljøtilstanden ud fra sammensætningen af smådyr i vandløbet) på mindst 5. Målsætningen er ikke opfyldt (Regionplan 2005-2016). Ved seneste måling i 2003 havde den nærmeste målestation til arealerne på Gråstenvej 61 (st. nr. 425-6450, øst for vejbro ved Kværsballe) en DVFI værdi på 4. Den manglende målopfyldelse vurderes at skyldes hovedsageligt dårlige fysiske forhold med blød og sandet bund i vandløbet, grundet hårdhændet vedligeholdelse gennem mange år. Bjerndrup Mølleå er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændring.

Vurdering

Der er på intet sted væsentligt terrænfald fra udbringningsarealerne til vandløbene, og det vurderes derfor at lovkravet om 2 m dyrkningsfri bræmmer, som ikke gødes eller sprøjtes er tilstrækkeligt til at hindre afdrift af pesticider og gødning, samt hindre erosion. Samtidig er der for arealerne i Aabenraa Kommune ingen vandløbsnære udbringningsarealer, som er klassificeret som lavbundsarealer eller vådområder, hvor risikoen for udvaskning og overfladeafstrømning er større.

Bjerndrup Mølleå er overvejende påvirket af dårlige fysiske forhold og det vurderes på baggrund af ovenstående at åen ikke vil blive påvirket væsentligt af næringsstoffer fra Gråstenvej 61's udbringningsarealer beliggende i Aabenraa Kommune efter udvidelsen og der stilles ikke vilkår.

§ 7 natur

Ammoniakpåvirkningen fra udbringningsarealerne er reguleret via generelle regler, hvor der bl.a. er krav om nedfældning på sort jord og græsmarker i bufferzonerne frem til 01.01 2011, hvorefter kravet bliver landsdækkende.

Redegørelse

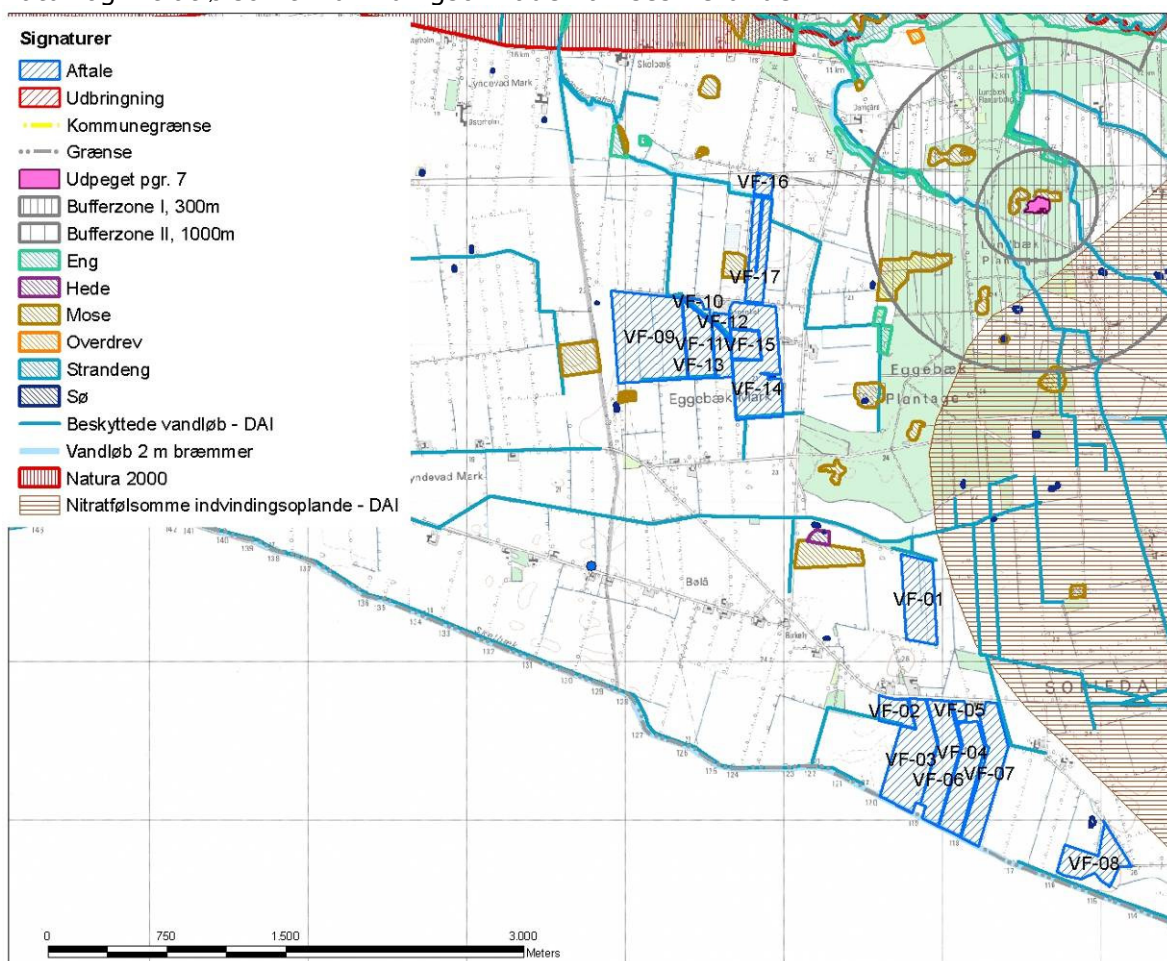
Ingen udbringningsarealer ligger i bufferzone til § 7 natur. Der er mindst 1100 m mellem udbringningsarealer (FK 15 og FK 16) og § 7. Det drejer sig om moseområder indenfor Natura 2000 området Felsted Vestermark, som er beskrevet i kap. 6.

Vurdering

Jævnfør notits fra Miljøministeriet fra 06.07 2009 er der selv i de værste tilfælde kun påvirkninger indenfor 100 m fra markkanten på over 1 kg N/ha, som er den laveste merbelastning, hvor det med de nuværende målemetoder er muligt at påvise biologiske ændringer. Markkanten ligger mindst 1100 m fra § 7 mosen og det er Kommunens vurdering at ammoniak fra udbringning ikke vil kunne påvirke mosen negativt og der stilles ingen vilkår.

Aftalearealer

Der er lavet aftale til overførsel af rejeftvand (etape 2) fra Gråstenvej 61 til arealer tilhørende V.F. Grænsevejen 32, Tinglev. Arealernes beliggenhed i forhold til beskyttet natur og nitratfølsomt indvindingsområde kan ses herunder.

Kort h med beliggenhed af aftalearealer ved Grænsevejen i forhold til beskyttet natur mm.

Arealerne ligger ikke i nitratfølsomt indvindingsområde og skal derfor ikke arealgodkendes særskilt med mindre det vurderes, at arealernes robusthed i forhold til

natur og overfladevand kræver en særlig beskyttelse der rækker udover husdyrbrugslovgivningens rammer.

En del af arealerne ligger op til beskyttede vandløb, her iblandt Grænsevandløbet og Knopslagsgrøften som er B3 målsatte. Målsætningen er ikke opfyldt især pga. okkerpåvirkning. Vandløbene er underlagt bræmmebestemmelser jf. vandløbslovens § 69. Ingen arealer grænser direkte op til beskyttet natur – en mose ligger med et træhegn som grænse til mark VF-17. Arealerne ligger ikke inden for § 7 bufferzone og der er mindst ca. 750 m til Sønderådalene, der er udpeget som fuglebeskyttelsesområde. Langs Grænsevandløbet er arealerne klassificeret som lavbunds klasse IV, altså lavbund uden risiko for udledning af jern. Her er der større risiko for udledning af fosfor, men det vurderes at risikoen er minimal, da fosforindholdet i rejktvand er lavt. Samtidig ligger alle arealer i fladt terræn uden risiko for overfladeafstrømning til vandløb eller naturområder og arealerne vurderes dermed som robuste, og der kræves ingen § 16 areal godkendelse.

7.3 Fosfor til vandløb, søer og kystvande

Fosfor har stor betydning for søers biologiske kvalitet, idet det oftest er det begrænsende næringsstof og dermed er styrende for algevæksten. I fjordene er det i stigende omfang fosfor der påvirker forekomsten af iltsvind.

Derimod har fosfor mindre betydning for vandløbs biologiske kvalitet. Alligevel er indholdet af fosfor i vandløb meget vigtigt, fordi fosfor transporteres via vandløb til søer og marine områder.

I modsætning til kvælstof, der generelt udvaskes til grundvand og overfladevand fra hele landbrugsfladen, er billedet af fosfor mere kompliceret med flere betydende transportveje, der fører det til vandløb, søer eller kystvande. Fosfortab fra landbrugsjorde forgår især i forbindelse med 3 forhold:

- Vanderosion (ved overskudsnedbør) eller jordfygning, hvor fosfor tabes sammen med jordpartiklerne
- Udvaskning via dræn og øvre grundvand af vandopløst fosfor. Især på lavbundsarealer.
- Nedbrydning af brinkerne i vandløbene. Jo mere fosfor, der er bundet i jordpartiklerne, jo større fosfortab

Fosfor bindes hårdt i jorden, men jordens evne til at binde fosfor er ikke ubegrænset, derfor er det vigtigt for at undgå fremtidige miljømæssige problemer med fosfor, at sikre en rimelig balance mellem tilført fosfor og den fosfor der fjernes af afgrøderne. Hvor der tilføres mere fosfor end planterne optager er der tale om et fosforoverskud.

Hovedparten af fosfor-tabet sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra dræned lavbundsarealer. Også hvor jordens p-tal (mængden af opløst p i jordvandet) er højt kan der være et stort fosfortab via sprækker til dræn eller grundvand. Humusjords evne til at binde fosfor er mindre end sandjords og især lerjords evne, og der vil derfor være større risiko for fosfortab fra humusjord.

I "lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug" og tilhørende Bekendtgørelse er der fastsat generelle beskyttelsesniveauer i forhold til forforoverskud. Beskyttelsesniveauet gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor. Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til de søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter, men hvis beliggenhed ikke kendes endnu.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på dræned lerjorder og lavbundsarealer, herunder dræned og grøftede sandjorder. Der stilles ikke krav om fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Det fremgår af lovgivningen, at det fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan dog i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau, men kun m.h.t. Natura 2000 områder. Vadehavet er i henhold til lovgivningen udpeget som mindre sårbart overfor fosfor.

Med hensyn til arealer, beliggende udenfor oplande til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor, gælder i henhold til lovgivningen kun de generelle harmoniregler som beskyttelse mod fosforoverskud.

Redegørelse

Der tilføres årligt 33,8 kg fosfor per ha til markerne efter etape 1 og 30,2 kg fosfor per ha efter udførelse af etape 2. Arealerne får derved et fosfor overskud på 9,7 kg P/ha efter etape 1 og 6,0 kg P/ha efter etape 2. Årsagen til at fosforoverskuddet falder efter etape 2 er at separationsanlægget (AI-2 Teknik A/S) fjerner en del af fosforen fra gyllen, som ender i fiberfraktionen, der fraføres bedriften.

Lovgivningens krav til overskud af fosfor er overholdt ved det generelle krav til harmoniarealer (1,4 DE/ha).

Bedriftens arealer afvander via Bjerndrup Mølleå gennem Lille Søgård Sø og Store Søgård Sø, og videre vestover til Vidåsystemet og Vadehavet. De ca. 8,5 ha forpagtede arealer HJM1 og HJM2 afvander dog østover via Blåbæk og Blå Å til Als fjord.

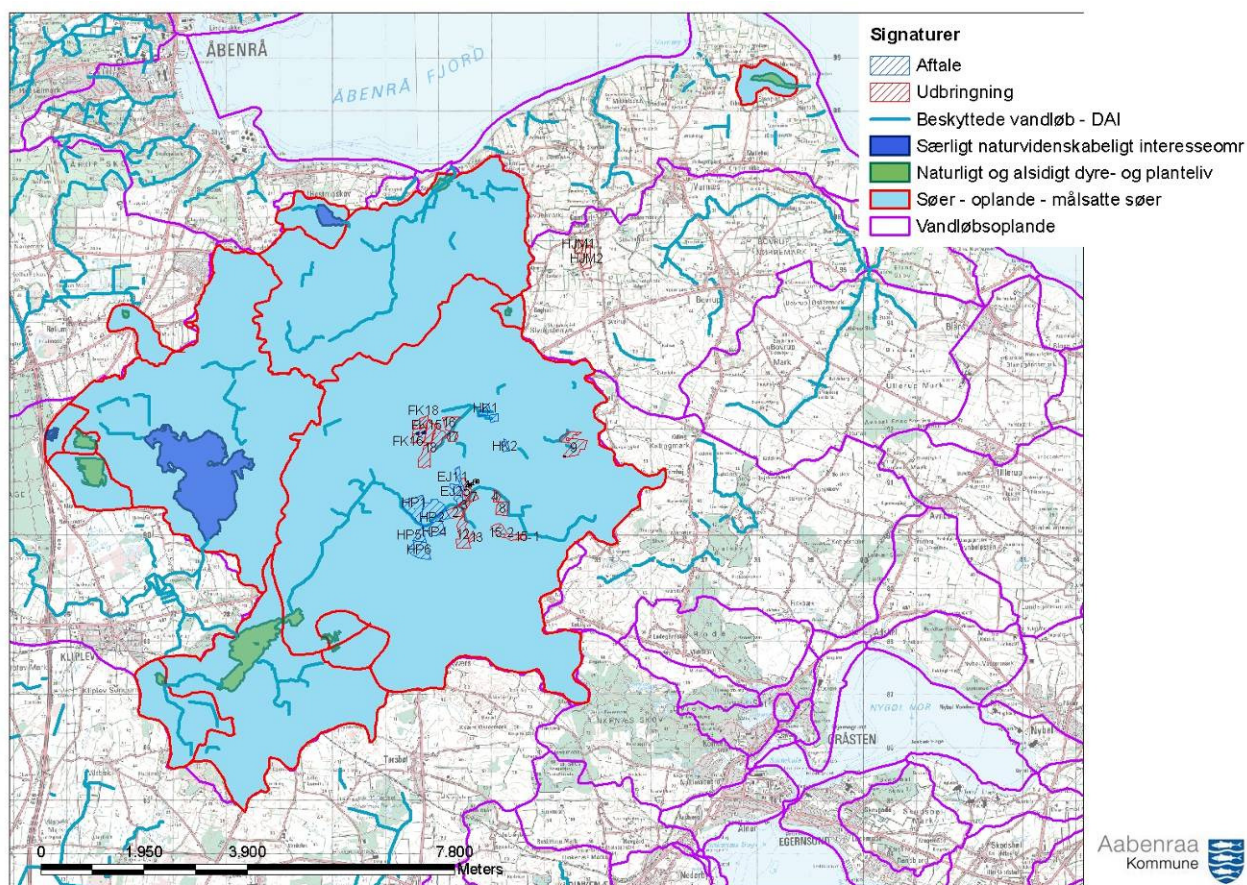
Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er dermed beliggende i oplande til et Natura 2000, der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk, er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles yderligere krav til fosforoverskuddet på bedriften end de generelle krav til harmoniarealer.

Stort set alle de ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger i oplandet til Lille – og Store Søgård Sø, som i Regionplan 2005-2016 og forslag til Kommuneplan 2009 er B målsatte. Dvs. at søerne er basismålsatte, som er en målsætning som gælder for alle søer over 100 m² med mindre særlige forhold gør sig gældende. Alle målsatte søer skal have et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, samt et mål for sommersigtdybde. For Søgårdsøerne er kravet til sommersigtdybde på mindst 1 meter. Målsætningen er pt. ikke opfyldt selvom fosforkoncentrationen har været faldende de sidste 15- 20 år.

Søer er sårbare overfor tilførsel af fosfor, og oftest er søer, der er overbelastede med fosfor præget af masseopblomstringer af alger og uklart vand til følge.

Søgård Søerne er belastet med fosfor og har stadig, på trods af at koncentrationen har været faldende et højt P-niveau.

Søgårdsøerne er ikke udpeget som særligt regional natur med særlige naturværdier, som ønskes beskyttet, hvorfor der ikke i henhold til lovgivningen kan stilles skærpede krav til fosforoverskuddet fra udbringning af husdyrgødning i oplandet til søerne.

Kort i. Bedriftens arealer i forhold til oplande til målsatte søer.

Vurdering

Aabenraa kommune finder ikke, at der i den konkrete sag, angående arealerne beliggende i Aabenraa Kommune, er særlige forhold, som kan begrunde skærpede vilkår i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet.

Natura 2000 vandområdet (Vadehavet) som de fleste af arealerne afvander til, er udpeget som mindre sårbart overfor fosfor og afkaster således ikke fosforklasser i oplandet. Søgårdsøerne er ikke udpeget som særligt regional natur og kræver dermed ikke en særlig beskyttelse med skærpede krav i forhold til husdyrbrugslovgivningens beskyttelsesniveau for fosforoverskud.

Ingen af udbringningsarealerne har væsentligt terrænfald mod vandløb, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning, ingen arealer er vådbund eller lavbund eller afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Samtlige vandløb, der afvander arealerne er underlagt krav om 2 m udyrkede bræmmer, som hindrer brinkerrosion, som kan være en væsentlig årsag til udvaskning af fosfor. Dermed vurderer Aabenraa Kommune at arealerne er robuste landbrugsjorde, som på trods af at flere af arealerne er drænedede ikke giver anledning til uacceptabel risiko for fosforudledning til overfladevand.

Det vurderes endvidere, at der ikke vil ske en merbelastning med fosfor, idet arealerne også i før-situationen har været intensivt dyrkede landbrugsarealer. Efter 2. etape i udvidelsen separeres gyllen hvorved en del af fosforindholdet opkoncentreres i fiberfraktionen og fjernes og fosfor-belastningen mindskes således. Mange arealer er drænedede, men er ikke klassificeret som lavbundsjorde og er ikke humusjord, hvor risikoen for udledning af fosfor til vandmiljøet er større og Aabenraa Kommune mener derfor at et fosforoverskud på 6 kg/ha (etape 2) ikke vil give anledning til en forskydning af ligevægten mellem bundet og opløst fosfor og koncentrationen af opløst fosfor i jordvæsken vil dermed ikke nå et så kritisk niveau, som vil kunne give anledning til udvaskning af fosfor til vandmiljøet.

Med hensyn til vandhullerne på udbringningsarealerne vurderes, at bræmmevilkårene i afsnittet om beskyttet natur er tilstrækkelige som beskyttelse mod næringsstoffer fra overfladevand.

Samlet vurderes at udvidelsen af bedriften ikke vil påvirke overfladevande negativt med hen hensyn til fosfor og der stilles ingen skærpende vilkår.

Vadehavet vurderes under det senere afsnit om Natura 2000 vandområder.

7.4 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødsningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken, men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser dog til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen, og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På dræned arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udræned arealer, hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene er reduktionen meget lav, 2 % ca., dvs. stort set al den kvælstof, der ender i vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Husdyrloven stiller krav om begrænsning i tilførsel af kvælstof til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000 områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3. Nitratklasserne er baseret på overfladevandområdernes kvælstoffølsomhed samt størrelsen af reduktionspotentiallet (hvor meget nitrat der omsættes i jorden) (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Redegørelse

Ingen af udbringningsarealerne eller aftalearealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i henhold til lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på i alt 112,01 ha ejede eller forpagtede arealer og efter etape 2 også på 139,7 ha aftale arealer. I alt efter 2. etape udbringes på 251,7 ha. Ifølge ansøgningen er størstedelen af de ejede og forpagtede arealer dræned. Beregning af udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealerne til overfladevand viser, at der årligt udvaskes 62,6 kg N/ha efter udvidelsens etape 1 og 60,1 kg N/ha efter

udvidelsens etape 2 ved det reelle dyretryk. Udvaskningen er i nudrift 58,9 kg N/ha/år. Udbringningsarealerne ligger i et område, hvor kvælstofreduktionen er høj og ligger mellem 76 og 100 %, dvs. at der årligt udvaskes maksimalt 15,0 kg N/ha (etape 1) og 14,4 kg N/ha (etape 2) eller i alt på ejede og forpagtede arealer 1680 kg (etape 1) og 1613 kg (etape 2) til overfladevand. Dertil kommer udvaskning fra aftalearealerne, som er behandlet i særskilte arealgodkendelse, hvor arealerne er sårbare.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle udenfor nitratklasserne 1 – 3 (reduktionsprocenten er 100 %). Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er således overholdt ved harmonikravet.

Dræned lavbundsarealer er risikoarealer, hvorfra næringsstoffer lettere udvaskes til vandmiljøet. Ingen af udbringningsarealerne til Gråstenvej 61 er klassificeret som lavbundsarealer.

Det fremgår af farm N i ansøgningssystemet, at udvaskning af kvælstof pr. ha forbliver næsten uændret. Det vurderes således, at der ikke udvaskes mere kvælstof i eftersituationen i forhold til førsituationen, fordi alle udbringningsarealerne inklusiv aftalearealer og nyforpagtninger er landbrugsarealer, der også tidligere har været intensivt dyrket.

Med henvisning til tidligere afsnit om "Fosfor til overfladevand" og "Beskyttet natur", vurderes det også med hensyn til kvælstof, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på Gråstenvej 61. Desuden vurderes, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur er tilstrækkelige til at sikre øvrige vandhuller mod næringsstoffer fra overfladevand.

Påvirkning af Natura 2000 vandområder vurderes i et senere særskilt afsnit.

Aabenraa Kommune stiller ingen yderligere vilkår i forhold til at beskytte vandløb og søer imod kvælstof fra udbringningsarealerne til Gråstenvej 61.

7.5 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har næsten alle ejede eller forpagtede udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder (80,9 ha af 112,01 ha). Kun mark 9, HJM2 og HJM1 ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder (se nedenstående kort j).

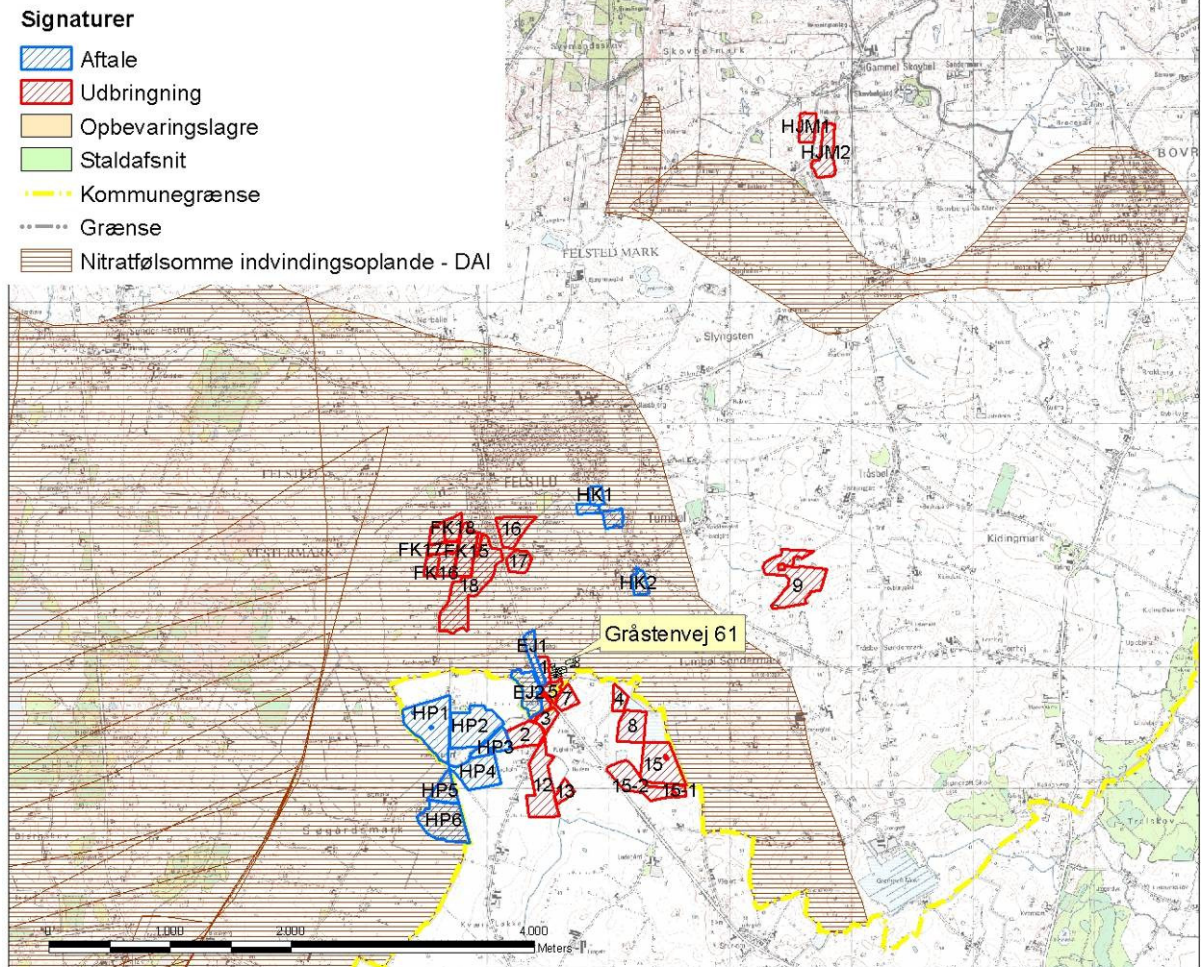
Alle de ejede og forpagtede arealer i Aabenraa Kommune ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser. Varnæs-, Bovrup-, Tumbøl-, Felsted- og Tørnhøj Vandværkers indvindingsoplande omfatter udbredelsen af udbringningsarealerne. Der er dog ikke udarbejdet nogen indsatsplaner i området.

Der kan ifølge Husdyrloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Beregningen i ansøgningssystemet viser, at nitratudvaskningen fra rodzonen efter 1. etape ligger mellem 46 og 50 mg nitrat per liter, hvilket svarer til en merbelastning på 2 – 3 mg nitrat per liter. Efter 2. etape ligger nitratudvaskningen mellem 45 og 48 mg nitrat per liter, hvilket svarer til en merbelastning på 1 mg i forhold til nudrift, bortset fra mark 8 og 15 som får en reduceret udvaskning af nitrat på 1 mg per liter. Forskellene skyldes forskelle i jordbund og sædskifte.

Kravet om nitratudvaskning til grundvand er således overholdt både i 1. og 2. etape.

Kort j med placering af udbringningsarealer (undtagen VF-artalearealer) i forhold til kommunegrænse og nitratfølsomme indvindingsoplande.

Aftalearealer, som ligger i nitratfølsomt indvindingsområde er særskilt godkendt med § 16 godkendelser.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af beregningen i ansøgningssystemet og at der ikke foreligger indsatsplaner for områderne, at kravet til nitratudvaskning til grundvand er overholdt og der stilles ikke vilkår.

7.6 Natura 2000

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Natura 2000 vandområder

Redegørelse

Bedriftens arealer der ligger i oplandet til Bjærndrup Mølleå, som ligesom aftalearealerne ved Grænsevejen afvander til Vidå systemet.

Vidå med tilløb Rudbøl Sø og Magisterkogen er udpeget som habitatområde (H90)

I Vidåsystemet er Sønderådal endvidere udpeget som fuglebeskyttelsesområde (F63) og. Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen er udpeget som fuglebeskyttelsesområde (F60), Vadehavet er udpeget som fuglebeskyttelsesområde (F57) og Ramsarområde 27.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007), vurderes i forhold til om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, Fuglebeskyttelsesområderne F63 Sønderådal, F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper: 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydebladsplanter eller vandaks, 3260 Vandløb med vandplanter.

Arter: snæbel, flodlampret, bæklampret, dyndsmøling, mosehornugle, rørdrum, sortterne, rørhøg, hedehøg, spidsand, skeand, pibeand, grågås, kortnæbbet gås, bramgås, almindelig ryle, islandsk ryle, hvidbrystet præstekrave, hvid stork, engsnarre, pibesvane, sangsvane, lille kobbersneppe, blåhals, brushane, hjejle, strandhjejle, plettet rørvagtel, klyde, fjordterne, gravand, krikand, mørkbuget knortegås, lysbuget knortegås, sandløber, sandterne, strandskade, dværgmåge, sortand, stor regnspove, edderfugl, dværgterne, havterne, splitterne, hvidklire og rødben,

Flere af arterne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. Fx er snæbel i Vidåsystemet følsom overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på deres gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø, sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (basianalyse for H90). Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016.

Basianalysen for F63 Sønderådal siger at vandkvaliteten i Sønderåen gennem de seneste årtier er forbedret, og vandkvaliteten anses nu ikke længere for at være begrænsende for fuglelivet.

Ifølge basianalysen for F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50% for kvælstof og 80% for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen.

Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding m.m.

Lovgivningen stiller krav om begrænsning af tilførsel af kvælstof og fosfor til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret, eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000-områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for. Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder overbelastet med fosfor.

Ingen af udbringningsarealerne eller aftalearealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder udpeget som overbelastet med fosfor. Der er således, i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor til overfladevand, ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Det fremgår af Husdyrlovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtigelserne. Kommunen kan kun i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Dog skal det vurderes, om et projekt (ansøgning om miljøgodkendelse) i sig selv, eller i sammenhæng med andre projekter, kan påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt pga. nitratudvaskning. Fosfortab til Natura 2000 vandområder skal vurderes ud fra en risikovurdering for overfladetab (Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009).

Vurdering

Kan projektet i sig selv påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt pga. udvaskning af næringsstoffer?

Udbringningsarealerne ligger i hovedopland Vidå/Kruså, som er et grænseoverskridende vanddistrikt. Delopland Vidå udmunder i Lister Dyb tidevandsområde i Vadehavet. Det danske delopland Vidå er på ca. 107.500 ha og det tyske delopland er på ca. 25.400 ha. I basisanalysen til Vadehavet er oplandet til Lister Dyb opgivet til i alt 161.370 ha. Gråstenvej's udbringningsarealer udgør i anden etape 251,76 ha. Dvs. at udbringningsarealerne udgør ca. 0,15 % af opland til Lister Dyb, og ca. 0,23 % af deloplandet til Vidå.

Udbringningsarealerne ligger desuden meget langt fra Natura 2000 vandområderne Vidåen og Vadehavet og overfladevand fra udbringningsarealerne passerer undervej hertil flere søer, som vil reducere en stor del af den tilførte kvælstof. Også fosfor vil tilbageholdes ved bundfældning.

Det vurderes på den baggrund, at bedriften i sig selv ikke kan påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt.

Kan projektet i sammenhæng med andre projekter påvirke Natura 2000-områder væsentligt pga. nitratudvaskning?

Udbringningsarealerne til Gråstenvej 61 er beliggende i "Opland til sårbare Natura 2000-områder" med et N-reduktionspotentiale på 76-100 % (ifølge www.miljoportal.dk). Hele området i det midterste Sønderjylland (størstedel af Aabenraa Kommune) har et højt reduktionspotentiale, men området mod Åbenrå og østkysten har et meget lavt N-

reduktionspotentiale (0-50 %), og området mod Tønder og vestkysten har et forholdsvis lavt reduktionspotentiale (51-75 %).

Et højt N-reduktionspotentialer betyder, at en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser omdannes til luftformigt kvælstof inden de når grundvand eller vandløb.

Selvom Gråstenvej 61 ligger i et opland til et sårbart Natura 2000-område, så vurderer Aabenraa kommune, at de generelle harmoniregler sammen med et højt N-reduktionspotentialer gør, at projektet i sammenhæng med andre projekter næppe påvirker Natura 2000-vandområder væsentligt.

Desuden er der i perioden fra 1990 til 2006 ifølge data fra Danmarks Statistik sket en konvertering af kvæg til svin i det gamle Sønderjyllands amt, således at andelen af kvægbrug er faldet til fordel for svinebrug. Der er i samme periode kun sket en lille stigning i det samlede antal dyreenheder og undersøgelser viser at der ikke er sket en signifikant stigning i antallet af DE i oplandet til vadehavet.

Kvægbrug har pga. anvendelse af bælgplanter i græsmarksblandinger og til helsæd, samt en højere andel af organisk bundet kvælstof i husdyrgødningen et større tab af kvælstof end svinebrug og Aabenraa Kommune vurderer således at der ikke er sket en stigning i den samlede udvaskning af kvælstof til Vadehavet i perioden – snarere et fald.

I forbindelse med de nye dyreenhedsberegninger, som er trådt i kraft 10.07 2009 vil udvaskningen af kvælstof og fosfor samlet set falde og på baggrund af den stadig større fokus på tilpasning af næringsstofferne, som tilføres markene, kravet om efterafgrøder, de generelle landbrugsregler og husdyrlovens beskyttelsesniveauer, vurderer Aabenraa Kommune, at udledningen af næringsstoffer ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning eller en forringelse af Vadehavet eller de tilhørende habitatområder og fuglebeskyttelsesområder.

Det vurderes dermed ikke at Natura 2000 vandområder vil påvirkes negativt af udvidelsen – heller ikke i sammenhæng med andre projekter.

Aabenraa Kommune skal bemærke, at der jf. Miljømålsloven skal laves indsats- og handleplaner for overfladevand, grundvand og Natura 2000 områder. Ved gennemførelse af den nødvendige indsats skal det sikres, at der opstår god natur- og miljøtilstand. Kommunen afventer pt. statens vand- og naturplaner (som angiver hvilken indsats der er nødvendig for at opnå god tilstand). Udkast til natur og vandplaner forventes at blive udsendt i primo 2010, og indsatsplanerne vedtages endeligt sommeren 2010. Kommunen skal lave handleplaner (som angiver, hvad der skal ske af naturgenopretning o. a.) i 2010. Når udkast til planer og endelige planer foreligger, skal kommunen inddrage disse i vurderinger af konsekvenser af produktionsudvidelser på husdyrbrug.

Aabenraa Kommunes samlede vurdering er at der ikke er særlige forhold i den konkrete sag, som kan begrunde en fravigelse fra det generelle beskyttelsesniveau vedr. nitrat og fosfor til overfladevand og kystvande og dermed Natura 2000 vandområder.

Natura 2000 terrestrisk natur.

Redegørelse

Ingen udbringningsarealer ligger tæt op til et Natura 2000 område. Det nærmeste Natura 2000 er Felsted Vestermark, der indgår i habitatområde H 84 og Fuglebeskyttelsesområde F58: Hostrup Sø, Assenholm mose og Felsted Vestermark, som er beskrevet i kap. 6 under anlæggets påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder. Mark FK16 og FK 15 ligger nærmest med en mindste afstand på ca. 800 m til kanten af udpegningen, som her består af dyrket landbrugsjord. Der er mindst 1150 m til næringsfattige moseområder i Felsted Vestermark.

Vurdering

Ammoniakpåvirkningen fra udbringningsarealerne er reguleret via generelle regler, hvor der bl.a. er krav om nedfældning på sort jord og græsmarker i en zone på 1000 m til § 7 natur. Fra 01.01 2011 bliver kravet udvidet til samtlige marker med græs og sort jord.

Aabenraa Kommune vurderer at afstanden til næringsfølsom natur i Felsted Vestermark er tilstrækkelig til at undgå ammoniakpåvirkning fra udbringning og der stilles ikke skærpende vilkår til udbringning af husdyrgødning.

7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen.

Vandhullerne, som ligger i forbindelse med udbringningsarealerne skal være omgivet af dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen).

Kommunen vurderer at en dyknings- gødnings- og sprøjtefribræmmer vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid yngelen forlader vandhullet. Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løvfrø. Løvfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Den findes blandt andet i den østlige del af Sønderjylland mellem Aabenraa og Kolding. Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder. Mest optimale er lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på aflagrede arealer. Uden for yngletiden opholder løvfrøen sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn. Projektområdet omfatter ikke umiddelbart løvfrøens udbredelsesområde, men det kan ikke udelukkes at løvfrøen findes i området, da den er registreret få km øst for Gråstenvej 61.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand, men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l. På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø (se ovenfor), at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Hasselmus. Hasselmusen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Hasselmusens levesteder er knyttet til en lagdelt og forskelligartet løvskov, rig på frø- og frugtsætning med en mangfoldig underskov bestående af forskellige urter og bærbuske. Hasselmusen kræver stabile og uforstyrrede levesteder, og i Aabenraa Kommune er den kun registreret en bestand i Søgård Skov. Det kan dog ikke helt udelukkes at projektområdet omfatter hasselmusens udbredelsesområde, idet der er forholdsvis kort afstand til dens registrerede udbredelsesområde (*Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*)

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Vurdering

Kommunen har ikke registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Kommunen vurderer, under forudsætning af vilkårene i afsnit 7.2 med "beskyttet natur", at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter.

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvoraf fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring².

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstoffab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen³. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

² Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

³ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpeoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁴. F.eks. under foderteknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste

---

⁴ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er det Miljøklagenævnets opfattelse, at ansøgeren skal orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse, vurdering og vilkår kan findes, og hvilke vilkår der er blevet stillet.

BAT områder	Afsnit med redegørelse, vurdering og vilkår	Stillede vilkår
Management	Se nedenstående	-
Foder	Afsnit 4.3	27+28
Staldindretning	Afsnit 4.1	19+20+21
Forbrug af vand og energi	Afsnit 4.2+4.5	21+23+24+25+29+30 +31+32+33
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Afsnit 5.2	58+59+60+61+ 65+66+67
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 5.3	68
Affald	Afsnit 4.7	40+41+42
Reduktion af ammoniakemission	Afsnit 5.4	20+21+69+70+71+ 75+76+77
Reduktion af udvaskning af nitrat	Afsnit 7.4+7.5	
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Afsnit 7.3	95+96
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 4.9	51+52+54+55+56+57

Management

Der føres journal over udbringning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons gødsning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men elforbruget fjernaflæses og opgøres månedligt.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle og kemikalier samt ved brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligeholdelse af anlægget. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene. Der er serviceaftale på pt. 12 pulverslukkere á 6 kg hos Dansk Brandteknik og serviceaftale pt. med Mortalin om flue- og rottebekæmpelse.

Der foreligger ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes i arbejdstiden på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke typer arbejdsopgaver, de skal udføre.

Der lægges stor vægt på godt management og god staldhygiejne. Der er rodemateriale ved søerne.

Hvis en so ser ud til at udvikle tendens til skuldarsår, lægges der en gummimåtte ind i stien.

Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme. I kolde perioder er luftfugtigheden så høj, at vandet ikke kan bortventileres hurtigt nok.

Gyllen udbringes af maskinstation, og gyllen udbringes ikke på søndage og helligdage, og der køres aldrig op til beboelsesejendomme på lørdage. Gyllen udbringes med slæbeslanger.

Gyllen udsluses som hovedregel fra mandag til torsdag hver uge eller efter behov. Gyllen udsluses ikke på fredage, lørdage samt søn- og helligdage. I staldene 1, 2, 5 og 6 er der linespil, der kører dagligt.

Samlet vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der i ansøgningen systematisk er sket en gennemgang af, om de teknologier, der er valgt indenfor de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT, og at bedriften anvender den bedste tilgængelige teknik.

9 0-alternativet og andre alternativer

0-alternativet

0-alternativet vil være, at den tidligere godkendte produktion vil forsætte. Der vil ikke blive investeret i anlægget, hvilket vil medføre en gradvis nedslidning.

Andre alternativer

Bedriftens arealer ligger ikke alle i direkte tilknytning til de eksisterende arealer. De ejede arealer, hvor det vil være muligt at bygge, ligger så tæt på nabobeboelse, at ansøger ikke ønsker eller har mulighed for at udvide på disse.

Ansøger har prøvet at tænke harmoni ind i udvidelsen, og derfor er der udarbejdet en aftale med ejeren af jordstykket øst for de eksisterende ejendomme, om en jordfordeling. Det betyder, at der vil blive bygget mod øst, væk fra anden beboelse. Andre alternativer er ikke overvejet.

For at kunne opretholde en arbejdsplads ønskes udvidelsen. Herved kan der skabes en rationel driftsenhed i nye bygninger og med nye miljøteknikker til reduktion af miljøpåvirkningerne. Virksomheden får flere ansatte, hvilket kan være med til at kunne tiltrække den nødvendige arbejdskraft, og sikre mulighed for afløsning i ferier, weekends samt under sygdom og kurser. Derudover er det vigtigt, at der altid er et godt fagligt miljø, hvor arbejdsopgaverne kan blive drøftet og løst i fællesskab.

10 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller også vil anlægget blive tømt for dyr, gødning, foder mv. Rester af kemikalier, olie, medicin, kanyler samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Gældende love og regler vil blive overholdt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et tilholdssted for skadedyr. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Vilkår

97. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning og evt. krav om en miljømæssig forsvarlig afvikling af virksomheden.

11 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der udarbejdes forskellige skriftlige opgørelser som led i egenkontrollen. Der føres logbøger over flydelag på gyllebeholderne. Der udarbejdes gødningsregnskab. Der føres driftsjournal i form af produktionsstyring med oplysninger og dokumentation af antal dyr flyttet til og fra ejendommen, antal dyr bortskaffet til destruktions samt antal og vægt af dyr sendt til slagteri. Produktionsstyringen med tilhørende bilag føres løbende.

Der er indgået en aftale med en dyrlæge om 12 årlige besøg, og der udarbejdes medicinregnskab.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn, og hver dag tages en inspektionsrunde på ejendommen for at tjekke, om anlæggene kører, som de skal.

Herudover er der en række andre faste procedurer, som det dog ikke ønskes, at der skal føres journaler over:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold i farestaldene.
- Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderen.
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes.

Gyllen udsluses til forbeholderne ved træk og slip eller linespilssystemer. Fra forbeholderne pumpes gyllen videre til gyllebeholderne.

Der er desuden alarmer i forbindelse med strømsvigt, hvor ventilationsanlæg ikke længere fungerer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at nedenstående egenkontrolvilkår er tilstrækkelige til at sikre, at bedriften kan dokumentere forbrug og produktion på bedriften.

Vilkår

98. Gødningsregnskab, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturer for indkøbt foder, ydelseskontroller, effektivitetskontroller, slagterifregninger, årsopgørelser fra slagteriet, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr, samt status for dyr og foder skal opbevares i mindst 5 år og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Denne dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i denne miljøgodkendelse er overholdt.
99. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktioner.
100. Der skal føres journal over aflevering af affald med mængde, transportør, og modtager.
101. Dokumentation for drift af gyllekølingsanlægget mht. til driftstimer skal forevises på Aabenraa Kommunes forlangende.
102. Dokumentation i form af kvittering, aftaler om/registreringer af overførsel af husdyrgødning skal forevises på Aabenraa Kommunes forlangende.
103. Gyllebeholderne skal tømmes én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen registreres i logbogen
104. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø, skal registreres med dato og beskrivelse.
105. Følgende skal registres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
  - hvornår der er foretaget fluebekæmpelse, med hvad og hvornår

- hvornår der er foretaget rengøring/desinfektion af staldene, med hvilke
- midler mængde og hvordan
- forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) mv.

12 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt lørdag den 26. december 2009 i sønderborg Ugeavis og Aabenraa Ugeavis. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest mandag den 25. januar 2010 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage over denne § 12 miljøgodkendelse har opsættende virkning jf. § 81, stk. 3, idet der er stillet vilkår om de landskabelige værdier i henhold til § 27, stk. 1, nr. 3.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Afgørelsen af VVM-pligt vedrørende gyllesepareringsanlægget kan påklages til Naturklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. planlovens § 58 stk. 1 nr. 4. Det er eksempelvis et retligt spørgsmål, om det pågældende anlæg er omfattet af VVM bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1335 af 6. december 2006, og om kommunens afgørelse i øvrigt opfylder kravene i bekendtgørelsen. Det er også et retligt spørgsmål, om kommunen har overholdt procedureregler samt forvaltningsretlige regler og principper.

Klageberettiget er enhver med retlig interesse i sagens udfald, miljøministeren samt visse landsdækkende foreninger og organisationer, jf. planlovens § 59, stk. 1 og 2. Klage indsendes pr. brev til Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV eller pr. e-post til nkn@nkn.dk.

Klagen skal være modtaget af Naturklagenævnet inden 4 uger efter at afgørelsen er offentliggjort jf. planlovens § 60.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedstående:

- Ansøger Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa*
- Nabo Claus P. Hissel, Hellinghøjvej 5, 6200 Aabenraa*
- Nabo Charlotte A. H. Marseeillais, Gråstenvej 55 B, 6200 Aabenraa*
- Nabo og modtager af husdyrgødning Erik Jessen, Gråstenvej 60, 6200 Aabenraa*
- Nabo Niels Holm Madsen, Gråstenvej 54, 6200 Aabenraa*
- Nabo Fredy Have Christensen, Gråstenvej 62, 6200 Aabenraa*
- Lejer Christian og Tinamaria Christensen, Gråstenvej 56, 6200 Aabenraa*
- Lejer Bo og Ditte Petersen, Hellinghøjvej 6, 6200 Aabenraa*
- Lejer Kirstin Bergliot, Kværsløkke 5, 6300 Gråsten*
- Lejer Asmus og Rita Bunde, Kværsløkke 5 st, 6300 Gråsten*
- Ejer af naboejendom Lars Bukhave, Fuglesangvej 6, 6400 Sønderborg*
- Nabo Janne og Lars Krogh Svendsen, Felstedvej 37, 6300 Gråsten*
- Lejer Christine Staugaard, Felstedvej 39, 6300 Gråsten*
- Lejer Yeven Goncharenko, Felstedvej 39, 6300 Gråsten*
- Nabo Peter Juhl Friedrichsen, Felstedvej 39, 6300 Gråsten*
- Ejer af naboejendom Kenneth Quast, Stationsgade 4, 6400 Sønderborg*
- Bortforpagter Hans Jørgen Mathiesen, Velkær 54, 6200 Aabenraa*
- Bortforpagter Felsted Kirke, Menighedsråd v/ Laura Madsen, Gråstenvej 54, 6200 Aabenraa*
- Modtager af husdyrgødning Helmuth Petersen, Kværsballe 2, 6300 Gråsten*
- Modtager af husdyrgødning Hans Kaufmann, Tornhøjvej 24 B, 6200 Aabenraa*
- Modtager af husdyrgødning Visti Frandsen, Grænsevejen 21, 6360 Tinglev*
- Sønderborg Kommune, landbrug@sonderborg.dk
- Miljørådgiver Britt Bjerre Paulsen, Landbosyd, bbp@landbosyd.dk*
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, post@rib.mim.dk*
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe*
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforening.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

13 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 12, stk. 2 godkendelse, skemanr. 2274, version 6, genereret den 3. juli 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den 21. oktober 2009.
  - 1.1. Forslag til miljøgodkendelse
  - 1.2. Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk
  - 1.3. Bygninger – situationsplan (opbevaringsanlæg, olietanke)
  - 1.4. Bygninger – Afstandskrav
  - 1.5. Ventilation
  - 1.6. Afløbsplan (gyllerør, forbeholdere, pumper, pejlebrønde, omfangsdræn)
  - 1.7. Fodersiloer mv.
  - 1.8. Affaldshåndtering
  - 1.9. Vand (drikkevandsboringer, markboringer, hydranter)
  - 1.10. Intern transport
  - 1.11. Ind- og udlevering af dyr
  - 1.12. Udbringningsarealer og transportruter
  - 1.13. Beredskabsplan
  - 1.14. Fuldmagt
  - 1.15. Ansøgning om separeringsanlæg
  - 1.16. Situationsplan separering
  - 1.17. Leverandørbrugsanvisning PIX-118 (jernkloridsulfatopløsning)
  - 1.18. Leverandørbrugsanvisning PIX-113 (jernsulfatopløsning)
  - 1.19. Sikkerhedsdatablad Optifloc®C-2364 Flocculant
  - 1.20. Beregninger på etape 1 angående ammoniakreduktion. 2 sider fra ansøgning på 199,05 DE.
2. Konsekvensområdet
3. Sønderborg Kommunes svar
4. Kort med arealer i forhold til beskyttet natur
5. Bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse fra Charlotte Marseillais
6. Bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse fra Det økologiske Råd
7. Bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse fra Dansk Ornitologisk Forening, Sønderjylland

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	2274
Version	6
Dato	21-10-2009

Navn	Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
Adresse	Gråstenevej 61, 6200 Aabenraa
Telefon	74686389
Mobil	20468389
E-Mail	randi.gaarde.hansen@get2net.dk

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	1,03 DE	176,28 DE
Ansøgt	0 DE	1,03 DE	439,15 DE

Kort beskrivelse

Gdr. Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen driver et husdyrbrug og søger om godkendelse til en fremtidig produktion på 950 årssøer, 28.500 smågrise 7,2-33 kg og 1.200 slagtesvin 33-102 kg samt 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 440,18 DE.

Der er på ansøgningstidspunktet en tilladt produktion på 446 årssøer, 11.150 smågrise 7,2-30 kg samt 300 slagtesvin 30-102 kg og 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 177,31 DE.

Udvidelsen medfører, at den nuværende farestald skal udvides mod øst, at der skal bygges en ny løbe-/ kontrol- og drægtighedsstald nord for den nuværende og nye farestald samt en ny smågrise-/ slagtesvinestald øst for den nuværende halmlade samt 3 gyllebeholdere øst for de nye stalde. Der skal endvidere indrettes en plads mellem den nye smågrisestald og de nye gyllebeholdere, hvor et mobilt gyllesepareringsanlæg og containere til fiberfraktionen skal stå.

Beregningsgrundlag

01-2007-A

---

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold	4
1.1. Ansøger	4
1.2. Konsulent	4
1.3. Kontaktperson på bedriften	4
1.4. Bedriftoplysninger	4
1.5. Yderligere oplysninger	4
2. Oprettede Anlæg	7
3. Beregninger på anlæg	48
3.1. Ammoniak	48
3.1.1. Generel Ammoniakreduktion	48
3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion	48
3.2. Lugtgeneberegning	48
3.2.1. Resultat af lugtberegning	49
4. Oplysninger om arealer	50
4.1. Arealer	50
4.1.1. Kortbilleder	50
4.1.2. Grundlæggende arealinformationer	75
4.1.3. Udbringningsarealer	75
4.1.4. Aftalearealer	76
4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)	77
4.2.1. Produceret Gødningsmængde	77
4.2.2. Tilført Gødningsmængde	77
4.2.3. Afsat Gødningsmængde	77
4.2.4. Total Gødningsmængde	78
4.2.5. Total sum af gødningsmængder	78
4.2.6. Harmonital	78
4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)	78
4.3.1. Produceret Gødningsmængde	78
4.3.2. Tilført Gødningsmængde	78
4.3.3. Afsat Gødningsmængde	78
4.3.4. Total Gødningsmængde	79
4.3.5. Total sum af gødningsmængder	79
4.3.6. Harmonital	79
4.4. Udbringningsteknologi	79
5. Beregninger på arealer	80
5.1. Fosforberegning	80

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)	80
5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift	80
5.2.2. Beregning af udvasking af N via Farm-N	80
5.3. Nitratberegning (Grundvand)	80
5.3.1. Ansøgt	80
5.3.2. Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)	81

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold

1.1. Ansøger

Navn	Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
Adresse	Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
Telefon	74686389
Mobil	20468389
E-Mail	randi.gaarde.hansen@get2net.dk

1.2. Konsulent

Navn	Anita Baagøe
Adresse	LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Telefon	74365023
Mobil	61222377
E-Mail	anb@landbosyd.dk

1.3. Kontaktperson på bedriften

Navn	Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
Adresse	Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
Telefon	74686389
Mobil	20468389
E-Mail	randi.gaarde.hansen@get2net.dk

1.4. Bedriftoplysninger

Navn	Spanggaard
Adresse	Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
CVR	25872827

1.5. Yderligere oplysninger

Kort beskrivelse

Gdr. Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen driver et husdyrbrug og søger om godkendelse til en fremtidig produktion på 950 årssøer, 28.500 smågrise 7,2-33 kg og 1.200 slagtesvin 33-102 kg samt 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 440,18 DE.

Der er på ansøgningstidspunktet en tilladt produktion på 446 årssøer, 11.150 smågrise 7,2-30 kg samt 300 slagtesvin 30-102 kg og 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 177,31 DE.

Udvidelsen medfører, at den nuværende farestald skal udvides mod øst, at der skal bygges en ny løbe-/ kontrol- og drægtighedsstald nord for den nuværende og nye farestald samt en ny smågrise-/ slagtesvinestald øst for den nuværende halmlade samt 3 gyllebeholdere øst for de nye stalde. Der skal endvidere indrettes en plads mellem den nye smågrisestald og de nye gyllebeholdere, hvor et mobilt gyllesepareringsanlæg og containere til fiberfraktionen skal stå.

Ikke teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen driver et husdyrbrug og søger om godkendelse til en fremtidig produktion på 950 årssøer, 28.500 smågrise 7,2-33 kg og 1.200 slagtesvin 33-102 kg samt 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 440,18 DE.

Der søges om en etapeudvidelse over 5 år, hvor første etape er en effektivitetsforbedring i de eksisterende stalde, hvor målet er en produktion på 30 grise pr. årssø til 33 kg, så der efter 1 etape vil være et dyrehold svarende til 200,08 DE. I anden etape påbegyndes byggeriet og den store udvidelse af dyreholdet.

Der er på ansøgningstidspunktet en tilladt produktion på 446 årssøer, 11.150 smågrise 7,2-30 kg samt 300 slagtesvin 30-102 kg og 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 177,31 DE.

Etape 2 medfører, at den nuværende farestald skal udvides mod øst, at der skal bygges en ny løbe-/ kontrol- og drægtighedsstald nord for den nuværende og nye farestald samt en ny smågrise-/ slagtesvinestald øst for den nuværende halmlade samt 3 gyllebeholdere øst for de nye stalde. Der skal endvidere indrettes en plads mellem den nye smågrisestald og de nye gyllebeholdere, hvor et mobilt gyllesepareringsanlæg og containere til fiberfraktionen skal stå. Der vili forbindelse med etape 2 blive brug for 8 nye siloer.

Ansøger råder efter jordfordelingen som følge af den kommende motorvej over ca. 76,98 ha ejede arealer til udbringning af husdyrgødning. Det reducerede arealkrav efter gylleseparation på 66 ha kan således opfyldes.

Til udbringning af husdyrgødningen fra svineproduktionen er der et samlet areal på 301,48 ha (ejede arealer på 76,98 ha, forpagtede arealer på 25,32 ha og aftaler om overførsel af husdyrgødning på 199,17 ha) til rådighed. Der er vist flere aftalearealer en der er behov for, da modtager ønsker mulighed for varierer bruges af husdyrgødning på forskellige arealer.

En del af harmoniarealerne ligger inden for nitrاتفølsomme indvindingsområder. Bygningerne og en del af harmoniarealerne er beliggende indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser.

Ingen bygninger eller harmoniarealer ligger indenfor eller i oplande til internationale naturbeskyttelsesområder.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land ligger ca. 2,0 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 58 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark og habitatområde nr. 84 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 7,7 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 102 Flensborg Fjord og Nybøl Nor herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Der er ca. 2,3 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområde nordvest for anlægget.

Det generelle krav om 15% reduktion af ammoniakemissionen opfyldes ved at installere gyllekøling i den nye smågrise- og slagtesvinestald.

Udvidelsen vil dels medføre en øget lugtpåvirkning af ejendommens omgivelser og dels et større antal transporter til og fra ejendommen. Det vurderes, at den øgede lugtemission ikke kommer til at give anledning til væsentlige gener for naboerne, da beskyttelsesniveauet er overholdt. Det vurderes endvidere, at det øgede antal transporter heller ikke kommer til at give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger ligger ca. 180 m vest for det eksisterende anlæg. Den nærmeste samlede bebyggelse er Tumbøl, der ligger ca. 730 m nordøst for

anlægget. Den nærmeste byzone er Felsted by, der ligger ca. 1.050 m nordvest for anlægget.

For at kunne opretholde en arbejdsplads ønskes so- og smågriseholdet udvidet. Herved kan der skabes en rationel driftsenhed i nye bygninger og med nye miljøteknikker til reduktion af miljøpåvirkningerne. Virksomheden får flere ansatte, hvilket kan være med til at kunne tiltrække den nødvendige arbejdskraft, og sikre mulighed for afløsning i ferier, weekends samt under sygdom og kurser. Derudover er det vigtigt, at der altid er et godt fagligt miljø, hvor arbejdsopgaverne kan blive drøftet og løst i fællesskab.

Anlægget og installationer, brøndboringer, oversigt over interne transportveje og ind- og udleveringssteder samt oversigt over harmoniarealer og transportveje fremgår af vedlagte bilag.

Datoer

Starttidspunkt for byggeriet	01-06-2011
Sluttidspunkt for byggeriet	01-06-2013
Starttidspunkt for driften	01-05-2013

Beskrivelse af datoerne

Ikke beskrevet.

Oplysninger om biaktiviteter

Ikke beskrevet.

2. Oprettede Anlæg

1. Anlæg - Samlet staldsystem

Lokalisering og landskab

Ikke beskrevet.

Generelle afstandskrav

Ikke beskrevet.

Landskabelige hensyn

Ikke beskrevet.

Energi

Ikke beskrevet.

Energibesparende foranstaltninger

Ikke beskrevet.

Vand

Ikke beskrevet.

Vandbesparende foranstaltninger

Ikke beskrevet.

Døde dyr

Ikke beskrevet.

Fast affald

Ikke beskrevet.

Olie- og kemikalieaffald

Ikke beskrevet.

Management

Ikke beskrevet.

Egenkontrol

Ikke beskrevet.

Opsummering

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	1,03 DE	176,28 DE
Ansøgt	0 DE	1,03 DE	439,15 DE

1.1. Ejendom - Spanggaard

Generelt

Ejendomsnummer	5800005863
CVR/P	25872827
Antal andre husdyrbrug >75 DE indenfor 300 meter	0

Matrikler

Ejerlav	Matrikelnummer
Ladegård, Kværs	177
Ladegård, Kværs	176
Ladegård, Kværs	30
Ladegård, Kværs	54
Ladegård, Kværs	193
Tumbøl, Felsted	36
Tumbøl, Felsted	387

CHR numre

95103

Spildevand

Spildevandsmængde
Ikke beskrevet.

Spildevand tilledt gyllebeholder
Ikke beskrevet.

Spildevand afledning
Ikke beskrevet.

Transport

Beskrivelse af transport
Ikke beskrevet.

Risici

Redegørelse for mulige uheld
Ikke beskrevet.

Minimering af risiko for uheld
Ikke beskrevet.

Minimering af gene og forurening ved uheld
Ikke beskrevet.

Støjklider

Beskrivelse af støjklider
Ikke beskrevet.

Driftsperiode for støjklider
Ikke beskrevet.

Tiltag mod støjklider
Ikke beskrevet.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr
Ikke beskrevet.

Fluegener
Ikke beskrevet.

Rottebekæmpelse
Ikke beskrevet.

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr
Ikke beskrevet.

Oplag af olie og kemikalier
Ikke beskrevet.

Ensilageopbevaring

Ensilage og foderopbevaring
Ikke beskrevet.

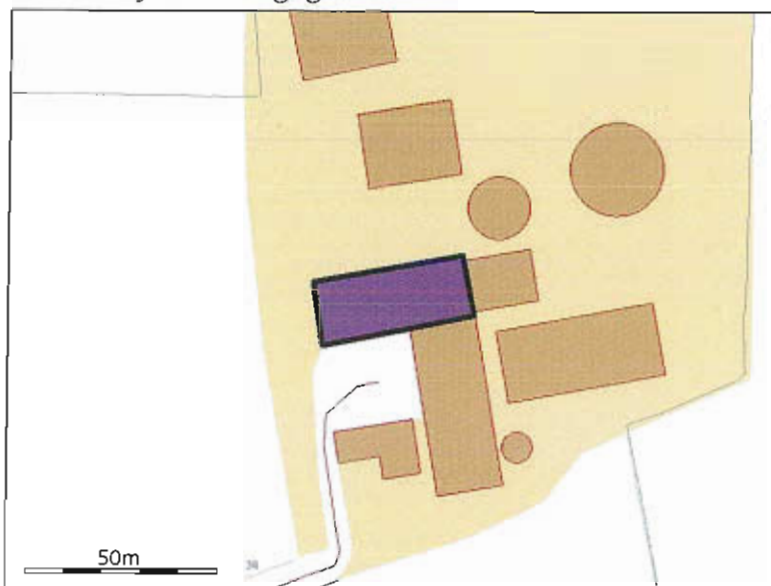
Diverse

Lysforhold
Ikke beskrevet.

Foranstaltninger ved ophør af produktion
Ikke beskrevet.

1.1.1. Staldafsnit - Drægtighedsstald 01

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	5,50m
Afkasttype	Tagudsugning

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner*1. Svin*

Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + fast gulv

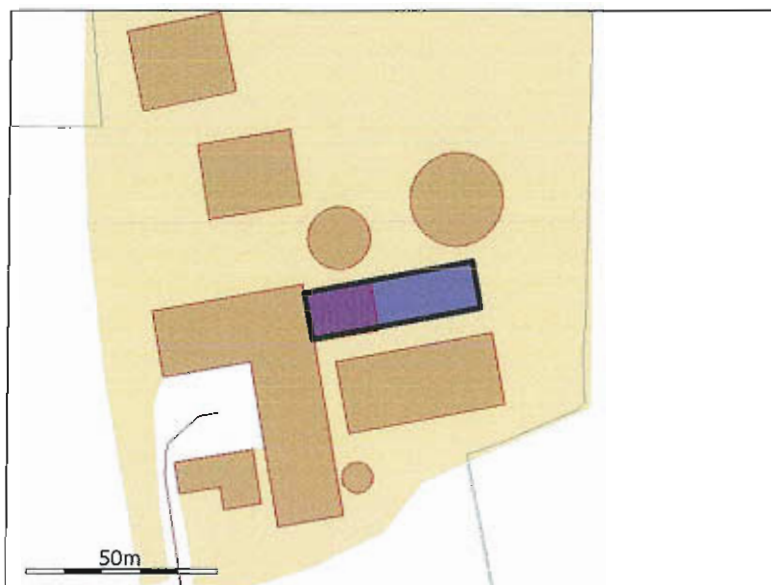
Nudrift

Antal dyr	63
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	48
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	107
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	75
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.2. Staldafsnit - Farestald 01

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi
Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	5,00m
Afkasttype	Tagudsugning

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

I. Svin

Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

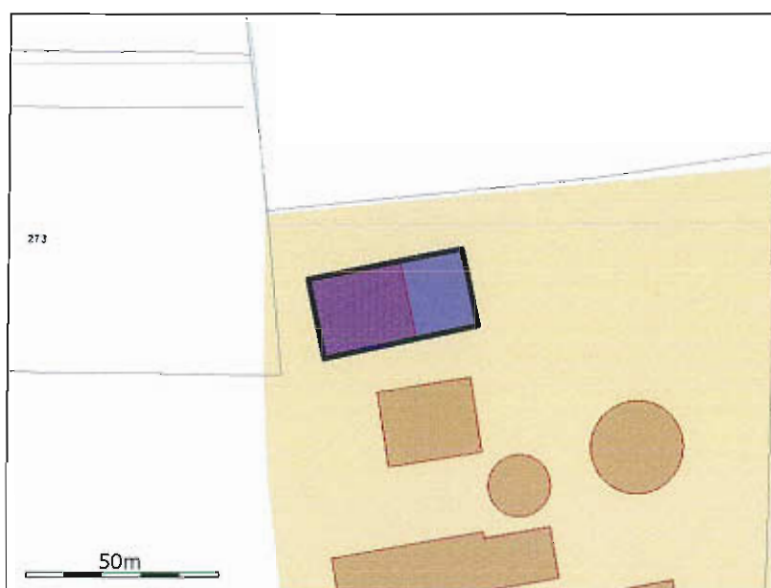
Nudrift

Antal dyr	446
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	106
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravønnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravønningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	320
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	95
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravønnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravønningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.3. Staldafsnit - Smågrisestald 01

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi
Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrushning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Ja
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	7,00m
Afkasttype	Åben kip

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Svin

Smågrise fra 7,2 kg, Dybstrøelse

Nudrift

Antal dyr	6969
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	1300
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årssø (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årssø (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	7124
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	1040
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	33,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årssø (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årssø (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.4. Staldafsnit - Slagtesvinestald 01

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabe anlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Svin

Slagtesvin, Dybstrøelse

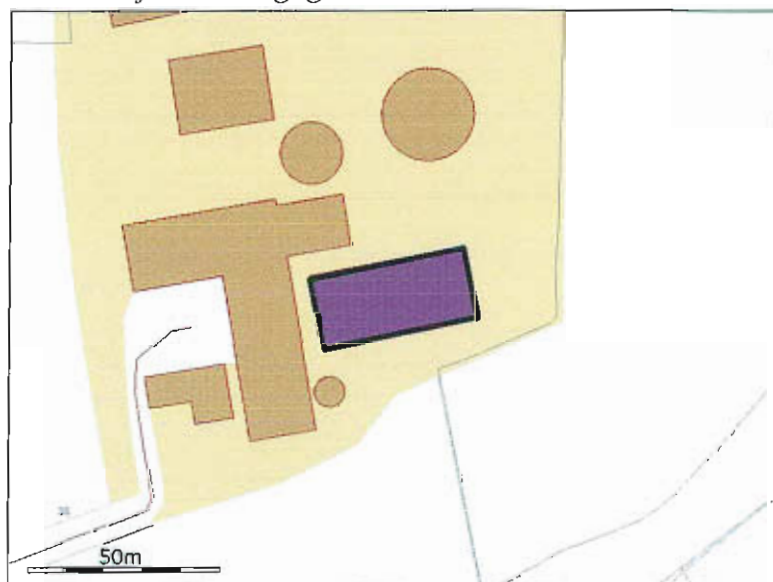
Nudrift

Antal dyr	300
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	85
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravønnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravønningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

Ansøgt

Ingen dyr.

1.1.5. Staldafsnit - Drægtighedsstald 02

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi
Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering
Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde
Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Ja
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	8,00m
Afkasttype	Åben kip

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Svin

Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv

Nudrift

Antal dyr	383
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	292
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	372
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	262
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

1.1.6. Staldafsnit - Drægtighedsstald 03

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skræbeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	8,00m
Afkasttype	Tagudsugning

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Svin

Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

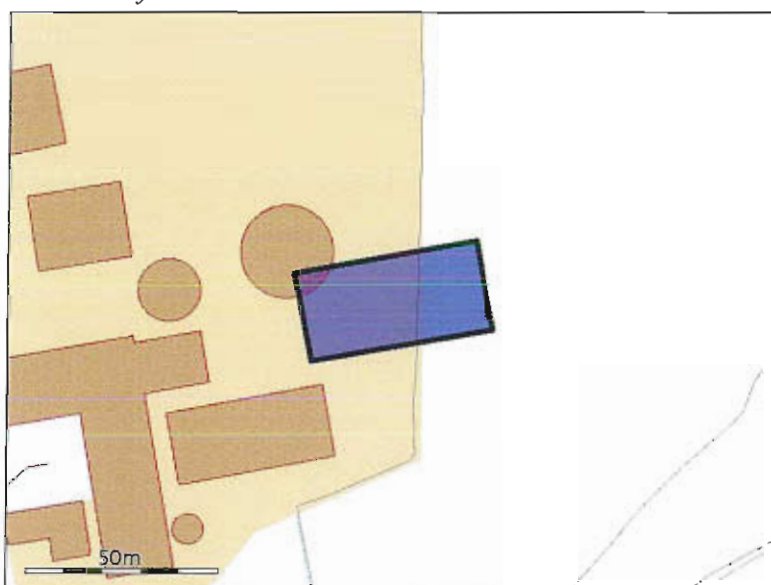
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	471
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	331
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbrnget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

1.1.7. Staldafsnit - Farestald 02

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	5,00m
Afkasttype	Tagudsugning

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Svin

Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

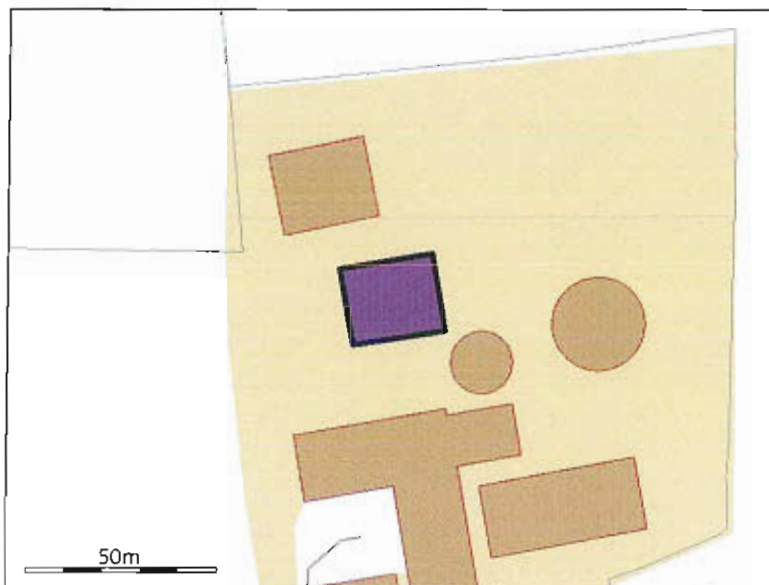
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	630
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	187
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.8. Staldafsnit - Smågrisestald 02

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi

Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Ja
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	7,00m
Afkasttype	Åben kip

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Svin

Smågrise fra 7,2 kg, Dybstrøelse

Nudrift

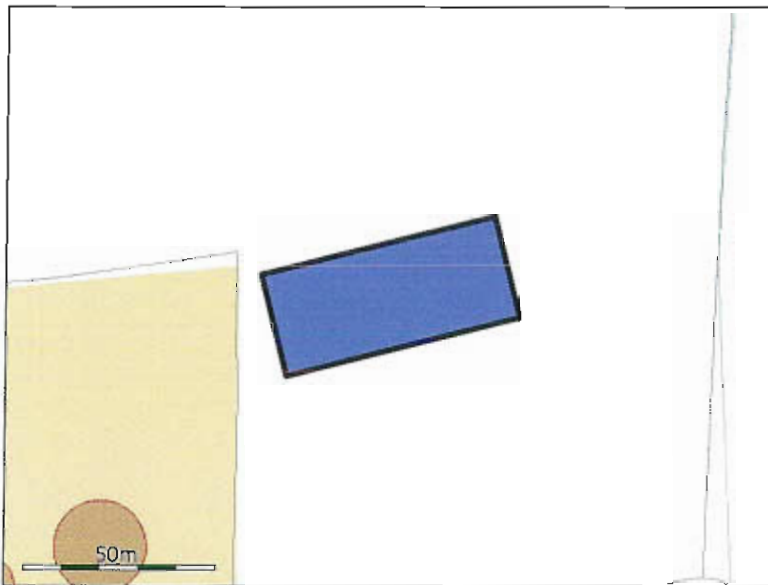
Antal dyr	4181
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	780
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

Ansøgt

Antal dyr	3740
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	546
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	33,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

1.1.9. Staldafsnit - Smågrigestald 03

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi
Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter
Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker
Ikke anvendt.

Gylleforsuring
Ikke anvendt.

Gyllekøling
Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker
Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft
Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrushning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	70,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	5,00m
Afkasttype	Tagudsugning

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

NH4 effekt	28,00%
Driftstimer pr. år	8322 timer
Type og øvrige bemærkninger	Der installeres et KH-Nordthern anlæg.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktloner

1. Svin

Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	17636
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	2575
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	33,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravønnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravønningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

2. Svin

Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv

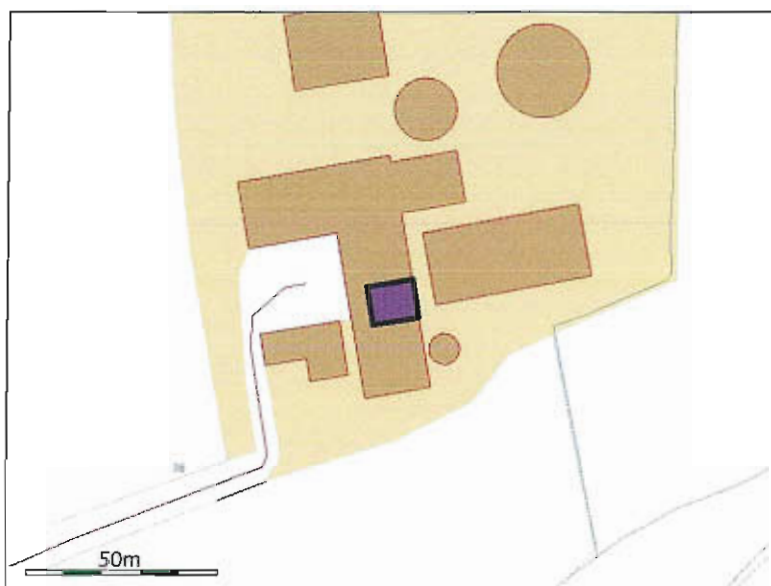
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	1200
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	300
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	33,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravønnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravønningsvægt (ved årsoer)	0,00 kg

1.1.10. Staldafsnit - Hestestald

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Nej

Bedste tilgængelige staldteknologi
Ikke beskrevet.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Ikke beskrevet.

Overbrusning af svinestalde

Ikke beskrevet.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g

Produktioner

1. Andre dyr

1 voksen årshest, 300-500 kg

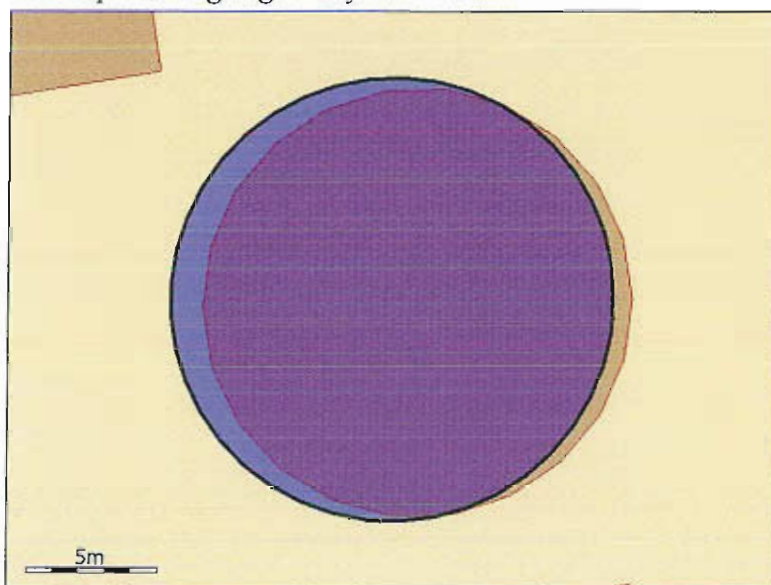
Nudrift

Antal dyr	3
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	12
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	3

Ansøgt

Antal dyr	3
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	12
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	3

1.1.11. Opbevaringslager - Gyllebeholder 1

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	28,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	800,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

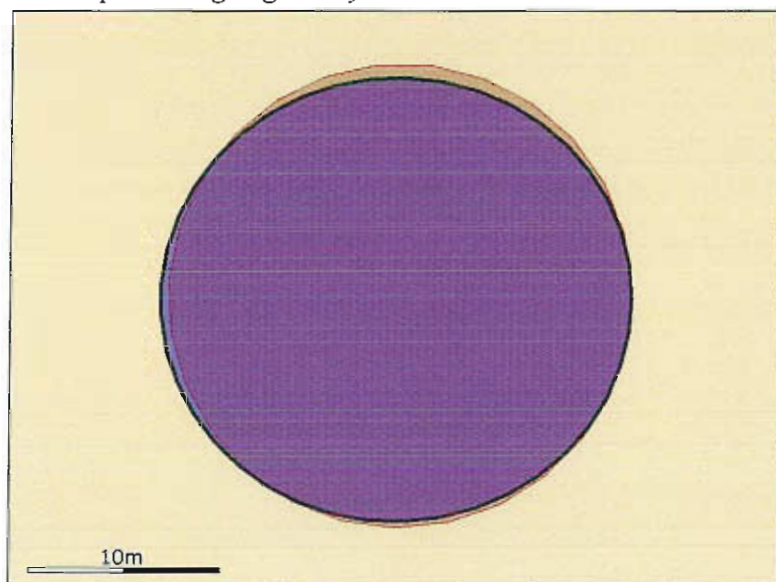
Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.12. Opbevaringslager - Gyllebeholder 2

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	72,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	2040,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

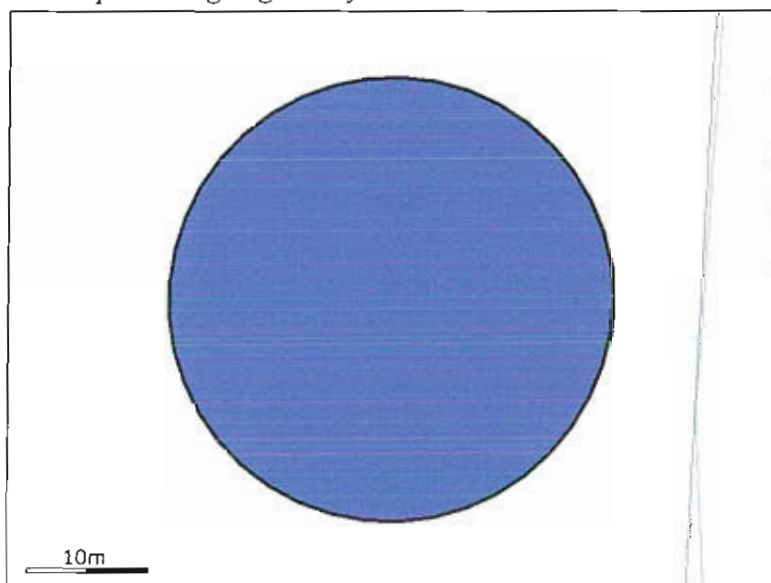
Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.13. Opbevaringslager - Gyllebeholder 3

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

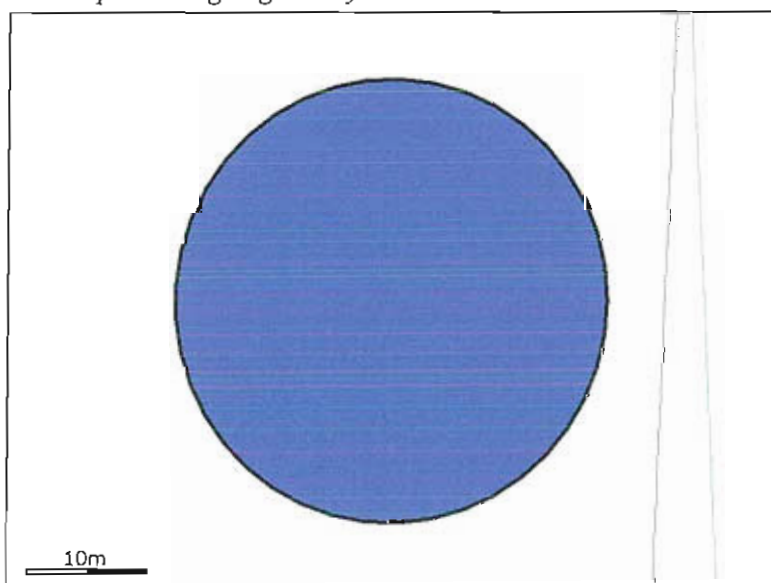
Ansøgt

Dimension	5 m beholder og ca. 36 m i diameter
Lagerandel flydende i procent	45,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	5000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.14. Opbevaringslager - Gyllebeholder 4

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

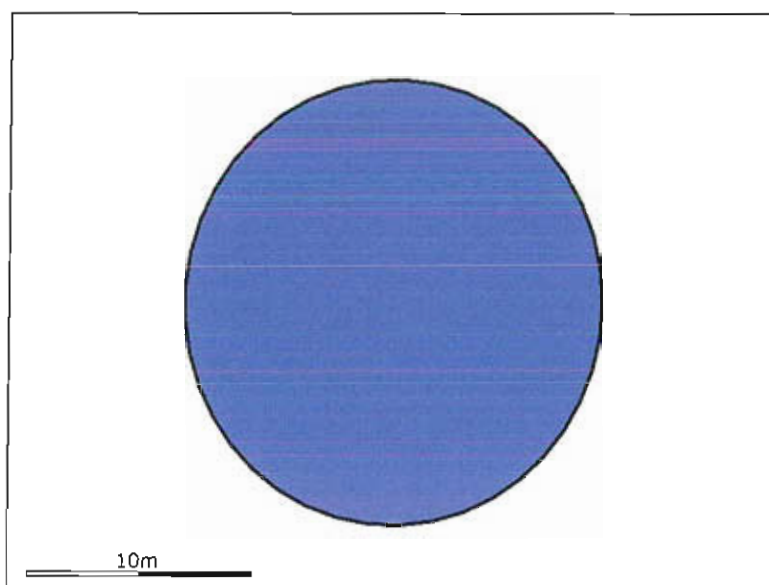
Ansøgt

Dimension	5 m beholder og ca. 36 m i diameter
Lagerandel flydende i procent	46,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	5000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.15. Opbevaringslager - Gyllebeholder 5

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

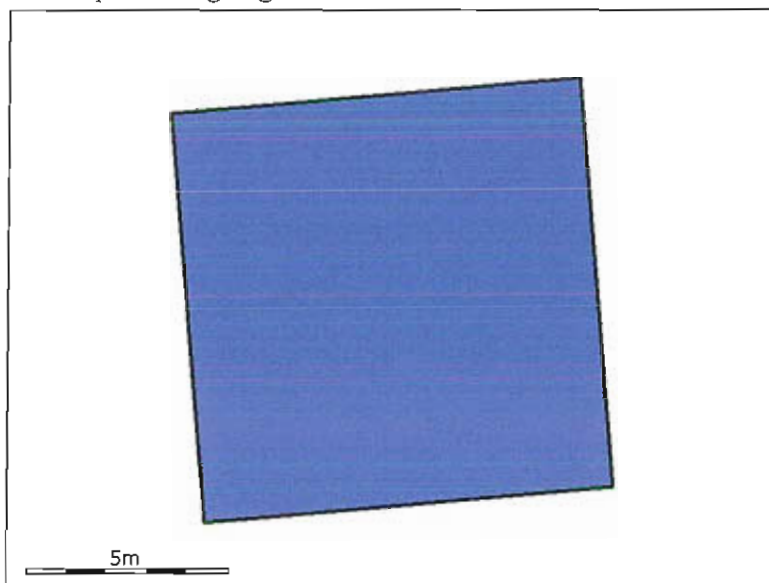
Ansøgt

Dimension	4 m beholder og ca. 19 m i diameter
Lagerandel flydende i procent	9,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.16. Opbevaringslager - Fibercontainer

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

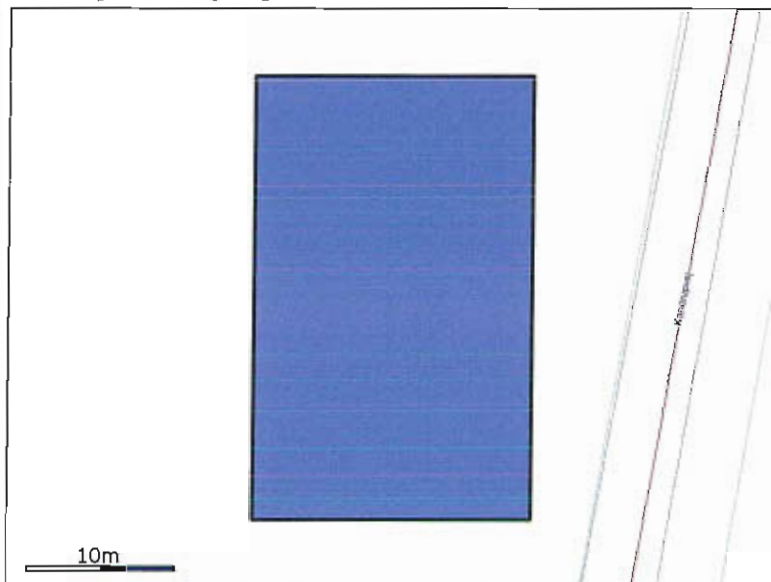
Ansøgt

Dimension	20 fods container
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Møddingsplads
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

1.1.17. Opbevaringslager - Markstak 1

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik
Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	50,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	200,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

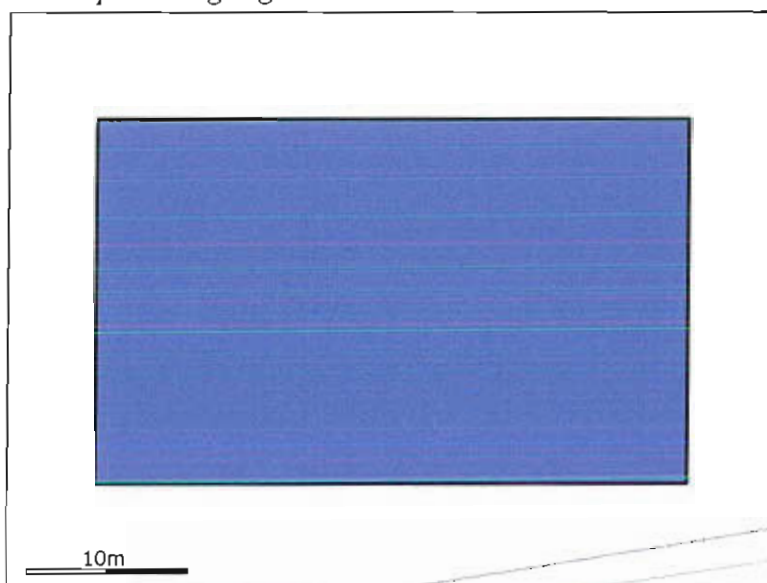
Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	50,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	200,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

1.1.18. Opbevaringslager - Markstak 2

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik
Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	50,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	200,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger
Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	50,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	200,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

3. Beregninger på anlæg

3.1. Ammoniak

3.1.1. Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stalde og lagre opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-6,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	2427,02 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	3087,42 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	713,31 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	593,04 KgN

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	6820,78 KgN/år
Meremission fra anlæg	3384,58 KgN/år
Højeste merdeposition i naturområdet	0,00 KgN/Ha

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage beregning på den højeste emission.

3.2. Lugtgeneberegning

Staldafsnit	Område	Afstand til område	Placering 300-60 grader	Andre ejendomme med mere end 75 DE	Indgår staldafsnit i lugtberegning for område?
Drægtighedsstald 01	Byzone	1143,12m	Nej	0	Nej
Drægtighedsstald 01	Samlet bebyggelse	927,93m	Nej	0	Nej
Drægtighedsstald 01	Enkelt bolig	201,69m	Ja	0	Ja
Farestald 01	Byzone	1153,47m	Nej	0	Nej
Farestald 01	Samlet bebyggelse	897,96m	Nej	0	Nej
Farestald 01	Enkelt bolig	231,22m	Ja	0	Nej
Smågriseald 01	Byzone	1075,72m	Nej	0	Nej
Smågriseald 01	Samlet bebyggelse	874,51m	Nej	0	Nej
Smågriseald 01	Enkelt bolig	263,93m	Ja	0	Nej
Slagtesvinestald 01	Byzone	1161,09m	Nej	0	Nej
Slagtesvinestald 01	Samlet bebyggelse	930,81m	Nej	0	Nej
Slagtesvinestald 01	Enkelt bolig	197,96m	Ja	0	Ja
Drægtighedsstald 02	Byzone	1176,46m	Nej	0	Nej
Drægtighedsstald 02	Samlet bebyggelse	912,09m	Nej	0	Nej
Drægtighedsstald 02	Enkelt bolig	219,43m	Ja	0	Nej
Drægtighedsstald 03	Byzone	1141,73m	Nej	0	Nej
Drægtighedsstald 03	Samlet bebyggelse	859,73m	Nej	0	Nej
Drægtighedsstald 03	Enkelt bolig	270,00m	Ja	0	Nej
Farestald 02	Byzone	1162,07m	Nej	0	Nej
Farestald 02	Samlet bebyggelse	862,71m	Nej	0	Nej
Farestald 02	Enkelt bolig	270,30m	Ja	0	Nej
Smågriseald 02	Byzone	1107,89m	Nej	0	Nej
Smågriseald 02	Samlet bebyggelse	892,88m	Nej	0	Nej
Smågriseald 02	Enkelt bolig	239,45m	Ja	0	Nej
Smågriseald 03	Byzone	1118,84m	Nej	0	Nej
Smågriseald 03	Samlet bebyggelse	771,79m	Nej	0	Nej
Smågriseald 03	Enkelt bolig	359,68m	Ja	0	Nej
Hestestald	Byzone	1174,53m	Nej	0	Nej
Hestestald	Samlet bebyggelse	938,37m	Nej	0	Nej
Hestestald	Enkelt bolig	190,95m	Ja	0	Ja

3.2.1. Resultat af lugtberegning

Områdetype	Beregnings model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	604,41 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	434,76 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	F M K	182,05 m	31,46 m	38,41 m	201,69 m	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

4. Oplysninger om arealer

4.1. Arealer

4.1.1. Kortbilleder

1

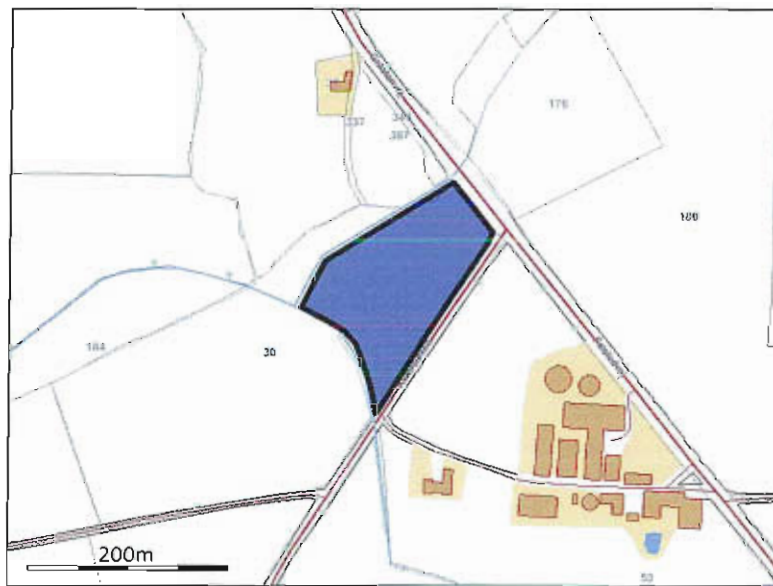
5

7

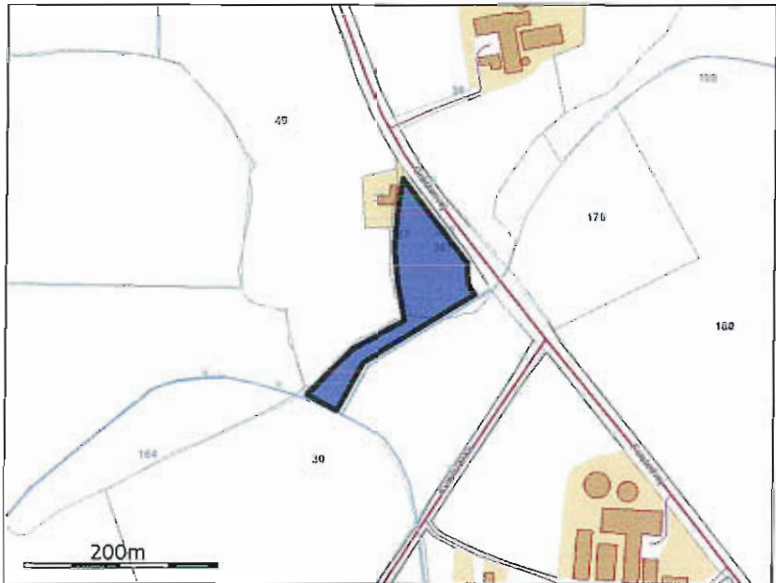

3

6

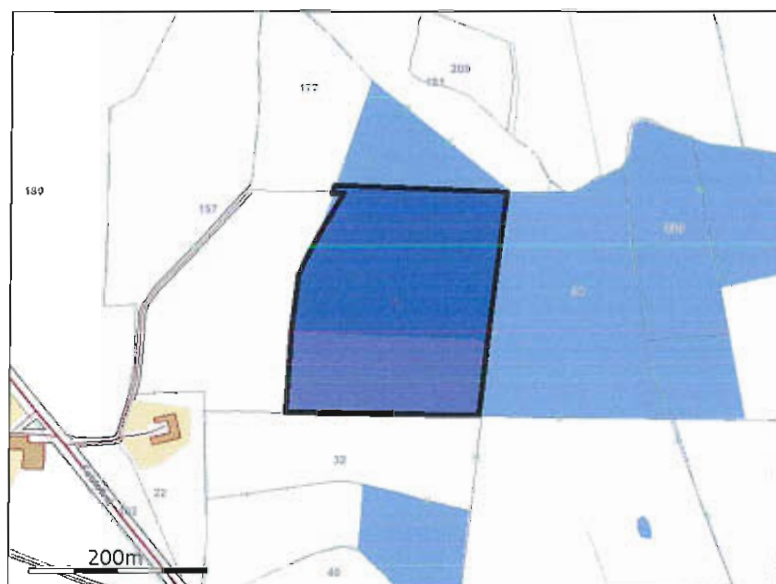
2

4

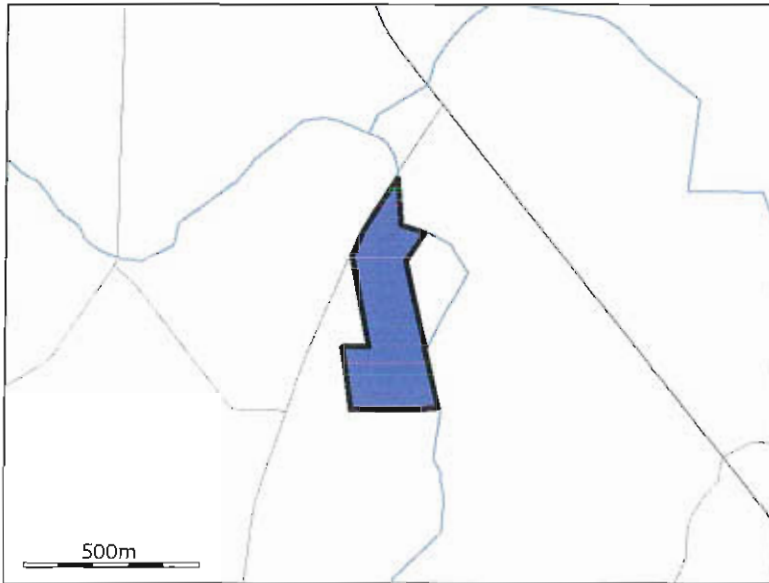

8

12

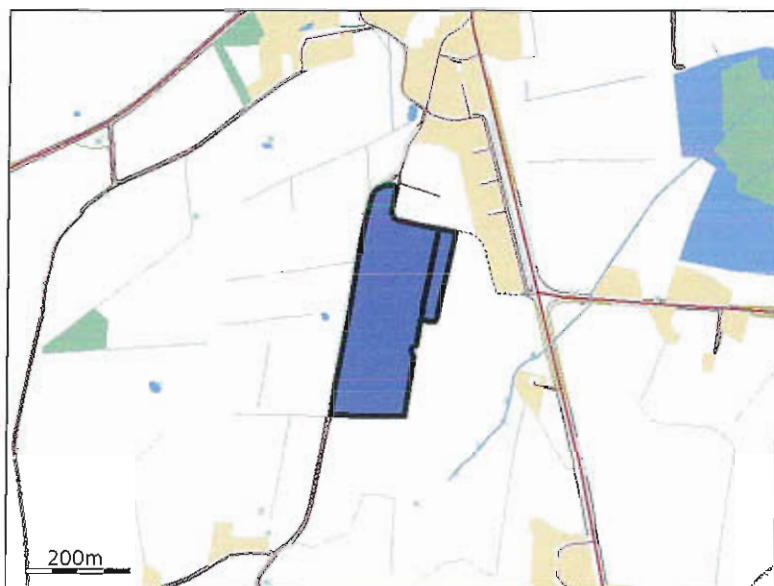

13

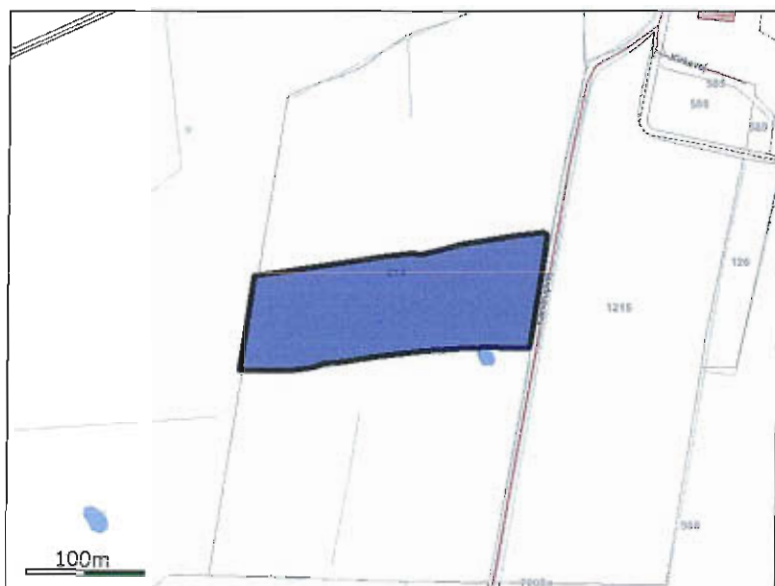
FK15

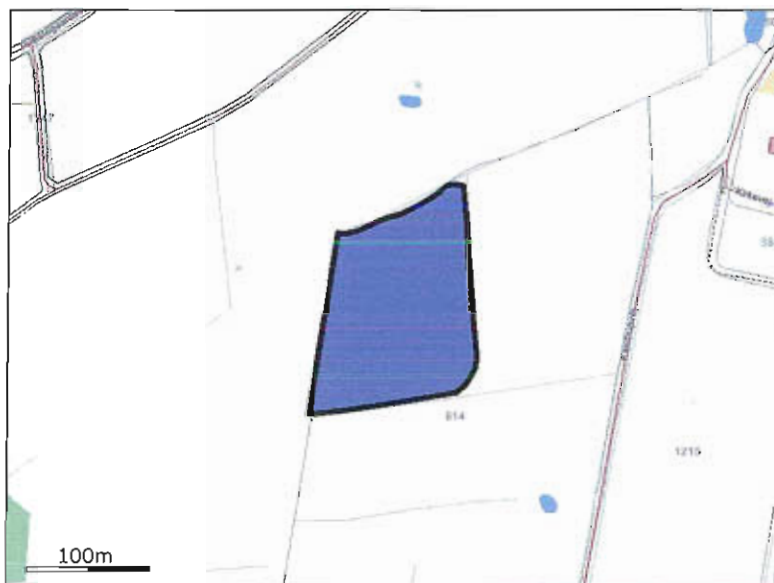
FK16

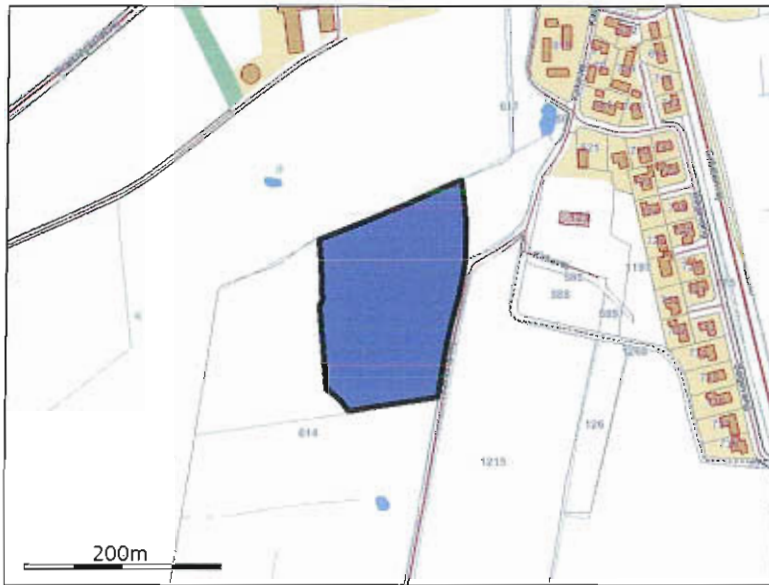
FK17

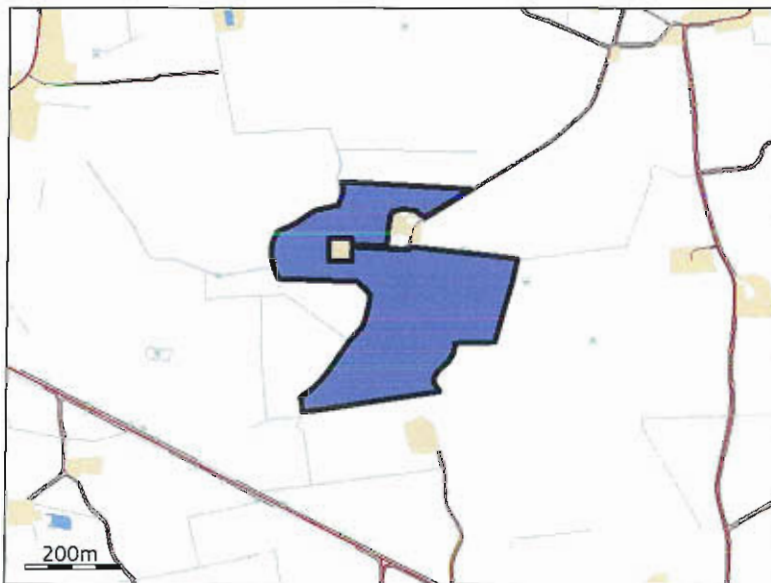
FK17-1

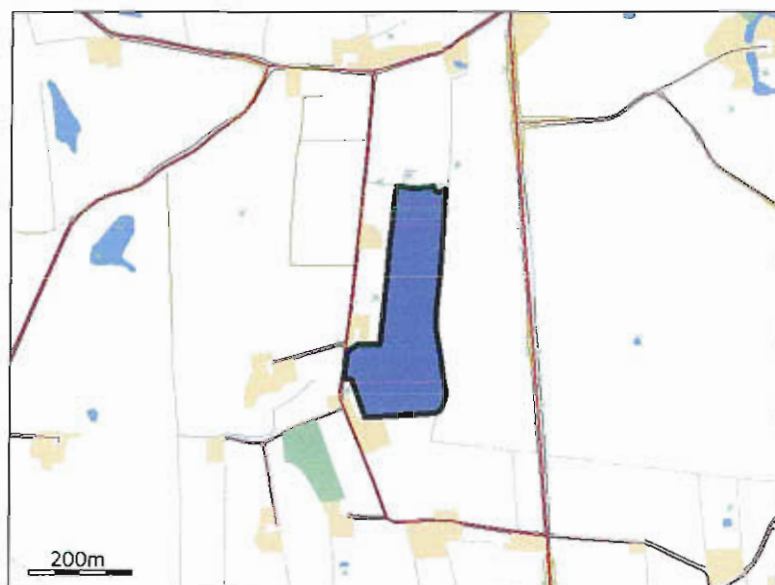
FK18

9

HJM2

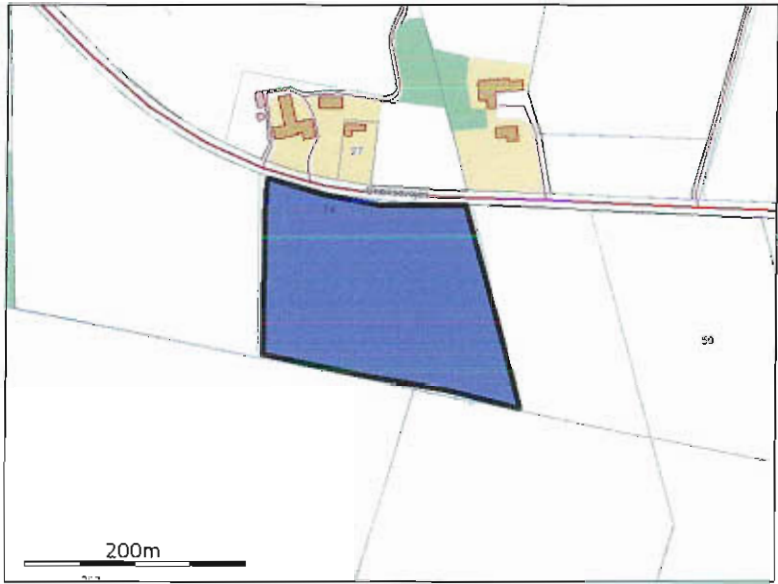
HJM1

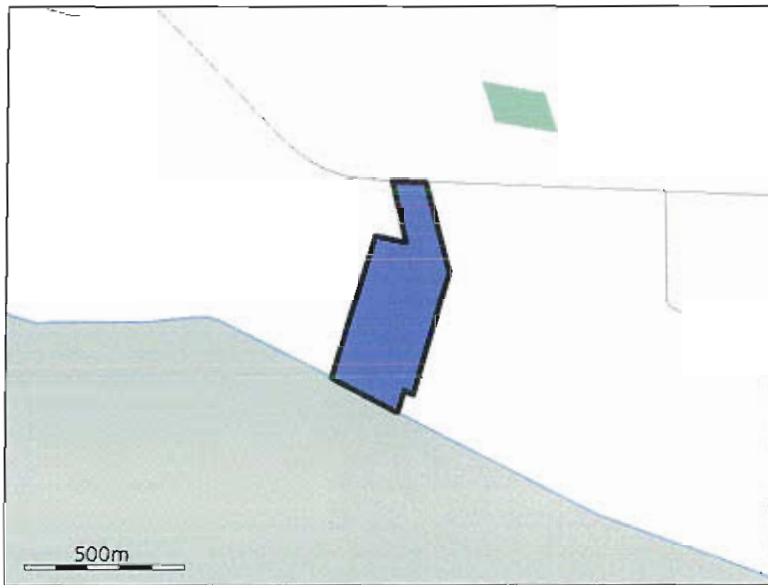
VF-01

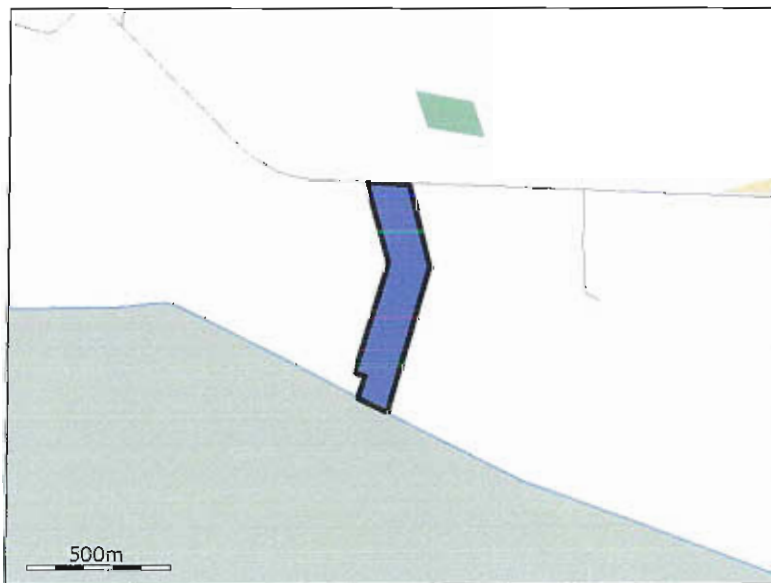
VF-02

VF-03

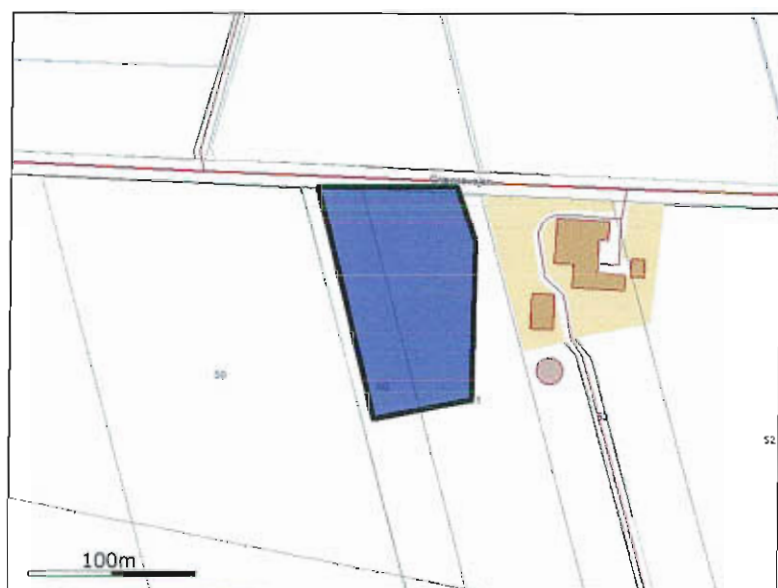

VF-04

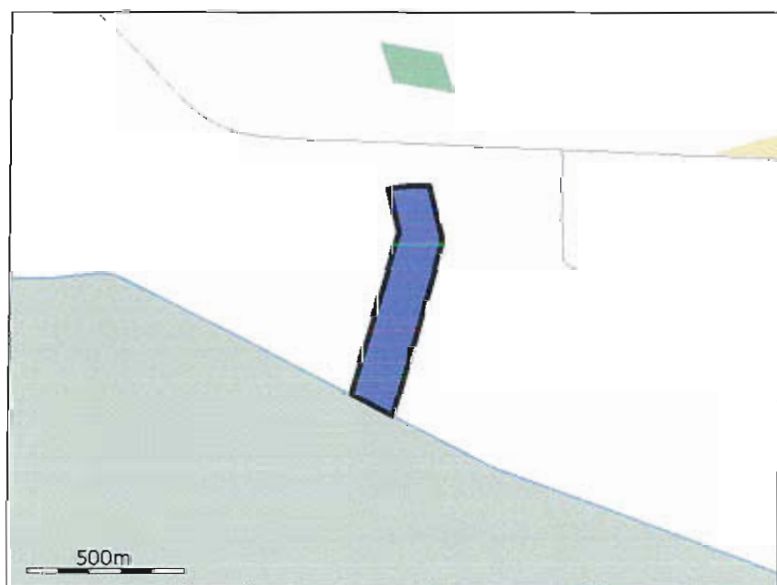

VF-05

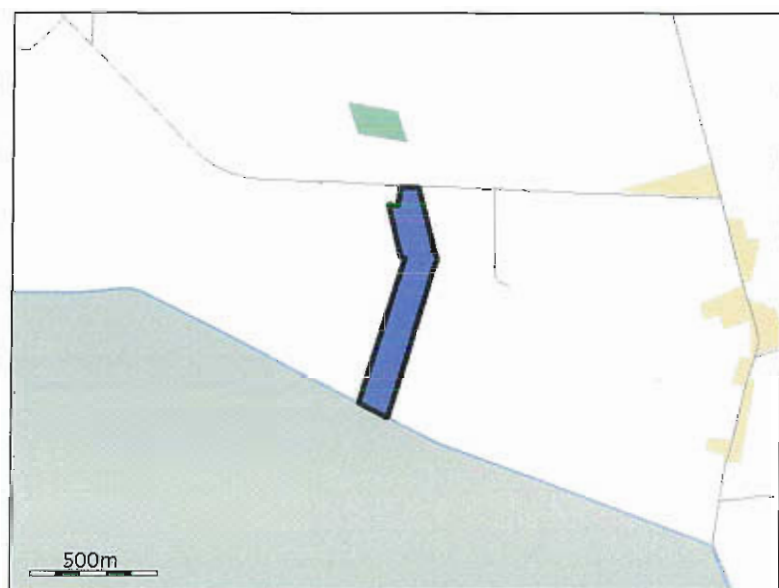

VF-06

VF-07

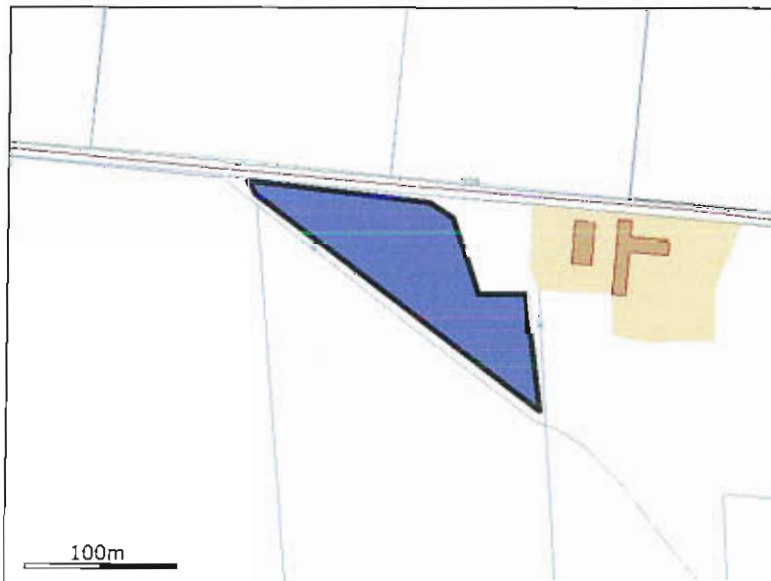
VF-08

VF-09

VF-10

VF-11

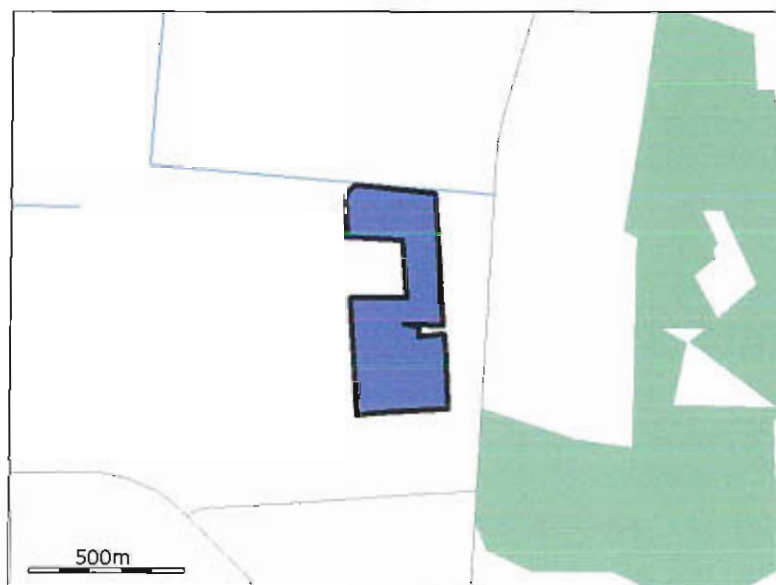
VF-12

VF-13

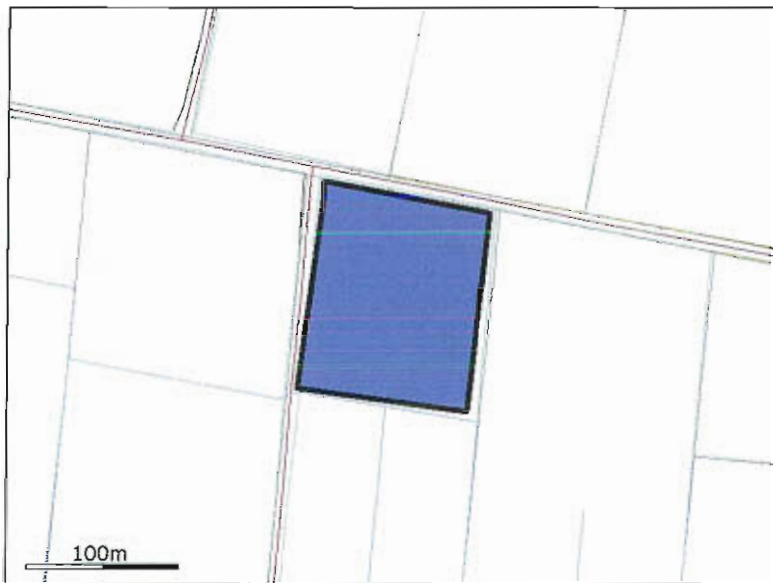
VF-14

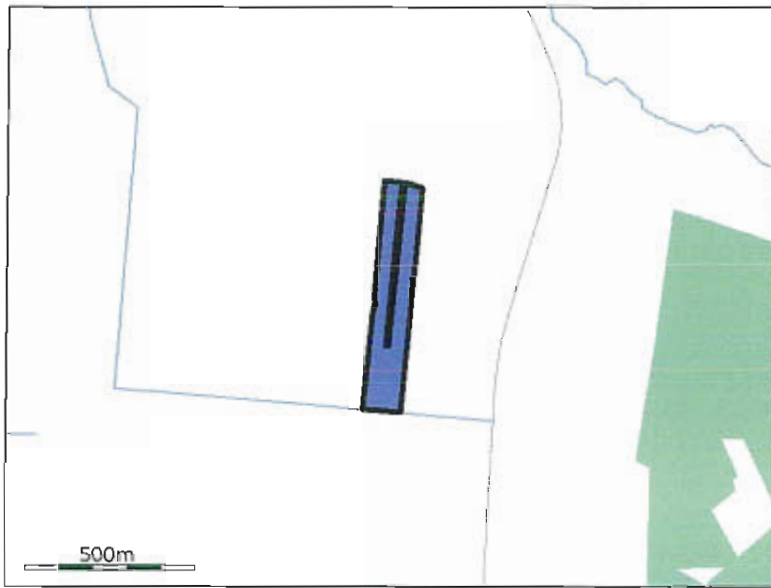
VF-15

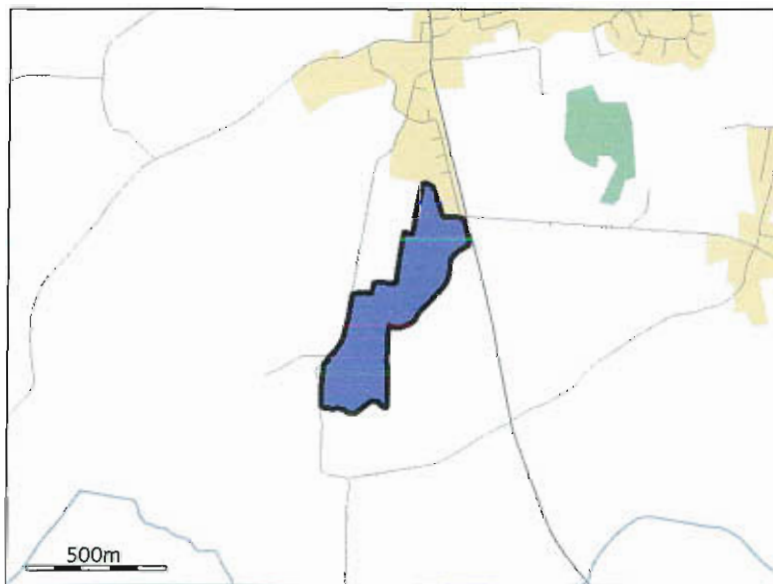
VF-16

VF-17

18

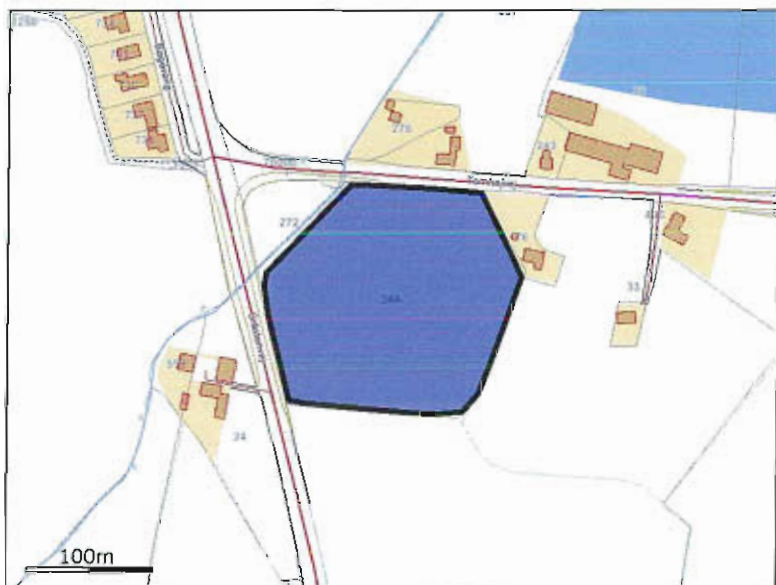

16

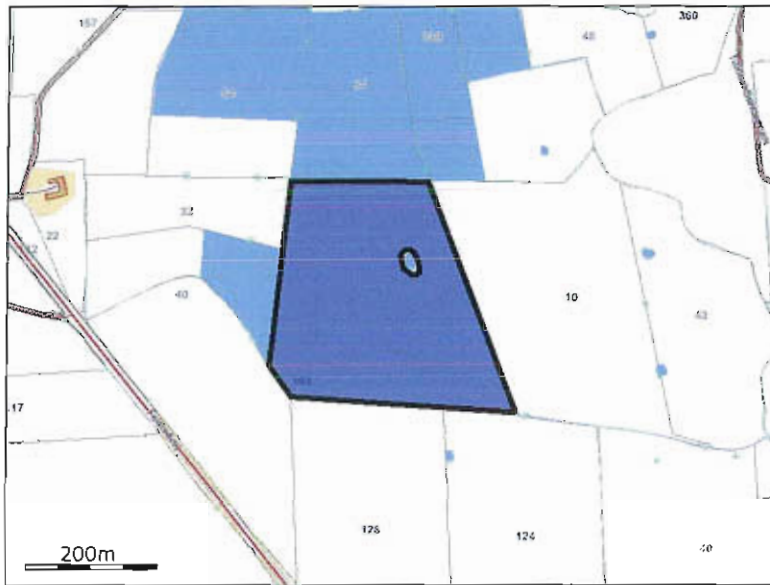

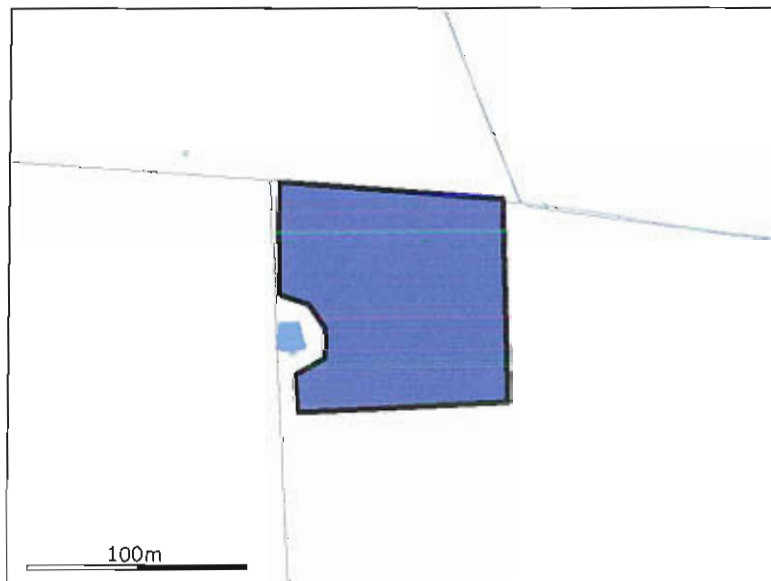
17

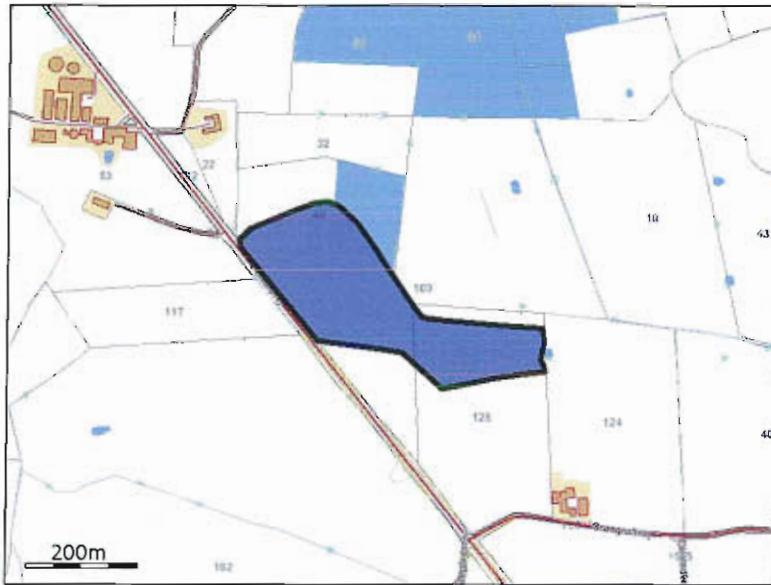
15

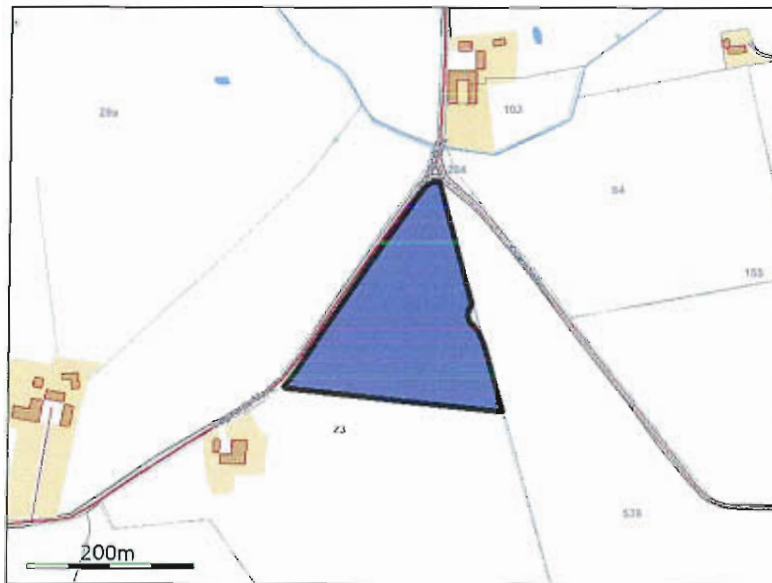
15-1

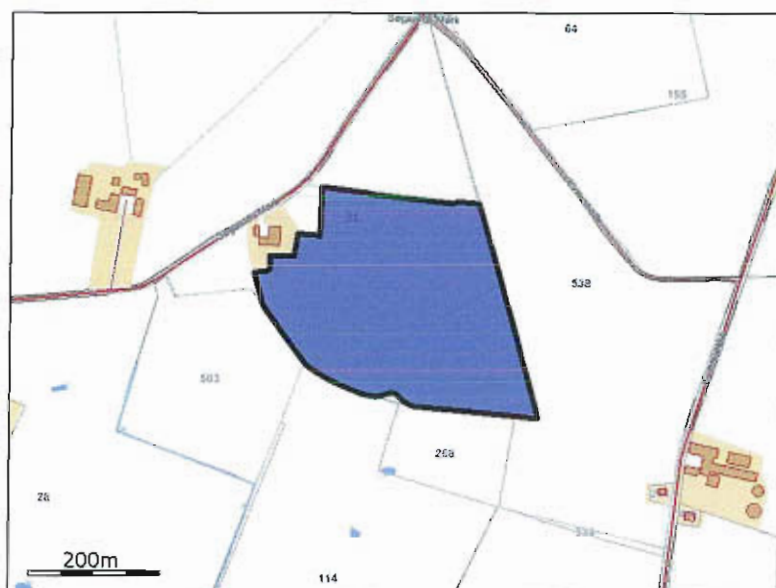
15-2

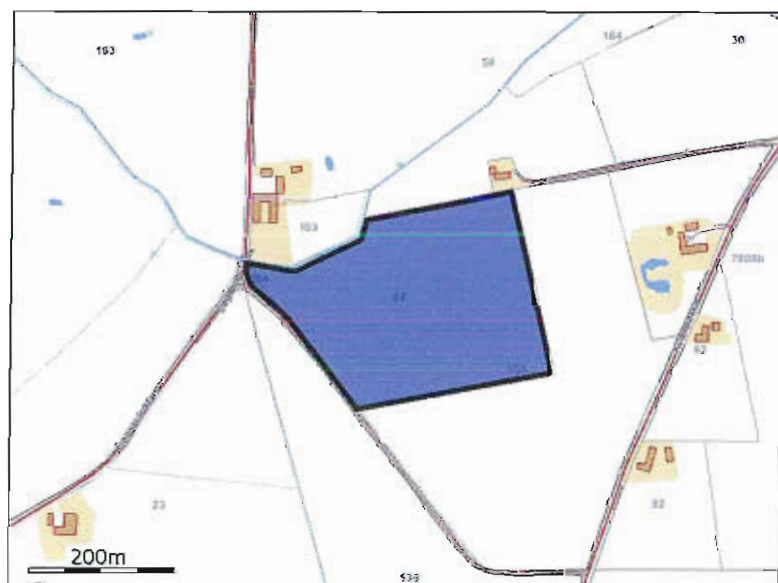
HP5

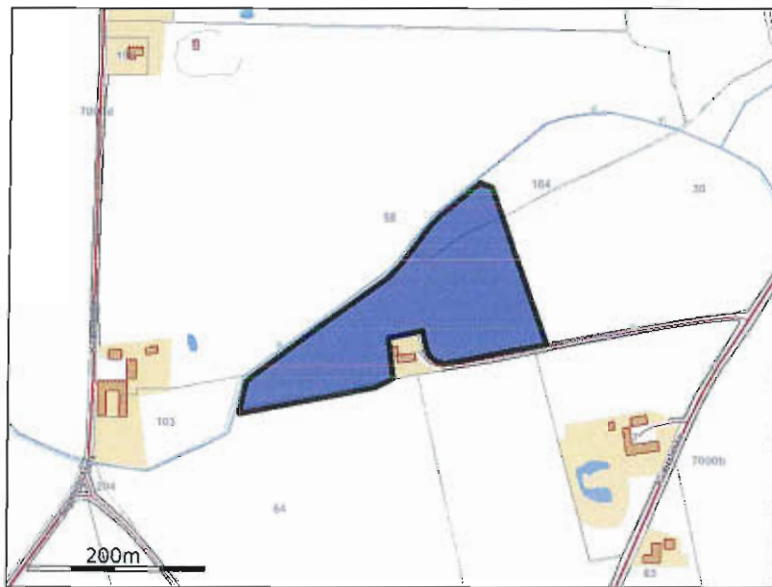
HP6

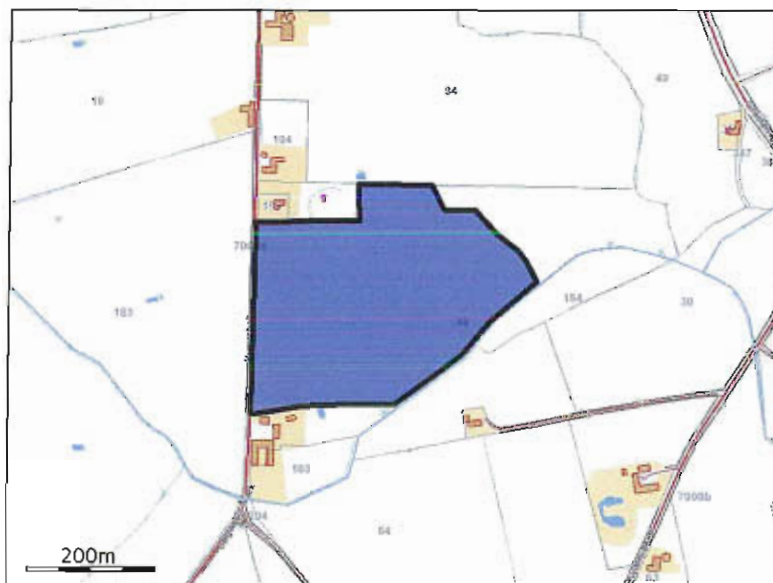
HP4

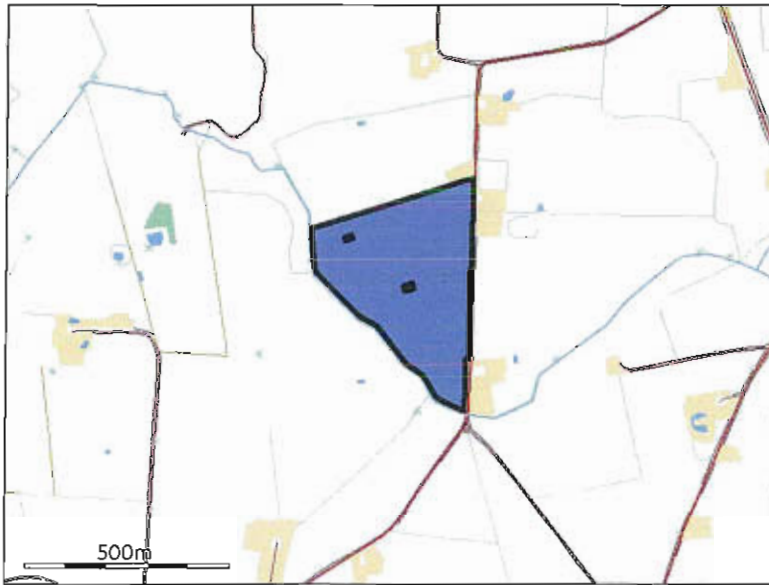
HP3

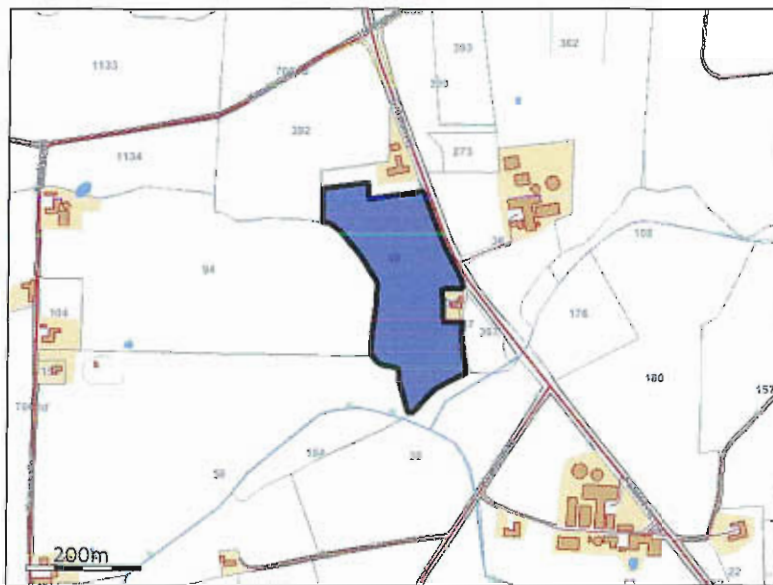
HP2

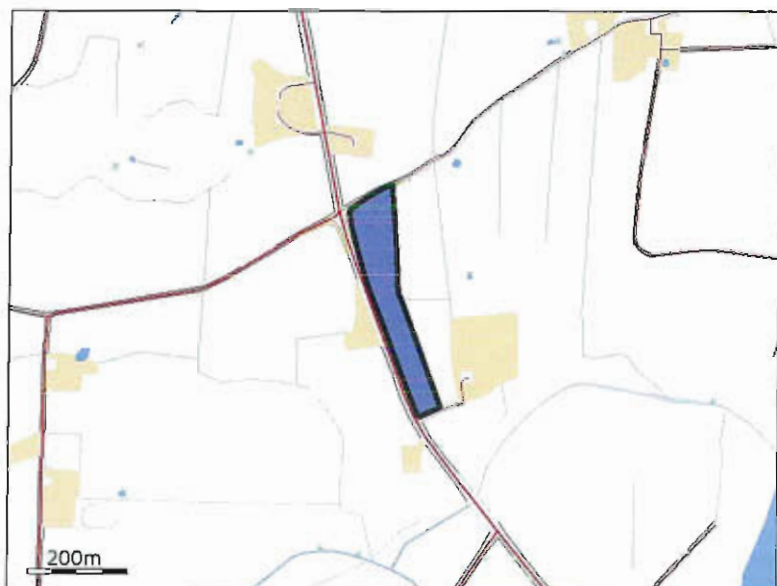
HP1

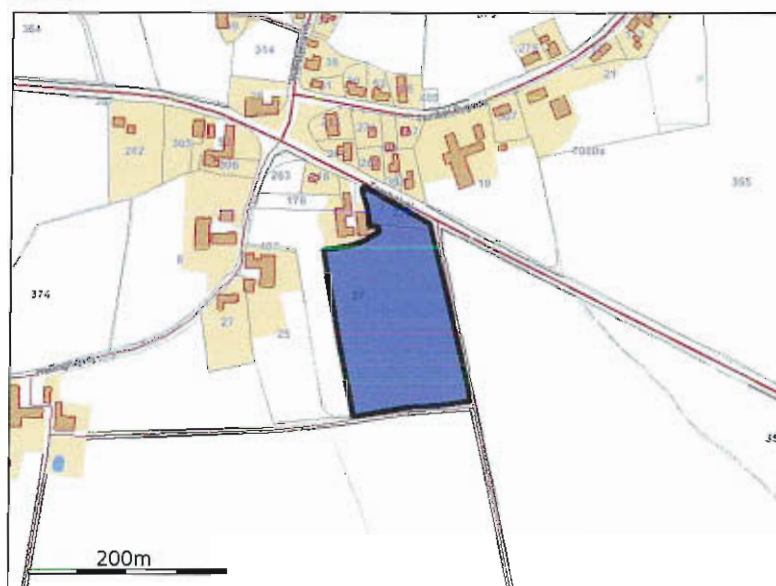
EJ2

EJ1

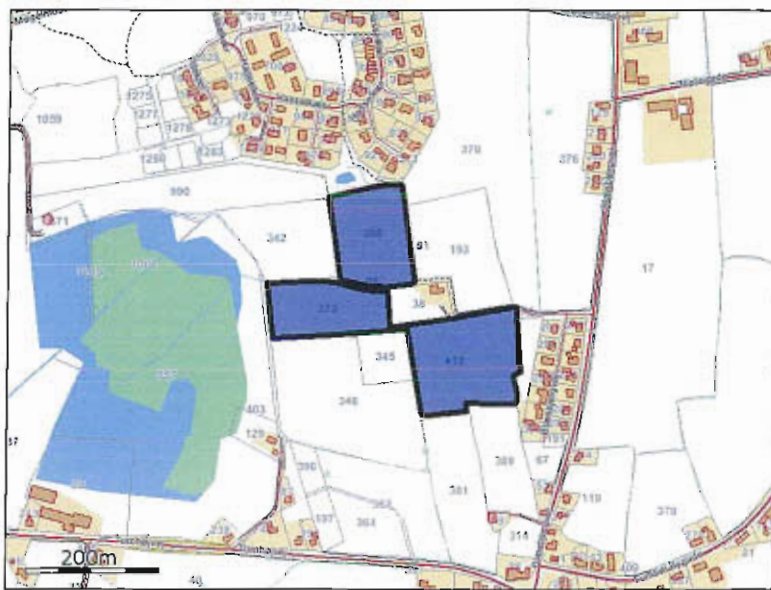

HK2

HK1

4.1.2. Grundlæggende arealinformationer

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE	0,00 DE
Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det for angivne antal DE kvæg, får og geder	Ja
Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. §28 stk. 3 om forøjet harmonital til 2,3 for visse kvægbedrifter	Nej
Er bedriften et økologisk landbrug	Nej
% af samlet areal med efterafgrøder udover PD krav	0,00%
Reduceret kvælstofnorm	0,00%

4.1.3. Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandte	Sædskifte	Ref. sædskifte	N-kl-0	N-kl-1	N-kl-2	N-kl-3	G. vand	P-kl-0	P-kl-1	P-kl-2	P-kl-3
1	1,39 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,39 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,39 Ha	1,39 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
5	1,72 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,72 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,72 Ha	1,72 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
7	2,32 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	2,32 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,32 Ha	2,32 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3	1,93 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	1,93 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,93 Ha	1,93 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
6	0,98 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,98 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,98 Ha	0,98 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
2	4,99 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	4,99 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,99 Ha	4,99 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4	1,95 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	1,95 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,95 Ha	1,95 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
8	5,39 Ha	Ja	JB11	Nej	S2	S2	5,39 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,39 Ha	5,39 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
12	10,14 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	10,14 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	10,14 Ha	10,14 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
13	1,69 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	1,69 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,69 Ha	1,69 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
FK15	5,99 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	5,99 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,99 Ha	5,99 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
FK16	4,35 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,35 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,35 Ha	4,35 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
FK17	2,10 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,10 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,10 Ha	2,10 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
FK17-1	1,83 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,83 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,83 Ha	1,83 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
FK18	2,61 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,61 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,61 Ha	2,61 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
9	12,97 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	12,97 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	12,97 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
HJM2	5,36 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	5,36 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,36 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
HJM1	3,08 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	3,08 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,08 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
18	15,26 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	15,26 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	15,26 Ha	15,26 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
16	5,08 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	5,08 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,08 Ha	5,08 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
17	2,93 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	2,93 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,93 Ha	2,93 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
15	9,69 Ha	Nej	JB11	Nej	S2	S2	9,69 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,69 Ha	9,69 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
15-1	0,94 Ha	Nej	JB5	Nej	S2	S2	0,94 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,94 Ha	0,94 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
15-2	7,29 Ha	Nej	JB5	Nej	S2	S2	7,29 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	7,29 Ha	7,29 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
Total:	112,01 Ha						112,01 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	90,59 Ha	112,01 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha

De stjerne (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Note:

4.1.4. Aftalearealer

Navn	Ha	Områder omfattet af N- eller P-Klasse 1-3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
VF-01	10,17 Ha	Nej	Nej
VF-02	3,33 Ha	Nej	Nej
VF-03	14,49 Ha	Nej	Nej
VF-04	10,79 Ha	Nej	Nej
VF-05	0,99 Ha	Nej	Nej
VF-06	9,95 Ha	Nej	Nej
VF-07	11,12 Ha	Nej	Nej
VF-08	8,25 Ha	Nej	Nej
VF-09	24,11 Ha	Nej	Nej
VF-10	0,95 Ha	Nej	Nej
VF-11	7,20 Ha	Nej	Nej
VF-12	1,09 Ha	Nej	Nej
VF-13	3,02 Ha	Nej	Nej
VF-14	17,37 Ha	Nej	Nej
VF-15	3,20 Ha	Nej	Nej
VF-16	1,48 Ha	Nej	Nej
VF-17	6,95 Ha	Nej	Nej
HP5	3,62 Ha	Nej	Nej
HP6	10,22 Ha	Nej	Nej
HP4	7,86 Ha	Nej	Nej
HP3	3,50 Ha	Nej	Nej
HP2	11,03 Ha	Nej	Nej
HP1	13,10 Ha	Nej	Nej
EJ2	5,31 Ha	Nej	Nej
EJ1	2,73 Ha	Nej	Nej
HK2	2,18 Ha	Nej	Nej
HK1	5,20 Ha	Nej	Nej

Samlet areal: 199,17 Ha

4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)

4.2.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	8100,82 KgN	2071,56 KgP	0,00 DE	80,03 DE
Dybstrøelse	8154,73 KgN	2297,75 KgP	0,00 DE	96,26 DE

4.2.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.2.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	5683,84 KgN	1453,48 KgP	0,00 DE	56,15 DE

Modtager:
Helmut Petersen
6200 Aabenraa

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	811,98 KgN	207,64 KgP	0,00 DE	8,02 DE

Modtager:
Hans Kaufmann
6200 Aabenraa

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	798,37 KgN	224,95 KgP	0,00 DE	9,42 DE

Modtager:
Niels Madsen
6200 Aabenraa

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	570,26 KgN	160,68 KgP	0,00 DE	6,73 DE

Modtager:
Erik Jessen
6200 Aabenraa

4.2.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	6786,10 KgN	1912,12 KgP	0,00 DE	80,11 DE
Svinegylle	1605,00 KgN	410,44 KgP	0,00 DE	15,86 DE

4.2.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
8391,10 KgN	2322,56 KgP	0,00 DE	95,97 DE

4.2.6. Harmonital

1,4 DE/Ha

4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)

4.3.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	34951,96 KgN	8114,64 KgP	0,00 DE	343,17 DE
Dybstrøelse	8183,95 KgN	2341,35 KgP	0,00 DE	95,98 DE
Forarbejdet husdyrgødning	25514,93 KgN	3813,88 KgP	0,00 DE	212,62 DE

4.3.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.3.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	589,20 KgN	168,56 KgP	0,00 DE	6,91 DE

Modtager:
Erik Jessen
6200 Aabenraa

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	34951,96 KgN	8114,64 KgP	0,00 DE	343,17 DE

Modtager:
Til Separationsanlæg

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Forarbejdet husdyrgødning	1160,58 KgN	173,45 KgP	0,00 DE	9,67 DE

Modtager:
Hans Kaufmann
6200 Aabenraa

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Forarbejdet husdyrgødning	7958,26 KgN	1189,58 KgP	0,00 DE	66,32 DE

Modtager:
Helmuth Petersen
6300 Gråsten

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Forarbejdet husdyrgødning	8280,00 KgN	1237,86 KgP	0,00 DE	69,00 DE

Modtager:
Visti Frandsen
6360 Tinglev

4.3.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	7594,75 KgN	2172,79 KgP	0,00 DE	89,07 DE
Forarbejdet husdyrgødning	8116,09 KgN	1212,99 KgP	0,00 DE	67,63 DE

4.3.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
15710,84 KgN	3385,78 KgP	0,00 DE	156,70 DE

4.3.6. Harmonital

1,4 DE/Ha

4.4. Udbringningsteknologi

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

Ikke beskrevet.

5. Beregninger på arealer

5.1. Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	situation Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrånet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	112,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	6,0 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drånet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	4,0 kg P/ha/år
Lavbundsjerne og drånet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor der ikke er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drånet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt	Ja
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-2,4 kgP
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	30,2 kg P/ha/år
P-fracørsel, arealvægtet gennemsnit	24,2 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	6,0 kg P/ha/år

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)

DE reduktionsprocent	100%

5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift

DEmax	1,4 DE/ha
DEreel	1,4 DE/ha

5.2.2. Beregning af udvaskning af N via Farm-N

kgN/ha DEmax	60,10 kgN/ha
kgN/ha DEreel	60,10 kgN/ha

5.3. Nitratberegning (Grundvand)

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via Farm-N

5.3.1. Ansøgt

1	48 mg nitrat pr. liter
5	48 mg nitrat pr. liter
7	45 mg nitrat pr. liter
3	45 mg nitrat pr. liter
6	45 mg nitrat pr. liter
2	45 mg nitrat pr. liter
4	45 mg nitrat pr. liter
8	46 mg nitrat pr. liter
12	45 mg nitrat pr. liter
13	45 mg nitrat pr. liter
FK15	48 mg nitrat pr. liter
FK16	48 mg nitrat pr. liter
FK17	48 mg nitrat pr. liter
FK17-1	48 mg nitrat pr. liter
FK18	48 mg nitrat pr. liter
18	48 mg nitrat pr. liter
16	48 mg nitrat pr. liter
17	48 mg nitrat pr. liter
15	46 mg nitrat pr. liter
15-1	45 mg nitrat pr. liter
15-2	45 mg nitrat pr. liter

5.3.2. Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)

1	1 mg nitrat pr. liter
5	1 mg nitrat pr. liter
7	1 mg nitrat pr. liter
3	1 mg nitrat pr. liter
6	1 mg nitrat pr. liter
2	1 mg nitrat pr. liter
4	1 mg nitrat pr. liter
8	-1 mg nitrat pr. liter
12	1 mg nitrat pr. liter
13	1 mg nitrat pr. liter
FK15	1 mg nitrat pr. liter
FK16	1 mg nitrat pr. liter
FK17	1 mg nitrat pr. liter
FK17-1	1 mg nitrat pr. liter
FK18	1 mg nitrat pr. liter
18	1 mg nitrat pr. liter
16	1 mg nitrat pr. liter
17	1 mg nitrat pr. liter
15	-1 mg nitrat pr. liter
15-1	1 mg nitrat pr. liter
15-2	1 mg nitrat pr. liter

Forslag
Miljøgodkendelse af
 Svinebruget
 Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

§ 12 og § 22
 Lov nr. 1572 af 20.
 december 2006 om
 miljøgodkendelse mv. af
 husdyrbrug med senere
 ændringer

Godkendelsesdato:
 xx. måned 200x

LandboSyd
 Miljøteam
 Aabenraa 6200 Aabenraa
 Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
 Bygningoversigt

J.Nr.
 Målestok: 1:1200
 Inet: an2

Date: 04.06.2009 10:05:00

Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
 Plantagevej 4, Bov
 6330 Padborg
 Tlf. 73 76 76 76

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1 Resumé og samlet vurdering	4
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	4
1.2 Ikke teknisk resumé	4
1.3 Offentlighed	7
2 Generelle forhold	8
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	8
2.2 Meddelelsespligt	9
2.3 Gyldighed	9
2.4 Retsbeskyttelse	9
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	9
2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse	10
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	12
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	12
3.2 Placering i landskabet	15
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	19
4.1 Husdyrhold og staldindretning	19
4.2 Ventilation	22
4.3 Fodringsteknik	23
4.4 Opbevaring af ensilage	24
4.5 Energi- og vandforbrug	24
4.6 Spildevand, samt tag- og overfladevand	26
4.7 Affald	27
4.8 Olietanke	29
4.9 Driftsforstyrrelser og uheld	30
5 Gødningsproduktion og -håndtering	32
5.1 Gødningstyper og mængder	32
5.2 Flydende husdyrgødning	33
5.3 Gylleforsuring	35
5.4 Gylleseparering	35
5.5 Gyllekøling	36
5.6 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost . Fejl! Bogmærke er ikke defineret.	
5.7 Anden organisk gødning	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	38
6.1 Ammoniak og natur	38
6.2 Lugt	39
6.3 Fluer og skadedyr	40
6.4 Transport	41
6.5 Støj	42
6.6 Støv	42
6.7 Lys	43
7 Påvirkninger fra arealerne	44
7.1 Udbringningsarealerne	44
7.2 Nitrat/fosfor og søer/vandløb	44
7.3 Nitrat/fosfor og fjord/hav	44
7.4 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	44
7.5 Nitrat til grundvand	45
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	46
9 0-alternativet og andre alternativer	50
10 Husdyrbrugets ophør	51
11 Egenkontrol og dokumentation	52
12 Klagevejledning	53
13 Bilag	55

Datablad

Titel: Miljøgodkendelse af svinebruget "Spanggaard" på Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa. Miljøgodkendelse meddeles i medfør af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

Godkendelsesdato: xx. Måned 200X

Ansøger: Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

Telefonnr.: 74 68 63 89

Mobilnummer: 20 46 83 89

E-mail: randi.gaarde.hansen@get2net.dk

Ejer af ejendommen: Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

Kontaktperson: Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa, tlf. 20 46 83 89

Husdyrbrugets navn: Spanggaard

Ejendomsnr.: 5800005863

Matr.nr. og ejerlav: 36, Tumbøl, Felsted

CVR nr.: 25 87 28 27

CVR/p nr.: 100 825 1807

CHRnr.: 95103

Biaktiviteter: Der er ingen biaktiviteter på ejendommen

Andre ejendomme: Der er ikke andre ejendomme

Miljørådgiver: Anita Baagøe og Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa, tlf. 74 36 50 23, anb@landbosyd.dk / bbp@landbosyd.dk

Tilsynsmyndighed: Aabenraa Kommune

Sagsbehandler, miljø:

Kvalitetssikring, miljø:

Sagsbehandler, natur:

Kvalitetssikring, natur:

Sagsnr: 0x/

Høring i x Kommune:

Sagsbehandler:

Øvrige afgørelser: § 16, dispensation til at bygge over spildevandstrykledning, vandindvindingstilladelse, Tilladelse til etablering af gyllekøling og tilladelse til etablering af separeringsanlæg

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Randi G. Hansen og Jan Jørgensen har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen "Spanggaard" beliggende Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem i december 2007. I ansøgningssystemet er der beregninger om bl.a. lugtgener, overholdelse af afstand og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning med skema nr. 2274, version 6 er indsendt til Aabenraa Kommune den 15. juli 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x.

Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører en udvidelse af produktionen i to etaper, omhandlende søer, smågrise og slagtesvin, samt 3 heste fra 177,31 DE til i alt 440,18 DE i søer, smågrise og slagtesvin og 3 heste. Husdyrbruget har ikke tidligere være miljøgodkendt.

1. etape vil være en produktionsudvidelse i de eksisterende stalde, hvor dyreholdet vil blive:

- 446 søer, 13.380 smågrise til 33 kg og 300 slagtesvin samt 3 heste, svarende til 200,08 DE.

2. etape vil være produktionsudvidelse, hvor dyreholdet vil blive:

- 950 søer, 28.500 smågrise til 33 kg og 1200 slagtesvin samt 3 heste, svarende til 440,18 DE

I forbindelse med 2. etape opføres:

- En smågrise- og slagtesvinestald på ca. 1700 m² med gyllekøling (ca. 63 m x ca. 27 m)
- En drægtighedsstald på ca. 1800 m² (ca. 75 m x ca. 20 m + ca. 27 m x ca. 11 m)
- En farestald på ca. 1150 m² med gyllekøling (ca. 48 m x ca. 25 m)
- En gyllebeholder på 5000 m³
- En gyllebeholder på 5000 m³
- En gyllebeholder på 1000 m³
- En plads til separationsanlæg og fibercontainer på ca. 100 m²

Bygge- og anlægsarbejdet forventes at starte i juni 2011 og afsluttes i juni 2013. Umiddelbart efter byggeriets afslutning indsættes der dyr i staldene.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Svineproduktionen på Gråstenvej 61 udvider fra de nuværende 446 søer, 11.150 smågrise og 300 slagtesvin, samt 3 heste svarende til 177,31 DE til 1. etape med 446 søer, 13.380 smågrise til 33 kg og 300 slagtesvin, samt 3 heste svarende til 200,08 DE og derefter 2. etape med 950 søer, 28.500 smågrise til 33 kg og 1200 slagtesvin svarende til 440,18 DE. Alt gyllen separeres. Der afgives 157,99 DE væskefraktion og 6,91 DE dybstrøelse til andre bedrifter. Der hører i alt 311,18 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 199,17 ha af udbringningsarealer i form af gylleaftaler.

Der er udover denne miljøgodkendelse udarbejdet 3 § 16 godkendelser til gylleaftalearealerne. Hovedparten af udbringningsarealerne ligger indenfor 4 km af Feisted. En enkel gylleaftale ligger indenfor 7 km fra Store Jyndevad. Alle udbringningsarealerne fremgår af kortbilaget.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Der bliver etableret en smågrise- og slagtesvinestald på ca. 1700 m², en drægtighedsstald på ca. 1800 m² og en farestald på ca. 1150 m² som alle placeres øst for eksisterende produktionsanlæg. Den eksisterende byggestil er bygninger i rødt stål og naturlig ventilation. De kommende bygninger vil være betonelementer i en rød svensk granit.

Der bliver etableret 3 nye gyllebeholdere i stedet for de eksisterende. To gyllebeholdere på 5000 m³ og en gyllebeholder på 1000 m³. Den lille gyllebeholder ligger i forbindelse med en støbt plads på ca. 100 m², hvor separationsanlæg og fibercontainer placeres.

Hele produktionsanlægget kommer til at ligge samlet. **For at realisere** etape 2 gives der dispensation for afstanden til markskel.

For at mindske det samlede anlægs visuelle indflydelse på det omkringliggende landskab stilles der krav om beplantning ved produktionsanlægget.

Landskabelige værdier

Der er udarbejdet visualiseringer, der giver indtryk af de ansøgte nye bygningers indvirkning i landskabet. Bygningerne vil blive gravet delvist ned i terrænet, både for at de skal virke mindre fremtrædende i landskabet, og for at sikre en niveauforskel i forhold til terrænet syd for bygningerne, så gylle i tilfælde af brud på beholder ikke kan løbe ned til Bjerndrup Mølleå.

Lugt, støv og støj

Produktionen vil fortsætte i de eksisterende stalde, og der etableres en smågrise- og slagtesvinestald, en drægtighedsstald og en farestald, som placeres længere væk fra naboerne, hvorfor denne ifølge beregningerne ikke medfører forøgede lugtgener for naboerne. Nærmeste nabo ligger ca. 201 meter fra det samlede anlæg og den beregnede geneafstand for lugt er ca. 182 meter. Der ligger ingen byzone, sommerhusområde eller lokalplans udpegede boligområder inden for 1000 m fra produktionen.

Ved levering af foder kan der forekommer støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil bl.a. medføre, at antallet af transporter øges fra ca. 410 til ca. 785 årligt.

Idet transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at ændringen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særligt sårbar natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. indenfor en afstand af 1000 m fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 område ved Hostrup sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark ligger ca. 2 km vest for anlægget. Der er et ekstremfattigkær x meter vest for anlægget.

Eller

Mark X er beliggende indenfor bufferzone til særlig værdifuld natur...

Sønderborg kommune har vurderet produktionens påvirkning af beskyttede naturarealer i Sønderborg Kommune, og konkluderer, at den luftbårne påvirkning af beskyttede naturarealer omkring ejendommen vil være lille og merbidraget uvæsentligt i forhold til randpåvirkningen fra markerne.

Påvirkning af beskyttede naturområder fra udbringningsarealer

Sønderborg Kommune har vurderet påvirkning af vandhuller i tilknytning til udbringningsarealerne, og konkluderer, at der er nogle vandhuller med en vis naturværdi i tilknytning til udbringningsarealerne, og at disse er potentielle levesteder for padde, herunder også arter omfattet af Habitatdirektivets bilag 4. Der stilles derfor vilkår om 5-m dyrkningsfri bræmmer rundt om vandhullerne, hvor der ikke må sprøjtes, gødes eller foretages jordbehandling.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 61,3 kg N/ha. En del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Her viser beregningerne, at udvaskningen er under 50 mg nitrat pr. liter.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det vurderes, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes, at der anvendes BAT indenfor energi, vand, management, foder, staldindretning, opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Alternative løsninger

Kommunen har været i dialog med ansøger om en del forskellige placeringer af staldbygninger og gyllebeholdere, af hensyn til de landskabelige forhold langs med Bjerndrup Mølleå, og af hensyn til at sikre tilstrækkelig afstand og sikkerhed for at der ikke vil kunne ske forurening af åen i forbindelse med brud på gyllebeholder eller lign. Bygningssættet er derfor placeret længere væk fra åen, og der stilles vilkår om at bygningerne graves ned i terrænet, så der etableres en niveauforskel i forhold til det omgivende terræn syd for de nye bygninger.

Derudover er der beregnet på både håndtering af den flydende husdyrgødning fra ejendommen som rågylle og som separeret gylle. Ansøger har godtgjort overfor kommunen, at begge typer gødning kan overholde lovens beskyttelsesniveauer med hensyn til nitrat og fosfor.

På denne måde er den valgte placering den mest optimale løsning i forhold til ansøgers ønske og beliggenhed i forhold til omgivelserne. Beregningerne i Miljøstyrelsens ansøgningssystem viser, at geneafstande og udvaskning er inden for de accepterede grænser.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge xx, 200x i Aabenraa Ugeavis for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Eller

Den x. måned 200x modtog Aabenraa Kommune henvendelse fra XX, der har anmodet om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse. Desuden er der indkommet bemærkninger fra xx, som omhandler xx. Bemærkningerne gav anledning til følgende ændringer af projektet.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den x. måned 200x sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, som har anmodet herom, samt til de klageberettigede. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 12 Klagevejledning. Der var en frist på 6 uger til afgivelse af bemærkninger.

Der er ikke kommet bemærkninger i høringsperioden.

Eller

Den x. måned 200x modtog Aabenraa Kommune bemærkninger fra xx. Bemærkningerne er vedlagt som bilag x.

Ansøgningen og udkastet er blevet ændret med hensyn til

- gyllebeholderens placering
-

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret i Aabenraa Ugeavis onsdag den x. måned 200x, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndigheder der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 12 Klagevejledning.

2 Generelle forhold

Husdyrbruget er større end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugsloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgning. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %. Denne ansøgning er indsendt første gang i december 2007.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse/ændring af det eksisterende husdyrbrug.

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa med ejendoms nr. 5800005863. Ansøger driver ikke andre ejendomme.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 95103, og virksomheden er desuden knyttet til CVR nr. 25872827.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgningsskema nummer 2274, version 6, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

Vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningmateriale, skema nr. 2274, version 6, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.
3. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.
4. En kopi af denne miljøgodkendelse skal til enhver tid være tilgængelig for driftspersonalet.

2.2 Meddelelesespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

2.3 Gyldighed

Der gives 5 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilklårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Vilkår

5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være udnyttet 5 år efter meddelelse af godkendelse.

2.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil xx. Måned 200x.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 20xx.

2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion efter 1. etape på:

- 446 søer
- 300 slagtesvin (33 – 102 kg)
- 13.380 smågrise (7,2 – 33 kg)
- 3 heste

Svarende til 200,08 DE

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion efter 2. etape på:

- 950 søer
- 1200 slagtesvin (33 – 102 kg),
- 28.500 smågrise (7,2 – 33 kg)
- 3 heste

Svarende til 440,18 DE.

I forbindelse med 2. etape meddeles også miljøgodkendelse til:

- En smågrise- og slagtesvinestald på ca. 1700 m² med gyllekøling (ca. 63 m x ca. 27 m)
- En drægtighedsstald på ca. 1800 m² (ca. 75 m x ca. 20 m + ca. 27 m x ca. 11 m)
- En farestald på ca. 1150 m² og gyllekøling (ca. 48 m x ca. 25 m)
- En gyllebeholder på 5000 m³
- En gyllebeholder på 5000 m³
- En gyllebeholder på 1000 m³
- En plads til separationsanlæg og fibercontainer på ca. 100 m²

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til nedenstående vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt, og
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.

Den xx. måned 200x

Navn

Miljøsagsbehandler

Teknik & Miljø

Miljø & Natur

Aabenraa Kommune

Plantagevej 4, 6330 Padborg

www.aabenraa.dk

Direkte 73 76 xx xx

landbrug@aabenraa.dk

Navn

Natursagsbehandler

Teknik & Miljø

Miljø & Natur

Aabenraa Kommune

Plantagevej 4, 6330 Padborg

www.aabenraa.dk

Direkte 73 76 xx xx

landbrug@aabenraa.dk

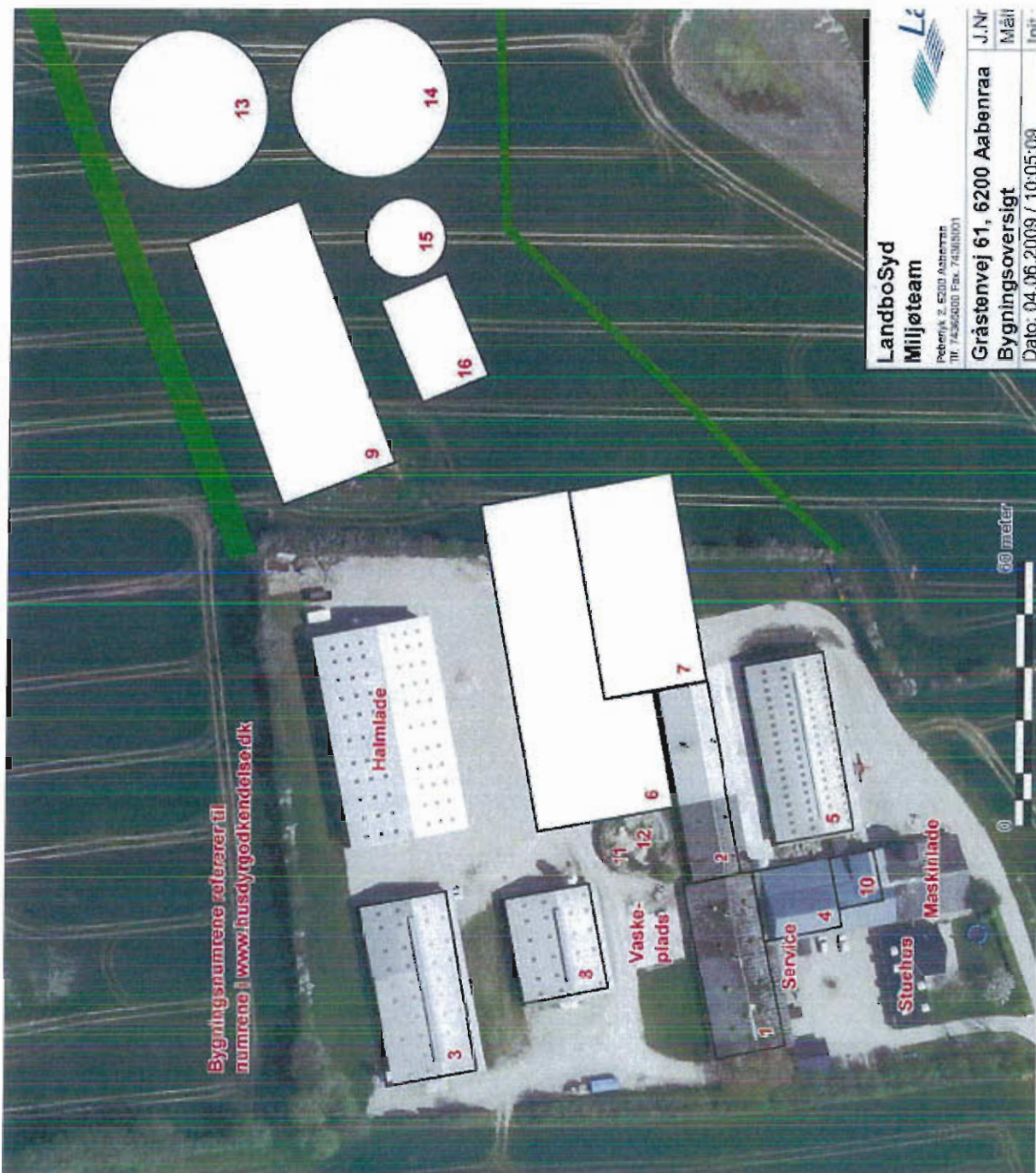
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk

Husdyrbruget er beliggende i landzone. Der gives dispensation for afstanden til naboskel.

Skræmdump, som viser ejendommen.

Der må ikke ændres på størrelsen af billedet

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	ca. 1050 m	Byzone i Felsted	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	ca. 9300 m	Område ved Skarrev, nord for Aabenraa Fjord	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	ca. 1500 m	Boligformål i Felsted	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	ca. 1400 m	Kirkepladsen i Felsted	50 m
Nabobeboelse	ca. 170 m	Gråstenvej 60	50 m

Afstandene til kommuneplaner/lokalplaner fremgår af bilag 1.4

Tabel 2 Afstandskrav, fra den nærmeste bygning til udpegningen

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	ca. 55 m	Fra den nye drægtighedsstald, nr. 6	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>> 25 m	Den nærmeste levnedsmiddelvirksomhed ligger i Felsted	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 1100 m	Tumbøl Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 15 m	Fra eksisterende stald, nr. 1, til Brøndboring nr. 169.520	25 m

Vandløb	ca. 83 m	Fra eksisterende stald, nr. 5, til Bjerndrup Mølleå	15 m
Dræn	> 15 m	Der er ingen dræn inden for 15 m fra bygninger og gyllebeholdere	15 m
Sø	ca. 300 m	Fra eksisterende stald, nr. 3, til beskyttet sø mod nord	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	ca. 115 m	Fra eksisterende stald, nr. 1, til offentlig vej.	15 m
Naboskel	ca. 5 m	Bygning nr. 9 og gyllebeholderne nr. 13, 14 og 15 overholder ikke afstandskravene til matr.nr. 362 Tumbøl, Felsted, matr.nr. 14 Tumbøl, Felsted og matr.nr. 108 Ladegård, Kværs. Der søges derfor om dispensation. Arealerne ejes af Claus Hissel, der ligeledes ejer det areal, hvorpå de nye bygninger skal placeres. Der er indgået aftale om køb af arealet.	30 m

Afstandene fremgår af bilag 1.5

Kommunen meddeler dispensation til afstand til skel, med begrundelse i at bygningernes placering er den bedst mulige løsning af hensyn til landskab, indsigt til ejendommen, samt hensyn til forbyggelse af uheld. ...

Kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger inden for "Kirkebyggelinien", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Der er ingen bygninger inden for "Kirkelandskaber, men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen" men følgende areal ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark HJM1 og HJM2

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende areal ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark VF-01

Fredede områder

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fredede fortidsminder" og "Fredede områder forslag".

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen "Fredede områder, men følgende areal ligger helt eller delvis inden for udpegningen: mark FK19

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller arealer inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark VF-01 og VF-14

Sø- og åbesskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Sø- og åbesskyttelseslinier".

Kirkebeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger inden for "Kirkebyggelinien", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark FK18, FK17-1, FK17 og FK15.

Fortidsmindebeskyttelseslinie

Som nævnt under "Fredede områder", så er der ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fredede fortidsminder".

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger", men følgende arealer afgrænses helt eller delvist af "Beskyttede sten- og jorddiger": mark FK19, E11 og HJM1. Der vil ikke blive ændret på digerne i forbindelse med driften af jorden.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinierne er overholdt, bortset fra krav til afstand til naboskel. Der er søgt separat dispensation fra afstandskrav til naboskel.

Vilkår

6. De nye bygninger kan opføres indtil 5 m fra skel.

3.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Landskabelige værdier

Tabel 3 Materialevalg

Bygning	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse	
1	Drægtighedsstald	450 m ²	5,0 m	20 °	Røde mursten og gråt eternittag	Løbe-/drægtighedsstald
2	Farestald	560 m ²	5,0 m	20°	Røde mursten og gråt eternittag	Farestald
3	Smågrisestald	850 m ²	7,0 m	20°	Rød stål og gråt eternittag	Smågrise
4	Slagtesvinestald	280 m ²	8,0 m	15°	Røde mursten og ståltag	Nedlægges
5	Drægtighedsstald	760 m ²	8,0 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå eternittag	Drægtighedsstald
6	Drægtighedsstald	1.800 m ²	7,5 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå	Drægtighedsstald

					eternittag	
7	Farestald	1.150 m ²	8,0 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå eternittag	Farestald
8	Smågrisestald	480 m ²	7,0 m	20°	Rød stål og gråt eternittag	Smågrisestald
9	Smågrise- og slagtesvine-stald	1.700 m ²	7,5 m	20°	Svensk granit og grå stål og grå eternittag	Smågrise- og slagtesvinestald
10	Hestestald	120 m ²	8,0 m	15°	Røde mursten og ståltag	Hestestald
11	Gyllebeholder	800 m ³ / 200 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Fjernes
12	Gyllebeholder	2.040 m ³ / 510 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Fjernes
13	Gyllebeholder	5.000 m ³ / 1.111 m ²	2,5 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
14	Gyllebeholder	5.000 m ³ / 1.111 m ²	2,5 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
15	Gyllebeholder	1.000 m ³ / 250 m ²	2 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
16	Plads til gylle-separationsanlæg og container til fiber	100 m ²	-	-	Betonplads	Plads til gylle-separationsanlæg og container til fiber
	Service-bygning					
	Lade					
	Stuehus				mursten og sort glaseret teglstenstag	

Derudover opføres 8 nye siloer:

2 stk. 6 tons siloer, som er 5 m høje,
 2 stk 20 tons siloer, som er ca. 7 m høje, samt
 2 stk 30 tons siloer, som er ca. 9 m høje.
 De nye siloer vil være hvide glasfibersiloer.

Derudover er der på ejendommen 1 silo a 10 tons, 1 silo a 12 tons, 1 silo a 14 tons samt 2 30 tons siloer i det eksisterende byggeri.
 De eksisterende siloer er metalfarvede stålsiloer.

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Værdifulde landskaber", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: mark EJ-2, 6, 3, 2, 12, 13, HP1, HP2, HP3, HP4, HP5 og HP6.

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 2,3 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområde nordvest for anlægget.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 2,0 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 58, Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark og habitatområde nr. 84, Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 7,7 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 102, Flensborg Fjord og Nybøl Nor herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 64, Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen. Følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen "Beskyttede Vandløb": Mark 9, HK1, 5, 7, 4, 8, 15, 15-1, 6, 3, 2, 12, 13, HP2, HP3, HP4, HP1, VF-07, VF-02, VF-03, VF-01, VF-09, VF-10, VF-11, VF-12, VF-13, VF-14, VF-15, VF-16 og VF-17. Og følgende areal grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen: "Beskyttede enge": mark FK19. I forbindelse med mark 15 er der nogle beskyttede vandhuller.

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at stalde, gyllebeholdere og siloer kan placeres som ansøgt med følgende vilkår:

Vilkår

7. Facader og tag på de nye bygninger beklædes med ikke-reflekterende materiale i afdæmpede farver.
8. Byggefeltet, hvor de nye bygninger skal opføres, skal graves ned i terræn, således at der opstår en niveauforskel på 1-1½ m i forhold til det

- omgivende terræn mod syd. De præcise terrænkoter skal godkendes af kommunen i forbindelse med udarbejdelse af byggetilladelse.
9. Der etableres afskærmende beplantning på sydsiden og nordsiden af de nye bygninger. Beplantningen udføres i egnskarakteristiske træer og buske, og skal etableres i samme år som bygningerne opføres.
  10. Den afskærmende beplantning skal vedligeholdes, så den giver en vedvarende og effektiv afskærmning af bygningerne.
  11. De nye siloer må ikke overstige en højde på 10m.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Redegørelse

Første etape er en udvidelse i de eksisterende stalde, hvor antallet af smågrise pr. årssø stiger fra 25 stk. om året til 30 stk. om året. Det betyder at dyreholdet i første etape vil ændre sig til 446 søer, 13.380 smågrise til 33 kg og 300 slagtesvin 33-102 kg samt 3 heste, i alt 200,08 DE. Anden etape er beskrevet i nedenstående tabel.

Der er tale om en kontinuer drift, hvor antallet af dyr på bedriften ligger i det samme niveau over hele året.

Tabel 4 Dyreholdet

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt/alder	Stipladser (antal individer)	DE
1	Søer, drægtighed	Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	-	75	17,43
2	Søer, farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	-	95	22,50
3	Smågrise	Dybstrøelse	7,2-33 kg	1040	46,05
5	Søer, drægtighed	Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	-	262	60,59
6	Søer, drægtighed	Løsgående, delvis spalter	-	331	76,72
7	Søer, farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	-	187	44,29
8	Smågrise	Dybstrøelse	7,2-33 kg	546	24,18
9	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	7,2-33 kg	2575	114,00
	Slagtesvin	25-49 % fast gulv	33-102 kg	300	33,39
10	Heste	-	-	-	1,03

Stald 4 nedlægges

BAT vedr. staldindretning

Nedenstående tabel giver et overblik over stalddene, deres alder, hvornår de sidst er renoveret, samt staldsystem / gulvsystem.

Bygning	Grundplan	Staldsystem / gulvtype	Opført	Renoveret	Forventet restlevetid

		ca.				
1	Drægtighedsstald	450 m ²	Dybstrøelse og fast gulv	1967 / renoveret i 2001	2001	20 år
2	Farestald	560 m ²	Delvist spaltegulv, linespil	1986	2001	20 år
3	Smågrisestald	850 m ²	Dybstrøelse	1997		30 år
4	Slagtesvinestald	280 m ²	Dybstrøelse	ca. 1950	nedlægges	-
5	Drægtighedsstald	760 m ²	Dybstrøelse / delvist spaltegulv, linespil	1998		20 -30 år
6	Drægtighedsstald	1.800 m ²	Delvist spaltegulv m. linespil	2010?		Min. 30 år
7	Farestald	1.150 m ²	Delvist spaltegulv, gyllekøling	2010?		Min. 30 år
8	Smågrisestald	480 m ²	Dybstrøelse	1996		20 år
9	Smågrise- og slagtesvinestald	1.700 m ²	To-klimastald / delvist spaltegulv, gyllekøling	2010?		
10	Hestestald	120 m ²	Dybstrøelse	Ca. 1950	Nyrenoveres 2010	20 år

Eksisterende stalde

De eksisterende stalde er for en væsentlig del indrettet med dybstrøelse. Dybstrøelse er ikke defineret som værende BAT, men har andre væsentlige fordele i kraft af stor dyrevelfærd. Det er valgt at fortsætte med dybstrøelse i en del af de eksisterende stalde, dels fordi der er gode erfaringer for dyrenes trivsel, og dels fordi staldene er bygget / renoveret for relativt få år siden. Det vil ikke være muligt økonomisk på nuværende tidspunkt at ændre staldsystemet i dybstrøelsesstaldene til f.eks. delvist spaltegulv.

I forbindelse med fastlæggelse af beskyttelsesniveauerne i Lov om Miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er det valgt at fastholde ammoniakreduktionskravet for dyr i dybstrøelse i naturligt ventilerede stalde på 15%, så der ikke stilles lige så strenge krav til denne type stalde, som til andre stalde med gyllesystem og mekanisk ventilation: Dette vurderes dels at have baggrund i de begrænsede muligheder der er for at indføre teknologiske tiltag i denne type stald, men også at der er et ønske fra lovgivers side om at sikre muligheden for fortsat at vælge dybstrøelse som staldsystem, da det giver en stor grad af dyrevelfærd. Det er derfor kommunens vurdering, at dyreholdet på dybstrøelse kan fortsætte.

Ud over dybstrøelsesstaldene er der delvist spaltegulv i den eksisterende farestald, med linespil. Dette er BAT til diegivende søer, jf. Bat byggeblad 106.02-51.

I drægtighedsstalden (bygning nr. 5) er der dybstrøelse med spalter i en del af arealet.

De eksisterende stalde har alle linespil, hvor der er spalter, hvilket reducerer ammoniakudledningen ved at gyllen fjernes hyppigt fra kanalen.

Der er ikke installeret gyllekøling i de eksisterende stalde, da det ikke var standard, da staldene blev bygget / renoveret sidst. Der er kun beskedne arealer med spaltes / gyllekumme i det eksisterende, og der er dermed ikke så stort potentiale for gyllekøling i de eksisterende stalde.

Det vurderes, at de eksisterende stalde alle er så forholdsvis nye / nyrenoverede, at de ikke vil blive renoveret eller udskiftet indenfor den 8 års retsbeskyttelsesperiode. Det vil derfor blive taget op i forbindelse med revision af miljøgodkendelsen, og staldene vil til den tid blive vurderet i forhold til de til den tid gældende normer for indretning af svinestalde.

Nye stalde

Stald 9 (smågrise og slagtesvin) indrettes dels om to-klimastald (BAT til smågrise jf. BAT- byggeblad 106.03-52), og der indrettes anlæg til gyllekøling, hvilket er BAT til slagtesvin jf. BAT- byggeblad 106.04-53. Stalden indrettes med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udsluses gylle hver uge eller efter behov, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage. Den hyppige fjernelse af gyllen er vigtig for at sikre en god effekt af gyllekølingsanlægget.

Stald 6 (drægtighedsstalden) indrettes med delvist spaltegulv og linespil, hvilket er delvist BAT, idet der ikke er søgt om at installere gyllekøling i denne bygning.

Stald 7 (farestalden) indrettes med delvist spaltegulv, hvilket er BAT jf. Bat-byggeblad 106.01-51. Ansøger overvejer at installere linespil ligesom i de andre stalde. Der vil blive lagt køleslanger til gyllekøling ned i kummerne, og de vil blive tilsluttet i det omfang, der er behov for varmen.

Varmen udvundet fra gyllen skal bruges til opvarmning af både de nye stalde og de eksisterende, som i dag opvarmes ved hjælp af elektrisk vandopvarmning (varmeslanger i gulvet). Dermed vil gyllekølingen både kunne sænke ammoniakfordampningen fra gyllen, samtidig med at overskudsvarmen bliver genanvendt til opvarmning, hvorved CO₂ udledningen reduceres indirekte.

Fravalg af BAT indenfor staldteknologi:

Der foreligger følgende BAT-byggeblade fra Miljøstyrelsen.: Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sl.st.01:v1.05-09 omkring gylleforsuring: gylleforsuring er svær at få til at fungere i svinestalde pga. staldenes mange sektioneringer. Det er svært og meget kompliceret at få gyllen til at cirkulere effektivt rundt under hver staldsektion, hvilket er nødvendigt for at få gylleforsuringen til at fungere rigtigt. Energiforbruget ved et forsøringsanlæg er opgjort til min. 20.000 kWh, hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten. Derudover er der en forøget risiko for lugtgener ved forsuring. Ansøger har derfor fravalgt denne teknologi.

Miljøstyrelsens BAT-Blad nr. Sl.St.02:v205-09 omkring Luftvasker med syre i slagtesvinestalde: Det fremgår af BAT-bladet blandt andet at danske undersøgelser har vist at tilstopning af filteret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, da det påvirker renseeffekten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af bl.a. dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd. Teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger, i forhold til referencesystemet. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 12-17 kr. pr. produceret slagtesvin (der er ingen tal for søer) eller svarende til 3-4 % af driftsomkostningerne, eksklusiv værdi af sparet N ved 60 % luftrensning .

En del af de eksisterende stalde er indrettet med naturlig ventilation – her kan det ikke umiddelbart lade sig gøre at installere luftvasker med syre. Det er kommunens vurdering at et luftvaskningsanlæg ikke er proportionalt i den givne produktionsudvidelse.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ansøgte dyrehold kan etableres og drives som ansøgt med følgende vilkår:

Vilkår

- 11-Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må ikke overstige/ændres i forhold til det ansøgte, dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår nr. 13.
Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 717 af 2. Juli 2009 om husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.
- 12-Bedriften skal underrette Aabenraa Kommune:
  - om besætningens størrelse 5 år efter miljøgodkendelsen er meddelt og
  - når besætningen er nået op på 440,18 (max) DE
13. Produktionen kan gennemføres med en variation på +/- 5 kg i gennemsnitlig ind- og afgangsvægt, dog således at årsproduktionen ikke overstiger 440,18 DE.
14. Den samlede årlige produktion må ikke overstige 440,18 (MAX) DE.
15. Årsproduktionen skal kunne dokumenteres efter anmodning fra Aabenraa Kommune.
16. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres at stier holdes tørre, samt at staldanlæg, foderanordninger og omgivelser holdes rene.
17. Det skal sikres, at spalter etc. kontinuerligt er funktionsdygtige således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne.
18. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødvendigt spild undgås i videst muligt omfang.
19. Der skal installeres gyllekøling i stald 7 og 9.
20. Stald 4 skal tages ud af brug og må ikke anvendes til husdyrhold.

4.2 Ventilation

Redegørelse

Alle ventilationsmotorer er nye lavenergimotorer eller nyere motorer. Samtidig med vask i stalde, vaskes ventilationsanlægget. Ventilationsanlægget er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalde og el-forbruget.

I de nye stalde 6, 7 og 9 er udsugningsprincippet MultiStep®, der kombinerer trinløs styring med gruppevis styring af udsugningsenhederne i stalden. Klimacomputeren styrer én ventilator trinløst fra 0 til 100 %. Ved 100 % kobler MultiStep® den næste ventilator ind på 100 %, hvorefter den trinløst regulerede ventilator begynder forfra på 0 %. Med denne form for regulering spares 50-70 % af det samlede elforbrug til ventilation sammenlignet med et traditionelt styret luftudtag.

Tabel 5 Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde
1	Undertryk	3 x ca. 5.000 m ³ /h	3	ca. 0,5 m over kip
2	Undertryk	6 x ca. 8.000 m ³ /h	6	ca. 0,5 m over

				tagfladen
3	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
4	Ingen			
5	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
6	Undertryk	5 x ca. 12.500 m ³ /h	5	ca. 0,5 m over kip
7	Undertryk, combi diffus	8 x ca. 12.500 m ³ /h	8	ca. 0,5 m over tagfladen
8	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
9	Undertryk, combi diffus	13 x ca. 12.500 m ³ /h	13	ca. 0,5 m over tagfladen
10	Ingen			

Placeringen af ventilatorerne fremgår af bilag 1.7

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der foretages en effektiv drift, tilsyn og rengøring af ventilationssystemerne, og der stilles følgende vilkår

Vilkår

21. Ventilationsanlæggene i de nye stalde skal være lavenergiundertryksanlæg. Alle afkast skal placeres i kip eller på tagfladen. Alle afkast skal være over kip.
22. Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledning intervaller og specifikationer med henblik på driftssikkerhed
23. Ventilationssystemerne må ikke medføre, at der opstår væsentlige luft-, støj- eller støvgener for naboerne.

4.3 Fodringsteknik

Redegørelse

Der er 11 udendørs fodersiloer til færdigfoder på 2 x 6, 10, 12, 14, 2 x 20 og 4 x 30 tons. De eksisterende siloer er metalfarvede stålsiloer mens de nye siloer, som etableres i forbindelse med etape 2 er i hvid glasfiber.

Alt foder bliver leveret som færdigt tørfoder og blæses over i siloerne.

På fodersiloerne er der monteret cyklon/filterposer. De nye fodersiloer er parvis forbundet, så støv fra den silo der bliver fyldt blæses over i den anden silo og modsat. Der er derfor ingen støvgener for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Foderet snegles fra silo ind i en optagerstation, hvor det fordeles i de forskellige staldafsnits foderkasser. Dette sker 2-3 gange dagligt, afhængigt af hvilket staldafsnit der er tale om. Opfyldning startes manuelt og der tages altid en inspektionsrunde ved hver start, for at sikre at foderkasserne er lukket eller der ikke er foderspild.

BAT vedr. foder

Der anvendes foder med et fosfor- og råproteinindhold der ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder jf. BREF. Der udarbejdes foderplaner, så foderblandingerne altid er optimerede til den dyregruppe, som de anvendes til. Der anvendes 2 forskellige foderblandinger tilpasset søernes produktionscyklus, og 2 forskellige foderblandinger til

smågrisene og en enkelt foderblanding til slagtesvinene. Herved sikres en meget optimal fodring tilpasset de enkelte dyrs behov. Der anvendes ikke benzoesyre i foderet, da dette ikke kan anbefales til smågriseproduktion eller søer. For tiden svarer foderforbruget og foderets indhold af råprotein og fosfor til Plantedirektoratets normal.

Søer og gylte:

- 1.470 FE pr. årssø inkl. gylte
- 139,5 g råprotein pr. FE
- 5,0 g fosfor pr. FE

Smågrise:

- 2,08 FE pr. kg tilvækst
- 159,5 g råprotein pr. FE
- 5,4 g fosfor pr. FE

Slagtesvin:

- 2,85 FE pr. kg tilvækst
- 154,8 g råprotein pr. FE
- 4,5 g fosfor pr. FE.

Fodringen og foderindholdet er på niveau med BAT jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke vil være væsentlige gener for omgivelserne.

Vilkår

24. Der skal være monteret filterpose eller cyklon på fodersiloerne.
25. Der skal anvendes fasefodring.

4.4 Opbevaring af ensilage

Redegørelse

Der opbevares ingen ensilage på ejendommen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke er behov for at opbevare ensilage på ejendommen. Der stilles derfor ikke vilkår. Hvis det skulle blive aktuelt at opbevare ensilage på ejendommen, henvises til bestemmelserne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen om opbevaring af ensilage.

4.5 Energi- og vandforbrug

Redegørelse

Der er naturlig ventilation i staldene 3, 5 og 8. I de øvrige stalde er der undertryksventilation, jf. tabel om ventilationsoplysninger. Alle ventilationsmotorer er nye lavenergimotorer eller nyere motorer.

I det nye byggeri etableres der gyllekøling i den nye smågrise- og slagtesvinestald samt i den nye farestald. Overskudsvarmen vil blive anvendt til opvarmning af det nye staldanlæg og til varmt brugsvand. Overskudsvarme kan endvidere erstatte

elopvarmning af vand til gulvvarme i nogle af de eksisterende stalde. Herved reduceres strømforbruget i det eksisterende anlæg.

Alle farestalde inklusive ventilationsanlæggene vaskes efter hvert hold. Drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt. Herved fjernes snavs m.v. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Ventilationsanlægget er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

I de nye stalde 6, 7 og 9 er udsugningsprincippet MultiStep®, der kombinerer trinløs styring med gruppevis styring af udsugningsenhederne i stalden. Klimacomputeren styrer én ventilator trinløst fra 0 til 100 %. Ved 100 % kobler MultiStep® den næste ventilator ind på 100 %, hvorefter den trinløst regulerede ventilator begynder forfra på 0 %. Med denne form for regulering spares 50-70 % af det samlede elforbrug til ventilation sammenlignet med et traditionelt styret luftudtag.

I drægtigheds- og farestaldene er der lys fra kl. 07 – 22. I løbe-/kontrolstalden er der lys fra kl. 07 – 22.

I farestaldene anvendes der lavenergipærer i varmelamperne, og til belysning anvendes der lavenergilysstofrør.

Alle de nye stalde er fuldt isolerede. De eksisterende stalde er også isolerede bortset fra staldene 3, 5 og 8, der har naturlig ventilation med åben kip og fast net i den øverste del af facaderne.

Der er egen vandboring på bedriften. Boringen har nr. 169.520.

Vandbesparelse er opnået ved at placere drikkeventilerne over krybberne og under krybbernes overkant i fare- og løbe-/kontrolstaldene. Hos de løsgående drægtige søer i stald 5 og hos patte- og smågrisene er der opsat drikkekopper. I drægtighedsstaldene 1 og 6 er der installeret aqua flow, hvilket medfører, at der konstant er 3 cm vand i krybberne. Der er således et meget lille vandspild.

I eftersituationen er der overbrusningsanlæg over de løsgående dyr i drægtighedsstaldene og i den nye smågrise- og slagtesvinestald.

Overbrusningsanlægget benyttes til køling (overbrusning af dyrene) samt til iblødsætning af staldene før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand.

Tabel 6 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Etape 2
Elforbrug	160.000 kWh	465.000 kWh
Fyringsolie stuehus	2.500 l	2.500 l
Fyringsolie stald	0 l	0 l
Dieselolie til markbruget	6.500 l	7.500 l

Tabel 7 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Etape 2

Drikkevand inkl. vandspild	4.750 m ³	11.500 m ³
Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	475 m ³	1.150 m ³
Rengøring af markredskaber	50 m ³	50 m ³
Sprøjtning, markbrug	55 m ³	65 m ³
Vand til separation	0 m ³	150 m ³

Vandindvindingsanlæg fremgår af bilag 1.8

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der anvendes BAT vedr. energi forbrug (temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Aabenraa Kommune vurderer, at der anvendes Bat vedr. vandforbrug (brug af iblødsætningsanlæg og vask med højtryksrensere samt drikkenipler i drikkekopper).

Aabenraa Kommune vurderer, at ansøger har forholdt sig til mulighederne for at reducere vand- og energiforbruget og anvender BAT indenfor energi- og vandforbrug.

Vilkår

26. Vand- og energiforbruget skal mindst registreres 1 gang om året. Dato for aflæsning og målerstand samt forbrug skal noteres i driftsjournalen, der skal opbevares i mindst 5 år.
27. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f.eks. ventilationsanlæg, skal minimum kontrolleres 1 gang om året og vedligeholdes således at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal noteres i driftsjournalen.
28. Drikkevandssystemet skal minimum kontrolleres 1 gang om året og skal vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt.
29. Drikkevandsnipler skal være placeret over fodertrug eller i drikkekopper.
30. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.

4.6 Spildevand, samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra driftsbygninger og sanitært spildevand er beskrevet i nedenstående tabel. Derudover falder der årligt en mængde regnvand på driftsbygningerne og stuehuset, som afledes til Bjerndrup Mølleå. Før udvidelsen er der ca. 3.900 m³ tagvand på driftsbygningerne samt ca. 160 m³ tagvand på stuehuset. Efter udvidelsen er der ca. 7.500 m³ tagvand på driftsbygningerne samt ca. 160 m³ tagvand på stuehuset.

Der etableres et forsinkelsesbassin, der placeres efter nærmere dialog med ansøger. Tagvand fra de nye bygninger ledes til forsinkelsesbassin. Forsinkelsesbassinet har til formål at neddrøse vandmængderne, så der ikke sker for stor hydraulisk belastning af vandløbet.

Marksprøjtningen fyldes på vaskepladsen og rengøres i marken.

Tabel 8 Spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før	m ³ /år efter	Afledes til	Renseforanstaltning

	udvidelse	etape 2 udvidelsen		
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	620 m ³	1.540 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaskevand	50 m ³	50 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads og plads til gylleseparationsanlæg, regnvand	0 m ³	150 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	175 m ³	175 m ³	Offentligt kloaksystem	Ingen
Sanitært spildevand fra folkehølsfaciliteter	0 m ³	50 m ³	Offentligt kloaksystem	Ingen

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.9 og spildevandsanlæggene fremgår af bilag 1.10

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at afledning af vand fra rengøring af stalde, sprøjteudstyr mv. samt pladsvand fra faste pladser, er at betragte som spildevand, og at dette skal afledes til gyllebeholder, som ansøgt. Eftersom sanitært spildevand afledes til offentlig kloak, er der ingen udledninger af urensset spildevand fra ejendommen.

Vilkår

31. Der skal etableres et forsinkelsesbassin til neddrøsling af afledt tagvand fra de nye bygninger. Den nærmere placering og udformning skal godkendes af Aabenraa Kommune inden etableringen.
32. I en radius af 5 meter fra boringer må der ikke gødes, bruges gifte eller andre stoffer eller opblandes bekæmpelsesmidler, ligesom opbevaring af gødning, bekæmpelsesmidler mv., herunder tom emballage ikke må forekomme.
33. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, foderstoffer m.v., der med evt. regnvand kan tilføres rørledninger/dræn med udløb i grøfter og vandløb.
34. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning af vand fra søer, vandløb eller brønde/ borer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

4.7 Affald

Redegørelse

Der skal i henhold til gældende regler ske registrering af affald på stamkort. Reglerne findes i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 27. Juni 2000 om affald. Stamkortet er det format som affaldsproducenten skal kunne videregive sine oplysninger om egen affaldsproduktion på. Registreringen skal indeholde oplysninger om fraktion, art, mængde og sammensætning af det producerede affald, herunder muligheder for yderligere sortering, samt indhold af visse miljøbelastende stoffer.

Der er udarbejdet en oversigt over affaldshåndteringen, både almindeligt affald og farlig affald. Oversigten ses nedenfor.

Tabel 9 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olief- og kemikalieaffald:						
Spildolie	I en 25 l dunk i maskinladen	Egentransport	Kliplev Auto- og Traktorservice, Søgårdvej 15, 6200 Aabenraa	50 l	13.02.08	06.01
Olietromle	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	1 stk.	15.01.04	56.20
Olief- og brændstoffiltre	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	5 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer				Ingen	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler				Ingen	02.01.05	05.12
Spraydåser	Depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	200 stk.	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	I kanyleboks i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Apotek	1 boks	18.02.02	05.13
Tørbatterier - NiCd	I spand i depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Tages med ifm afhentning af dagrenovation	Ukendt	50 stk.	20.01.33	77.00
Tørbatterier - Kviksølv				Anvendes ikke	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	I 450 l minicontainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	I 450 l minicontainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	60 stk.	15.01.02	52.00
Europaller og éngangspaller af træ	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	50 stk.	15.01.03	
Lysstofrør og elsparepærer	Depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	30 stk.	20.01.21	79.00
Overdækningsplast				Intet	02.01.04	52.00
Jern og metal	Maskinladen	H.L. Jern og Metal, Trekanten 1A, 6440 Augustenborg	Ukendt	1.000 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	I 450 l minicontainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Pap	I 450 l minicontainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Papir	I 450 l minicontainer placeret i	Knud Erik Heissel A/S,	Ukendt	Containeren tømmes ca.	20.01.01	50.00

	maskinladen	Planetvej 1, 6300 Gråsten		hver uge		
Glas	Depot i service- bygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	30 kg	20.01.02	51.00

Affaldshåndteringen fremgår af bilag 1.11

Selvdøde og aflivede patte- og smågrise opbevares i en kølecontainer indtil afhentning. Selvdøde og aflivede søer og slagtesvin opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning. Afhentningspladsen findes i hjørnet af marken nord for indkørslen og øst for Gråstenvej. De selvdøde og aflivede slagtesvin og søer lægges på betonspalter, så de er hævet fra jorden. Dyrene er overdækket af en kadaverpresenning. Der etableres beplantning, så dyrene kommer til at ligge i skygge. Dyrene er ikke synlige fra offentlig vej. Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Afhentning af døde dyr forventes at ske 1-2 gange ugentligt. EAK-koden er 02.01.02.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af affald overholder kommunens affaldsregulativ, og at der ikke er risiko for forurening eller gener fra affald fra produktionen. Der stilles følgende vilkår.

Vilkår

35. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.
36. Kvitteringer for affald afhentet eller afleveret skal opbevares i 5 år og skal kunne forevises kommunen i forbindelse med tilsyn.
37. Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
38. Der må ikke foretages afbrænding af affald på husdyrbruget, (på nær have- og skovaffald)
39. Spildolie skal opbevares i overjordiske beholdere.
40. Døde smågrise skal opbevares i en kølecontainer indtil afhentning. Døde søer og slagtesvin skal opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning, på betonspalter, som er hævet over jorden, og de skal være overdækket.
41. Der skal etableres beplantning, som sikrer, at afhentningspladsen er i skygge. Beplantning etableres i førstkommande plantningssæson efter godkendelsen er meddelt.

4.8 Olietanke

Redegørelse

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Olietanken i maskinladen er en ståltank, og den står indendørs på støbt betonbund. Den nedgravede olietank er en cylindrisk ståltank, der udvendigt er belagt med glasfiberarmeret polyester.

Tabel 10 Olietanke

Olietanke	Aktiv/	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.

	afblændede					
Olietank til dieselolie	Aktiv	Indendørs i maskin-laden	1200 l	1987	385473	-
Olietank til fyringsolie	Aktiv	Nedgravet	1500	1986	365285	-

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.3

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaring af diesel- og fyringsolie på ejendommen lever op til kommunens krav, og der stilles følgende vilkår

Vilkår

42. Opbevaring af diesel/fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund. På denne måde kan spild opdages og fjernes.
43. Såfremt tanken er placeret i umiddelbar nærhed af regnvandsafløb, vandløb mm. skal tanken stilles i en spildbakke med opkant, således at spild kan opsamles. For at undgå ophobning af regnvand, skal tanken enten placeres under tag eller indendørs.
44. Opbevaring af diesel/fyringsolie i nedgravede tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder.
45. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
46. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
47. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
48. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

4.9 Driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer, såsom brand, udslip af gylle, udslip af olie, kemikalier eller sprøjtevæsker og ved strømsvigt. Beredskabsplanen er udarbejdet på den nuværende bedrift, men vil blive opdateret, når udvidelsen har fundet sted.

Før der bliver pumpet gylle fra forbeholderne til gyllebeholderne, kontrolleres det, om der er plads i gyllebeholderne. Derudover er der under pumpningen løbende opsyn. Sådan som forbeholderne og gyllekanalerne er konstrueret, kan der ikke ske overløb ved udslusning af gylle fra staldene.

Skulle uheldet være ude, og en gyllebeholder fx bryder sammen, og gyllen løber ud på de omgivende arealer, vil en del af gyllen kunne sive ned gennem jorden. Værst tænkeligt kan gyllen sive ned i dræne eller løbe ned i Bjerndrup Mølleå. For at forhindre dette, vil der blive etableret en jordvold på sydsiden af bygningerne, som til stadighed skal vedligeholdes, så den sikrer mod afløb af gylle til ådalen. Det vurderes, at der er meget lille sandsynlighed for gylleudslip. Der har aldrig tidligere været gylleudslip.

Omkring gyllebeholderne er der lukkede omfangsdræn og pejlebrønde, som bl.a. inspiceres i forbindelse med tømning af gyllebeholderne. Omfangsdrænets primære formål er at tjekke grundvandstanden, så beholderen ikke tømmes i niveau under

grundvandsstand, idet tømning under grundvandsstand vil kunne forårsage brud på gyllebeholderens bundplade og dermed utæthed.

Separationsanlægget er udstyret med en flowvagt og ved overløbssikring af kar. Hvis der sker en opstuvning af materiale eller en lækage ved anlægget, sker der automatisk en nedlukning af anlægget og der sendes en alarm over mobiltelefon til driftspersonalet. Derudover er anlægget placeret på en fast plads med afløb til gyllebeholderen og kar og bånd er udført i plastik og rustfrit materiale. De midler der tilsættes anlægget for at optimere separationen bliver opbevaret i et aflåst kemikalierum uden afløb.

Beredskabsplanen for husdyrbruget fremgår af bilag 1.12

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at med de beskrevne tiltag, er anlægget godt sikret mod uheld og uforudsete hændelser, der kunne medføre forurening. Der stilles følgende vilkår:

Vilkår

49. De nye bygninger skal etableres i et niveau under det nuværende terræn, således at der etableres en niveauforskel på min 1 m til det omgivende terræn syd for de nye bygninger.
50. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.nr. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf.nr. 73 76 76 76.
51. Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal planen oversættes til et sprog, de forstår.
52. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt.
53. Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan som følger bilag 4 i Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen, Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Beredskabsplanen skal fremsendes til Aabenraa Kommune senest et år efter, at denne miljøgodkendelse er blevet meddelt. Datoen for udarbejdelsen af beredskabsplanen skal fremgå af planen.

5 Gødningsproduktion og -håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder

Redegørelse

Der produceres to fraktioner af husdyrgødning på ejendommen, gylle og dybstrøelse. I etape 2 separeres gyllen, hvorved der dannes to særskilte fraktioner: rejektvand og fiberfraktion. Gylle samt rejektvand opbevares i gyllebeholdere. I etape to fjernes de to eksisterende beholdere, og der opføres to nye lagertanke samt en buffertank til den useparerede gylle. Fiberfraktionen opbevares i lukket container. Se beskrivelse af opbevaringsanlæg i afsnit 5.2 samt beskrivelse af separationsanlæg under afsnit 5.3. Dybstrøelse udmuges ca. hver 3. måned og køres enten i markstak eller direkte ud. Det vurderes at 50 % af dybstrøelsen køres direkte ud.

Tabel 11 Husdyrgødning

Stald nr.	Staldtype (gulvtype)	Husdyrgødning (fast/flydende)	Mængde (m ³) Før	Mængde (m ³) Efter etape 2
1	Søer, dybstrøelse + fast gulv	Dybstrøelse	71	120
2	Søer, delvis spaltegulv	Flydende	723	524
3	Smågrise, Dybstrøelse	Dybstrøelse	311	367
4	Slagtesvin, Dybstrøelse	Dybstrøelse	87	0
5	Søer, dybstrøelse + spaltegulv	Dybstrøelse	437	426
		Flydende	928	996
6	Søer, delvis spalter	Flydende	0	1785
7	Søer, delvis spaltegulv	Flydende	0	1015
8	Smågrise, Dybstrøelse	Dybstrøelse	182	190
9	Smågrise, delvis spaltegulv	Flydende	0	2591
	Slagtesvin, fast gulv	Flydende	0	571
10	Heste, fast gulv	Dybstrøelse	26	26

Mængder og typer af husdyrgødning fremgår af bilag 1.13

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at de angivne mængder af produceret husdyrgødning svarer til normtallene for produceret gødning.

5.2 Opbevaring af flydende husdyrgødning og dybstrøelse

Redegørelse

Gyllebeholder 12 er kontrolleret i 2003. Gyllebeholder 11 skulle være kontrolleret i slutningen af 2008, der er nu bestilt kontrol. De eksisterende gyllebeholdere vil blive revet ned når 2. etape af udvidelsen påbegyndes.

Tabel 12 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpe-anlæg	Type	Opførelses-år	Over-dækning	% før	% efter
Gyllebeholder (11)	800	Sugetårn gyllevogn	Perstrup	1987	Halm	28	0
Gyllebeholder (12)	2040	Sugetårn gyllevogn	Spæncom	1993	Halm	72	0
Gyllebeholder (13)	5000	Sugetårn gyllevogn	Ukendt	2011	Halm	0	45
Gyllebeholder (14)	5000	Sugetårn gyllevogn	Ukendt	2011	Halm	0	46
Gyllebeholder (15)	1000	Sugetårn gyllevogn	Ukendt	2011	Halm	0	9
Forbeholder/ajlebeholder	20	-	-	-	Betonlåg	-	-
Forbeholder/ajlebeholder	20	-	-	-	Betonlåg	-	-
Forbeholder/ajlebeholder	50	-	-	2011	Betonlåg	-	-
Forbeholder/ajlebeholder	50	-	-	2011	Betonlåg	-	-
I alt						100	100

Kapacitetsberegninger fremgår af bilag 1.13. Den beregnede årlige gødningsmængde ab lager plus vaske- og regnvand fra vaskeplads og plads til gylleseparationsanlæg er 8.072 m³ i eftersituationen. Der er en beregnet opbevaringskapacitet på ca. 17 måneder eksklusiv kanaler.

Dybstrøelse fra anlægget opbevares i markstak. Dybstrøelse opbevares i stalden, indtil det er kompostlignende, og kan lægges i markstak. Markstakkene overdækkes med fiberduk. Der muges ud ca. hver 3. måned.

BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning

I forbindelse med etape 2 fjernes de to eksisterende gyllebeholdere, og der opføres to nye beholdere på hver 5000 m³.

For hver gyllebeholder er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- at lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- at beholderens bund og vægge er tætte
- at der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning).

Gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Det er fravalgt at overdække de to store gyllebeholdere med fast overdækning, da det vurderes at have for store landskabelige konsekvenser, og da fast overdækning af beholdere på 5000 m³ er meget kostbar. Beholderne vil være overdækket med et flydelag af halm eller evt. flydebrikker eller leca.

Markstakke af husdyrgødning skal altid placeres, så de overholder Husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til vandløb, dræn, søer, veje, naboskel mv. Markstakkenes placering skal noteres på et kort, og opbevares i mindst 5 år. Markstakke må ikke ligge det samme sted mere en 1 år ad gangen, og må ikke ligge det samme sted igen indenfor 5 år.

Fiber fra gylleseparering opbevares i lukket container. Separeringsanlægget placeres på en støbt betonplads med afløb til gyllebeholder.

Det vurderes ud fra ovenstående, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet samt at husdyrgødningen opbevares miljømæssig forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet, og at opbevaringsanlæggene er i overensstemmelse med taget de nødvendige hensyn til

Vilkår

54. Gyllen i gyllebeholderne må kun omrøres umiddelbart før udbringning af gyllen.
55. Håndtering af gyllen skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
56. Der må ikke etableres fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
57. Der må ikke monteres fjernbetjent pumpeudstyr.
58. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal der etableres en støbt plads med afløb til gyllebeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted.
59. Gyllebeholderne 11 og 12 skal fjernes i forbindelse senest i forbindelse med ibrugtagning af det nye staldanlæg til etape 2.
60. Der skal være tæt og dækkende flydelag på beholderne. Hvis flydelag af halm ikke kan etableres, skal der etableres et flydelag af leca eller plastikbrikker eller andet, der sikrer et tæt flydelag på beholderen.
61. Markstakkenes placering skal noteres på et kort, og opbevares i mindst 5 år. Markstakke må ikke ligge det samme sted mere en 1 år ad gangen, og må ikke ligge det samme sted igen indenfor 5 år.

5.3 Teknikker til gødningshåndtering

Redegørelse

BAT vedr. gødningshåndtering

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af Husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage), udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle), krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur, krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter, krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha, krav til efterafgrøder), hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Maskinstation forestår udbringningen af gyllen og dybstrøelsen. Gyllen udbringes med slæbeslanger. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene. Udbringning af husdyrgødning sker kun på hverdage og ikke op til store fester (for så vidt, at der er kendskab hertil). Der benyttes ikke nedfælder.

Det vurderes at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bedriften anvender BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Vilkår

62. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede.

5.4 Gylleseparering

Redegørelse

I etape 2 etableres et separationsanlæg. Anlægget er et mobilt anlæg af Kemira-typen. Hvert år separeres alt gyllen, i alt 343,17 DE med et indhold på 34.952 kg N og 8.115 kg P. Der bliver etableret et befæstet areal, hvor separationsanlægget og en container vil stå. Rågyllen bliver ledt til gyllebeholder nr. 15, som er en lille beholder, med det formål at samle gyllen fra staldene, før den separeres. Efter separationen vil væskefraktionen ledes til gyllebeholder 13 eller gyllebeholder 14, mens fiberfraktionen vil ledes til en lukket container, klar til afhentning. Det forventes at væskefraktionen vil indeholde 212,62 DE med et indhold på 25.515 kg N og 3.814 kg P.

Separeringen af gyllen vil medføre, at den separerede gylle, der tilføres markerne, vil have et langt mindre indhold af fosfor, end den useparerede rågylle. Rejektvandet har en god udnyttelsesgrad i marken, da den har et særligt højt indhold af uorganisk og dermed plantetilgængeligt kvælstof.

Det høje indhold af plantetilgængeligt kvælstof i den separerede gødning betyder, at der stilles større krav til udnyttelsesgrad, og at der kan tilføres mindre mængder handelsgødning end ved anvendelse af usepareret gylle.

Fiberdelen fra gyllesepareringen vil blive afsat til et biogasanlæg.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at separeringsanlægget kan installeres og drives miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Vilkår

63. Fiberfraktionen skal afsættes til et godkendt biogasanlæg, eller afsættes i form af aftale om overførsel af husdyrgødning.
64. Såfremt fiberfraktionen afsættes i form af gylleaftale, skal arealerne anmeldes til kommunen, der tager stilling til, om arealerne er robuste eller sårbare, og hvorvidt overførsel af husdyrgødning kræver godkendelse efter § 16 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

5.5 Gyllekøling

Redegørelse

Gyllekøling

I den nye stald nr. 9 (smågrise- og slagtesvinestald) bliver der etableret anlæg til gyllekøling. I IT-ansøgningssystemet regnes der med en NH₄ effekt på 28 % og årlige driftstimer på 8.322 timer. I de nye farestald nr. 7 bliver der også etableret anlæg til gyllekøling. I IT-ansøgningssystemet regnes der med en NH₄ effekt på 0% og årlige driftstimer på 8.322 timer. Det skyldes, at anlægget ikke skal anvendes til reduktion af det generelle krav om ammoniakreduktion. Der vil blive kølet i det omfang, at varmen kan udnyttes og kan erstatte elektrisk opvarmning i de eksisterende stalde og vil være den eneste varmekilde i de nye stalde.

I forhold til denne ejendom vurderes det at være BAT at køle i det omfang varmen kan udnyttes, dog skal der minimum køles med en effekt der sikrer en ammoniakreduktionsprocent på 28% i 8322 timer.

Dette svarer til at der skal køles med ca. 32 Watt/m². Stalden har et gyllekummeareal på ca. xxx m², hvilket vil sige, at der vil skulle køles med xxxx Watt.

Der er meddelt separat tilladelse til etablering af gyllekøling.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det er BAT at anvende gyllekøling i det omfang, varmen kan udnyttes og kan erstatte andre opvarmningsformer.

Vilkår

65. Der skal installeres pumper til gyllekøling, der sikrer en køling på 32 Watt / m² gyllekumme i stald 7.
66. Der monteres en timetæller på varmepumpen. Enhver type af driftsstop skal noteres sammen med årsagen dertil. Gennemsnitlig skal der være en driftstid på min. xxxx timer inden for de sidste 12 måneder.
67. Driftsherren skal løbende og regelmæssigt mindst én gang om måneden føre optegnelser over timeforbruget.
68. På Aabenraa Kommunes forlangende skal der forvises producentens beskrivelse af gyllekølingsanlægget.
69. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
70. Gyllekølingsanlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages. Der skal føres journal over datoer for reparationer, samt hvilke reparationer der er foretaget.

71. Gyllekølingssystemets køleslanger skal nedstøbes i beton. Køleslangerne må på intet sted være i kontakt med jord.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Ammoniak og natur

Redegørelse

Tabel 13 udfyldes af ansøger, og Aabenraa Kommune udarbejder dette afsnit

Kort med ammoniakfølsom natur

Tabel 13 Afstand i forhold til beskyttede naturtyper, § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstanskrav
Højmose			300 m
Lobeliesø			300 m
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder			300 m
Overdrev større end 25 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder			300 m
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder			300 m
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale			300 m

naturbeskyttelses- områder			
Ammoniakfølsomme søer herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområde			300 m
Natura 2000 områder			

Afstandene til naturområder fremgår af bilag 1.6

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

6.2 Lugt

Redegørelse

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbrug omfattet af husdyrlovens §12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der gives afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet, og 1) den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) den nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde markeret. IT-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de vægtede gennemsnitsafstande.

Resultatet af lugtgeneberegningen ses i nedenstående tabel. I tabellen ses minimums afstanden og den aktuelle afstand, beregnet i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. I lugtberegningen for enkeltbeboelse indgår stald nr. 1, 4 og 10.

Tabel 14 Geneafstande

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger	ca. 202 m	Fra anlægget til Gråstenvej 62	182 m
Samlet bebyggelse i landzone	ca. 730 m	Fra anlægget til samlet bebyggelse, Tumbøl	435 m
Byzone	ca. 1050 m	Fra anlægget til byzone, Felsted	604 m
Sommerhusområde	ca. 9300 m	Fra anlægget til Skarrev, nord for Aabenraa Fjord	604 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Husdyrproduktionen ligger nordøst for nabobeboelse, og alle nye stalde og gyllebeholdere bliver etableret væk fra anden beboelse. De nye gyllebeholdere ligger mere end 300 m fra nabobeboelse og vil ikke få fast overdækning.

Andre lugtbidrag

Dybstrøelse bliver spredt med fastmøgspreader, mens rejeaktvand vil blive udbragt med slæbeslanger.

Kumulation

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlige større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhandlende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af husdyrbruget.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at produktionen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer til ejendommen.

Vilkår

72. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgift hertil afholdes af bedriften.

6.3 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Det er i ansøgningen oplyst, at der er indgået aftale med Mortalin om fluebekæmpelse, der sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier. I alle staldafsnit anvendes der rovfluer efter behov. I undtagelsestilfælde anvendes godkendte kemiske bekæmpelsesmidler.

Ejendommen har indgået aftale med Mortalin om opsætning og vedligeholdelse af 45 udvendige kasser med gift mod gnavere.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der kan forekomme gener fra skadedyr, som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Aabenraa kommune vurderer, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende med overholdelse af følgende vilkår:

Vilkår

73. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrslaboratorium
74. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

6.4 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Gråstenvej og gennem følgende byer: Felsted. Transporterne sker typisk i tidsrummet mellem kl. 6-20, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning vil kunne forekomme transporter i aften- og nattetimerne.

Der vil normalt blive udbragt husdyrgødning i april og maj samt august måned. Kørselsveje i forbindelse med transporterne fremgår af kortbilag.

I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der blive flere transporter til og fra ejendommen, men antallet øges ikke proportionalt med besætningens udvidelse, da der i mange tilfælde vil medtages større mængder pr. transport.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transport-middel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transport-middel
Foder	40	32 tons	Lastbil	86	32 tons	Lastbil
Halm	45	20 bigballe	Traktor	45	20 bigballe	Traktor
Sækkevare, samt bigbags	10	-	Lastbil	12	-	Lastbil
Fyringsolie	4	-	Lastbil	5	-	Lastbil
Dieselolie	3	-	Lastbil	3	-	Lastbil
Afhentning af smågrise	52	-	Lastbil	104	-	Lastbil
Afhentning af slagtesøer	26	-	Lastbil	52	-	Lastbil
Afhentning af slagtesvin	26	-	Lastbil	26	-	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52	-	Lastbil	60	-	Lastbil
Husdyrgødning fiberfraktion	100 0	34 m ³ / 25 m ³	Lastbil / traktor	263 60	34 m ³ / 25 m ³	Lastbil / traktor
Separeringsanlæg	0	-	-	15	-	Traktor
Affald	52	-	Lastbil / egen transport	52	-	Lastbil / egen transport
Transporter i	410			785		

alt						

Interne transportveje fremgår af bilag 1.15 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.16.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støj-, støv og lugtgener i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget med følgende vilkår.

Vilkår

75. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lign. Således at spild ikke kan finde sted.
76. Transporter til og fra ejendommen skal fortrinsvist foregå mellem kl. 07 og 19 på hverdage og lørdage i tidsrummet kl. 07-14, dog ikke helligdage.

6.5 Støj

Redegørelse

Ansøger udfylder skemaet.

Aabenraa Kommune udarbejder resten af afsnittet

Tabel 16 Støjkilder

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldene 1, 2, 6, 7 og 9	Døgnet rundt, men mod varierende belastning
Fodringstider	Svinestaldene	Normalt kl. 07 – 18 afhængig af staldafsnit
Foderaniæg	Foder indkøbes som færdigfoder og blæses over i siloerne	Normalt kl. 06 – 20
Udkørsel af husdyrgødning og separering af gyllen	Ved gyllebeholderne	Hovedregel kl. 06 - 22, undtagelsesvis hele døgnet
Lastbiler m.v.	På kørselsveje, ved ind-/udleveringsramper, gyllebeholderne m.v.	Normalt kl. 06 – 20

Støjkilderne fremgår af bilag 1.16

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

6.6 Støv

Redegørelse

I forbindelse med levering af foder, kan der forekomme støvgener. Dette er der taget højde for, ved at der på fodersiloerne er monteret cyklon/filterposer. De nye fodersiloer er parvis forbundet, så støv fra den silo der bliver fyldt blæses over i den anden silo og modsat. Der er derfor ingen støvgener for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at grundet den nye indretning med forbundne siloer, samt den store afstand til naboer, vil der ikke være støvgener for de omkringboende pga. udvidelsen. Dog henvises til god landmandspraksis, hvorefter al transport til og fra ejendommen skal ske med hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen tilrettelægges, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

77. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor anlægget.

6.7 Lys

Redegørelse

På de eksisterende bygninger er der 4 udendørs lysstofarmaturer ved ind- og udlevering. På det nye anlæg er der 3 udendørs lysstofarmaturer placeret ved ind- og udleveringsstederne. Alle udendørs lys skal tændes og slukkes manuelt.

Lysene kan ikke genere nogen udenfor ejendommen, da lysene vil blive afskærmet af beplantning og øvrige bygninger. Der er således ingen fjernvirkninger af belysningen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende og heller ikke påvirke de landskabelige hensyn. Der stilles derfor ingen vilkår.

7 Påvirkninger fra arealerne

7.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

Oversigt over ejede/ forpagtede arealer findes i bilag 1, afsnit 4.1.3 og aftalearealerne er i afsnit 4.1.4.

Bilag 1.16 viser udbringningsarealernes placering.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

7.2 Nitrat/fosfor og søer/vandløb

Redegørelse

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

7.3 Nitrat/fosfor og fjord/hav

Redegørelse

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

7.4 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

Redegørelse

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

7.5 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at.....

Vilkår

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet¹, hvoraf fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektiv teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring².

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må anskues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstoftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen³. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører

¹ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

² Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

³ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. **Oplysningerne** skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁴. F.eks. under foderteknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af

⁴ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 er det Miljøklagenævnets opfattelse, at ansøgeren skal orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse, vurdering og vilkår kan findes, og hvilke vilkår der er blevet stillet.

BAT områder	Afsnit med redegørelse, vurdering og vilkår	Stillede vilkår
Management	Se nedenstående	
Foder	Se nedenstående	
Staldindretning		
Forbrug af vand og energi		
Opbevaring/behandling af husdyrgødning		
Udbringning af husdyrgødning		
Affald		
Reduktion af ammoniakemission		
Reduktion af udvaskning af nitrat		
Fosforoverskud og udledning af fosfor		
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser		

Management

Der føres journal over udbringning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons gødskning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men elforbruget fjernaflæses og opgøres månedligt.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle og kemikalier samt ved brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligeholdelse af anlægget. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene. Der er serviceaftale på pt. 12 pulverslukkere á 6 kg hos Dansk Brandteknik og serviceaftale pt. med Mortalin om flue- og rottebekæmpelse.

Der foreligger ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes i arbejdstiden på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke typer arbejdsopgaver, de skal udføre.

Der lægges stor vægt på godt management og god staldhygiejne. Der er rodemateriale ved søerne.

Hvis en so ser ud til at udvikle tendens til skuldersår, lægges der en gummimåtte ind i stien.

Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme. I kolde perioder er luftfugtigheden så høj, at vandet ikke kan bortventileres hurtigt nok.

Gyllen udbringes af maskinstation, og gyllen udbringes ikke på søndage og helligdage, og der køres aldrig op til beboelsesejendomme på lørdage. Gyllen udbringes med slæbeslanger.

Gyllen udsluses som hovedregel fra mandag til torsdag hver uge eller efter behov. Gyllen udsluses ikke på fredage, lørdage samt søn- og helligdage. I staldene 1, 2, 5 og 6 er der linespil, der kører dagligt.

Foder

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normalt.

Alt foderet indkøbes. Der anvendes fasefodring, dvs. at der anvendes 2 forskellige foderblandinger tilpasset søernes produktionscyklus, og 2 forskellige foderblandinger til smågrisene og en enkelt foderblanding til slagtesvinene. Herved sikres en meget optimal fodring tilpasset de enkelte dyrs behov. For tiden svarer foderforbruget og foderets indhold af råprotein og fosfor til Plantedirektoratets normalt.

Fodringen og foderindholdet er på niveau med BAT jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Samlet vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der i ansøgningen systematisk er sket en gennemgang af, om de teknologier, der er valgt indenfor de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT, og at bedriften anvender den bedste tilgængelige teknik.
BREF

9 0-alternativet og andre alternativer

0-alternativet

0-alternativet vil være, at der kun bliver udvidet i de eksisterende bygninger. Denne udvidelse vil betyde at der regnes med en højere effektivitet, så hver so producerer 30 smågrise om året. Denne udvidelse vil ikke betyde væsentlige ændringer miljøpåvirkninger på nærområdet.

Andre alternativer

Bedriftens arealer ligger ikke alle i direkte tilknytning til de eksisterende arealer. De ejede arealer, hvor det vil være muligt at bygge, ligger så tæt på nabobeboelse, at ansøger ikke ønsker eller har mulighed for at udvide på disse.

Ansøger har prøvet at tænke harmoni ind i udvidelsen, og derfor er der udarbejdet en aftale med ejeren af jordstykket øst for de eksisterende ejendomme, om en jordfordeling. Det betyder at der vil blive bygget mod øst, væk fra anden beboelse. Andre alternativer er ikke overvejet.

For at kunne opretholde en arbejdsplads ønskes udvidelsen. Herved kan der skabes en rationel driftsenhed i nye bygninger og med nye miljøteknikker til reduktion af miljøpåvirkningerne. Virksomheden får flere ansatte, hvilket kan være med til at kunne tiltrække den nødvendige arbejdskraft, og sikre mulighed for afløsning i ferier, weekends samt under sygdom og kurser. Derudover er det vigtigt, at der altid er et godt fagligt miljø, hvor arbejdsopgaverne kan blive drøftet og løst i fællesskab.

10 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller også vil anlægget blive tømt for dyr, gødning, foder mv. Rester af kemikalier, olie, medicin, kanyler samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Gældende love og regler vil blive overholdt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et tilholdssted for skadedyr. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Vilkår

77. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning og evt. krav om en miljømæssig forsvarlig afvikling af virksomheden.

11 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der udarbejdes forskellige skriftlige opgørelser som led i egenkontrollen. Der føres logbøger over flydelag på gyllebeholderne. Der udarbejdes gødningsregnskab. Der føres driftsjournal i form af produktionsstyring med oplysninger og dokumentation af antal dyr flyttet til og fra ejendommen, antal dyr bortskaffet til destruktion samt antal og vægt af dyr sendt til slagteri. Produktionsstyringen med tilhørende bilag føres løbende.

Der er indgået en aftale med en dyrlæge om 12 årlige besøg, og der udarbejdes medicinregnskab.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn, og hver dag tages en inspektionsrunde på ejendommen for at tjekke, om anlæggene kører, som de skal.

Herudover er der en række andre faste procedurer, som det dog ikke ønskes, at der skal føres journaler over:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold i farestaldene.
- Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderen.
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes.

Gyllen udsluses til forbeholderne ved træk og slip eller linespilssystemer. Fra forbeholderne pumpes gyllen videre til gyllebeholderne.

Der er desuden alarmer i forbindelse med strømsvigt, hvor ventilationsanlæg ikke længere fungerer.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at nedenstående egenkontrolvilkår er tilstrækkelige til at sikre, at bedriften kan dokumentere forbrug og produktion på bedriften.

Vilkår

78. Al dokumentation, der direkte eller indirekte kan være med til at beskrive husdyrbrugets påvirkning af natur og miljø, skal opbevares i mindst 5 år og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Denne dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i denne miljøgodkendelse er overholdt.
79. Til dokumentation for at vilkår vedrørende produktionsniveauer er overholdt, skal der opbevares kvitteringer for indkøb af smågrise, slagteriafregninger og andre kvitteringer for afsatte og indkøbte dyr.
80. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktioner.
81. Der skal føres journal over aflevering af affald med mængde, transportør, og modtager.
82. Gyllebeholderne skal tømmes én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen registreres i logbogen
83. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø, skal registreres med dato og beskrivelse.
84. Følgende skal registres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
  - hvornår der er foretaget fluebekæmpelse, med hvad og hvornår
  - hvornår der er foretaget rengøring/desinfektion af staldene, med hvilke
  - midler mængde og hvordan
  - forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) mv.

12 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til post@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt onsdag den **xx. måned 200x** i Aabenraa Ugeavis. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest onsdag den **xx. måned 200x** inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage over denne § 12 miljøgodkendelse har opsættende virkning jf. § 81, stk. 3, idet der er stillet vilkår om de landskabelige værdier i henhold til § 27, stk. 1, nr. 3.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, **Arbejderbevægelsens Erhvervsråd** og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede ifølge Forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedstående:

- Ansøger Navn, adresse, postnr. By*
- Nabo navn, adresse, postnr. By*
- Nabo navn, adresse, postnr. By*
- Nabo og bortforpagter navn, adresse, postnr. By*
- Bortforpagter Navn, adresse, postnr. By*
- Modtager af husdyrgødning Navn, adresse, postnr. By*
- Modtager af husdyrgødning navn, adresse, postnr. By*
- Miljørådgiver navn, landsøkonomisk forening, e-mail adresse*
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, post@rib.mim.dk*
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe*
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforening.dk*

- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

13 Bilag

1. Ansøgningsskema, § 12, stk. 2 godkendelse, skemanr. 2274, version 2, genereret den xx. måned 200x og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk den xx. måned 200x
  - 1.1. Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk
  - 1.2. Bygningbeskrivelse
  - 1.3. Bygninger – situationsplan (opbevaringsanlæg, siloer, olietanke, opbevaring af døde dyr)
  - 1.4. Bygninger – Kommuneplan/lokalplaner
  - 1.5. Bygninger – Afstandskrav
  - 1.6. Bygninger – Natur
  - 1.7. Støjområder (ind- og udlevering af dyr, ventilation)
  - 1.8. Vand (drikkevandsboringer, markboringer, hydranter)
  - 1.9. Afløbsplan (gyllerør, forbeholdere, pumper, pejlebrønde, omfangsdræn)
  - 1.10. Spildevand (tagvand/overfladevand, nedslivningsanlæg, minirenselanlæg, bundfældningstanke)
  - 1.11. Affaldshåndtering
  - 1.12. Beredskabsplan
  - 1.13. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
  - 1.14. Intern transport
  - 1.15. Udbringningsarealer og transportruter
  - 1.16. Teknik (kompresser, installationer, teknik)
  - 1.17. Fuldmagt
2. Beskyttet natur, Aabenraa Kommune, den xx. måned 200x
3. Kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af x. måned 200x fra x

Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk

Ansøger: Gdr. Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
Adresse: Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
Telefon / Mobil: 74 68 63 89 / 20 46 83 89

Læsevejledning

Dette oplysningsskema er en præcis sammenskrivning af IT-ansøgningssystemets enkelte oplysningsbokse. Oplysningsskemaet er udarbejdet for at give ansøgeren og læseren en samlet beskrivelse af det ansøgte.

Indholdsfortegnelse

Formalia	3
Oplysninger om anlæg	6
Lokalisering, ressourcer, management	6
Kumulation	6
Lokalisering og landskab	6
Generelle afstandskrav	8
Landskabelige hensyn	9
Energier	11
Energibesparende foranstaltninger	11
Vand	12
Vandbesparende foranstaltninger	12
Døde dyr	13
Olie- og kemikalieaffald samt fast affald	13
Management	14
Egenkontrol	15
Ejendommens generelle miljøoplysninger	16
Generelt	16
CVR / CHR numre	16
Spildevand	16
Spildevandsmængde	16
Spildevand tilledt gyllebeholder	16
Spildevand afledning	16
Transport	17
Risici	18
Redegørelse for mulige uheld	18
Minimering af risiko for uheld	18
Minimering af gene og forurening ved uheld	18
Støjkluder	19
Beskrivelse af støjkluder	19
Driftsperiode for støjkluder	19
Tiltag mod støjkluder	19
Skadedyr	19
Generel bekæmpelse af skadedyr	19
Fluegener	19
Rottebekæmpelse	20
Kemikalier	20
Pesticider og sprøjteudstyr	20
Oplag af olie og kemikalier	20
Ensilageopbevaring	20
Ensilage og foderopbevaring	20
Diverse	21
Lysforhold	21
Foranstaltninger ved ophør af produktion	21
Egenskaber for staldafsnit	21
Bedste tilgængelige staldteknologi	21
Rengøring desinficering	23
Overbrusning af svinestalde	23
Ventilationsoplysninger	23
Produktionstype og dyrekategori	24
Bedste tilgængelige foderoplysninger	24

Opbevaringslagre	25
Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	25
Arealer på kort	25
Arealoplysninger	25
Bedste tilgængelige udbringningsteknik	26
Supplerende oplysninger i <i>www.husdyrgodkendelse.dk</i>	27
Bilag	28

Formalia

Ansøger

Navn: Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
 Adresse: Gråstenvej 61
 Postnummer: 6200 Aabenraa
 Telefon: 74 68 63 89
 Mobiltelefon: 20 46 83 89
 E-mail: randi.gaarde.hansen@get2net.dk

Konsulent

Navn: Britt Bjerre Paulsen, LandboSyd
 Adresse: Peberlyk 2
 Postnummer: 6200 Aabenraa
 Telefon: 74 36 50 23
 Mobiltelefon: 61 61 79 93
 E-mail: bbp@landbosyd.dk

Kontaktperson på bedriften

Navn: Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
 Adresse: Gråstenvej 61
 Postnummer: 6200 Aabenraa
 Telefon: 74 68 63 89
 Mobiltelefon: 20 46 83 89
 E-mail: randi.gaarde.hansen@get2net.dk

Bedriftoplysninger

Navn på bedriften: Spanggaard
 Adresse: Gråstenvej 61
 Postnummer: 6200 Aabenraa
 CVR-nummer: 25 87 28 27
 P-nummer: 100 825 1807

Yderligere oplysninger

Kort beskrivelse

Gdr. Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen driver et husdyrbrug og søger om godkendelse til en fremtidig produktion på 950 årssøer, 28.500 smågrise 7,2-33 kg og 1.200 slagtesvin 33-102 kg samt 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 440,18 DE.

Der er på ansøgningstidspunktet en tilladt produktion på 446 årssøer, 11.150 smågrise 7,2-30 kg samt 300 slagtesvin 30-102 kg og 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 177,31 DE.

Udvidelsen medfører, at den nuværende farestald skal udvides mod øst, at der skal bygges en ny løbe-/kontrol- og drægtighedsstald nord for den nuværende og nye farestald samt en ny smågrise-/slagtesvinestald øst for den nuværende halmlade samt 3 gyllebeholdere øst for de nye stalde. Der skal endvidere indrettes en plads mellem den nye smågrisestald og de nye gyllebeholdere, hvor et mobilt gyllesepareringsanlæg og containere til fiberfraktionen skal stå.

Ikke teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen driver et husdyrbrug og søger om godkendelse til en fremtidig produktion på 950 årssøer, 28.500 smågrise 7,2-33 kg og 1.200 slagtesvin 33-102 kg samt 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 440,18 DE.

Der søges om en etapeudvidelse over 5 år, hvor første etape er en effektivitetsforbedring i de eksisterende stalde, hvor målet er en produktion på 30 grise pr. årssø til 33 kg, så der efter 1 etape vil være et dyrehold svarende til 200,08 DE. I anden etape påbegyndes byggeriet og den store udvidelse af dyreholdet.

Der er på ansøgningstidspunktet en tilladt produktion på 446 årssøer, 11.150 smågrise 7,2-30 kg samt 300 slagtesvin 30-102 kg og 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 177,31 DE.

Etape 2 medfører, at den nuværende farestald skal udvides mod øst, at der skal bygges en ny løbe-/kontrol- og drægtighedsstald nord for den nuværende og nye farestald samt en ny smågrise-/slagtesvinestald øst for den nuværende halmlade samt 3 gyllebeholdere øst for de nye stalde. Der skal endvidere indrettes en plads mellem den nye smågrisestald og de nye gyllebeholdere, hvor et mobilt gyllesepareringsanlæg og containere til fiberfraktionen skal stå. Der vil i forbindelse med etape 2 blive brugt for 8 nye siloer.

Ansøger råder efter jordfordelingen som følge af den kommende motorvej over ca. 86,67 ha ejede arealer til udbringning af husdyrgødning. Det reducerede arealkrav efter gylleseparation på 66 ha kan således opfyldes.

Til udbringning af husdyrgødningen fra svineproduktionen er der et samlet areal på 311,18 ha (ejede arealer på 86,67 ha, forpagtede arealer på 25,32 ha og aftaler om overførsel af husdyrgødning på 199,17 ha) til rådighed. Der er vist flere aftalearealer end der er behov for, da modtager ønsker mulighed for varierer bruges af husdyrgødning på forskellige arealer.

En del af harmoniarealerne ligger inden for nitrattrfølsomme indvindingsområder. Bygningerne og en del af harmoniarealerne er beliggende indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser.

Ingen bygninger eller harmoniarealer ligger indenfor eller i oplande til internationale naturbeskyttelsesområder.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land ligger ca. 2,0 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 58 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark og habitatområde nr. 84 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 7,7 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 102 Flensborg Fjord og Nybøl Nor herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Der er ca. 2,3 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområde nordvest for anlægget.

Det generelle krav om 15% reduktion af ammoniakemissionen opfyldes ved at installere gyllekøling i den nye smågrise- og slagtesvinestald.

Udvidelsen vil dels medføre en øget lugtpåvirkning af ejendommens omgivelser og dels et større antal transporter til og fra ejendommen. Det vurderes, at den øgede lugtemission ikke kommer til at give anledning til væsentlige gener for naboerne, da beskyttelsesniveauet er overholdt. Det vurderes endvidere, at det øgede antal transporter heller ikke kommer til at give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger ligger ca. 180 m vest for det eksisterende anlæg. Den nærmeste samlede bebyggelse er Tumbøl, der ligger ca. 730 m nordøst for anlægget. Den nærmeste byzone er Felsted by, der ligger ca. 1.050 m nordvest for anlægget.

For at kunne opretholde en arbejdsplads ønskes so- og smågriseholdet udvidet. Herved kan der skabes en rationel driftsenhed i nye bygninger og med nye miljøteknikker til reduktion af miljøpåvirkningerne. Virksomheden får flere ansatte, hvilket kan være med til at kunne tiltrække den nødvendige arbejdskraft, og sikre mulighed for afløsning i ferier, weekends samt under sygdom og kurser. Derudover er det vigtigt, at der altid er et godt fagligt miljø, hvor arbejdsopgaverne kan blive drøftet og løst i fællesskab.

Anlægget og installationer, brøndboringer, oversigt over interne transportveje og ind- og udleveringssteder samt oversigt over harmoniarealer og transportveje fremgår af vedlagte bilag.

Starttidspunkt for byggeriet

1. juni 2011

Sluttidspunkt for byggeriet

1. juni 2013

Starttidspunkt for driften

1. maj 2013

Beskrivelse af datoerne

Der søges om en udvidelse på to etaper over 5 år. Den første etape vil være en udvidelse i eksisterende bygninger, hvor målet er en effektivitetsforbedring over 2 år. Målet er 30 grise pr. årsso til 35 kg. Der er vedlagt en beregning, som viser konsekvenserne af første etape. Anden etape vil være byggeriet og opstart af produktion i de nye bygninger. Jordarbejdet påbegyndes i sommeren 2010 og byggeriet umiddelbart derefter. Byggeriet forventes afsluttet i sommeren 2014. Driften påbegyndes i foråret 2013, da sopoltene bliver løbet i det eksisterende anlæg. Tidspunkterne kan blive rykket afhængigt af, hvornår godkendelsen meddeles, mulighed får at få håndværkere og materialer m.v.

Oplysninger om biaktiviteter:

Der er ingen biaktiviteter.

Oplysninger om anlæg

Lokalisering, ressourcer, management

Kumulation

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Lokalisering og landskab

Ejendommen og anlægget til husdyrholdet ligger sydøst for Felsted by, der er byzone.

Bygningsbeskrivelse

Tabel 1

Bygning	Grundplan ca.	Bygnings højde ca.	Opførselsår	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1 Drægtighedsstald 1967	450 m ²	5,0 m	1967/ renoveret i 2001	20°	Røde mursten og gråt eternittag	Løbe-/drægtighedsstald
2 Farestald	560 m ²	5,0 m	1986 /2001 Renoveret	20°	Røde mursten og gråt eternittag	Farestald
3 Smågrisestald	850 m ²	7,0 m	1997	20°	Rød stål og gråt eternittag	Smågrise
4 Slagtesvine-stald	280 m ²	8,0 m	Ca. 1950	15°	Røde mursten og ståltag	Nedlægges som stald, anvendes som servicebygning
5 Drægtighedsstald	760 m ²	8,0 m	1998	20°	Svensk granit (rød) og grå stål og grå eternittag	Drægtighedsstald
6 Drægtighedsstald	1.800 m ²	7,5 m		20°	Svensk granit (rød) og grå stål og grå eternittag	Drægtighedsstald
7 Farestald	1.150 m ²	8,0 m		20°	Svensk granit (rød) og grå stål og grå eternittag	Farestald
8 Smågrisestald	480 m ²	7,0 m	1996	20°	Rød stål og gråt eternittag	Smågrisestald
9 Smågrise- og slagtesvine-stald	1.700 m ²	7,5 m		20°	Svensk granit (rød) og grå stål og grå eternittag	Smågrise- og slagtesvine-stald
10 Hestestald	120 m ²	8,0 m	nyrenoveres	15°	Røde mursten og ståltag	Hestestald
11 Gyllebeholder	800 m ³ /	2 m		-	Grå betonelementer	Fjernes

		200 m ²					
12	Gyllebeholder	2.040 m ³ / 510 m ²	2 m		-	Grå betonelementer	Fjernes
13	Gyllebeholder	5.000 m ³ / 1.111 m ²	2,5 m		-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
14	Gyllebeholder	5.000 m ³ / 1.111 m ²		2,5 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
15	Gyllebeholder	1.000 m ³ / 250 m ²		2 m	-	Grå betonelementer	Gyllebeholder
16	Plads til gylle-separationsanlæg og container til fiber	100 m ²			-	Betonplads	Plads til gylle-separationsanlæg og container til fiber
4	Servicebygning						
	Lade						
	Stuehus						

Stuehuset er opført i mursten og har sort glaseret teglstenstag.

Øvrige anlæg

Der er et tæt flydelag af halm på gyllebeholderne.

Der er fire forbeholdere, en på 20 m³ nordøst for stald 1, en på 20 m³ sydvest for stald 5, samt en på 50 m³ sydvest for og en på 50 m³ sydøst for den nye smågrisestald 9.

I ansøgt situationen er der 11 udendørs fodersiloer, hvoraf de 8 siloer bliver etableret i etape 2, der kan rumme fra 6 til 30 tons færdigfoder. De højeste siloer forventes at være 10,5 m høj, og udføres i hvid glasfiber.

Arealerne omkring bygningerne er befæstede med 16/32 sten, og der er ingen afløb.

Der er ingen ensilageplads eller møddingsplads. Der er en nedgravet olietank til fyringsolie til stuehuset på ejendommen. Der støbes en betonplads til separationsanlægget.

Belysningsforhold på facader og udenfor bygninger og anlæg

På de eksisterende bygninger er der 4 udendørs lysstofarmaturer, og på det nye anlæg er der 3 udendørs lysstofarmaturer placeret ved ind- og udleveringsstederne. Alt udendørs lys tændes og slukkes manuelt.

Afskærmende beplantningsbredde og træartsvalg

Der er på nuværende tidspunkt afskærmende beplantning af det eksisterende anlæg mod vest, nord, øst og tildels syd. Der vil nord for den nye smågrisestald blive etableret et 3-rækket hegn bestående af egnsspecifikke arter. Hegnet øst for det nye anlæg vil blive bevaret.

Generelle afstandskrav

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 2

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo (50 m forbudszone)	ca. 170 m	Fra bygning nr. 3	-
Nabo (ikke ejet)	ca. 202 m	Fra anlægget til nabobeboelse	182 m*
Naboskel	ca. 5 m	Bygning nr. 9 og gyllebeholderne nr. 13, 14 og 15 overholder ikke afstandskravene til matr.nr. 362 Tumbøl, Felsted, matr.nr. 14 Tumbøl, Felsted og matr.nr. 108 Ladegård, Kværs. Der søges derfor om dispensation. Arealerne ejes af Claus Hissel, der ligeledes ejer det areal, hvorpå de nye bygninger skal placeres. Der er indgået aftale om køb af arealet.	30 m
Beboelse på samme ejendom	ca. 55 m	Fra bygning nr. 6	15 m
Levnedsvirksomhed	>> 25 m	Den nærmeste levnedsmiddelvirksomhed ligger i Felsted	25 m
Samlet bebyggelse i landzone	ca. 730 m	Fra anlægget til samlet bebyggelse, Tumbøl	435 m*
Byzone	ca. 1.050 m	Fra anlægget til byzone, Felsted	604 m*
Sommerhusområde	ca. 9.300 m	Fra anlægget til sommerhusområdet Skarrev nord for Aabenraa Fjord	604 m*
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 1.100 m	Fra anlægget til Tumbøl Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 15 m	Til stald 1. Brøndboring nr. 169.520	25 m
Vandløb	ca. 83 m	Fra bygning 5 til Bjerndrup Mølleå	15 m
Dræn	> 15 m	Der er ingen dræn inden for 15 m fra bygningerne og gyllebeholderne	15 m
Sø	ca. 300 m	Fra stald 3 til beskyttet sø mod nord	15 m
Privat vej	>> 15 m	Nærmeste private vej som ikke ejes af ansøger	15 m
Offentlig vej	ca. 115 m	Fra bygning 1 til Gråstenvej	15 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Ifølge Jupiterdatabasen (Geus) er der en brøndboring ved ejendommen med DGU nr. 169.520. Der søges om dispensation for afstanden til markskel. Da bedriftens arealer ikke ligger i direkte tilknytning til det eksisterende bygningsanlæg, er der i forbindelse med udvidelsen indgået en aftale med ejeren af arealet øst for ejendommen om jordfordeling. På denne måde undgår ansøger at bygge tættere på nabobeboelse vest for anlægget. Der vil derfor komme et nyt markskel ca. 6 m nord for det nye anlæg, som vil blive markeret med et levende hegn. Øst for det nye anlæg vil markskellet gå ca. 5 m fra anlægget, ved et allerede eksisterende hegn. Det nye skel mod syd vil være afgrænset af Bjerndrup Mølleå. Ansøger vurderer at der i forbindelse med placeringen af det nye anlæg er taget hensyn til naboerne, og at dispensationen til markskel ikke vil give gener eller anden indvirkning på naboen.

Landskabelige hensyn

Afstande til følsom natur (§ 7) samt afstande til andre natur- og kulturområder på bedriftenes arealer (Kilder er Danmarks Miljøportal og kortbilag til Sønderjyllands Amts Regionplan 2005-2016). OBS: Når der herunder står arealerne, menes der harmoniarealerne:

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Særligt næringsfattige naturarealer" og "Naturområder", dog grænser arealet HK1 op til udpegningen "Naturområder". Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Område med naturinteresser", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: VF-16, VF-17, VF-14, VF-12, VF-13 og VF-10.

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug:

Der er ca. 2,3 km til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et moseområde nordvest for anlægget.

Natura 2000:

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land ligger ca. 2,0 km vest for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 95 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark, herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 58 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark og habitatområde nr. 84 Hostrup Sø, Assenholm Mose og Felsted Vestermark.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 7,7 km sydøst for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. 102 Flensborg Fjord og Nybøl Nor herunder fuglebeskyttelsesområde nr. 64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor.

Områder med landskabelig værdi:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Værdifulde landskaber", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen : EJ-2, 6, 3, 2, 12, 13, HP1, HP2, HP3, HP4, HP5 og HP6.

Uforstyrrede landskaber:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Områder med særlig geologisk værdi:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative interesseområder:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål".

Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Kirkeomgivelser:

Der er ingen bygninger inden for "Kirkebyggelinien", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Kirkelandskaber", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Kystnærhedszonen:

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen" men følgende areal ligger helt eller delvist inden for udpegningen: HJM1 og HJM2

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering:

Der er ingen bygninger inden for udpegningen "Lavbund og okker", men følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvist inden for udpegningen "Klasse IV – ingen risiko for okkerudledning": NM1, NM2, 8, 15, 15-1, 15-2, VF-02, VF-03, VF-04, VF-06, VF-07, VF-14 og VF-15. Arealet VF-01 ligger i "Klasse II: Middel risiko for okkerudledning" og arealet HK1 grænser op til "Klasse I: Stor risiko for okkerudledning."

Skovrejsningsområder:

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende areal ligger helt eller delvist inden for udpegningen: VF-01.

Fredede områder:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fredede fortidsminder" og "Fredede områder forslag".

Der er ingen bygninger indenfor udpegningen "Fredede områder, men følgende areal ligger helt eller delvis inden for udpegningen: FK19.

Beskyttede naturarealer (§ 3):

Der er ingen bygninger inden for udpegningen. Følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen "Beskyttede Vandløb": 9, HK1, 5, 7, 4, 8, 15, 15-1, 6, 3, 2, 12, 13, HP2, HP3, HP4, HP1, VF-07, VF-02, VF-03, VF-01, VF-09, VF-10, VF-11, VF-12, VF-13, VF-14, VF-15, VF-16 og VF-17. Og følgende areal grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen: "Beskyttede enge": FK19.

Strandbeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningen.

Klitfredningslinie:

Der er hverken bygninger eller arealer inden for udpegningen.

Skovbyggelinie:

Der er ingen bygninger inden for udpegningen, men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: VF-01 og VF-14.

Sø- og åbeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Kirkebeskyttelseslinie:

Der er ingen bygninger inden for "Kirkebyggelinien", men følgende arealer ligger helt eller delvist inden for udpegningen: FK19, FK17-1, FK17 og FK15.

Fortidsmindebeskyttelseslinie:

Som nævnt under "Fredede områder", så er der ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Fredede fortidsminder".

Beskyttede sten- og jorddiger:

Der er ingen bygninger der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger", men følgende arealer afgrænses helt eller delvist af "Beskyttede sten- og jorddiger": FK19, EJ1 og HJM1. Der vil ikke blive ændret på digerene i forbindelse med driften af jordene.

Energi

Energiforbruget er i nudrift oplyst og i ansøgt beregnet ud fra normal.

Tabel 3

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	160.000 kWh	465.000 kWh
Fyringsolie stuehus	2.500 l	2.500 l
Fyringsolie stald	0 l	0 l
Diesellole til markbruget	6.500 l	7.500 l

Energibesparende foranstaltninger

Der er naturlig ventilation i staldene 3, 5 og 8. I de øvrige stalde er der undertryksventilation, jf. tabel om ventilationsoplysninger. Alle ventilationsmotorer er nye lavenergimotorer eller nyere motorer.

Der etableres gyllekøling i den nye smågrise- og slagtesvinestald samt i den nye drægtigheds- og farestald. Overskudsvarmen vil blive anvendt til opvarmning af det nye staldanlæg og til varmt brugsvand.

Alle farestalde inklusive ventilationsanlæggene vaskes efter hvert hold. Drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt. Herved fjernes snavs m.v. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Ventilationsanlægget er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

I de nye stalde 6, 7 og 9 er udsugningsprincippet MultiStep®, der kombinerer trinløs styring med gruppevis styring af udsugningsenhederne i stalden. Klimacomputeren styrer én ventilator trinløst fra 0 til 100 %. Ved 100 % kobler MultiStep® den næste ventilator ind på 100 %, hvorefter den trinløst regulerede ventilator begynder forfra på 0 %. Med denne form for regulering spares 50-70 % af det samlede elforbrug til ventilation sammenlignet med et traditionelt styret luftudtag.

I drægtigheds- og farestaldene er der lys fra kl. 07 – 22. I løbe-/kontrolstalden er der lys fra kl. 07 – 22.

I farestaldene anvendes der lavenergipærer i varmelamperne, og til belysning anvendes der lavenergilystofrør.

Alle de nye stalde er fuldt isolerede. De eksisterende stalde er også isolerede bortset fra stalde 3, 5 og 8, der har naturlig ventilation med åben kip og fast net i den øverste del af facaderne.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vand

Vandforbruget er i nudrift og i ansøgt beregnet ud fra normal.

Tabel 4

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	4.750 m ³	11.500 m ³
Vask af stald, overbrusning, iblødsætning m.v.	475 m ³	1.150 m ³
Rengøring af markredskaber	50 m ³	50 m ³
Sprøjtning, markbrug	55 m ³	65 m ³
Vand til separation	0 m ³	150 m ³

Der er ingen markvanding.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse er opnået ved at placere drikkeventilerne over krybberne i fare- og løbe-/kontrolstaldene. Hos de løsgående drægtige søer i stald 5 og hos patte- og smågrisene er der opsat drikkeopper. I drægtighedsstald 1 er der blive installeret aqua flow, hvilket medfører, at der konstant er 3 cm vand i krybberne, og i drægtighedsstald 6 vil der blive installeret drikkeventiler over krybberne. Der er således et meget lille vandspild.

I eftersituationen er der overbrusningsanlæg over de løsgående dyr i drægtighedsstaldene og i den nye smågrise- og slagtesvinestald.

Overbrusningsanlægget benyttes til køling (overbrusning af dyrene) samt til iblødsætning af staldene før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug). Vandforbruget måles løbende. Staldene kontrolleres dagligt, og mindre reparationer udføres med det samme, og om nødvendigt tilkaldes service.

Døde dyr

Selvdøde og aflivede patte- og smågrise opbevares i en kølecontainer indtil afhentning. Selvdøde og aflivede søer og slagtesvin opbevares på afhentningspladsen indtil afhentning. Afhentningspladsen findes i hjørnet af marken nord for indkørslen og øst for Gråstenvej. De selvdøde og aflivede slagtesvin og søer lægges på betonspalter, så de er hævet fra jorden. Dyrene er overdækket af en kadaverpresenning. Der etableres beplantning, så dyrene kommer til at ligge i skygge. Dyrene er ikke synlige fra offentlig vej. EAK-koden er 02.01.02.

Olief- og kemikalieaffald samt fast affald

Tabel 5

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olief- og kemikalieaffald:						
Spildolie	I en 25 l dunk i maskinladen	Egentransport	Klipleve Auto- og Traktorservice, Søgårdvej 15, 6200 Aabenraa	50 l	13.02.08	06.01
Olietromle	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	1 stk.	15.01.04	56.20
Olief- og brændstoffiltre	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	5 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer				Ingen	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler				Ingen	02.01.05	05.12
Spraydåser	Depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	200 stk.	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	I kanyleboks i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Apotek	1 boks	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd	I spand i depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Tages med ifm afhentning af dagrenovation	Ukendt	50 stk.	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv				Anvendes ikke	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinladen	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.01	50.00

Tom emballage (plast)	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinland	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	60 stk.	15.01.02	52.00
Europaller og éngangspaller af træ	Maskinladen	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	50 stk.	15.01.03	
Lysstofrør og elsparepærer	Depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	30 stk.	20.01.21	79.00
Overdækningsplast				Intet	02.01.04	52.00
Jern og metal	Maskinladen	H.L. Jern og Metal, Trekanten 1A, 6440 Augustenborg	Ukendt	1.000 kg	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinland	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Pap	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinland	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Papir	I 450 l minicon-tainer placeret i maskinland	Knud Erik Heissel A/S, Planetvej 1, 6300 Gråsten	Ukendt	Containeren tømmes ca. hver uge	20.01.01	50.00
Glas	Depot i servicebygning ved indgang til staldområdet	Egentransport	Genbrugspladsen Tumbøl, Møllegade 3, 6200 Aabenraa	30 kg	20.01.02	51.00

Management

BAT indenfor management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over udbringning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons gødskning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men elforbruget fjernaflæses og opgøres månedligt.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle og kemikalier samt ved brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligeholdelse af anlægget. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene. Der er serviceaftale på pt. 12 pulverslukkere á 6 kg hos Dansk Brandteknik og serviceaftale pt. med Mortalin om flue- og rottebekæmpelse.

Der foreligger ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes i arbejdstiden på relevante kurser, når der er behov, alt efter hvilke typer arbejdsopgaver, de skal udføre.

Der lægges stor vægt på godt management og god staldhygiejne. Der er rodemateriale ved søerne.

Hvis en so ser ud til at udvikle **tendens** til skuldarsår, lægges der en gummimåtte ind i stien.

Herudover vaskes farestaldene rutinemæssigt efter hvert hold. Løbe-/drægtighedsstaldene vaskes en gang årligt – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tomme. I kolde perioder er luftfugtigheden så høj, at vandet ikke kan bortventileres hurtigt nok.

Gyllen udbringes af maskinstation, og gyllen udbringes ikke på søndage og helligdage, og der køres aldrig op til beboelsesejendomme på lørdage. Gyllen udbringes med slæbeslanger.

Gyllen udsluses som hovedregel fra mandag til torsdag hver uge eller efter behov. Gyllen udsluses ikke på fredage, lørdage samt søn- og helligdage. I staldene 1, 2, 5 og 6 er der linespil, der kører dagligt.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Egenkontrol

Der udarbejdes forskellige skriftlige opgørelser som led i egenkontrollen. Der føres logbøger over flydelag på gyllebeholderne. Der udarbejdes gødningsregnskab. Der føres driftsjournal i form af produktionsstyring med oplysninger og dokumentation af antal dyr flyttet til og fra ejendommen, **antal dyr bortskaffet til destruktion samt antal og vægt af dyr sendt til slagteri**. Produktionsstyringen med tilhørende bilag føres løbende.

Der er indgået en aftale med en dyrlæge om 12 årlige besøg, og der udarbejdes medicinregnskab.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn, og hver dag tages en inspektionsrunde på ejendommen for at tjekke, om anlæggene kører, som de skal.

Herudover er der en række andre faste procedurer, som det dog ikke ønskes, at der skal føres journaler over:

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold i farestaldene.
- Ved overpumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderen.
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes.

Gyllen udsluses til forbeholderne ved træk og slip eller linespilssystemer. Fra forbeholderne pumpes gyllen videre til gyllebeholderne.

Der er desuden alarmer i forbindelse med strømsvigt, hvor ventilationsanlæg ikke længere fungerer.

Ansøger har ingen yderligere forslag til egenkontrol. Så vidt muligt vil det gerne undgås, at der skal føres flere driftsjournaler, da der jo ikke bruges flere ressourcer i form af råvarer, hjælpepestoffer, energi etc. end nødvendigt.

Ejendommens generelle miljøoplysninger

Generelt

Navn: Spanggaard

Ejendomsnummer: 5800005863

CVR / CHR numre

CVR-nr.: 25 87 28 27

P-nummer: 100 825 1807

CHR-nummer: 95103

Spildevand

Spildevandsmængde

Tabel 6

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	620 m ³	1.540 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads, vaskevand	50 m ³	50 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vaskeplads og plads til gylleseparationsanlæg, regnvand	0 m ³	150 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	175 m ³	175 m ³	Offentlig kloaksystem	Ingen
Sanitært spildevand fra folkeholdsfaciliteter	0 m ³	50 m ³	Offentlig kloaksystem	Ingen
Tagvand stuehus	160 m ³	160 m ³	Bjerndrup Mølleå	Ingen
Tagvand driftsbygninger	3.900 m ³	7.500 m ³	Bjerndrup Mølleå	Ingen

Mængderne er forventede mængder.

Spildevand tilledt gyllebeholder

I følge Landbrugets Byggeblad 95.03-03 er den beregnede årlige gyllemængde ab lager 7.482 m³, heraf 4.320 m³ fra søerne, 2.591 m³ fra smågrisene og 571 m³ fra slagtesvinene. Gyllemængden fordeler sig med 6.734 m³ gødningsvand og 748 tons fiber. Fiberdelen opbevares i container. Dybstrøelse ab lager er 648 tons, heraf 321 tons fra søerne og 327 tons fra smågrisene. Dybstrøelsen opbevares i markstakke.

Se endvidere punktet "Spildevandsmængde" og afsnittet "Gødningsopbevaringsanlæg".

Spildevand afledning

Det vurderes, at der ikke afledes spildevandstyper, der kræver særskilt spildevandstilladelse.

Se endvidere punktet "Spildevandsmængde".

Transport

Til- og frakørsel sker ad Gråstenvvej. Transporterne sker typisk i dagtimerne. Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Tabel 7

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder	40	86
Halm	45	45
Sækkevarer samt bigbags	10	12
Fyringsolie/dieselolie	7	8
Levering af smågrise	52	104
Levering af slagtesøer	26	52
Levering af sopolte	0	0
Levering af slagtesvin	26	26
Afhentning af døde dyr	52	60
Husdyrgødning	100	263
Fiberfraktion	0	62
Separationsanlæg	0	15
Affald	52	52
Transporter i alt	410	785

Antallet af transporter er forventede.

Der vil normalt blive udbragt husdyrgødning i april og maj samt august måned. Kørselsveje i forbindelse med transporterne fremgår af kortbilag.

Det vurderes, at de ekstra transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Adgangen til ejendommen sker ad offentlig vej.

I forbindelse med udvidelsen af besætningen vil der blive flere transporter til og fra ejendommen, men antallet øges ikke proportionalt med besætningens udvidelse, da der i mange tilfælde vil medtages større mængder pr. transport.

Størsteparten af transporterne sker indenfor tidsrummet kl. 6-20, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning vil kunne forekomme transporter i aften- og nattetimerne.

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Før der bliver pumpet gylle fra forbeholderne til gyllebeholderne, kontrolleres det, om der er plads i gyllebeholderne. Derudover er der under pumpningen løbende opsyn. Sådan som forbeholderne og gyllekanalerne er konstrueret, kan der ikke ske overløb ved udslusning af gylle fra staldene.

Skulle uheldet være ude, og en gyllebeholder fx bryder sammen, og gyllen løber ud på de omgivende arealer, vil en del af gyllen kunne sive ned gennem jorden. Værst tænkeligt kan gyllen sive ned i drænene eller løbe ned i Bjørndrup Mølleå. For at forhindre en sådan situation, vil gyllen forsøges tilbageholdt ved at lægge jordvolde ud vha. rende-graver. Det vurderes, at der er meget lille sandsynlighed for at dette vil ske. Der har aldrig tidligere været gylleudslip.

I forbindelse med fx slagteristrejke kan der midlertidigt være flere dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtmissionen fra staldanlægget bliver marginalt større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.

Der er 1 olietank til dieselolie, der står indendørs på fast underlag i laden, og er fra 1987. Tanken har påfyldningsalarm. Der er endvidere en nedgravet olietank til fyringsolie i gårdspladsen. Tanken er fra 1986 og har påfyldningsalarm.

Se punktet "Oplag af olie og kemikalier" for yderligere oplysninger om olietankene.

Omkring gyllebeholderne er der lukkede omfangsdræn og pejlebrønde, som bl.a. inspiceres i forbindelse med tømning af gyllebeholderne. Omfangsdrænets primære formål er at tjekke grundvandsstanden, så beholderen ikke tømmes i niveau under grundvandsstand, idet tømning under grundvandsstand vil kunne forårsage brud på gyllebeholderens bundplade og dermed utæthed.

Separationsanlægget er udstyret med en flowvagt og ved overløbssikring af kar. Hvis der sker en opstuvning af materiale eller en lækage ved anlægget, sker der automatisk en nedlukning af anlægget og der sendes en alarm over mobiltelefon til driftspersonalet.

Derudover er anlægget placeret på en fast plads med afløb til gyllebeholderen og kar og bånd er udført i plastik og rustfrit materiale. De midler der tilsættes anlægget for at optimere separationen bliver opbevaret i et aflåst kemikalierum uden afløb.

Sandsynligheden for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med påfyldning og brug af olie forventes at være meget lille.

Minimering af risiko for uheld

Se "Redegørelse for mulige uheld".

Minimering af gene og forurening ved uheld

Se "Redegørelse for mulige uheld".

Der er udarbejdet en beredskabsplan (vedlagt).

Støjkilder

Beskrivelse af støjkilder

Tabel 8

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldene 1, 2, 6, 7 og 9	Døgnet rundt, men med varierende belastning
Fodringstider	Svinestaldene	Normalt kl. 07 – 18 afhængig af staldafsnit
Foder	Foder indkøbes som færdigfoder og blæses over i siloerne	Normalt kl. 06 – 20
Udkørsel af husdyrgødning og separering af gyllen	Ved gyllebeholderne	Hovedregel kl. 06 - 22, undtagelsesvis hele døgnet
Lastbiler m.v.	På kørselsveje, ved ind-/udleveringsramper, gyllebeholderne m.v.	Normalt kl. 06 – 20

I forbindelse med udbringning af husdyrgødningen og separeringen af gyllen samt i høsten kan der forekomme kørsel i aften- og evt. også i natte timerne.

Med hensyn til kørsel kan der ske ændringer i driftstiden, idet leverandører kan ændre ruter, og nogen firmaer kører med 2-holdsskift.

Driftsperiode for støjkilder

Se "Beskrivelse af støjkilder".

Tiltag mod støjkilder

Der er udover førnævnte tiltag ikke foretaget yderligere for at dæmpe støjkilderne. Dette er ikke skønnet nødvendigt grundet anlæggets placering i forhold til naboer og arten af støjkilderne. Alle nye stalde er isolerede og alle ventilationsanlæg er nye med støjsvage motorer eller nyere.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Se under punkterne "Fluegener" og "Rottebekæmpelse".

Fluegener

Der er indgået aftale med Mortalin om fluebekæmpelse, der sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinier. I alle staldafsnit anvendes der rovfluer efter behov. I undtagelsestilfælde anvendes godkendte kemiske bekæmpelsesmidler.

Rottebekæmpelse

Der er indgået aftale med Mortalin om opsætning og vedligeholdelse af 45 udvendige kasser med gift mod gnavere.

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr

Der opbevares pesticider til markbruget på ejendommen i aflåst kummefryser i maskinladen.

Den indvendige rengøring af marksprøjten foregår ude i marken, da sprøjten indvendigt er udstyret med spuledyser til indvendig rengøring. Restsprøjtevæsken ledes ud på det behandlede areal. Den udvendige rengøring af marksprøjten foregår på vaskepladsen, og vaskevandet ledes til gyllebeholderen. Marksprøjten fyldes med vand på vaskepladsen. Vandet suges fra en 1.000 l palletank. Der er ingen forbindelse mellem vandtanken og vandforsyningsnettet.

I forbindelse med ukrudtbekæmpelse omkring anlægget anvendes godkendt middel.

Oplag af olie og kemikalier

Tabel 9

Olietanke	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Olietank i maskinladen	1.200	1987	385473	-
Olietank nedgravet i gårdspladsen	1.500	1986	365285	-

Olietanken i maskinladen er en ståltank, og den står indendørs på støbt betonbund. Den nedgravede olietank er en cylindrisk ståltank, der udvendigt er belagt med glasfiberarmeret polyester.

Pesticider opbevares i aflåst kummefryser i maskinladen.

Ensilageopbevaring

Ensilage og foderopbevaring

Der er 11 udendørs fodersiloer til færdigfoder på 2 x 6, 10, 12, 14, 2 x 20 og 4 x 30 tons. De eksisterende siloer er metalfarvede stålsiloer. De nye siloer vil være hvide glasfibersiloer. De nye siloer på 6 tons vil være ca. 5 m høje. De nye siloer på 20 tons vil være ca. 7 m høje og de nye siloer på 30 tons vil være ca. 10,5 m høje.

Alt foder bliver leveret som færdigfoder og blæses over i siloerne. Der anvendes 2 forskellige foderblandinger tilpasset søernes produktionscyklus, og 2 forskellige foderblandinger til smågrisene og en enkelt foderblanding til slagtesvinene. Herved sikres en meget optimal fodring tilpasset de enkelte dyrs behov.

Foderet snegles fra silo ind i en optagerstation, hvor det fordeles i de forskellige staldafsnits foderkasser. Dette sker 2-3 gange dagligt, afhængigt af hvilket staldafsnit der er tale om. Opfyldning startes manuelt og der tages altid en inspektionsrunde ved hver start, for at sikre at foderkasserne er lukket eller der ikke er foderspild.

På fodersiloerne er der monteret cyklon/filterposer. De nye fodersiloer er parvis forbundet, så støv fra den silo der bliver fyldt blæses over i den anden silo og modsat. Der er derfor ingen støvgener for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Der er ingen ensilageoplag.

Diverse

Lysforhold

På de eksisterende bygninger er der 4 udendørs lysstofarmaturer og på det nye anlæg er der 3 udendørs lysstofarmaturer placeret ved ind- og udleveringsstederne. Alt udendørs belysning tændes og slukkes manuelt.

Lysene kan ikke genere nogen udenfor ejendommen, da lysene vil blive afskærmet af beplantning og øvrige bygninger. Der er således ingen fjernvirkninger af belysningen.

Foranstaltninger ved ophør af produktion

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller også vil anlægget blive tømt for dyr og gødning. Rester af kemikalier, olie, medicin, kanyler samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Gældende love og regler vil blive overholdt.

0-alternativ og andre alternativer

0-alternativet vil være, at der kun bliver udvidet i de eksisterende bygninger. Denne udvidelse vil betyde at der regnes med en højere effektivitet, så hver so producerer 30 smågrise om året. Denne udvidelse vil ikke betyde væsentlige ændringer miljøpåvirkninger på nærområdet.

Bedriftens arealer ligger ikke i direkte tilknytning til de eksisterende arealer. De ejede arealer, hvor det vil være muligt at bygge, ligger så tæt på nabobeboelse, at ansøger ikke ønsker eller har mulighed for at udvide på disse.

Ansøger har prøvet at tænke harmoni ind i udvidelsen, og derfor er der udarbejdet en aftale med ejeren af jordstykket øst for de eksisterende ejendomme, om en jordfordeling. Det betyder at der vil blive bygget mod øst, væk fra anden beboelse. Andre alternativer er ikke overvejet.

For at kunne opretholde en arbejdsplads ønskes udvidelsen. Herved kan der skabes en rationel driftsenhed i nye bygninger og med nye miljøteknikker til reduktion af miljøpåvirkningerne. Virksomheden får flere ansatte, hvilket kan være med til at kunne tiltrække den nødvendige arbejdskraft, og sikre mulighed for afløsning i ferier, weekends samt under sygdom og kurser. Derudover er det vigtigt, at der altid er et godt fagligt miljø, hvor arbejdsopgaverne kan blive drøftet og løst i fællesskab.

Egenskaber for staldafsnit

Bedste tilgængelige staldteknologi

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og

svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af BREF-dokumentet fremgår det, at følgende staldsystemer er BAT:

Staldsystemer for søer, løbeafdelingen og drægtighedsstalden:

- Fuld- eller delspaltegulv med vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller
- delspaltegulv og en reduceret gødningskanal

Staldsystemer for søer, farestalden:

En boks med fuldspaltede jern- eller plastikgulve og som har:

- en kombination af vand- og gødningskanal, eller
- et udskylningssystem med gødningsrender, eller
- en gødningsopsamler nedenunder.

Staldsystemer for grise, smågrisestalden:

En sti:

- eller et en-etagesbur med fuld- eller delspaltegulv og et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- eller et en-etagesbur med fuldspaltegulv med et hældende betongulv nedenunder til adskillelse af urin af fækalier, eller
- med et delvist spaltet gulv (to-klimasystem), eller
- med et delvist spaltet gulv jern- eller plastikgulv og et skrånende eller konvekst fast gulv, eller
- med et delvist spaltet gulv med metal- eller plastikspalter og en lavvandet gødningskanal og kanal for fordærvet drikkevand, eller
- med delspaltegulv med trekantede jernspalter og en gødningskanal med hældende sidevægge.

Staldsystemer for grise, slagtesvinestalden:

- et fuldspaltet gulv med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion har staldtyper med gyllekanaler med skrå vægge og skrånende gødningsskakter samt stier med et centralt konvekst massivt gulv ikke fundet udbredelse i Danmark.

Endvidere findes der 6 BAT-byggeblade:

- Køling af kanalbund + linespil (Drægtige søer)
- Faresti med delvist spaltegulv (Diegivende søer)
- To-klimastald med delvist spaltegulv (Smågrise)
- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal (Slagtesvin)
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund (Slagtesvin)
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft (Slagtesvin)

BREF-dokumentet konkluderer, at farestalde med bokse med et delvist spaltet gulv og en reduceret gødningskanal ikke er BAT – mens et fuldspaltet gulv er det, hvis det er af plast eller metal. På dette punkt er der ikke overensstemmelse mellem BREF-dokumentet, BAT-byggebladene og www.husdyrgodkendelse.dk. Det fremgår endvidere af BREF-dokumentet, at stalde med dybstrøelse til drægtige søer og til smågrise ikke er BAT.

De nye stalde indeholder kun to-klimastalde, stald 9, samt stalde med delvis spaltegulve, stald 9, 6 og 7, med vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle. Hvor ofte "hyppig fjernelse" er, er ikke nærmere defineret i BREF-dokumentet. Der udsluses gylle hver uge eller efter behov, og normalt aldrig i tidsrummet fredag eftermiddag til og med søndag samt på helligdage.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at det vurderes at være ikke proportionalt at etablere. Desuden må det vurderes, at der ikke er problemer med ammoniakdepositionen, da der er ca. 2,0 km til det nærmeste § 7 areal, og da der er ca. 2,3 km til det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde.

I den nye stald nr. 9 (smågrise- og slagtesvinestald) bliver der etableret anlæg til gyllekøling. I IT-ansøgningssystemet regnes der med en NH₄ effekt på 28 % og årlige driftstimer på 8.322 timer. I de nye farestald nr. 7 bliver der også etableret anlæg til gyllekøling. I IT-ansøgningssystemet regnes der med en NH₄ effekt på 0% og årlige driftstimer på 8.322 timer. Det skyldes, at anlægget ikke skal anvendes til reduktion af det generelle krav om ammoniakreduktion.

Ud over BREF-dokumentet og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. IT-systemet kommer til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

På baggrund heraf må vi antage, at de eksisterende stalde kan fortsætte indtil disse skal renoveres, samt at de nye stalde kan etableres som ansøgt.

Rengøring desinficering

Stalde og gange vaskes med koldt vand. Farestaldene desinficeres pt. med P3-incidin T fra Ecolab ApS. Der sker ingen vask af transportbiler, der afhenter dyr, gylle eller leverer foder. Egne maskiner bliver vasket på vaskepladsen.

Overbrusning af svinestalde

Som nævnt under "Vandbesparende foranstaltninger" er der i eftersituationen overbrusningsanlæg over de løsgående dyr i drægtighedsstaldene og i den nye smågrise- og slagtesvinestald.

Overbrusningsanlægget benyttes til køling (overbrusning af dyrene) samt til iblødsætning af staldene før vask. Efterfølgende vaskes med højtryksrensere og koldt vand.

Ventilationsoplysninger

Tabel 10

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation	Antal afkast (udsugninger)	Højde
1	Undertryk	3 x ca. 5.000 m ³ /h	3	ca. 0,5 m over kip
2	Undertryk	6 x ca. 8.000 m ³ /h	6	ca. 0,5 m over tagfladen
3	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
4	Ingen			

5	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
6	Undertryk	5 x ca. 12.500 m ³ /h	5	ca. 0,5 m over kip
7	Undertryk, combi diffus	8 x ca. 12.500 m ³ /h	8	ca. 0,5 m over tagfladen
8	Naturlig ventilation	-	Åben kip	Plan med kip
9	Undertryk, combi diffus	13 x ca. 12.500 m ³ /h	13	ca. 0,5 m over tagfladen
10	Ingen			

Lufttydelserne er for det eksisterende og det nye anlæg beregnet ud fra de enkelte staldafsnits dyretype, antal stipladser og antal afkast.

Lufthastigheden gældende for alle afkast er min. 1,5 m/s og max. 12 m/s.

Støjniveauet er svært at vurdere, men vores bedste bud gældende for alle afkast er max. 75 dB(A) ved kilderne.

Produktionstype og dyrekategori

Bedste tilgængelige foderoplysninger

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normal.

Alt foderet indkøbes. Der anvendes fasefodring som beskrevet under afsnittet "Ensilage og foderopbevaring". For tiden svarer foderforbruget og foderets indhold af råprotein og fosfor til Plantedirektoratets normal:

Søer og gylte:

- 1.470 FE pr. årssø inkl. gylte
- 139,5 g råprotein pr. FE
- 5,0 g fosfor pr. FE

Smågrise:

- 2,08 FE pr. kg tilvækst
- 159,5 g råprotein pr. FE
- 5,4 g fosfor pr. FE

Slagtesvin:

- 2,85 FE pr. kg tilvækst
- 154,8 g råprotein pr. FE
- 4,5 g fosfor pr. FE.

Fodringen og foderindholdet er på niveau med BAT jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Opbevaringslagre

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Tabel 11

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder (11)	800	1987	Halm	28	0
Gyllebeholder (12)	2.040	1993	Halm	72	0
Gyllebeholder (13)	5.000	2009	Halm	0	45
Gyllebeholder (14)	5.000	2009	Halm	0	46
Gyllebeholder (15)	1.000	2009	Halm	0	9
Forbeholdere	20,20,50,50				

Gyllebeholderne 11 og 12 fjernes.

Den beregnede årlige gødningsmængde af lager plus vaske- og regnvand fra vaskeplads og plads til gylleseparationsanlæg er 8.072 m³ i eftersituationen. Der er en beregnet opbevaringskapacitet på ca. 17 måneder eksklusiv kanaler.

Procent før og efter er udelukkende udregnet for gyllebeholderne.

For hver gyllebeholder er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning).

Gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen. Det vurderes derfor, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Arealer på kort

Arealoplysninger

Harmoniarealerne fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 12

	Farvesignatur på bilag 6	Harmoniareal
Eget areal, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa og ejd.nr. 2 matr.nr. 36 m.fl. Tumbøl, Felsted m.fl og tillagt areal ifm. jordfordeling	Rød	86,67 ha
Forpagtet areal, Hans Jørgen Mathiesen, Velkær 14, 6200 Aabenraa	Gul	8,44 ha
Forpagtet areal, Felsted Kirke, Menighedsrådet, v. Laura Madsen, Gråstenvej 54, 6200 Aabenraa	Tyrkis	16,88 ha
*Aftale om overførsel af husdyrgødning, Helmuth Petersen, Kværsballe 2, 6300 Gråsten	Grøn	49,33 ha
*Aftale om overførsel af husdyrgødning, Erik Jessen, Gråstenvej 60, 6200 Aabenraa	Pink	8,04 ha
*Aftale om overførsel af husdyrgødning, Hans Kaufmann, Tornhøjvej 24 B, 6200 Aabenraa	Orange	7,38 ha
Aftale om overførsel af husdyrgødning, Visti Frandsen, Grænsevejen 21, 6360 Tinglev	Hvid	134,46 ha
I alt, alle arealer	-	311,18 ha

* Harmoniarealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder. Der søges derfor om § 16 arealgodkendelser. Ansøgningerne fremsendes særskilt.

I forbindelse med Etape 1, er der udarbejdet en beregning på arealerne. Beregningen er foretaget i et skema til § 16 ansøgningsskema, som er sendt med som Bilag 10.

I ansøgningssystemet er der ved Visti Frandsen vist flere arealer end der er behov for. Dette skyldes gyllemodtagers ønske om at varierer brugen af rejevtvand på markerne i forhold til andet husdyrgødning.

Fiberdelen fra gyllesepareringen vil blive afsat til et biogasanlæg. Hvis det bliver muligt at eksportere fiberdelen, kan dette blive et alternativ. Et andet alternativ kan blive at afbrænde fiberen på ejendommen. Hvis det bliver økonomisk muligt at afbrænde fiberdelen på ejendommen, vil der blive fremsendt en særskilt ansøgning om etablering af et anlæg til afbrænding af fiberfraktionen.

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag

er dækket af Husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage), udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle), krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur, krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter, krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha, krav til efterafgrøder), hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Maskinstation forestår udbringningen af gyllen og dybstrøelsen. Gyllen udbringes med slæbeslanger. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene. Udbringning af husdyrgødning sker kun på hverdage og ikke op til store fester (for så vidt, at der er kendskab hertil). Der benyttes ikke nedfælder.

Det vurderes at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik og placering i sædskiftet, således at fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødningen på bedriftens arealer.

Supplerende oplysninger i www.husdyrgodkendelse.dk

Da det ikke er oplagt hvor nogle af punkterne jf. bilag 2 i bekendtgørelse om tilladelser og godkendelser m.v. af husdyrbrug skal indtastes, og det heller ikke altid er muligt at sætte en relevant kommentar ind, er her nogle supplerende oplysninger:

Under punkt 26 skal der gives oplysninger om forventet balance for N og P på bedriftsniveau, ammoniakfordampning og nitratudvaskning. Det antages, at www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger, gør det ud for dette krav.

Under punkt 28 skal der gives oplysninger om anvendelse af bedste teknologi til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. BAT i forbindelse med staldsystemer og fodring er beskrevet under disse afsnit.

Da beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at der ikke skal stilles særlige vilkår til ammoniakdeposition til § 7 arealer, udvaskning af nitrat og udledning af fosfor, er der ikke lavet yderligere investeringer i teknologi.

Under punkt N skal der beskrives væsentlige alternative muligheder, som ansøger har overvejet samt 0-alternativet.

Ansøger har overvejet flere alternative muligheder. Et alternativ er et ændret produktionsgrundlag og -omfang. Da ansøger fortsat ønsker at drive et rentabelt husdyrbrug, er dette alternativ ikke realistisk.

Der er også blevet overvejet flere alternative **placeringer**. En udbygning mod vest af det eksisterende anlæg er ikke mulig grundet de beregnede lugtgeneafstande til de omkringboende.

Landskabelige hensyn gør, at der ikke kan peges på en bedre placering.

0-alternativet vil være at bedriften fortsætter husdyrproduktionen som hidtil. Det er ikke et reelt alternativ, da det vil betyde en afvikling set i forhold til den generelle samfundsøkonomiske udvikling. Ansøger har også et stort ønske om fortsat at have en arbejdsplads med flere ansatte, så der bliver mulighed for afløsning i ferier, weekends samt under sygdom og kurser. Derudover er det vigtigt, at der altid er et godt fagligt miljø, hvor arbejdsopgaverne i fællesskab kan blive drøftet og gennemført.

Bilag

Bilag 1

- Fuldmagt til LandboSyd til at kunne fremsende ansøgning om miljøgodkendelse

Bilag 2

- Oplysningsskema til www.husdyrgodkendelse.dk

Bilag 3

- Oversigt over anlægget og installationer
  - Bygningsoversigt
  - Afstandskrav
  - Gyllerør og forbeholder samt dræn og pejlebrønd
  - Fodersiloer m.v.
  - Affald, olie, lys m.v.
  - Ventilationsafkast

Bilag 4

- Brøndboringer

Bilag 5

- Oversigt over veje samt ind- og udleveringssteder
  - Befæstede adgangs- og interne transportveje
  - Ind- og udlevering af dyr

Bilag 6

- Oversigt over harmoniarealer og eksterne transportveje
  - Harmoniarealer – transportveje

Bilag 7

- Beredskabsplan – fremsendes særskilt

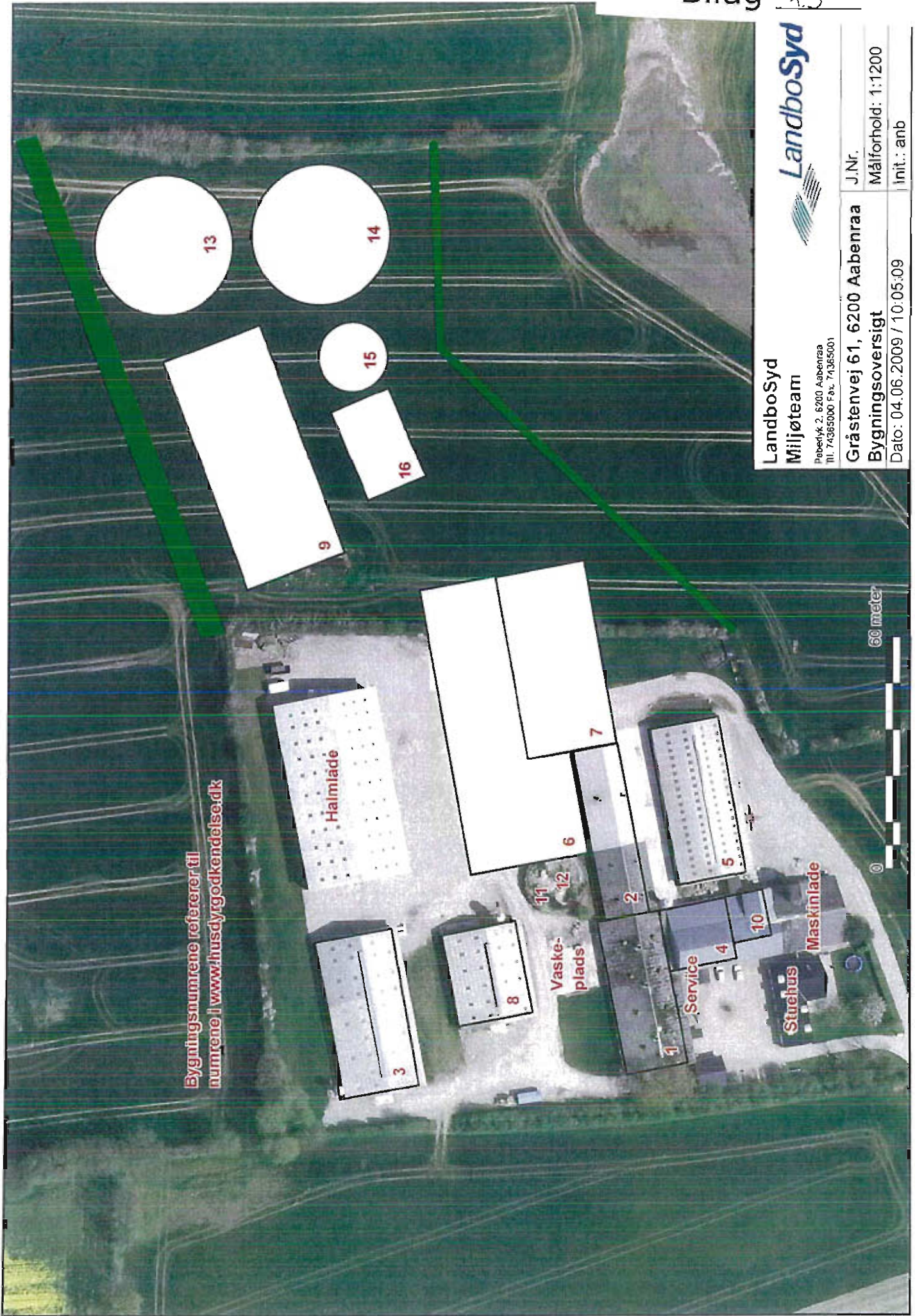
Bilag 8

- 3 ansøgninger om § 16 arealgodkendelser – fremsendes særskilt
  - Skema 11087 til Sønderborg
  - Skema 11104 til Aabenraa
  - Skema 11105 til Aabenraa

Bilag 9

- Beregning på første etape, udvidelse i eksisterende stalde

Bygningsnumrene refererer til numrene i www.husdyrgodkendelse.dk

LandboSyd
 Miljøteam
 Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa	J.Nr.
Bygningsoversigt	Målforhold: 1:1200
Dato: 04.06.2009 / 10:05:09	Init.: anb

LandboSyd
Miljøteam

Pedersly 2, 6200 Aabenraa
Tel. 74365000 Fax. 74365001

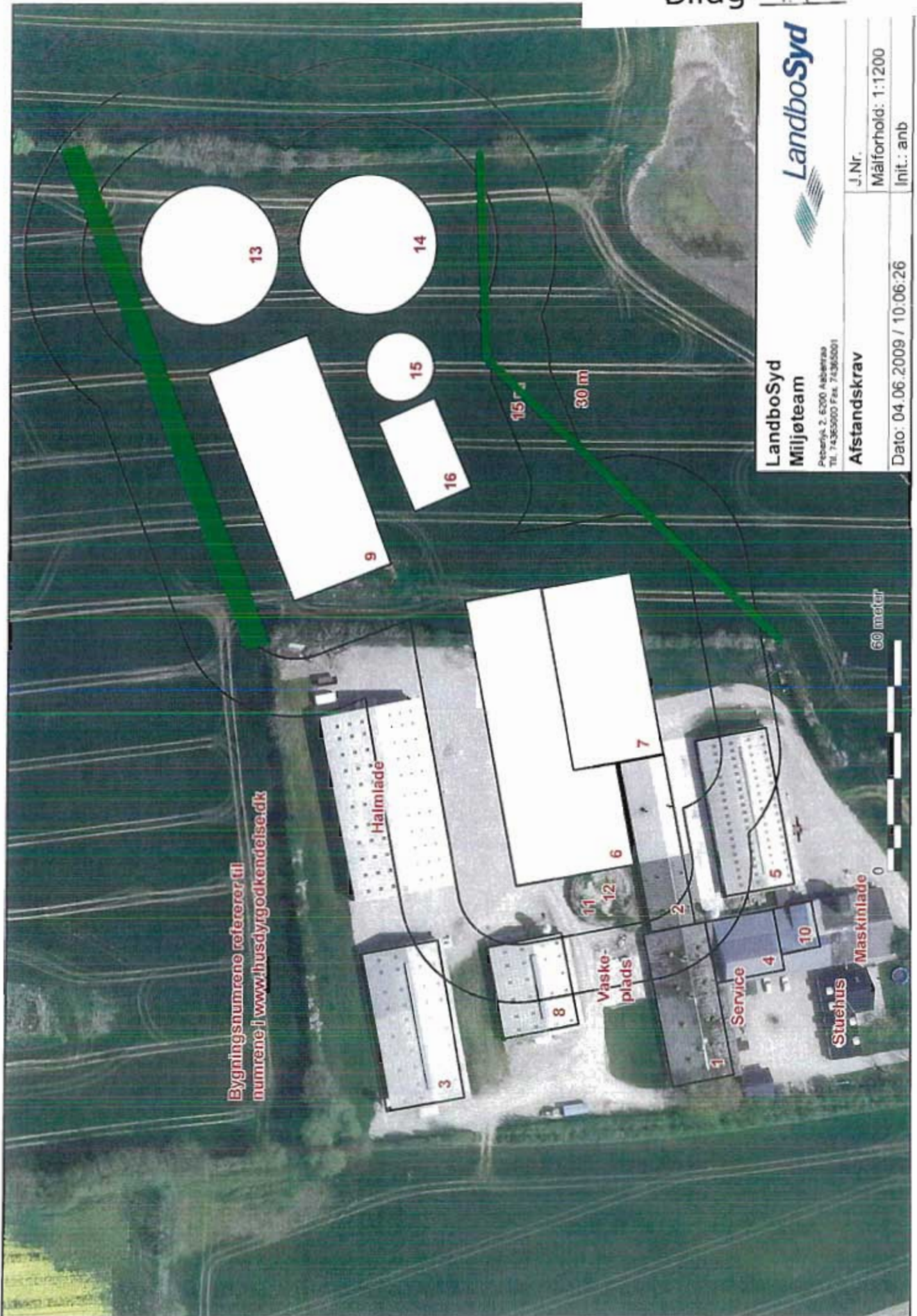
Afstandskrav

J.Nr.

Målforhold: 1:1200

Init.: anb

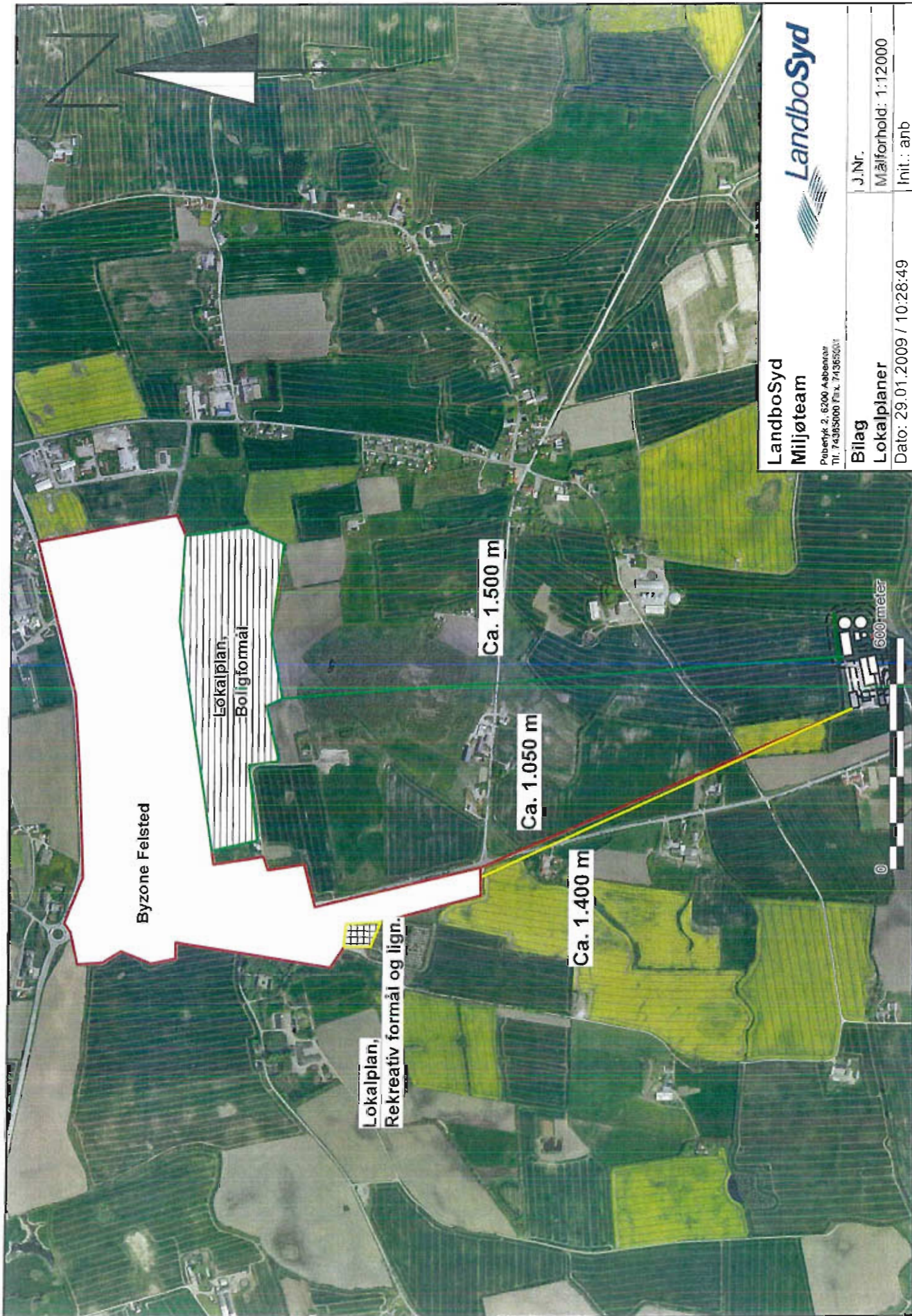
Dato: 04.06.2009 / 10:06:26

Bygningsnumrene refererer til
numrene i www.husdyrgodkendelse.dk

50 meter

Byzone Felsted

Lokalplan,
Rekreativ formål og lign.

Lokalplan,
Boligformål

Ca. 1.500 m

Ca. 1.050 m

Ca. 1.400 m

600-meter

LandboSyd
Miljøteam

Pødenk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365031

Bilag
Lokalplaner

Dato: 29.01.2009 / 10:28:49

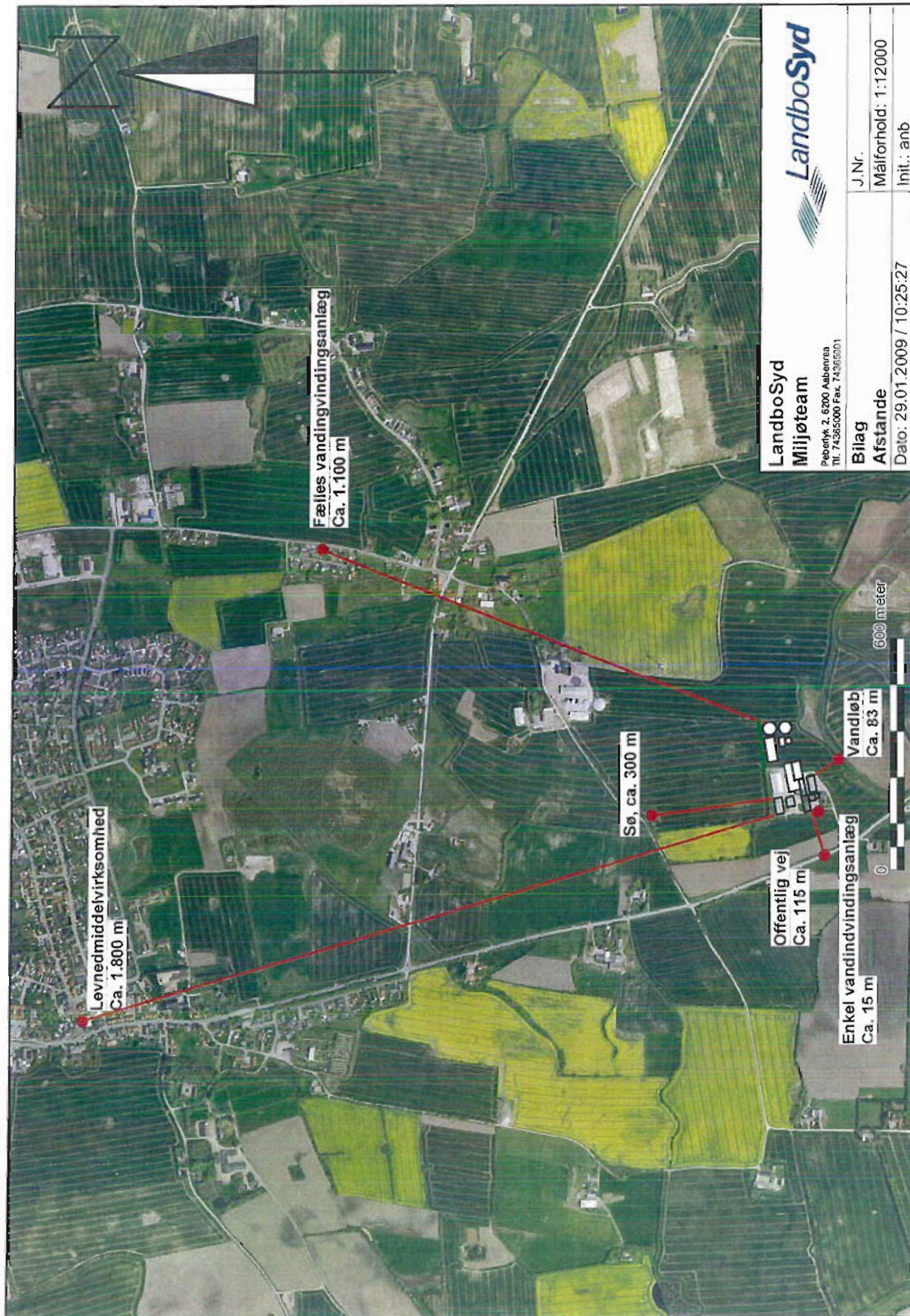

J.Nr.

Målforshold: 1:12.000

Innt.: anb

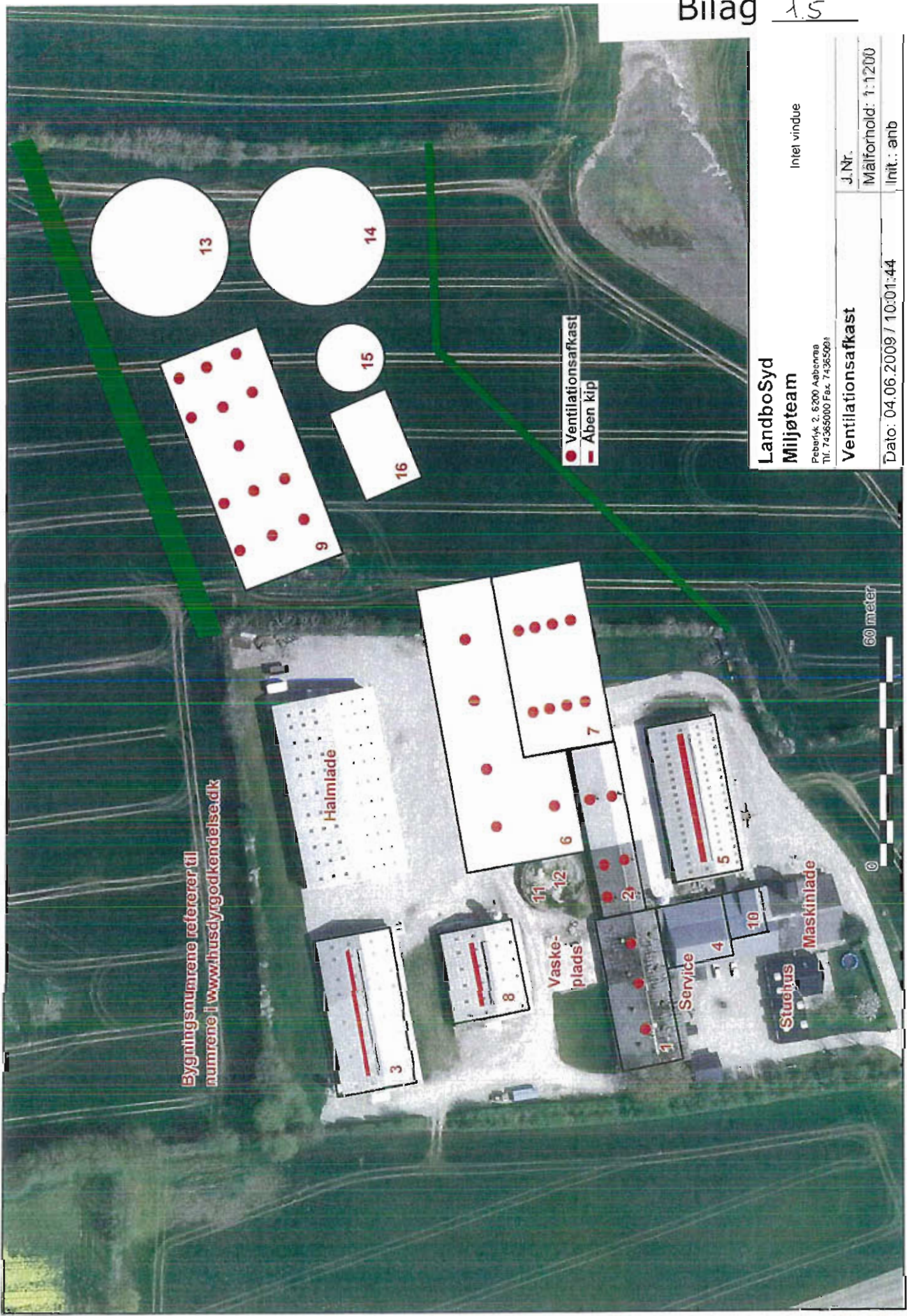
LandboSyd
Miljøteam

Peberlyk 2, 6200 Aabenrå
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Bilag	J.Nr.
Afstande	Målforhold: 1:12000
Dato: 29.01.2009 / 10:25:27	Init.: anb

Bygningsnumrene refererer til numrene i www.husdyrgodkendelse.dk

LandboSyd
Miljøteam

Peberlyk 2, 8200 Ålbølunde
Tlf. 74365000 Fax. 74365081

Intel vindue

Ventilationsafkast

J.Nr.

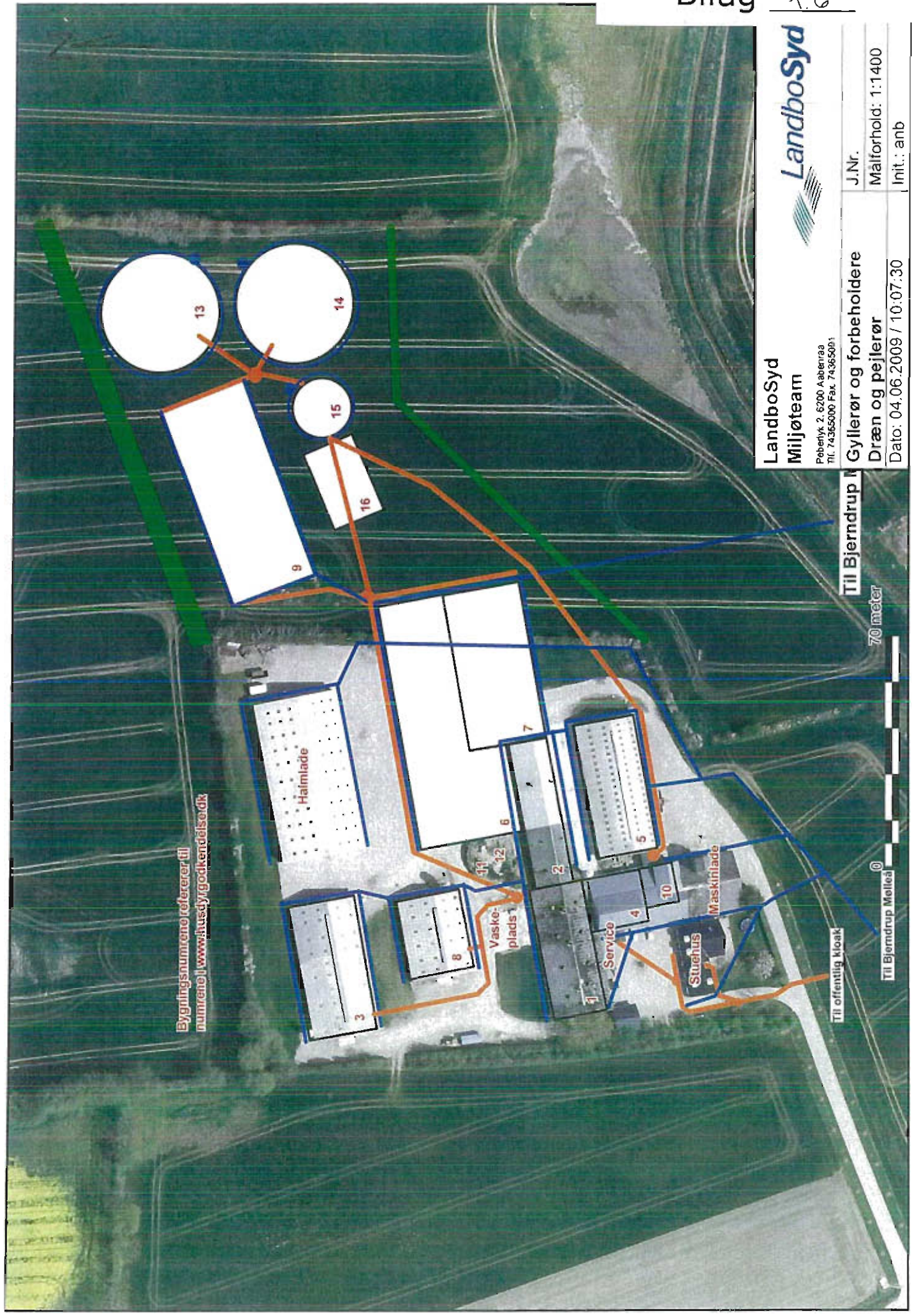
Målforshold: 1:1200

Init.: anb

Dato: 04.06.2009 / 10:01:44

60 meter

Bygningsnumrene refererer til
numrene i www.hustudygokkendelser.dk

LandboSyd
Miljøteam
Pøbenlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Gyllerør og forbeholdere	J.Nr.
Dræn og pejlerør	Målforshold: 1:1400
Dato: 04.06.2009 / 10:07:30	Init.: anb

Til Bjerndrup

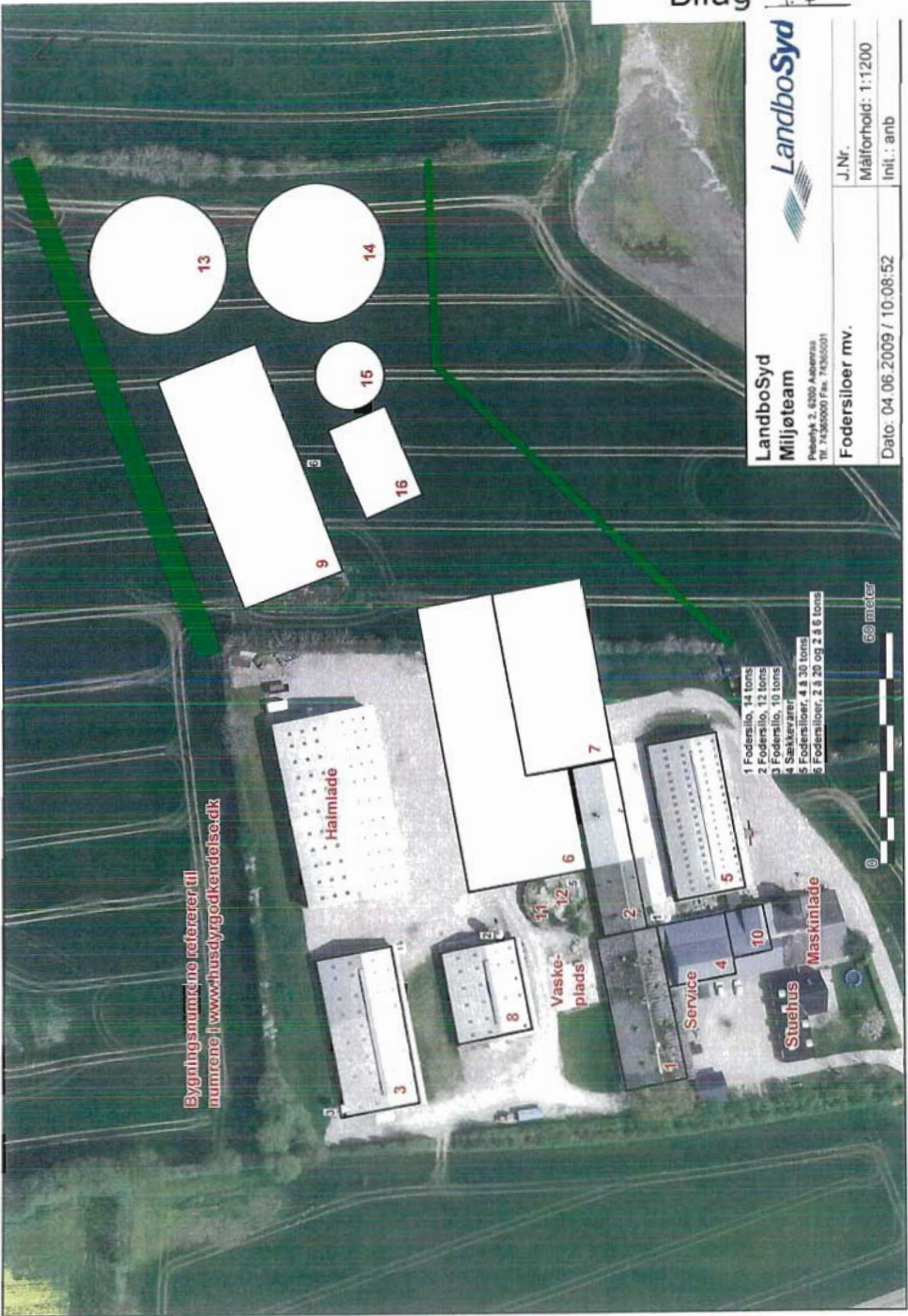
70 meter

Til Bjerndrup Mølle

Til offentlig kloak

Bygningsnumrene refererer til numrene i www.husdyrgodkendelse.dk

- 1 Fodersilo, 14 tons
- 2 Fodersilo, 12 tons
- 3 Fodersilo, 10 tons
- 4 Sækkvæver
- 5 Fodersiloer, 4 x 30 tons
- 6 Fodersiloer, 2 x 20 og 2 x 6 tons

60 meter

LandboSyd
Miljøteam

Peberhå 2, 6700 Aabenraa
 Tlf. 74355000 Fbk. 74365001

Fodersiloer mv.

Dato: 04.06.2009 / 10:08:52

J.Nr.

Målforshold: 1:1200

Init.: anb

LandboSyd
Miljøteam

Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Affald, olie, lys mv.

J.Nr.

Målforshold: 1:1200

Init.: anb

Dato: 04.06.2009 / 10:09:51

Bygningsnumre refererer til
numrene i www.husdyrgodkendelse.dk

Halmplade

Vaske-
plads

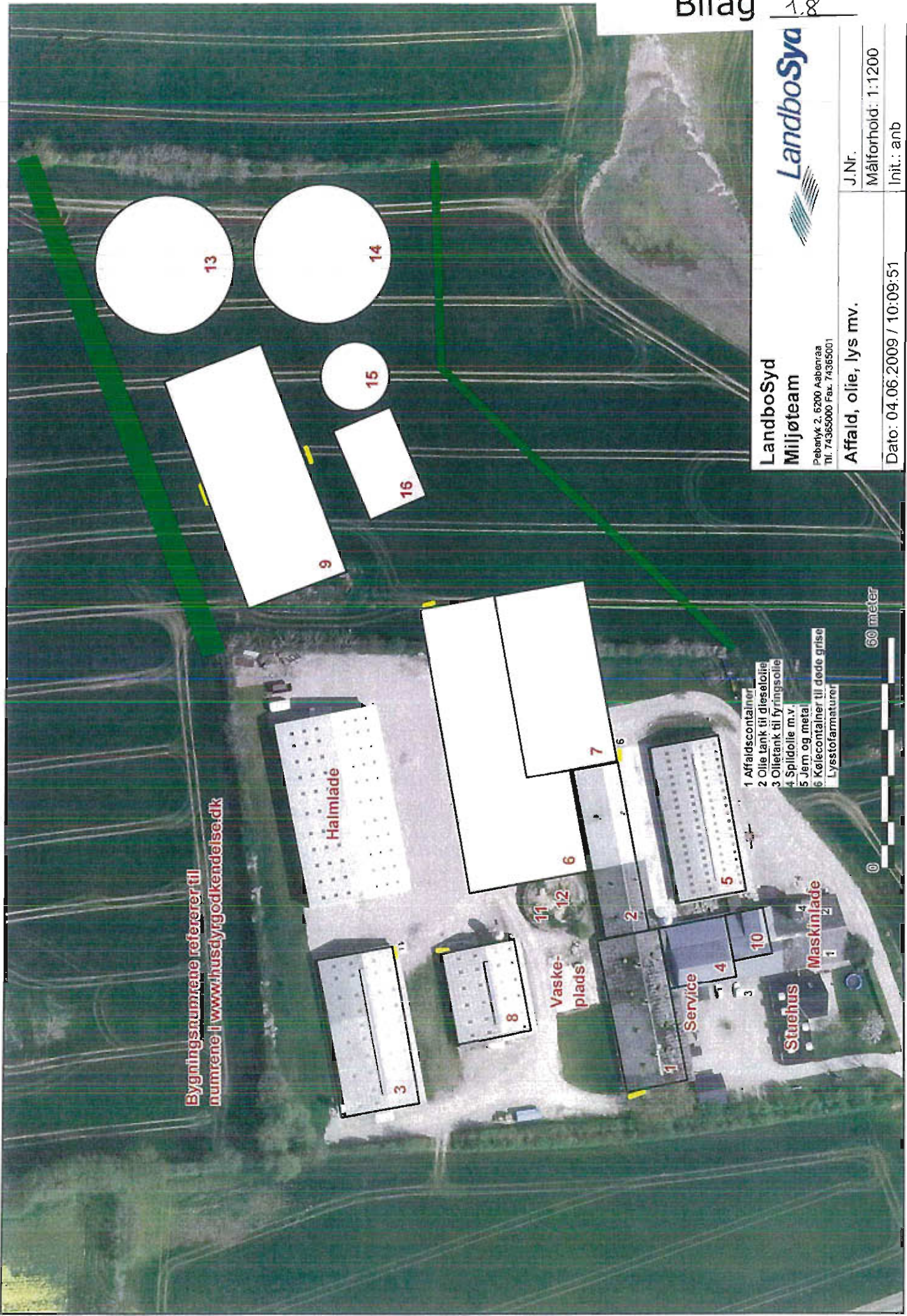
Service

Stuehus

Maskinplade

- 1 Affaldscontainer
- 2 Olie tank til diesellojle
- 3 Olie tank til fyringsolie
- 4 Spildolie m.v.
- 5 Jern og metal
- 6 Kølecontainer til døde grise
- Lyestofarmaturer

50 meter

- Boringer**
- Vandforsyningsboring
  - Geoteknisk boring
  - Råstof boring
  - Anden boring
  - Sløjfet boring
  - Boring med ukendt formålsanvendelse

Copyright (C) GEUS (KMS G18-97)

Boringer i JUPITER databasen

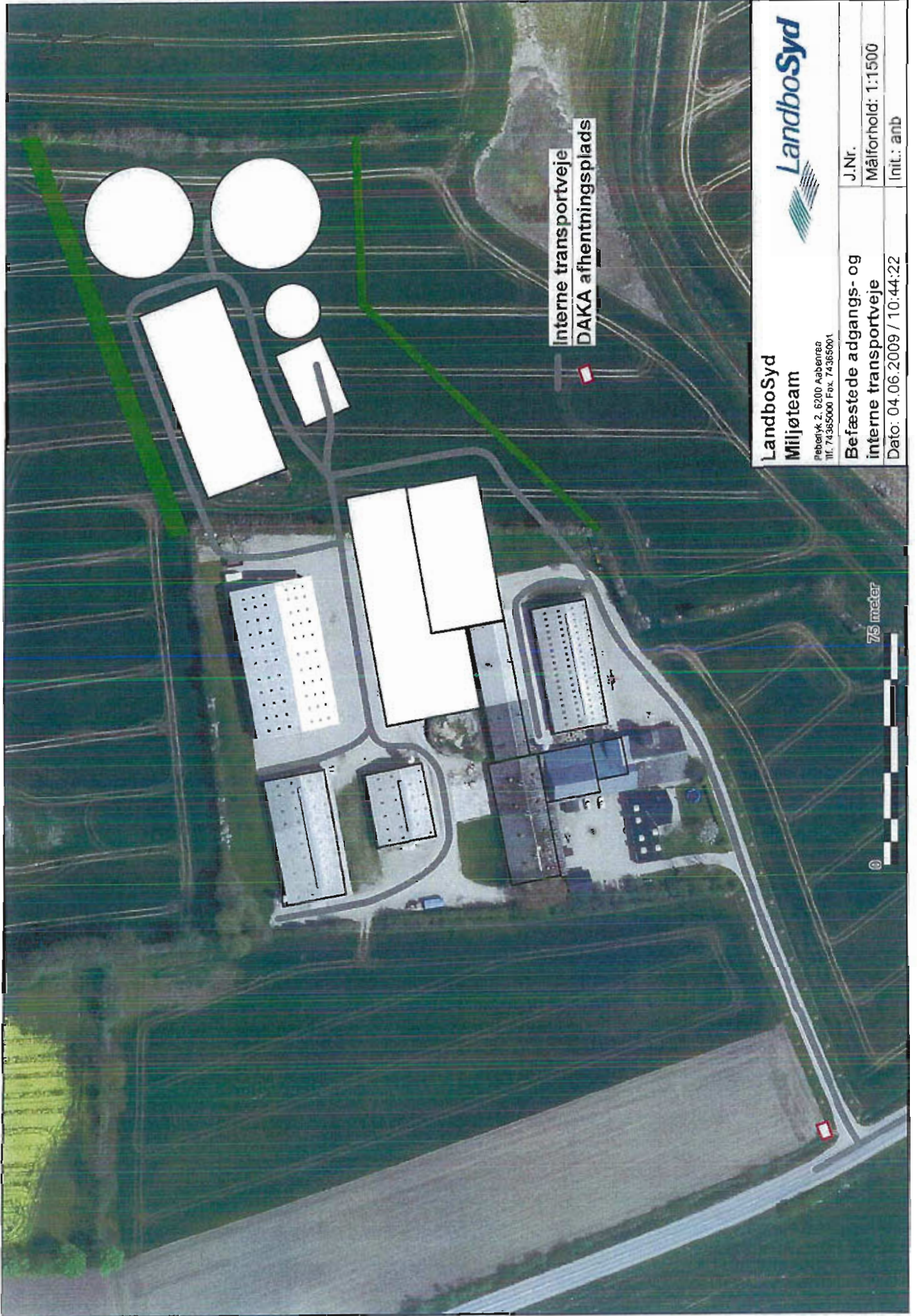
Brug knappen i værktøjslinjen til venstre, hvis du vil læse en vejledning i brugen af kortet

Copyright © GEUS, Børgerskovvej 6, 8240 Skovlunde, Danmark. GIS-arbejde Jørgen Jørgensen.

GEUS

LandboSyd
Miljøteam
Følbergek 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

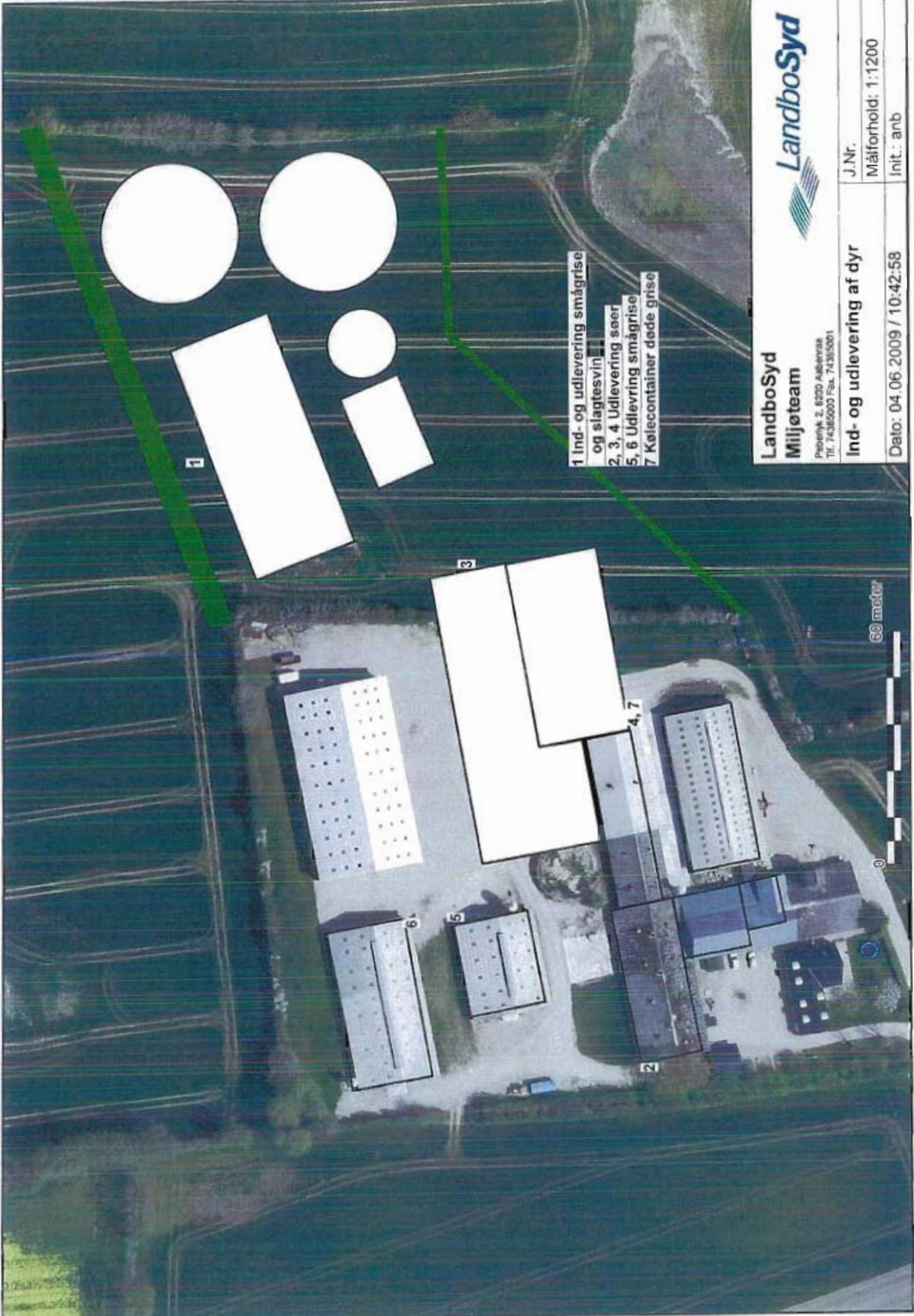
LandboSyd

Befæstede adgangs- og interne transportveje	J.Nr.
Dato: 04.06.2009 / 10:44:22	Målforhold: 1:1500
	Init.: anb

interne transportveje
DAKA afhentningsplads

75 meter

- 1 Ind- og udlevering smågrise og slagtesvin
- 2, 3, 4 Udlevering søer
- 5, 6 Udlevering smågrise
- 7 Kølecontainer døde grise

LandboSyd
Miljøteam
 Pilevej 2, 6200 Aalevåsk
 Tlf. 74365000 Fax. 74315001

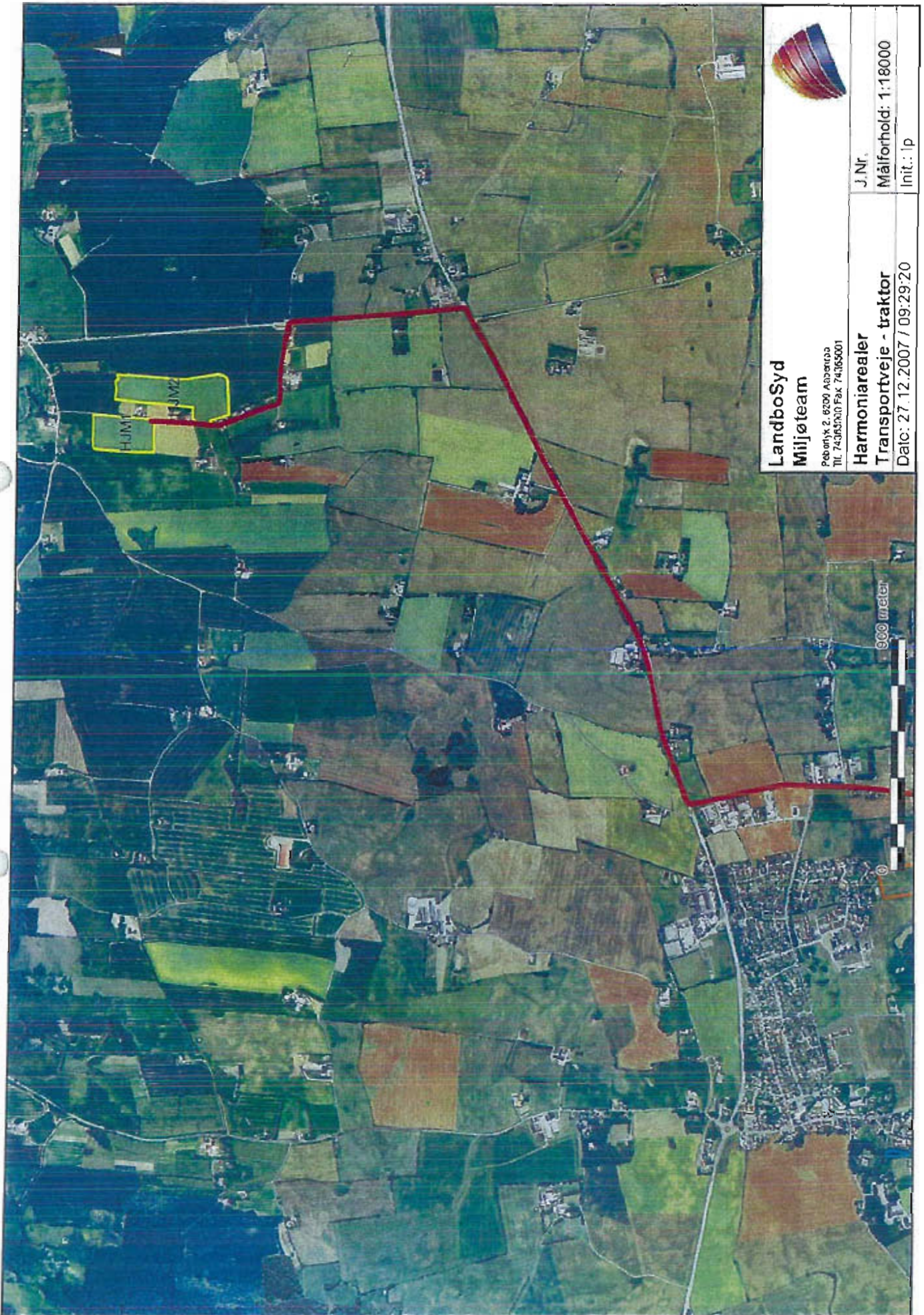
Ind- og udlevering af dyr

J.Nr. _____
 Målforshold: 1:1200
 Init.: anb

Dato: 04.06.2009 / 10:42:58

60 meter

**LandboSyd
Mijjøteam**

Peberlyk 2, 62500 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax 74365001

Harmoniarealer

Transportveje - traktor

Dato: 27.12.2007 / 09:29:20

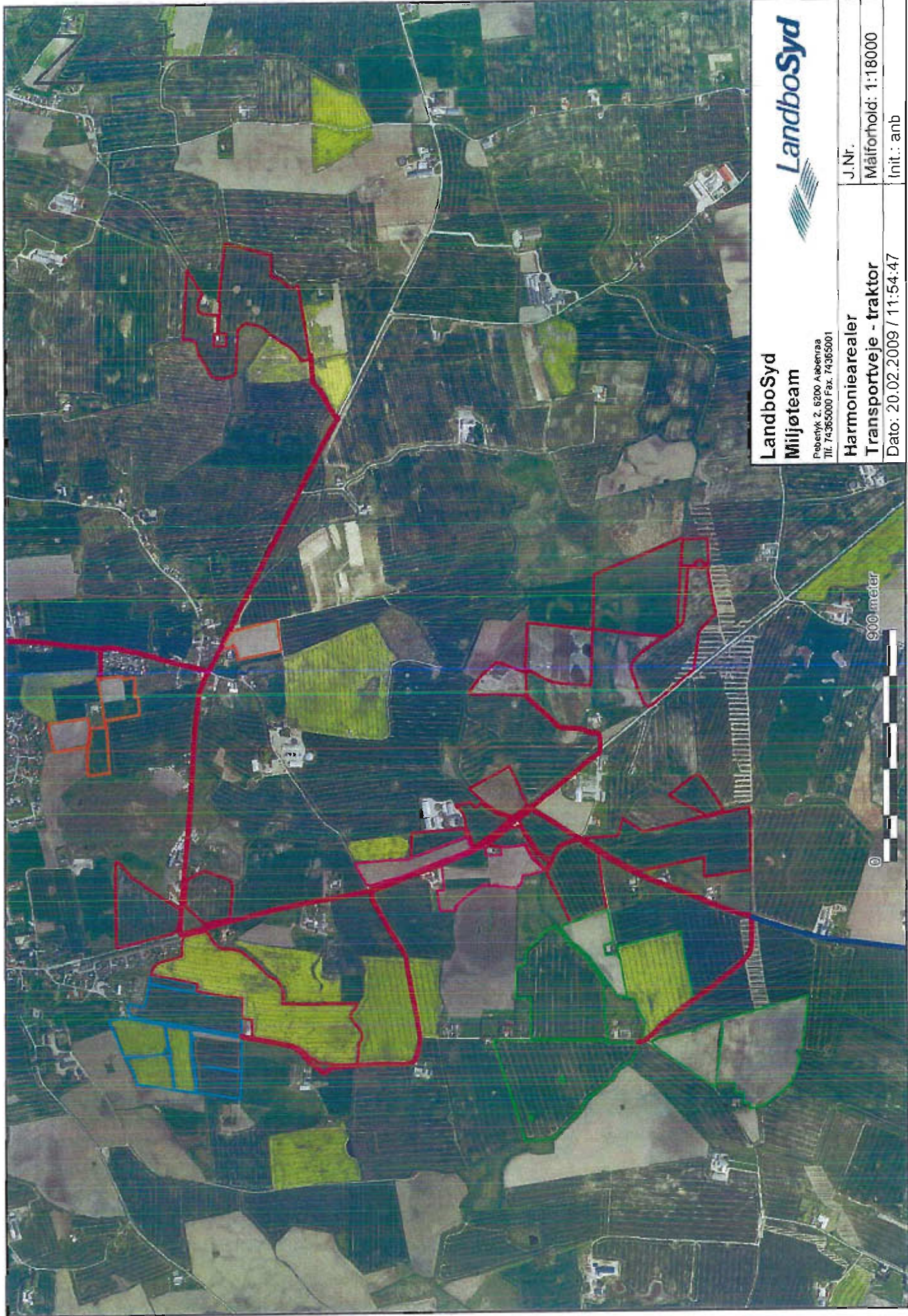
J.Nr.

Målforhold: 1:18000

Init.: lp

500 meter

LandboSyd
Miljøteam

Pobovňk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Harmoniearealer
Transportveje - traktor
Dato: 20.02.2009 / 11:54:47

J.Nr.

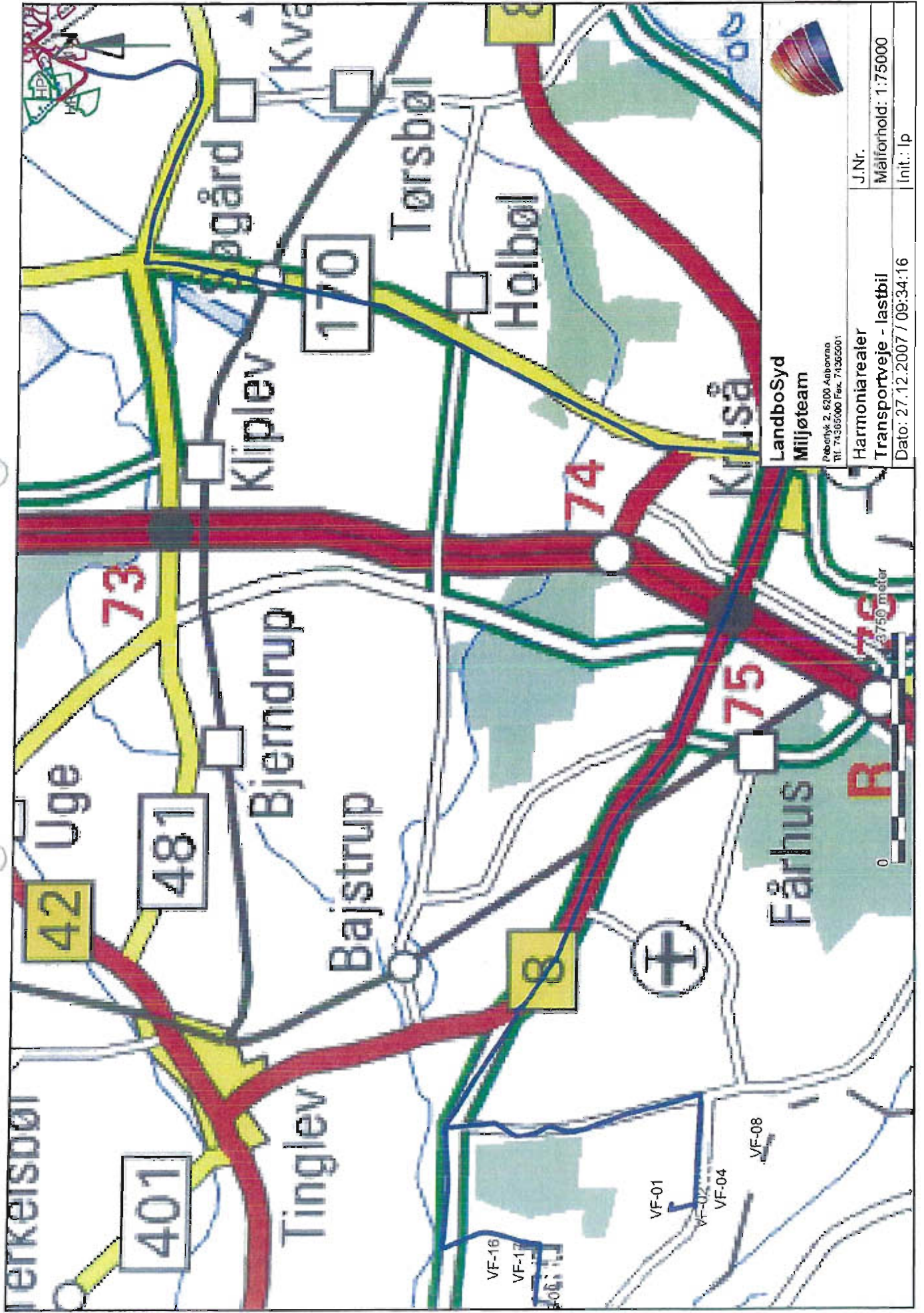
Målforhold: 1:18000

Init.: anb

900 meter

LandboSyd
Miljøteam

Pødenlys 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74305000 Faks 74305001

Harmoniarealer

Transportveje - lastbil

Dato: 27.12.2007 / 09:34:16

J.Nr.

Målforhold: 1:75000

Unit.: lp

0 1000 meter

**LandboSyd
Miljøteam**

Peberøst 2, 6100 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax 74365001

Harmoniarealer
Transportveje - lastbil
Dato: 27.12.2007 / 09:37:31

J.Nr.
Målforhold: 1:20000
Init.: lp

Beredskabsplan (Aabenraa Kommune)

Beredskabsplan
for
Spanggaard
Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
tlf. 74686389

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	3
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS	4
OVERLØB AF GYLLE	5
KEMIKALIE- OG OLIESPILD	6
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE	7
STRØMSVIGT	8
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER	9
BILAG A Kort over ejendommen	10
BILAG B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb	11

Udarbejdet af: Randi G. Hansen og Jan Jørgensen

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i mappe i forrummet.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe i stuehuset.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- vt. fald/kote mod vandløb/dræn/brønde og boringer
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v.
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i Stuehuset og har nr. 74686389.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon 73 76 76 76 (Mandag – onsdag kl. 08.00-16.00, torsdag kl. 08.00-17.00, fredag kl. 08.00-14.00)
Falck	kontaktes på telefon 70 10 20 30 dag og nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112 dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 70 11 07 07 fra kl. 16.00 – 08.00 og lørdag, søn- og helligdage hele døgnet
Tandlægevagt	kontaktes på telefon 76 35 40 74 lørdage, søndage og helligdage
Landbocenteret	kontaktes på telefon 74 36 50 00
Dyrlæge	kontaktes på telefon __28936066__ dag eller nat (Kristen V Jensen)
Foderstofforretning	kontaktes på telefon __73261200__ dag eller nat (Aller Mølle)
Elektriker	kontaktes på telefon __73685020__ dag eller nat (Brand el)
Smeden	kontaktes på telefon __21408332__ dag eller nat (Carsten Iversen)
VVS	kontaktes på telefon __23207231__ dag eller nat (Fredslund)
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon __72175555__ dag eller nat (Skov Ventilation)

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.

Hvad er der sket og at det er en gårdbrand.

Er der tilskadekomne – hvor mange?

Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Jan på tlf. 20 46 83 89

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af

dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.

Hvor det brænder.

Brandens omfang.

Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

_____

_____

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Jan på tlf. 20 46 83 89

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 73 76 76 76

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til drænbrønd / regnvandsriste (se bilag B).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.
Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe (se bilag B).

Der er ingen dambrug i området.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Frontlæsser traktor / minilæsser i maskinhus

Bigballe i halmlade

Sand / grus

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Jan på tlf. 20 46 83 89.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 73 76 76 76.

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd / regnvandsriste (se vedlagte kort).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art.
Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe (se vedlagte kort).

Der er ingen dambrug i området.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Savsmuld / spåner i maskinhus

Sand

I Maskinhus samt i kemikalierummet findes der savsmuldspakker, der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder ved servicerum i bygning 4.

I Løbe-stald (1) sidder stophane ved foderanlægget.

I Drægtighedsstald-stald (5) sidder stophane i mellemgang.

I Klima-stald (8) sidder stophane i stald ved porten.

I Klima-stald (3) sidder stophane i forrum.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder i stuehuset

El-tavle sidder ved: bygning 1, 4, 3, 8, 5, 10 (se kortbilag)

Nye 13 ampere sikringer opbevares i kontor.

Nye 16 ampere sikringer opbevares i kontor.

Nye 25 ampere sikringer opbevares i kontor.

Der bruges automatsikringer.

Afbryder til Drægtighedsstald sidder ved bygning 5.

Afbryder til Farestald sidder ved bygning 2.

Afbryder til Klimastald sidder ved bygning 3 og 8.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til SE og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. 74 42 29 29.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

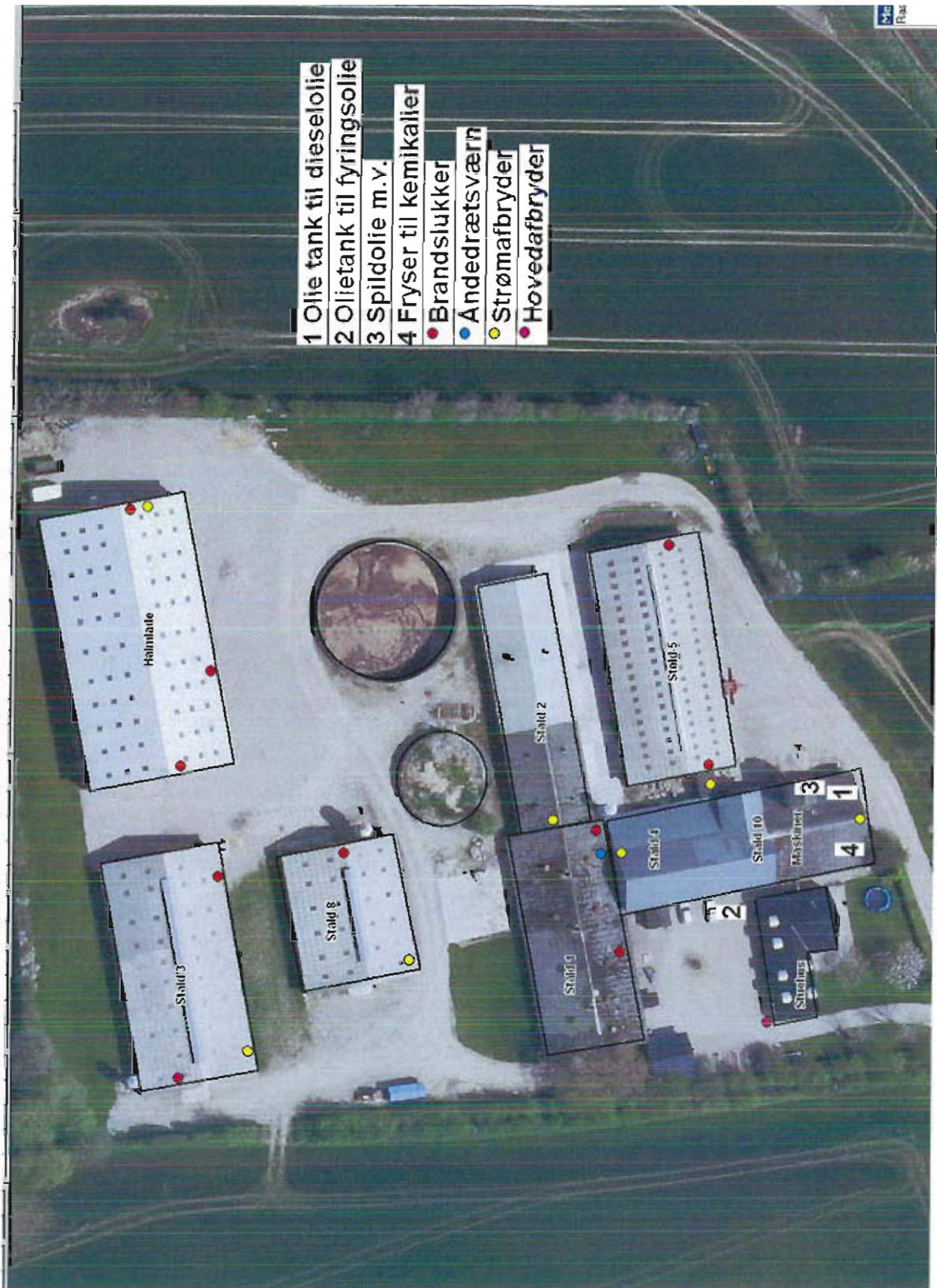
Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foder**stoffer** m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BILAG A Kort over ejendommen

BILAG B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb

Fuldmagt

Undertegnede gdr. Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen, Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa befuldmægtiger herved LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa til at indsende ansøgning om miljøgodkendelse efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til Aabenraa Kommune via IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

Undertegnede bekræfter samtidig at have gennemlæst ansøgningen om miljøgodkendelse, og erklærer sig indforstået med forudsætningerne heri.

Fuldmagten er gældende for dette forhold, så længe Deres engagement består hos LandboSyd.

Aabenraa, d. 27/12-2007

Jan Jørgensen

Underskrift

**Ansøgning om miljøgodkendelse af gylleseparationsanlæg på
Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa**

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
Indledning	3
Oplysninger om ansøger og ejerforhold	3
Oplysninger om virksomhedens art.....	3
Oplysning om etablering	4
Virksomhedens beliggenhed.....	4
Tegninger over virksomheden.....	5
Beskrivelse af virksomhedens produktion og kapacitet	5
Oplysninger om forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger	6
Forslag til vilkår og egenkontrol.....	7

Indledning

Med denne ansøgning søges om godkendelse til etablering af et gylleseparationsanlæg i henhold til Miljøbeskyttelsesloven samt Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed. Det er påtænkt at fiberdelen i første omgang fraføres bedriften.

På ejendommen er der et sohold med smågrise og slagtesvin, hvor der i forbindelse med denne ansøgning er søgt om udvidelse af dyreholdet fra 177,31 DE til 440,18 DE.

Denne ansøgning er udarbejdet som supplement til ansøgning om miljøgodkendelse efter lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Ansøgningen er udarbejdet på grundlag af:

- Miljøbeskyttelsesloven, bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed (bek. nr. 1640 af 13.12.06) – Godkendelsesbekendtgørelsen - listepunkt K213

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Ansøger, ejer og kontaktperson

Navn: Randi G. Hansen og Jan Jørgensen

Adresse: Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

Telefon: 7468 6389 / 2046 8389

E-mail: randi.gaarde.hansen@get2net.dk

Virksomhedens navn, adresse mv.

Navn: Spanggaard

Adresse: Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

Matr. 36 Felsted, Tumbøl

CVR nr. 25872827

P-nummer: 1008251807

Oplysninger om virksomhedens art

Denne del af ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter udelukkende etablering af et gylleseparationsanlæg på ejendommen.

Listebetegnelse

K213

Beskrivelse af de ansøgte projekt

Projektet omfatter etablering af et gylleseparationsanlæg. Den øvrige del af husdyrbruget er beskrevet i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk skema 2274.

I det ansøgte anlæg foretages separation af gyllen i en væskefraktion, som opbevares og anvendes som gødning som forudsat i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk, samt i en fiberfraktion. Fiberfraktionen fraføres ejendommen. Fiberen vil blive opbevaret i en lukket container, på en fast betonplads. Det er således formålet at nedsætte harmoniarealet på ejendommen

Separationsanlægget leveres fra fabrikant (Kemira) og opstilles i en mobil container på en befæstet plads ved de eksisterende gyllebeholdere.

Kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer

Driften af separationsanlægget vurderes ikke at være omfattet af Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

Der anvendes følgende fældningsmidler og polymer:

Jernsulfatopløsning, der består af 41 % jern(III)sulfat og under 0,2 % svovlsyre. Dvs. der er risiko for ætsningsfare ved hudkontakt, og lokale pH sænkninger ved store udslip ved vandmiljøer (se vedlagte datablad).

Jernkloridsulfatopløsning, der består af 65 % jernsulfat, 7 % klor og 4 % saltsyre. Dvs. der er risiko for ætsningsfare, og stoffet er farlig ved hud kontakt og indtagelse. Ligeledes kan der opstå lokale pH sænkninger ved store udslip ved vandmiljøer (se vedlagte datablad).

Optifloc® C-2364 Flocculant bestående af 2,5 % citronsyre, 21 – 25 % mineraloiledestillat let hydrobehandlet og 3,5 % alkohol (C12-16). Dette stof irriterer huden jf. vedlagte datablad.

Midlertidig drift

Der er ikke tale om et anlæg til midlertidig drift.

Oplysning om etablering

Bygningsmæssige ændringer/udvidelser

Selve separationsanlægget opstilles i en mobil container (Forventet størrelse: ca. 2,55 m x ca. 10 m og ca. 3 m høj). Containeren og fibercontaineren vil blive placeret på en fast betonplads med afløb til gyllebeholder.

Ud over containeren til separationsanlægget og fibercontaineren skal der etableres en ekstra gyllebeholder på ca. 1000 m³, hvorfra der vil blive pumpet direkte til separationsanlægget. Der vil ligeledes blive etableret diverse rørforbindelser.

Rørforbindelser for gylle fra gyllebeholder til separationsanlægget og videre til gylletanken graves ned.

Forventet start og afslutning af bygge- og anlægsarbejder

Som det fremgår af ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk (skema 2274) bliver udvidelsen gennemført i 2 etaper. Umiddelbart forventes det, at separationsanlægget tages i brug i etape II, når der bygges nye stalde.

Virksomhedens beliggenhed

Oversigtsplan

Situationsplan vedlagt

Lokaliseringsovervejelser for gylleseparationsanlægget

Separationsanlægget placeres i en container i forbindelse med det nye byggeri. Da det vurderes, at der ikke er naboer eller særlig natur- eller terrænforhold, der skal tages hensyn til, er den driftsmæssigt mest hensigtsmæssige placering valgt.

Virksomhedens daglige driftstid

Med en månedlige gylleproduktion på omkring 700 m³ vil anlægget skulle køre op til ca. 120 timer om måneden (anlæggets kapacitet varierer fra 6-15 m³/time afhængig af tørstofprocenten i gyllen).

Det forventes, at anlægget vil køre 1-2 dage om ugen, og aldrig i weekenden. Anlægget kører i automatisk drift og kan derfor være i drift alle døgnets timer året rundt. Der forventes i værste fald en samlet årlig driftstid på ca. 1.500 timer.

Til- og frakørselsforhold

Separationen af gyllen vil betyde en lille stigning i antal transporter til og fra virksomheden. Det vurderes at stigningen i antallet af transporter ikke vil betyde en øget støjbelastning for de nærmeste naboer. Det er muligt at flytte separationsanlægget, hvilket vurderes ikke at have betydning for omgivelserne. Transporterne er beskrevet i miljøgodkendelsesansøgningen for udvidelsen på Gråstenvej 61. Se beskrivelse af samtlige transporter i ansøgning i www.husdyrgodkendelse.dk, skema 2274.

Separeret gylle udbringes og anvendes som beskrevet i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk, skema 2274.

Tegninger over virksomheden

Tegninger

Placering af bygningen til separationsanlægget fremgår af situationsplanen.

Øvrige bygninger, transportveje mv. fremgår af bilag til www.husdyrgodkendelse.dk og er beskrevet heri.

De endelige placeringer af rør, ledninger osv. er endnu ikke fastlagt.

Beskrivelse af virksomhedens produktion og kapacitet

Produktionskapacitet

Separationsanlægget er dimensioneret til max. 15 m³/time eller ca. 3.000 DE, så anlægget vil umiddelbart ikke blive udnyttet fuldt ud. Dog vil ansøger gerne have mulighed for det på længere sigt.

Behandlingen i separationsanlægget foregår med anvendelse af gylle, vand (20 l/m³), polymer (0,2 – 0,3 l/m³) og fældningsmiddel (0 – 2 l/m³). Elforbrug er på 0,7 kWh/ m³.

Systematisk beskrivelse af procesforløb

Processen er forholdsvis kort og simpel, idet der ikke er noget forbrændingsanlæg tilknyttet.

Trin 1:

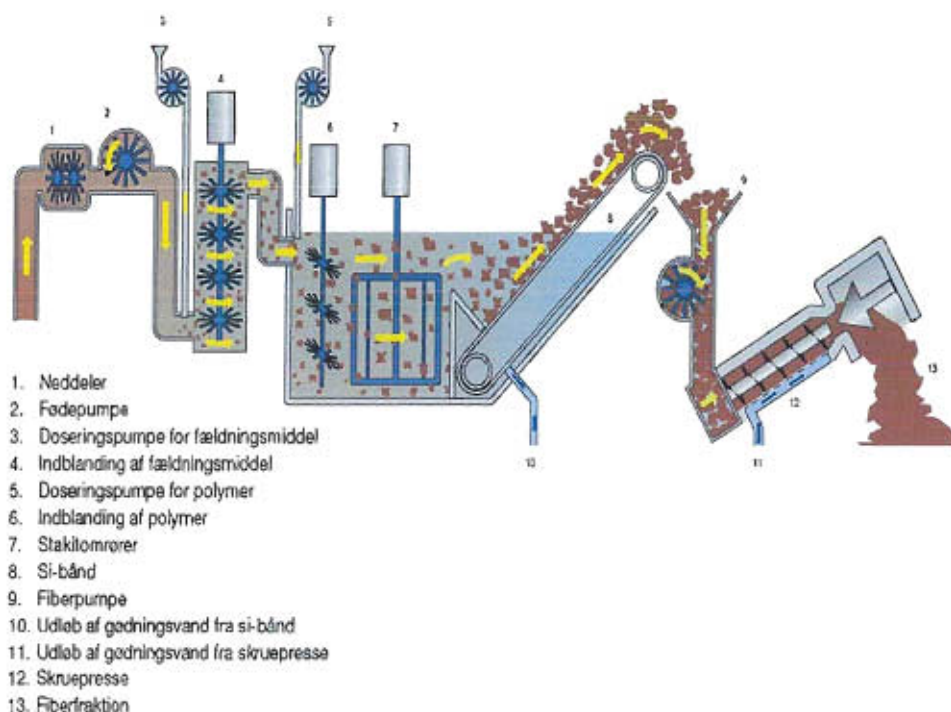
Gyllen pumpes fra virksomhedens stalde til gyllebeholder på ca. 1000 m³.

Trin 2:

Separation af gylle i en flydende fraktion (rejectvand/gødningsvand) og en fast fraktion (fiber). Gødningsvandet ledes til gylletankene med efterfølgende udbringning i henhold til regler for opbevaring og anvendelse af husdyrgødning. Fiberfraktionen falder direkte ud og opbevares i de dertil beregnede containere.

Anlæggets opbygning fremgår af nedenstående tegning:

Rågylle pumpes kontinuerligt ind i separationsanlægget. Snittepumpen "1" er udstyret med et særligt knivsystem, der forhindrer tilstopning af anlægget. Fødepumpen "2" er frekvensstyret og regulerer den indpumpede mængde. Mængden af fædningsmiddel reguleres af doseringspumpen "3", der tilsætter en forædlet jern- eller aluminiumsforbindelse, som under omrøring reagerer sammen med gyllen/biomassen. Fra indblanderen af fædningsmiddel ledes gyllen/biomassen til polymerkarret mærket "6". Her iblandes polymer, der efter kort tid får gyllen til at klumpe sig sammen. Det er sammensætningen af disse hjælpestoffer, der bestemmer hvordan fosfor og kvælstof skal fordeles i gødningsvand og fiberfraktion. Nu ledes den forbehandlede gylle/biomasse ind over et si-bånd mærket "8", hvor fiberfraktionen sigtes fra gødningsvandet. Fra si-båndet presses fiberfraktionen videre til en særlig skruepresse mærket "12", hvor den sidste væske vrides ud af fiberfraktionen.

Oplysninger om mulige driftsforstyrrelser og uheld

Som beskrevet tidligere vil anlægget være placeret på et befæstet areal med afløb til gyllebeholderen. I tilfælde af driftsforstyrrelser og lækager vil omgivelserne være sikret mod forurening. Gyllebeholderen er tilknyttet en 10-årig beholderkontrol, hvor den undersøges for slitage.

Evt. lager af fædningsmiddel og polymer vil befinde sig i bedriftens kemirum, som er beskrevet i www.husdyrgodkendelse.dk, skema 2274. På bedriften befinder der sig en Beredskabsplan, hvor procedure i forbindelse med uheld er beskrevet.

Oplysninger om forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

Lufforurening

Der forventes ingen luftforurening, da der ikke er tilknyttet noget forbrændingsanlæg til separeringsanlægget. Det er muligt, at der vil komme en lille smule større ammoniakemission fra separeringen, end hvad der vil komme fra almindelig pumpning og opbevaring af gylle. Fiberen vil muligvis også afgive en lille smule ammoniak. Eftersom det er planen, at fiberen skal transporteres væk hyppigt væk (1-2 gange om ugen), forventes en eventuel yderligere ammoniakemission at være meget begrænset.

Spildevand

Anlæggets drift giver ikke anledning til egentlig produktion af spildevand til afledning. Eventuelt vaskevand fra bygningen til separationsanlægget ledes til gylletank og udsprede herefter sammen med gødningsvandet.

Støj

Containeren til separationsanlægget virker støjdæmpende. Generelt antages det, at anlægget larmer lige så meget som en 5 kW gyllepumpe svarende til ca. 50 – 60 dB(A).

Affald

Anlæggets drift giver ikke anledning til produktion af egentligt affald, bortset fra gødningsvand og fiber. Emballage til fædningsmiddel og polymer vil blive håndteret sammen med resten af bedriftens emballage, beskrevet i www.husdyrgodkendelse.dk, skema 2274.

Jord og grundvand

Al transport af gylle til separeringsanlægget kommer til at foregå i ledninger, der udføres efter gældende regler.

Evt. spild af gylle i containeren opsamles og ledes til gyllebeholderen, hvorfra det udsprede sammen med gødningsvandet. Det drejer sig om få liter gylle, der løber ud ved afmontering af rør i forbindelse med service eller eventuel flytning, og det skønnes til maksimalt 1 m³ pr. år.

Det vurderes således, at anlæggets drift ikke vil give anledning til forurening af jord og grundvand.

Forholdet til grundvandsbeskyttelse og naturbeskyttelse behandles i ansøgningen i www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne heri viser, at driften af jorderne overholder det udmeldte beskyttelsesniveau.

Forslag til vilkår og egenkontrol

Det foreslås, at ansøger registrerer forbrug af polymer og fædningsmiddel, samt driftstimer.

Bilag

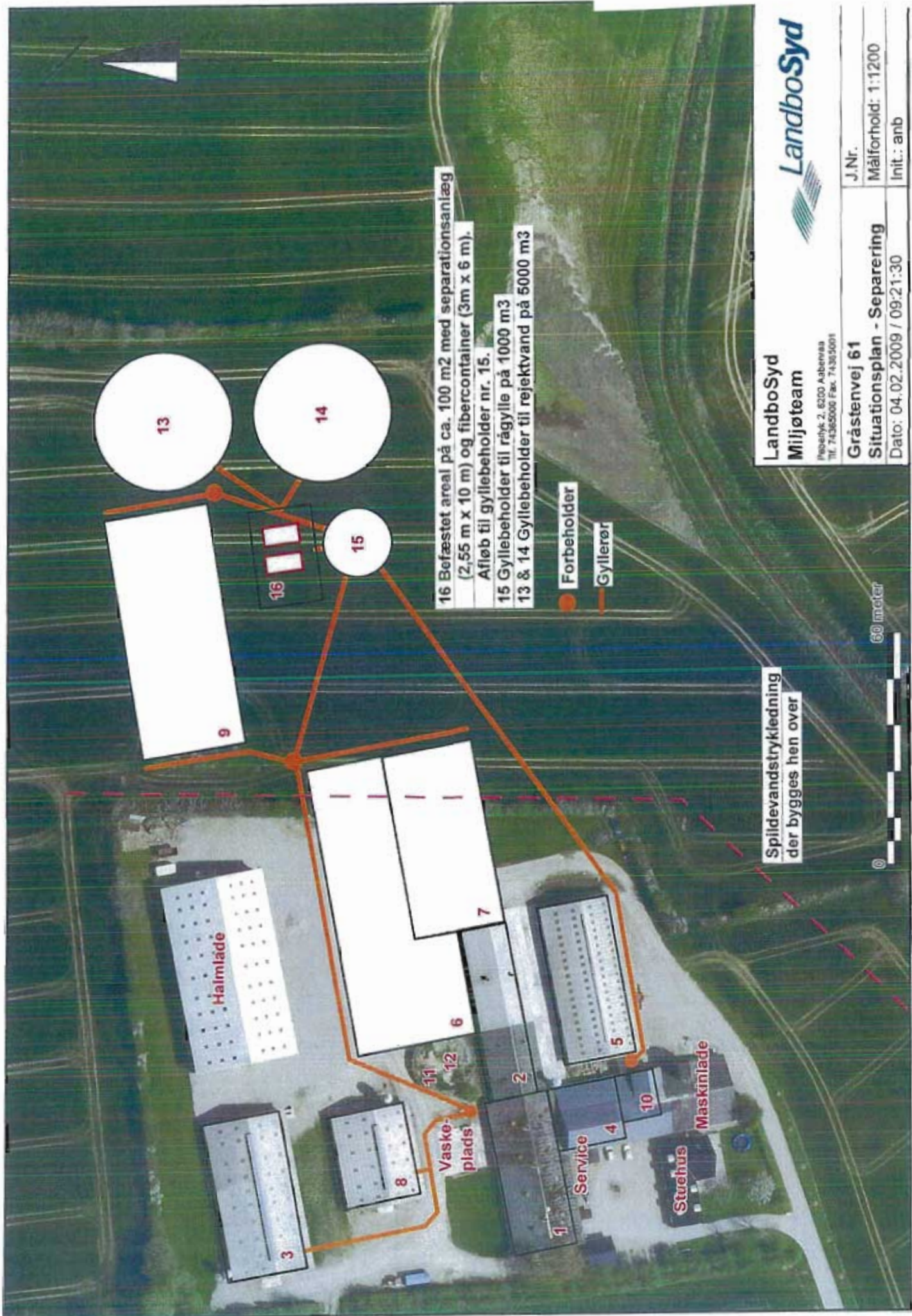
Datablad: Jernsulfatopløsning

Datablad: Jernkloridsulfatopløsning

Datablad: Optifloc

Situationsplan: 2008.12.22 Gyllerør mv. ved separering

16 Befæstet areal på ca. 100 m² med separationsanlæg (2,55 m x 10 m) og fibercontainer (3m x 6 m).

Afløb til gyllebeholder nr. 15.

15 Gyllebeholder til rågylle på 1000 m³

13 & 14 Gyllebeholder til rejektvand på 5000 m³

● Forbeholder

— Gyllerør

Spildevandstryklødnng der bygges hen over

60 meter

LandboSyd
Miljøteam
 Projekt: 2. 6200 Aabenraa
 Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Gråstenvej 61
Situationsplan - Separering
 Dato: 04.02.2009 / 09:21:30

J.Nr. _____
 Målforshold: 1:1200
 Init.: anb

LEVERANDØRBRUGSANVISNING

Udgave nr. 8 09-06

1. Produkt		PIX-118 (Jernkloridsulfatopløsning)	
Handelsnavn:	Kemira PIX-118		
Anvendelsesområde:	Vandrensning, konditionering af slam, bekæmpelse af svovlbrinte		
Leverandør:	Kemira Water Danmark A/S G-Vej 3, 2300 København S Kontaktperson: Annette Ejlsing Telefon: 33 13 67 11	Producent:	Kemira Kemi AB, Kemira BOX 902 S-251 09 Helsingborg Telefon: +46 42 17 10 00
Telefon nødsituation:	82121212	PR nr:	

2. Sammensætning				
Kemisk navn:	Jernkloridsulfatopløsning, ca. 12 % Fe			
Stofnavn:	EINECS nr.:	CAS nr.:	Indhold % :	Klassificering:
Jernsulfat	231-753-5	7782-63-0	ca. 65 %	Xn, R22, 36/37/38
Klor	231-959-5	7782-50-5	ca. 7 %	T, Xi, N, R23,36/37/38, 50
Saltsyre	231-595-7	7647-01-0	ca. 4 %	C, R34, Xi, R37

3. Fareidentifikation	
Mærkning:	Ætsende, symbol C, R 34, sundhedsskadelig, symbol Xn, R 21/22
Akutvirkning:	Ætsende, farlig ved hudkontakt og indtagelse
Kronisk virkning:	Ingen bekendte
Miljøvirkning:	Stort udslip kan indvirke negativt i et vandmiljø pga lokal pH-sænkning

4. Førstehjælp	
Generelt:	Skyl omgående berørte kropsdele med masser af vand
Hud:	Fjern omgående forurenede beklædning. Grundig afvaskning med vand og sæbe. Søg læge, medbring denne brugsanvisning
Øjne:	Vigtigt! Langvarig skylning (mindst 15 min.). Hold øjnene vidt åbne. Gnid ikke øjnene. Tag på skadestuen, medbring denne brugsanvisning
Indtagelse:	Indtag rigeligt vand eller mælk, fremkald ikke opkastning. Tag på skadestuen, medbring denne brugsanvisning
Indånding:	Tilskadekomne anbringes i frisk luft. Skyl næse og mund med vand

5. Brandslukning	
Brandfare:	Produktet er ikke brandbart
Slukningsmidler:	Alle
- Brug ikke:	-
Særlige farer:	Ved opvarmning (> 315°C) kan der dannes SO _x - og Cl-dampe
Beskyttelse af brandmandskab:	Kemikalieindsatsdragt

6. Spild / uheld	
Personbeskyttelse:	Brug handsker, briller eller ansigtskærm (se under pkt. 8)
Miljøbeskyttelse:	Undgå at større mængder tilføres vand eller jord. Informer politi ved større spild
Opsamling:	Brug absorberende materiale (sand eller jord). Spul rent med store mængder vand, neutraliser evt med kalk (calciumcarbonat)

LEVERANDØRBRUGSANVISNING

Udgave nr. 8 09-06

7. Håndtering / lagring

PIX-118 (Jernkloridsulfatopløsning)

Håndtering:	Undgå kontakt med metaller og produkter, der kan afgive klor (f.eks. natriumhypoklorit, klorin). Håndter produktet således at spild og stænk undgås. Ved risiko for stænk bruges øjenværn.
Opbevaring:	Opbevares frostfrit i glasfiberarmeret polyester, gummieret stål eller epoxybelagt betontank

8. Påvirkning / personlige værnemidler

Påvirkningsmuligheder:	Ætsning af hud og øjne samt ætsninger ved indtagelse
Personbeskyttelse:	Arbejdsplads og arbejdsmetoder udformes så direkte kontakt med produktet undgås
- Indånding:	-
- Hænder:	Gummi- eller plasthandsker Gennembrudstid PVC: > 6 timer Neophren >6 timer
- Øjne:	Beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm
- Hud:	Vandafvisende overtrækstøj med lange ærmer og ben, gummistøvler Hygiejnisk grænseværdi for klor: 1,5 mg Chlor/ m3 Hygiejnisk grænseværdi for HCL: 7 mg HCL/ m3 Hygiejnisk grænseværdi for JSF: 1 mg Fe/ m3

Nødbruser og øjenskyllflaske bør forefindes på arbejdsstedet.

9. Fysisk-kemisk egenskaber

Udseende, lugt:	Brun, flydende væske. Svag lugt af saltsyre	Viskositet:	ca. 25 cP v. 20 °C
Massefylde:	1,50 ton/ m3	Opløselighed i vand:	Ubegrænset
Flammepunkt:	Ikke brandbart	pH værdi:	< 1
Kogepunkt:	100-105°C	Frysepunkt:	0 °C

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold, der skal undgås:	Undgå kontakt med produkter der kan afgive klor (f.eks. natriumhypoklorit, klorin) samt frostgrader og høje temperaturer.
Materialer, der skal undgås:	Undgå kontakt med metaller
Stabilitet:	> 1 år, ved frostfri opbevaring

11. Toksikologiske oplysninger

Oral LD50, rotte (mg/kg):	900
Hygiejnisk grænseværdi::	1 mg Fe/ m3
Generelt:	Stænk irriterer slimhinderne og virker ætsnende på hud og øjne
Indånding:	
Hudkontakt:	Kan forårsage hudirritation eller ætsningsskader
Kontakt med øjnene:	Forårsager stærk svien, tåreflod og ætsningsskader
Indtagelse:	Forårsager irritation af slimhinder og / eller ætsningsskader i halsen og maven

12. Miljøoplysninger

Nedbrydelighed:	Den biologiske nedbrydelighed kan ikke bestemmes. Produktet er uorganisk. Ved hydrolyse dannes ufarlig jern(III)hydroxid i pH-området 5-7. Udfældningen er ufarlig for alger, dafnier og fisk
Bioakkumulering:	Bioakkumuleres ej. Log pow <<3
Økotoxicitet:	EC50, Daphnia magna mg/l: 320. Analyser m.h.p. OECD 201,202,203 pågår
Yderligere information:	Stort udslip kan indvirke negativt i et vandmiljø p.g.a. lokal pH sænkning

13. Bortskaffelse

Bortskaffes i flg. reglerne for kemikalieaffald. Affaldsgruppe X, affaldsfraktion nr. 4.18. EAK-kode 06019900. Produktet kan i visse tilfælde returneres til leverandøren eller doseres i renselanlæg

LEVERANDØRBRUGSANVISNING

Udgave nr. 8 09-06

14. Transportoplysninger PIX-118 (Jernkloridsulfatopløsning)

Ætsende, sur, uorganisk væske n.o.s.

UN nr.:	3264 (p.g.a. stoffets sulfatindhold anvendes ikke UN 2582)	IMDG: Klasse 8
PG:	III	EMS: F-A, S-B
RID / ADR klasse:	Klasse 8	
FARESEDDEL:	8	

15. Mærkning

Klassificering efter EU:	Ætsende, symbol C		
Optaget på miljøstyrelsens liste:	Nej		
R-sætninger:	R 21/22	Farlig ved hudkontakt og ved indtagelse	
	R 34	Ætsningsfare	
S-sætninger:	S 26	Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand og læge kontaktes	
	S 28	Kommer stof på huden vaskes straks med store mængder vand	
	S 36/37/39	Brug særligt arbejdstøj, egnede beskyttelsehandsker og -briller/ansigtsskærm	
	S 45	Ved ulykkestilfælde eller ved ildebefindende er omgående lægebehandling nødvendig; vis etiketten, hvis det er muligt	
Stoffet indeholder klor og saltsyre			
EINECS Nr.:	235-649-0		
CAS Nr.:	12410-14-9		

16. Andre oplysninger

Særlig uddannelse:	Ingen, men der skal instrueres grundigt i brug af produktet før arbejdet		
Anvendelsesbegrænsning:	Ingen under 18 år må arbejde med produktet i.flg Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 239 af 6/4-05, bilag 2 A		
Referencer:	Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 292/2001 Miljø- og energiministeriets bekendtgørelse nr. 923/2005 Miljø- og energiministeriets bekendtgørelse nr. 329/2002 Direktiv 91/155/EØF med ændring 93/112/EF og 2001/58/EF AT vejledningerne nr. C.O.1 af 1.04.2005 og C.O.12 af 1.5.2003 Kemira Kemwater - Safety data sheet PIX-110		
Liste over alle relevante risikosætninger:	R 22	Farlig ved indtagelse	
	R 23	Giftig ved indånding	
	R 34	Ætsningsfare	
	R 36/37/38	Irriterer øjnene, åndedrætsorganerne og huden.	
	R 50	Meget giftig for organismer, der lever i vand	

Udskrevet: 10-04-2008

LEVERANDØRBRUGSANVISNING

Udgave nr.6. 09- 06

1. Produkt		PIX-113 (Jernsulfatopløsning)	
Handelsnavn:	Kemira PIX-113		
Anvendelsesområde:	Vandrensning, konditionering af slam, bekæmpelse af svovlbrinte		
Leverandør:	Kemira Water Danmark A/S G-Vej 3, 2300 København S Kontaktperson: Annette Ejning Telefon: 33 13 67 11	Producent:	Kemira Kemi AB, Kemira W Box 902 S-251 09 Helsingborg Telefon: +46 42 17 10 00
Telefon nødsituation:	82 12 12 12	PR nr:	

2. Sammensætning

Kemisk navn:	Jern(III)sulfatopløsning, ca. 12 % Fe			
Stofnavn:	EINECS nr.:	CAS nr.:	Indhold % :	Klassificering:
Jern(III)sulfat	233-072-9	10028-22-5	ca. 41	Xi, R 36/38
Svovlsyre	231-639-5	7664-93-9	< 0,2 %	C, R 35

3. Fareidentifikation

Mærkning:	Ætsende, symbol C, R 34
Akutvirkning:	Ætsningsfare
Kronisk virkning:	Ingen bekendte
Miljøvirkning:	Stort udslip kan indvirke negativt i et vandmiljø p.g.a. lokal pH-sænkning

4. Førstehjælp

Generelt:	Skyl berørte kropsdele med masser af vand
Hud:	Fjern forurenet beklædning. Grundig afvaskning med vand og sæbe. Søg læge hvis der opstår ætsningsskader
Øjne:	Vigtigt! Langvarig skylning (mindst 15 min.) Hold øjnene vidt åbne. Gnid ikke øjnene. Kontakt læge og medbring denne brugsanvisning
Indtagelse:	Indtag rigeligt vand eller mælk, fremkald ikke opkastning. Kontakt læge og medbring denne brugsanvisning
Indånding:	Skyl næse og mund med vand. Tilskadekomne anbringes i frisk luft

5. Brandslukning

Brandfare:	Produktet er ikke brandbart
Slukningsmidler:	Alle
- Brug ikke:	-
Særlige farer:	Ved opvarmning (> 650°C) kan der dannes SO _x -dampe
Beskyttelse af brandmandskab:	Kemikalieindsatsdragt

6. Spild / uheld

Personbeskyttelse:	Brug handsker, briller eller ansigtsskærm (se under pkt. 8)
Miljøbeskyttelse:	Undgå at større mængder tilføres vand eller jord. Informer politi ved større uheld
Opsamling:	Brug absorberende materiale (sand eller jord). Spul rent med store mængder vand, neutraliser evt. med kalk (calciumcarbonat)

LEVERANDØRBRUGSANVISNING

Udgave nr. 6. 09- 06

7. Håndtering / lagring

PIX-113 (Jernsulfatopløsning)

Håndtering:	Undgå kontakt med ikke syrefaste metaller (aluminium, jern og kobber) og baser. Hånder produktet således at spild og stænk undgås. Ved risiko for stænk bruges øjenværn
Opbevaring:	Opbevares frostfrit i beholder af plast (PE, PP, PVC), glasfiberarmeret polyester, gummieret stål eller epoxybelagt betontank

8. Påvirkning / personlige værnemidler

Påvirkningsmuligheder:	Ætsende på hud og øjne
Personbeskyttelse:	Arbejdsplads og arbejdsmetoder udformes så direkte kontakt med produktet undgås
- Indånding:	-
- Hænder:	Gummi- eller plasthandsker Gennembrudstid PVC: > 6 timer Neophren > 6 timer
- Øjne:	Beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm
- Hud:	Vandafvisende overtrækstøj med lange ærmer og ben, gummistøvler Hygiejnisk grænseværdi for JSF er: 1 mg Fe/ m ³

Nødbruker og øjenskyllflaske bør forefindes på arbejdsstedet.

9. Fysisk-kemisk egenskaber

Udseende, lugt:	Brun, flydende væske.	Viskositet:	-
Massefylde:	1,55 ton/ m ³	Opløselighed i vand:	Ubegrænset
Flammepunkt:	Ikke brandbart	pH værdi:	< 1
Kogepunkt:	100-105°C	Frysepunkt:	-20 °C

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold, der skal undgås:	Undgå kontakt med alkaliske og oxiderende produkter, samt høje temperaturer
Materialer, der skal undgås:	Undgå kontakt med metaller
Stabilitet:	mindst 1 år under normale forhold

11. Toksikologiske oplysninger

Oral LD50, rotte (mg/kg):	900
Hygiejnisk grænseværdi::	1 mg Fe/ m ³
Generelt:	Stænk irriterer slimhinder og øjne
Indånding:	-
Hudkontakt:	Kan forårsage hudirritation eller ætsningsskader
Kontakt med øjnene:	Forårsager stærk svien, tåreflod og ætsningsskader
Indtagelse:	Forårsager irritation af slimhinder og/ eller ætsningsskader i halsen og maven

12. Miljøoplysninger

Nedbrydelighed:	Den biologiske nedbrydelighed kan ikke bestemmes. Produktet er uorganisk. Ved hydrolyse dannes ufarlig jern(III)hydroxid i pH-området 5-7. Udfældningen er ufarlig for alger, daphnier og fisk
Bioakkumulering:	Bioakkumuleres ej. Log pow <<3.
Økotoxicitet:	Daphnia EC50, mg/l: 320. Analyser m.h.p.OECD 201,202,203 pågår.
Yderligere information:	Stort udslip kan indvirke negativt i et vandmiljø p.g.a. lokal pH sænkning.

13. Bortskaffelse

Bortskaffes i flg. reglerne for kemikalieaffald. Affaldsgruppe X, affaldsfraktion nr. 4.18. EAK-kode 06019900. Produktet kan i visse tilfælde returneres til leverandøren eller doseres i renseanlæg

LEVERANDØRBRUGSANVISNING

Udgave nr.6. 09-06

14. Transportoplysninger PIX-113 (Jernsulfatopløsning)

Ætsende, sur, uorganisk væske n.o.s.

UN nr.: 3264
 PG: III
 RID / ADR klasse: Klasse 8
 FARESEDDEL: 8

TMDG: Klasse 8
 EMS: F-A, S-B

15. Mærkning

Klassificering efter EU: Ætsende, symbol C
 Optaget på miljøstyrelsens liste: Nej
 R-sætninger: R 34

Ætsningsfare

S-sætninger: S 26 Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand og læge kontaktes
 S 28 Kommer stof på huden vaskes straks med store mængder vand
 S 36/37/39 Brug særligt arbejdstøj, egnede beskyttelsehandsker og -briller/ansigtsskærm
 S 45 Ved ulykkestilfælde eller ved ildebefindende er omgående lægebehandling nødvendig; vis etiketten, hvis det er muligt

Stoffet indeholder svovlsyre
 EINECS Nr.: 233--072-9
 CAS Nr.: 10028-22-5

16. Andre oplysninger

Særlig uddannelse: Ingen, men der skal instrueres grundigt i brug af produktet før arbejdet
 Anvendelsesbegrænsning: Ingen under 18 år må arbejde med produktet i.flg Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 239 af 6/4-05, bilag 2 A
 Referencer: Bekendtgørelse nr. 329 af 16. maj 2002 om klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter
 Bekendtgørelse nr. 923 af 28/09/2005 om listen over farlige stoffer
 Bekendtgørelse nr. 21 af 16 januar 1996 af lov om kemiske stoffer
 Bekendtgørelse nr. 559 af 04/07/2002 om særlige pligter for fremstillere, leverandører og importører mv. af stoffer og materialer efter lov om arbejdsmiljø
 Bekendtgørelse nr. 619 af 27/06/2000 om affald
 Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser)
 Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 301 af 13. maj 1993 om fastsættelse af kodenumre
 Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 239 af 6.april 2005 om unges arbejde
 At-Vejledning C.0.1 april 2005: Grænseværdier for stoffer og materialer
 EU forordningen 1907/2006 (REACH)

Liste over alle relevante risikosætninger:

R 35 Alvorlig ætsningsfare
 R 36/38 Irriterer øjnene og huden

Kemira

MSDS: 0011297
 Trykt dato: 19-aug-2008
 Revideret Dato: 19-aug-2008

SIKKERHEDSDATABLAD

1. IDENTIFIKATION AF STOF/PRÆPARAT OG AF SELSKABET/VIRKSOMHEDEN

Produktnavn: **OPTIFLOC® C-2364 Flocculant**
 PRODUKTBESKRIVELSE: Flydende kationisk polyacrylamid
 Brug: Kemikalier til vandbehandling

Kemira Kemi AB, P.O. Box 902, SE-25109, HELSINGBORG, Sweden - +46 42 17 10 00
 NØDTELEFON: I HOLLAND: 0181-295500; UDENFOR HOLLAND: 31-181-295500

® betegner et varemærke registreret i USA. Uden for USA kan varemærket være registreret, anmeldt eller et varemærke. Varemærket er eller kan anvendes under licens.

2. FAREIDENTIFIKATION

Menneskelige og miljømæssige farer
 Irriterer huden.

3. SAMMENSÆTNING/OPLYSNINGER OM INDHOLDSSTOFFER

FARLIGE BESTANDDELE

BESTANDDEL / CAS.-Nr.	% (w/w)	EF-Nr	Symbol / RISIKOSÆTNINGER
Citronsyre 77-92-9	2 - 3	201-069-1	Xi; R:36
Mineraloliedestillat hydrobehandlet let 64742-47-8	21 - 25	265-149-8	Xn; R65
Alkohol (C12-16), etyloksylat 68551-12-2	3 - 4	-	Xn; N; R:22-38-41-50

Se afsnit 16 for bestandelens risici.

4. FØRSTEHJÆLPSFORANSTALTNINGER

Indtagelse:

Tilkald omgående en læge ved indtagelse. Fremkald kun opkastning efter en læges instruktioner. Giv aldrig et bevidstløst menneske noget gennem munden.

Hudkontakt:

Forurenet beklædning og fodtøj skal hurtigst muligt fjernes. Skyl straks grundigt med vand. Kontamineret tøj må ikke genbruges uden at vaskes. Hvis der er vedholdende smerter eller irritation efter vaskning, eller der fremkommer tegn og symptomer på kraftig påvirkning, bør der søges lægehjælp.

Øjenkontakt:

Skyl øjeblikkeligt med rigeligt vand i mindst 15 minutter.

Indånding:

Flyt patienten ud i frisk luft. If vejtrækning er besværet giv da oxygen. Kontakt omgående læge, såfremt der er vedvarende symptomer.

---

5. BRANDBEKÆMPELSE

Passende slukningsmidler:

Benyt vand, kulsyre eller pulver.

BESKYTTELSESUDSTYR

Brandmænd og andre der udsættes for stoffet, bærer selvstændigt åndedrætsværn. Gå med fuldstændig beskyttelsesbeklædning til brandslukning. Se det 8. afsnit (Kontrol af udsættelse/Personlig beskyttelse).

SPECIELLE FARER

Ved brand afkøles beholdere, ved at sprøjte med vand.

---

6. FORHOLDSREGLER OVER FOR UDSLIP VED UDHELD

Personlige beskyttelsesmidler:

Hvis grænseværdien ikke kendes, anvend integreret indåndingsapparat. Hvis grænseværdien kendes, anvend åndedrætsværn, der passer til grænseværdien. Udover den beskyttelsesdragt/det beskyttelsesudstyr, der nævnes i afsnit 8, skal der anvendes en todelt PVC-dragt med hætte eller PVC-overalls med hætte.

Metoder til oprydning:

Produktet kan medføre skridfare. Spildt materiale bør opsuges på et inaktivt materiale og skovles op. Skyl spildområdet med vand. Såfremt der fortsat er glat, påføres flere udtørrende forbindelser.

---

7. HÅNDTERING OG OPBEVARING

Håndtering

Ingen

Opbevaring

For at undgå nedbrydning af produktet og korrosion af udstyret, majs-, kobber- eller aluminiumbeholdere eller -udstyr ikke benyttes. Visse forordninger og videnskabelige standarder kræver, at bestemmelse af antændelsepunktet for denne type materialer udføres ved hjælp af en testmetode, der involverer en lukket beholder af Pensky-Martens-typen. Denne metode angiver et antændelsepunkt højere end 93 C. Selv om der ikke blev fundet et antændelsepunkt på under 93 C ved brug af Pensky-Martens-metoden med lukket testbeholder, udvikledes der en vis mængde brændbar damp under testen, hvilket gav sig udslag i en forstørret testflamme. Derfor bør der udvises forsigtighed ved opbevaring og anvendelse.

OPBEVARINGSTEMPERATUR: Stuetemperatur

ÅRSAG: Retskaffenhed.

---

8. EKSPONERINGSKONTROL/PERSONLIGE VÆRNEMIDLER

KONTROLPARAMETRE - Grænseværdier

Mineraloliedestillat hydrobehandlet let 64742-47-8

Germany: MAK (Maximale Arbeitsplatzkonzentration)

1000 mg/m³

200 ppm (MAK)

ACGIH (TLV)

(hud)

Andre værdier

1200 mg/m³ (tillverkaren)

165 ppm (tillverkaren)

Bearbejdningsforholdsregler:

Såfremt dette materiale ikke bruges i et lukket anlæg, skal et godt indelukke og lokal udsugningsventilation til kontrol af udsættelse tilvejebringes.

Åndedrætsværn:

Hvis påvirkningen fra stoffet er under den fastlagte grænseværdi, er åndedrætsværn ikke nødvendigt.

Hvis påvirkningen overstiger den fastlagte grænseværdi, skal der bruges det åndedrætsværn der anbefales for stoffet og påvirkningsniveauet.

Øjenværn:

Under arbejdet bæres beskyttelsesbriller/ansigtsskærm, kemiske beskyttelsesbriller og ansigtsskærm.

Øjenvaskeudstyr og sikkerhedsbruser bør tilvejebringes i områder med potentiel udsættelse.

HUDBESKYTTELSE:

Stoffet bør ikke komme i kontakt med huden.

Under arbejdet bæres vandtætte beskyttelseshandsker og egnet beskyttelsesdragt.

Øvrige råd:

Mad- og drikkevarer og tobaksprodukter bør ikke bæres, opbevares eller indtages, hvor dette materiale bruges.

Inden der spises, drikkes eller ryges, skal ansigtet og hænderne vaskes grundigt med sæbe og vand.

9. FYSISK- KEMISK EGENSKABER

Farve:	groenlig - hvid
Udseende:	væske
Lugt:	kulbrinte
Kogepunkt/område	~100 °C
Smeltepunkt:	Ikke anvendeligt
Damptryk:	omtrent som vand
Vægtfylde:	~1.02
Dampkoncentration:	omtrent som vand
% FLYGTIGT (Efter vægt):	~57
pH:	3 - 6(ved fortynding i vand)
Mætning i luft (vol. i %)	Ikke til rådighed
Fordampningshastighed:	Ikke til rådighed
OPLOSELIGHED I VAND:	Begrænset af viskositet
Flygtigt organisk indhold (EU):	2.9 % (g/g)
Flammepunkt:	>100 °C Pensky-Martens Lukket Kop
BRANDFARLIGE	Ikke til rådighed
GRÆNSEVÆRDIER (% efter rumfang):	
Selvantændelsestemperatur:	Ikke til rådighed
Dekomponeringstemperatur:	Ikke til rådighed
Fordelingskoefficient (n-oktanol/vand):	Ikke anvendeligt

9. FYSISK- KEMISK EGENSKABER

---

10. STABILITET OG REAKTIVITET

Stabilitet:	Stabil
Forhold, der skal undgås:	Ingen kendte
Polymerisation:	Kan ikke forekomme
Forhold, der skal undgås:	Ingen kendte
Materialer, der skal undgås:	Stærke oxidationsmidler.
Farlige dekomponeringsprodukter:	Kulilte kuldioxid ammoniak chlorbrinte oxider af nitrogen

---

11. TOKSIKOLOGISKE OPLYSNINGER

Potentiel sundhedsfare

Irriterer huden.

TOKSICITETSDATA OM PRODUKTET

Akut toksicitet

Oralt	rotte	Akut LD50	>5000 mg/kg
dermalt	kanin	Akut LD50	>2000 mg/kg
Indånding	rotte	Akut LC50 4 time	>20.0 mg/l

Lokale påvirkninger af hud og øjne

Akut irritation	dermalt	irriterende
Akut irritation	øje	Ikke irriterende

Allergisk sensibilisering

Overfølsomhed	dermalt	Ingen data
Overfølsomhed	Indånding	Ingen data

Genotoksitet

Tests til genmutation

Ames salmonella Assay	Ingen data

TOKSICITETSDATA FOR FARLIGE STOFFER

Akut toksicitet

Mineraloliedestillat hydrobehandlet let

Oralt rotte Akut LD50 > 5 g/kg

dermalt kanin Akut LD50 > 3.16 g/kg

Alkohol (C12-16), etyloksylat

Oralt rotte Akut LD50 1600 - 2500 mg/kg

dermalt kanin Akut LD50 > 2000 mg/kg

Citronsyre

oralt (sondeernæring) rotte Akut LD50 11700 mg/kg

Lokale påvirkninger af hud og øjne

Mineraloliedestillat hydrobehandlet let

Akut dermal irritation Ikke irriterende

Akut øjenirritation Ikke irriterende

Alkohol (C12-16), etyloksylat

Akut dermal irritation irriterende

Akut øjenirritation Forårsager alvorlige skader

Citronsyre

Akut dermal irritation Ikke irriterende

Akut øjenirritation Forårsager alvorlige skader

12. MILJØOPLYSNINGER

Dette materiale er ikke klassificeret som miljøfarligt.

Effekten på vandorganismer skyldes en ekstern (ikke-systemisk) handlingstilstand og reduceres betydeligt (med en faktor på 7-20) inden for 30 minutter, fordi produktet binder sig til opløst organisk karbon og uorganiske sorptionsmidler, som f.eks. ler og aflejringer.

Alle økologiske oplysninger, der blev tilvejebragt, blev gennemført på et produkt med tilsvarende struktur.

Akutte toksiske tests på polymeren udført med vand, der er repræsentativt for miljøet, gav følgende resultater:

Algetestresultater

Test: Væksthæmmende (OECD 201)

På grund af polymerens kationaktivitet er en inhibitionstest over algevækst ikke passende.

Fisketestresultater

Test: Akut toksicitet, ferskvand (OECD 203)

Varighed: 96 time.

Art: Zebrafisk (*Brachydanio rerio*)

>1 - 10 mg/l LC50

Hvirvelløse testresultater

Test: Akut immobilisering (OECD 202)

Varighed: 48 time

Art: Vandloppe (*Daphnia magna*)

>10 - 100 mg/l EC50

Nedbrydning

Test: CO₂-udvikling: Testen Modified Sturm (OECD 301B)

OPTIFLOC® C-2364 Flocculant

Polymeringrediensen er ikke let-nedbrydelig, men nedbrydelig vha. hydrolyse. Den store polymerstørrelse er inkompatibel med transport på tværs af biologiske membraner og diffusion; biokoncentrationsfaktor en anses derfor for at være lig nul.

---

13. BORTSKAFFELSE

The Company stimulerer til genbrug og recirculering af materiale, hvor det tillader det. Vis det skal til affald, The Company vil anbefale det organisk materiale, specielt når det klassificeret som sundhedsskadeligt affald, vil blive behandlet termisk eller ved forbrænding. Alle lokale og nationale bestemmelser skal overholdes.

---

14. TRANSPORTOPLYSNINGER

I dette afsnit findes standardoplysninger om transportklassificeringer. Se relevante transportbestemmelser for specielle krav.

ADR/RID

Klasse UDFYLDES IKKE/IKKE REGULERET

IMO

Teknisk betegnelse: UDFYLDES IKKE/IKKE REGULERET

ICAO / IATA

Teknisk betegnelse: UDFYLDES IKKE/IKKE REGULERET

Indpakningsanvisninger/Maks. nettomængde pr. pakke:

Passager luftfragt: -

Luftfragt: -

---

15. OPLYSNINGER OM REGULERING

EU-MÆRKNING OG ETIKETTERING

Symbol(er): Xi - Lokalirriterende

RISIKOSÆTNINGER:

R38 - Irriterer huden.

SIKKERHEDSSÆTNINGER:

S81 - Spild er meget glatte.

LISTEINFORMATIONER

EU:

Alle produktets komponenter er opført på EINECS-listen (den europæiske liste over markedsførte kemiske stoffer) eller er fritaget herfra.

USA:

Alle produktets komponenter er opført på TSCA-listen (TSCA Chemical Inventory) eller er fritaget herfra.

Canada:

Alle produktets komponenter er opført på DSL-listen (Domestic Substances List) eller er fritaget herfra.

Australien: Alle indholdsstoffer i dette produkt er enten angivet i den australske kemikaliefortegnelse "Inventory of Chemical Substances" (AICS), eller det er ikke krævet, at de angives i AICS.

Kina: Alle dette produkts komponenter er medtaget på den kinesiske liste eller kræves ikke opført på den kinesiske liste.

Japan: Alle dette produkts komponenter er medtaget på den japanske (ENCS) liste eller kræves ikke opført på den japanske liste.

Korea: Alle dette produkts komponenter er medtaget på den koreanske (ECL) liste eller kræves ikke opført på den koreanske liste.

Filippinerne: Alle dette produkts komponenter er medtaget på den filippinske (PICCS) liste eller kræves ikke opført på den filippinske liste.

Produkt registrerings nummer - Danmark: 1547543

---

16. ANDRE OPLYSNINGER

ÅRSAG TIL UDGIVELSE: Nyt format

Komponent information (RISIKOSÆTNINGER)

Citronsyre

R41 - Risiko for alvorlig øjenskade.

Mineraloliedestillat hydrobehandlet let

R65 - Furling: kan give lungeskade ved indtagelse.

Alkohol (C12-16), etylalkohol

R22 - Farlig ved indtagelse.

R38 - Irriterer huden.

R41 - Risiko for alvorlig øjenskade.

R50 - Meget giftig for organismer, der lever i vand.

Richard Moye, Product Regulatory, 1-251-662-1581

Disse informationer gives uden nogen garanti eller juridisk ansvar. Ligeledes tillader, tilskynder eller anbefaler vi ikke at benytte nogen patenteret opfindelse uden licens. De tilbydes udelukkende til Deres overvejelse, undersøgelse og bekræftelse. Forud for brug af ethvert produkt, læses etiketten.

---

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	2274
Version	3
Dato	24-02-2009

Navn	Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen
Adresse	Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
Telefon	74686389
Mobil	20468389
E-Mail	randi.gaarde.hansen@get2net.dk

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	1,03 DE	176,28 DE
Ansøgt	0 DE	1,03 DE	199,05 DE

Kort beskrivelse

Gdr. Randi Gaarde Hansen og Jan Jørgensen driver et husdyrbrug og søger om godkendelse til en fremtidig produktion på 950 årssøer, 28.500 smågrise 7,2-33 kg og 1.200 slagtesvin 33-102 kg samt 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 440,18 DE.

Der er på ansøgningstidspunktet en tilladt produktion på 446 årssøer, 11.150 smågrise 7,2-30 kg samt 300 slagtesvin 30-102 kg og 3 årsheste 300-500 kg, svarende til 177,31 DE.

Udvidelsen medfører, at den nuværende farestald skal udvides mod øst, at der skal bygges en ny løbe-/kontrol- og drægtighedsstald nord for den nuværende og nye farestald samt en ny smågrise-/slagtesvinestald øst for den nuværende halmlade samt 3 gyllebeholdere øst for de nye stalde. Der skal endvidere indrettes en plads mellem den nye smågrisestald og de nye gyllebeholdere, hvor et mobilt gyllesepareringsanlæg og containere til fiberfraktionen skal stå.

Beregningsgrundlag

01-2007 (1.42)

3. Beregninger på anlæg

3.1. Ammoniak

3.1.1. Generel Ammoniakreduktion

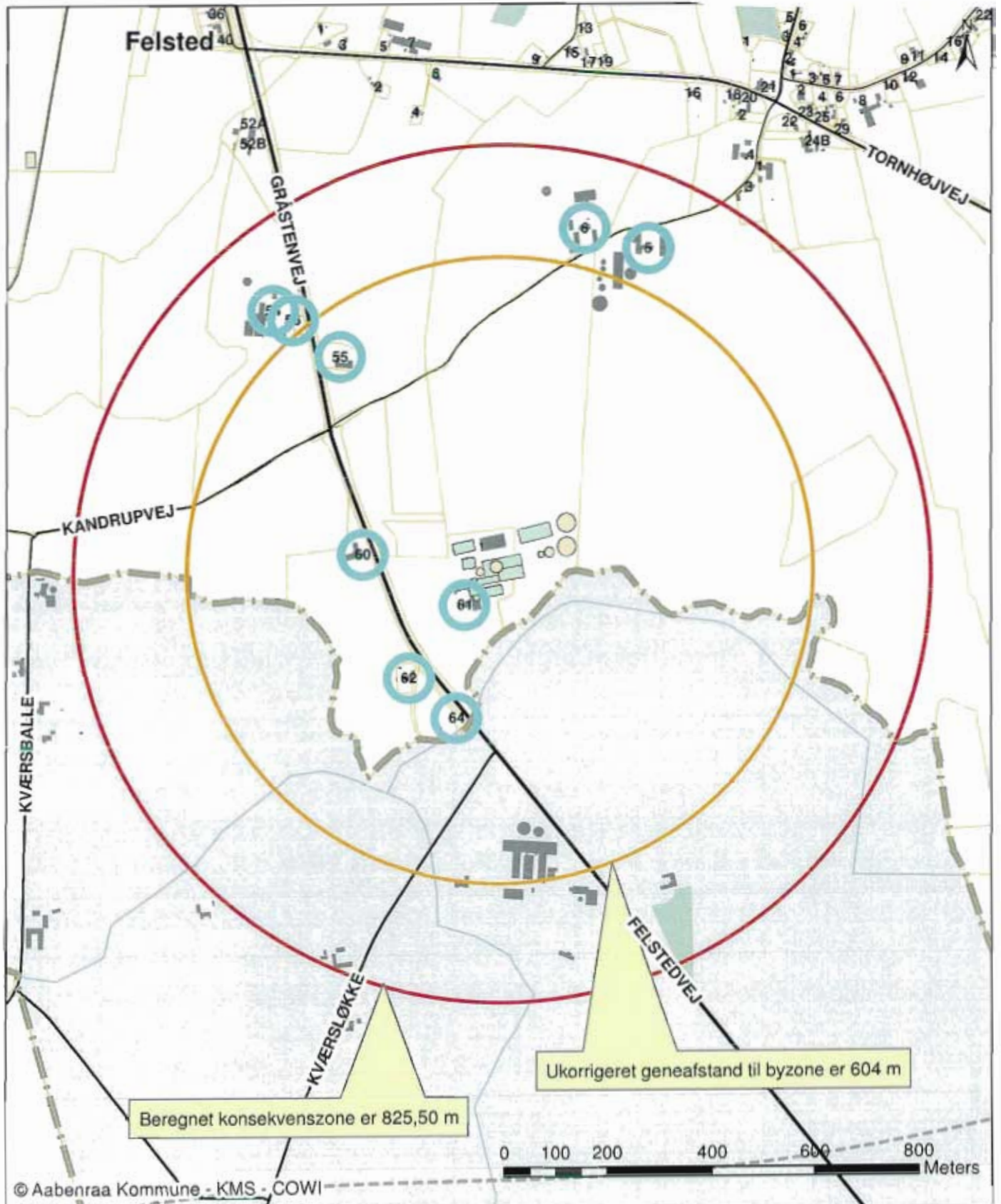
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-230,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	2700,59 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	383,82 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	165,32 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	725,01 KgN

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	3974,74 KgN/år
Meremission fra anlæg	538,54 KgN/år
Højeste merdeposition i naturområdet	0,00 KgN/Ha

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage beregning på den højeste emission.

3.2. Lugtgeneberegning

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI

Aabenraa
Kommune

Teknik & Miljø
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg

Initialer: ket
Dato: 21-10-2009

Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa
Beregnet konsekvenszone er 825,50 m
 $1,6 \times (LE/s \text{ ansøgt})^{0,6} = 1,6 \times (33189,081)^{0,6}$

Målføhold: 1:10.000

Tegn. nr:

Vurdering af udbringningsarealer i forbindelse med miljøgodkendelse af Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa

1.0 Redegørelse

Sønderborg Kommune har vurderet udbringningsarealerne i forbindelse med en forespørgsel fra Aabenraa Kommune i henhold til § 21 i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug". Udbringningsarealerne fremgår af bilag 2. Da selve ejendommen og gyllebeholderne ligger tæt på kommunegrænsen er der også vurderet på ammoniakdeposition, lys, lugt samt til og frafrørsel ved ejendommen. Der er kun vurderet på påvirkninger i Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommunes udtalelse er baseret på ansøgningsskema 2274, version 6 gennem www.husdyrgodkendelse.dk modtaget hos Sønderborg Kommune den 10. juni 2009 samt supplerende oplysninger om etape 1 fra konsulent Anita Baagøe, LandboSyd.

På ansøgningstidspunktet er der en tilladt produktion på Gråstenvej 61 på 446 årssøer, 11.150 smågrise (7,2-30 kg) samt 300 slagtesvin (30-102 kg) og 3 årsheste (300-500 kg), svarende til 177,31 DE. Antal dyreenheder er beregnet på baggrund af "husdyrgødningsbekendtgørelsen nr. 1695 af 19. dec. 2006".

Der er søgt om en etapeudvidelse over 5 år. Den første etape er en effektivitetsforbedring i de eksisterende stalde, hvor målet er en produktion på 30 grise pr. årso til 33 kg, så der efter etape 1 vil være et dyrehold på 200,08 DE. I anden etape bygges nye stalde og 3 gyllebeholdere. Produktionen ønskes udvidet til 950 årssøer, 28.500 smågrise (7,2-33 kg) og 1.200 slagtesvin (33-102 kg) samt 3 heste (300-500 kg), svarende til 440,18 DE. I forbindelse med etape 2 indføres gylleseparation. Sønderborg Kommunen vurderer i denne udtalelse på etape 1 og på den samlede udvidelse efter etape 2.

Sønderborg Kommunens naturafdeling har besøgt naturen i en zone på 1000 meter fra anlægget. Besigtigelsen omfatter kun den del, der ligger i Sønderborg Kommune.

Kortet over lokaliteter, som er blevet besøgt i den forbindelse, kan ses på bilag 1. Ved gennemgangen af -1000 meter zonen er der registreret 6 nye arealer, der vurderes at kunne være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Inden for bufferzonen findes der i alt op mod 13 ha beskyttet natur hvoraf størstedelen er nye registreringer. De nye arealer, som naturgruppen vurderer som § 3, har endnu ikke gennemgået den formelle procedure for § 3 registrering. Hvis der i det følgende stilles vilkår i forbindelse med et sådant område, frafalder vilkåret hvis naturområdet ikke endeligt vurderes som § 3.

I forbindelse med arealerne er der vurderet på arealanvendelsens påvirkning af grundvandsressourcerne, vandmiljøet og beskyttet natur i forhold til fosfor, nitrat og ammoniak. Beskyttet natur indebærer naturarealer beskyttet af § 7 i husdyrloven, § 3 i naturbeskyttelsesloven, Natura 2000 områder samt arter, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV (benævnes herefter bilag IV arter) eller på anden måde fredede. Endelig vurderes arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet som f.eks. beskyttede sten- og jorddiger, fortidsminder og andre aktuelle fredninger.

Der er en gylleaftale med Helmut Petersen, Kværsballe 2, 6300 Gråsten. Disse arealer ligger i nitratfølsomt indvindingsopland og der er derfor søgt om en § 16 godkendelse af arealerne. Da hovedparten af Helmut Petersens arealer ligger i Sønderborg Kommune, er det Sønderborg

Kommune der udarbejder § 16 godkendelsen. Arealerne fremgår af bilagsmaterialet som gylleaftale og er ikke yderligere behandlet i denne godkendelse.

2.0 Beliggenhed

Ejendommen Gråstenvej 61 og gyllebeholdere er beliggende i Aabenraa Kommune tæt på kommunegrænsen. De nærmeste bygninger ligger ca. 65 meter fra kommunegrænsen og den nærmeste gyllebeholder ligger ca. 30 meter fra kommunegrænsen.

Følgende arealer ligger helt eller delvist indenfor udpegningen "værdifulde landskaber": 2, 3, 6, 12, 13.

Af bilag 4 fremgår udpegning af lavbundsområder. Hele areal 15 og næsten hele areal 8 og dele af areal 2, 3 og 15-1 er udpeget til lavbundsareal uden risiko for okkerudledning.

Arealerne ligger ikke indenfor andre udpegninger (se bilag 3).

3.0 Lugt

Den væsentligste lugtforureningskilde er dyrene i staldene og ventilationsluften herfra. Fra gyllebeholdere kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Der kan i forbindelse med udbringningen være lugtgener fra gyllevogne og fra de marker, hvorpå der er udbragt gylle. Gyllen udbringes med slæbeslanger. Det oplyses, at der ikke udbringes gylle i weekender og op til store fester/arrangementer i nabolaget, hvis ansøger er vidende herom.

Gyllen udsluses som hovedregel fra mandag til torsdag hver uge eller efter behov. Gyllen udsluses ikke på fredage, lørdage samt søn- og helligdage. I staldene 1, 2, 5 og 6 er der linespil, der kører dagligt.

Gyllebeholderne har ikke fast overdækning.

Beregninger i IT-systemet viser lugtmissionen fra husdyrbrugets anlæg på baggrund af det maksimale dyrehold på stald samtidig. Lugtgeneafstanden er beregnet efter både den nye 2006-lugtvejledning og FMK-vejledningen, 2. udgave maj 2002.

Den beregnede ukorrigeret geneafstand efter etape 2 er på 604,4 m til byzone og sommerhusområder, 434,8 m til samlet bebyggelse og 182,1 m til enkelt beboelse.

Den nærmeste enkelt beboelse uden landbrugspligt i Sønderborg Kommune ligger ca. 626 meter væk. Der er 2,8 km til nærmeste byzone, der er et område nord for Kværs udlagt til offentlige formål. Den nærmeste samlede bebyggelse i Sønderborg Kommune er Snur-om der ligger ca. 2,5 km sydøst for ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering:

Lovens krav til afstande til nærmeste nabo indenfor de tre områdetyper: Byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er overholdt ved gennemførelse af etape 2. Da etape 1 er en meget mindre udvidelse end etape 2 overholder etape 1 også lugtkriterierne. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil være til væsentlig gene for naboerne i Sønderborg Kommune.

4.0 Lys

Der er i alt 7 udendørs lysstofarmaturer placeret ved ind- og udleveringsstederne. Alt udendørs belysning tændes og slukkes manuelt. I staldene er der lys fra 07-22. I de eksisterende stalde med naturlig ventilation er der nogle lysplader. De kommende stalde vil blive traditionelle svinestalde med isoleret loft uden ovenlys.

Miljømyndighedens vurdering:

Det vurderes at ingen i Sønderborg Kommune vil blive generet af lys fra ejendommen, da lysene vil blive afskærmet af beplantning og øvrige bygninger. Der er desuden langt til nærmeste nabo.

5.0 Til- og frakørsel

Det forventede årlige antal transporter er efter den fulde udvidelse på 785. Før udvidelsen var der 410 transporter i alt pr. år.

Til- og frakørsel sker ad offentlig vej, Gråstenvej.

Størstedelen af transporterne sker indenfor tidsrummet kl. 6-20, mens der i forbindelse med høst og udbringning af husdyrgødning vil kunne forekomme transporter i aften og nattetimerne.

Miljømyndighedens vurdering

Da ejendommen ligger tæt ved kommunegrænsen, vil en del af transporterne også berøre beboer i Sønderborg Kommune. Det vurderes, at stigningen i antallet af transporter til og fra ejendommen ikke vil påvirke lokalsamfundet væsentligt. Området er tyndt befolket med flere ejendomme med landbrugspligt. Stigningen i antallet af transporter vil være væsentligt mindre efter etape 1 end efter etape 2 og det vurderes derfor, at stigningen i antallet af transporter efter etape 1 ikke vil påvirke lokalsamfundet væsentligt.

6.0 Ammoniak

Ved gennemførelse af etape 1 stiger den samlede ammoniakemission med 538,54 kg N/år til en samlet belastning på 3974,74 kg N/år.

Det samlede projektet ved gennemførelse af etape 2 medfører en stigning i den samlede ammoniakemission på 3385 kg N/år til en samlet belastning på 6820 kg N/år.

De fleste modelberegninger viser, at depositionen aftager eksponentielt med afstanden til kilden. Depositionen 1000 meter fra kilden vil ofte nærme sig baggrundsbelastningen.

En jævn fordeling af hele emissionen, som deposition indenfor 1000 m zonen, vil give ca. 7 kg N/ha/år. Forskellig ruhed, vindretning m.m. gør dog, at depositions hastigheden vil variere meget i området. Ammoniak deposition fra anlægget kan have betydning for beskyttet natur (§ 3 natur, § 7 natur, Natura 2000, Bilag IV-arter). I de efterfølgende afsnit foretaget en vurdering af det konkrete projekts betydning for naturen i Sønderborg Kommune. Vurderingerne er foretaget på baggrund af etape 2, da der her er en langt større ammoniak deposition end ved etape 1.

6.1 Beskyttet natur

Sønderborg Kommunes naturgruppe har, for den del der ligger i Sønderborg Kommune, besøgt naturen i en zone på 1000 meter fra anlægget. Kortet over lokaliteter, som er blevet besøgt i den forbindelse, kan ses på bilag 1.

I 1000 meter zonen har Sønderborg Kommune fundet følgende naturtyper: Flere § 3 enge og flere små § 3 søer (se tabel 1). Ingen af naturtyperne er indenfor 300 meter fra anlægget.

Der er fortaget N-beregninger af merdepositionen i fem punkter som det fremgår af tabel 1.

Tabel 1 viser en total oversigt over identificerede naturarealer i 1000 meter screeningszonen samt depositionsregninger

Lok. nr.	Naturtype	Afstand meter	NBL §3	N. dep (total) N/ha/år	N. dep (merdep.) N/ha/år	Habitatdir. bilag IV
431	Eng		X			Spredningsvej, potentielt levested
432	Eng	720	X	0,3	0,15	Spredningsvej, potentielt ynglested
433	Sø	1100	X	0,39	0,19	Potentielt ynglested
434	Sø	830	X	0,55	0,27	Stor Vandsalamander Registreret
435	Sø		X			Potentielt levested
436	Eng	420	X	0,76	0,38	Spredningsvej, potentielt yngle- og levested
437	Eng		X			
438	Sø	470	X	1,1	0,55	Potentielt yngle- og levested
439	Sø		X			Potentielt levested
440	Sø		X			Potentielt levested
441	Sø		X			Potentielt levested

Skov- og Naturstyrelsen har i deres "Vejledning vedrørende sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug" fra 2003 (2005) vurderet at ekstra belastning på mindre end 0,5 – 1 kg N / ha/år kan antages at være uvæsentlige såfremt der ikke er tale om særlig næringsfølsomme naturområder og såfremt naturtypens grænseværdi ikke allerede er overskredet. DMU har i et notat fra 26. juni 2005 skrevet følgende: "Det vil i praksis umiddelbart være vanskeligt at måle mulige effekter som følge af et ekstra bidrag til kvælstofafsætningen ved en påvirkning af et naturområde ved en afsætning af kvælstof på mindre end ca. 1 kg N/ha pr år med det nuværende belastningsniveau".

Miljømyndighedens vurdering

N-depositionsregningerne viser en merdeposition på mindre end 0,5 N/ha/år i de fleste af de udvalgte naturpunkter det vurderes derfor, at staldanlægget ikke påvirker disse § 3 naturområder væsentligt med ammoniak. Den samlede deposition fra Gråstenvej 61 er også under 1 kg N/ha pr år.

Depositionsregningerne viser, at vandhullet på lokalitet 438 belastes med yderligere 0,55 kg N/ha/år som følge af projektet, hvorefter den samlede belastning fra ejendommen Gråstenvej 61 vil være 1,1 kg N/ha/år. Vandhullet ligger på en mark som ikke er en del af ansøgningen. Der er ikke registreret bilag IV arter i vandhullet, med det er et potentielt yngle- og levested. Sønderborg Kommunes naturafdeling har i deres høringssvar skrevet følgende: "For lokalitet 438 bør der stilles vilkår om nedbringelse af depositionen til 0,5 kg N/ha/år eller vilkår om kompenserende foranstaltninger i form af 5 meter dyrkningsfri bræmme".

Da arealet ikke er ejet eller forpagtet af ansøger, kan vi ikke stille krav om bræmmer. Ved en merdeposition på ½ kg NH₃ pr. ha vil der falde 0,05 kg pr. m² søoverflade, det vurderes, at dette er meget lidt i forhold til den mængde kvælstof vandhullet modtager i overfladeafstrømning fra marken, da vandhullet ligger midt i en mark. Der er således tale om et uvæsentligt merbidrag, og i henhold til *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af 31. marts 2009* kan der ikke fastsættes skærpede vilkår. Ud fra Kommunens kendskab til mulig renere teknologi, der kan reducere

ammoniak emissionen fra anlægget, er det ikke proportionalt at stille vilkår om dette. Det samlede bidrag fra Gråstenvej 61 er på 1,1 kg N/ha pr år, hvilket kommunen vurderer ikke afviger signifikant fra tærskelværdien beskrevet i DMU's notat.

På baggrund af ovenstående stilles der ikke supplerende vilkår i forhold til ammoniak i dette afsnit.

6.2 § 7 natur

Ved gennemgangen af § 7 natur inden for en 1000 meter zone, blev der ikke registreret naturarealer omfattet af § 7.

Det nærmeste registrerede § 7 areal i Sønderborg Kommune til Gråstenvej 61 er et hedeareal beliggende i Gråstenskoven i en afstand af 4,5 km sydøst for ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Det ansøgte projekts påviselige andel af den luftbåren N-belastning af § 7 området ved Kværs er marginal og et øget ammoniaktab som følge af etableringen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget N-deposition i § 7 området. Det vurderes, at produktionsudvidelsen ikke selvstændigt vil have væsentlig negativ effekt i forhold til § 7 arealer i Sønderborg Kommune.

6.3 Natura 2000

I Sønderborg Kommune er der 3 terrestriske Natura 2000 områder. Områderne er udpeget for at bevare særligt beskyttelseskrævende arter og naturtyper. For de enkelte naturtyper er der opstillet en tålegrænse for ammoniakdeposition. Fælles for naturtyperne i de 3 terrestriske – skov Natura 2000 områder gælder, at de hovedsageligt har et tålegrænseinterval på 10 – 20 kg N/år/ha. Baggrundsbelastningen for området omkring Kværs ligger et sted mellem 18-21 kg N/år/ha. For mange naturtyper overskrider depositionen således naturtypernes øvre tålegrænse.

Det fremgår af DMU- Rapporten "Kriterier for gunstig bevaringsstatus", at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Sønderborg Kommune har iværksat en omfattende vurdering af Habitatområdernes påvirkning fra husdyrbrug m.v. i nærområderne. Rapporten vil i højere grad anskueliggøre de potentielle kumulative påvirkninger af habitatområderne.

De nærmeste terrestriske Natura 2000 områder i Sønderborg Kommune til Gråstenvej 61 er Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (F 68; H 83), som ligger ca. 4,4 km øst for anlægget. Udpegningsgrundlaget for Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov er:

- Stor vandsalamander
- Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- Næringsrige Søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- Hængesæk og andre kærsmfund dannet i flydende vand
- Kilder og væld med kalkholdigt vand
- Rigkær
- Bøgeskove på morbund med kristtorn
- Bøgeskove på muldbund
- Egeskove og blandskov på mere eller mindre rig muldjord
- Skovbevoksede tørvemoser

- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Modelberegninger foretaget af Sønderborg Kommune viser, at den teoretiske deposition fra det ansøgte udgør meget lave værdier 0,07 kg N/ha/år, hvor merdepositionen udgør 0,03 kg N/ha/år.

Miljømyndighedens vurdering

Med henvisning til de store afstande og den eksponentielt aftagende ammoniak deposition – fortynding med afstanden fra kilden vurderes det, at projektets bidrag til luftbåren N-belastning i de nævnte habitatområder ikke har nogen betydning.

Bedriftens påviselige andel af den luftbåren N-belastning af terrestriske naturtyper i habitatområderne vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af etableringen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget N-deposition i habitatområderne. Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på bevaringsstatus i disse Natura 2000 områder.

Bedriften bidrager dog som punktkilde til den samlede baggrundsbelastning som samlet set er væsentlig over flere naturtypers tålegrænse.

6.4 Bilag IV-arter og rødlistearter

Af faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter er registreret i nærområdet til Gråstenvej 61:

Dværgflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Brunflagermus	(Nyctalus noctula)
Sydflagermus	(Eptesicus serotinus)
Pipistrellflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Markfirben	(Lacerta agilis)
Stor Vandsalamander	(Triturus cristatus)
Spidssnudet Frø	(Rana arvalis)

Ved naturgruppens besigtigelse blev der ikke registreret bilag IV arter. Naturgruppens registrering er ikke udtømmende for arealernes reelle indhold af bilag IV arter, idet besigtigelsen fokuserer på identificering af potentielle levesteder og ikke arter.

Naturgruppens registrering viser, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter.

Kommunens egne registreringer af padder i området er opdateret i forbindelse med planlægningen af den kommende motorvej mellem Kliplev og Sønderborg. I området omkring Gråstenvej 61 er padderegistreringen foretaget i 2001, hvor der blev observeret Stor Vandsalamander i vandhullet på lokalitet 434.

I de øvrige naturlokaliteter er der ikke fundet bilag IV arter, hvilket ikke er ensbetydende med, at de ikke er egnede lokaliteter.

Potentielle yngle- og levesteder

Af tabel 1 fremgår det, hvor der vurderes at være potentielle leve- eller ynglelokaliteter for bilag IV-arter. I det følgende beskrives de lokaliteter, der vurderes at være særligt vigtige.

Engene og vandhullerne øst for ejendommen, lokalitet 431-434 samt 473 kan være en meget vigtig lokalitet for Stor Vandsalamander, der er registreret i vandhullet umiddelbart uden for 1000 meter zonen på lokalitet 434. Vandhullet på lokalitet 433 er lysåbent og det vurderes, at det vil være et potentielt ynglested. Engene være meget vigtig for spredningen af arten. Lokaliteterne vil også kunne huse Spidssnudet Frø og Løvfrø.

På engen på lokalitet 432 er der flere temporære vandhuller, der ligeledes kan være vigtige levesteder for Stor Vandsalamander, Løvfrø og Spidssnudet Frø, det samme gælder det temporære vandhul på marken syd for engen.

Vandhullet på lokalitet 438 er lysåbent og kan ligeledes være en vigtig ynglelokalitet for bilag IV padder. Dette vandhul er særligt sårbart over for påvirkninger med næringsstoffer og pesticider i kraft af sin placering i en dyrket mark.

Rødlistearter

"Rødliste 2007" er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at opretholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til forekomst af rødlistede arter i området.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at det ansøgte projekt på kort sigt umiddelbart kun kan påvirke forekomsten af padder. De øvrige arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning.

N-depositionsregningerne viser en merdeposition på mindre end 0,5 N/ha/år i de fleste af de udvalgte naturpunkter, det vurderes derfor, at staldanlægget ikke påvirker disse § 3 naturområder væsentligt, således at de på baggrund af ammoniak deposition ændre sig på en måde, der kan påvirke bilag IV arterne.

Lokalitet 438 ligger i en åben mark og er tidligere beskrevet i afsnit 6.1. Med baggrund i betragtningerne i afsnit 6.1 og at der er ca. 1,3 km til det nærmeste vandhul, hvori der er registreret padder, fastsættes der ikke skærpede vilkår af hensyn til ammoniak deposition.

Overfladeafstrømning af kvælstof til de potentielle levesteder på arealerne behandles i afsnit 7.5

7.0 Udspretningsarealer i Sønderborg Kommune

Udspretningsarealerne i Sønderborg Kommune er geografisk fordelt som vist i tabel 2 og bilag 2. Ansøger oplyser, at alle arealer er enten ejede eller forpagtede. Der er en gylleaftale med Helmut Petersen, Kværshalle 2, 6300 Gråsten. Disse arealer ligger i nitrutfølsomt indvindingsopland og der er derfor søgt om en § 16 godkendelse af arealerne.

Tabel 2: Udspretningsarealernes beliggenhed.

Navn	Udspretningsareal Ha	Matrikel nr.	Ejerlav, Sogn	Zonestatus
2	4,99	30	Ladegård, Kværs	Landzone
3	1,93	30	Ladegård, Kværs	Landzone
4	1,95	177	Ladegård, Kværs	Landzone
6	0,98	30	Ladegård, Kværs	Landzone
7	2,32	176	Ladegård, Kværs	Landzone
8	5,39	54	Ladegård, Kværs	Landzone
12	10,14	193	Ladegård, Kværs	Landzone
13	1,69	193	Ladegård, Kværs	Landzone
15	9,69	163	Ladegård, Kværs	Landzone
15-1	0,94	124	Ladegård, Kværs	Landzone
15-2	7,29	128, 163	Ladegård, Kværs	Landzone

Udspretningsareal 6 ligger i både Sønderborg og Aabenraa Kommune. Her er angivet matrikelnummer for den del der ligger i Sønderborg Kommune, og det er også kun denne del der er vurderet i disse afsnit.

Der udbringes dybstrøelse og forarbejdet husdyrgødning på arealerne.

Den nye motorvej mellem Sønderborg og Kliplev berører følgende arealer i Sønderborg Kommune: 15-1, 15-2 og 12. Ansøger oplyser, at der er indsendt ekstra arealer således at der er taget højde for den nye motorvej.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at den mængde husdyrgødning, som ansøgers marker fremover kan modtage svarer til den mængde, som Sønderborg Kommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser af, stilles der vilkår til, at arealerne maksimalt må modtage de mængder gødning, der angivet i ansøgningen.

7.1 Udbringning af gylle

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der blandt andet hensyn til jordbundstype, sædskifte, udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Udbringning af gylle foregår primært i april og maj samt august måned. Gylle udbringes af maskinstation. Der udbringes ikke gylle på søndage og helligdage, og der køres aldrig op til beboelsesejendomme på lørdage. Gyllen udbringes med slæbeslanger.

Gylleudbringningen foregår altid af bestemte ruter. Der er kort transportvej til udbringningsarealerne beliggende i Sønderborg Kommune

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle omfanget afhænger af vejrforhold herunder temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Gødningen udbringes på veletablerede afgrøder, hvilket minimerer ammoniakfordampningen og lugtgenerne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der benyttes ikke nedfælder.

Miljømyndighedens vurdering

Der er kort transportvej til udbringningsarealerne beliggende i Sønderborg Kommune. Området er tyndt befolket med flere ejendommen med landbrugspligt.

Det vurderes, at der ikke er væsentlige gener for omkringboende ved udkørsel af gylle, når det gøres som beskrevet og efter gældende lovgivning. Derfor stilles der ikke supplerende vilkår til udkørsel af gylle.

Det vurderes ikke, at være proportionalt at stille vilkår om udbringning af husdyrgødning og rejeaktvand ved nedfældning da det ville give forholdsvis store skader på afgrøderne i forhold til den effekt det har på ammoniakfordampningen og risikoen for udvaskning.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

7.2 Beregninger for arealerne - fosfor

Ingen af udbringningsarealerne ligger i fosforklasse

Ved gennemførelse af etape 1 tilføres der 33,8 kg P/ha/år på ejede og forpagtede arealer. Der er her et fosforoverskud på 9,6 kg P/ha/år.

Efter etape 2 vil der på ejede og forpagtede arealer tilføres 30,2 kg P/ha/år. Der er her et fosforoverskud på 6,0 kg P/ha/år. Der er i disse tal taget højde for, at der anvendes et gylleseparationsanlæg (Kemira). Fiberfraktionen der er rig på fosfor fraføres bedriften. Separationen kan koncentrere op til 99 procent af gyllens indhold af fosfor og 25-40 procent af totalkvælstoffet i fiberfraktionen.

Der er ikke arealer med hældning over 12 grader mod vandområder, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at arealanvendelsen ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning med fosfor, som ligger ud over de krav, som er anført i gældende lovgivning, da ingen arealer hælder kraftigt ned imod vandområder.

7.3 Målsat ferskvand -overfladevand

Det reelle dyretryk i forbindelse med udbringning af husdyrgødning ligger på 1,39 DE/ha i etape 1 og på 1,4 DE/ha i etape 2. Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for svin.

Alle arealerne ligger udenfor nitratklasse 1-3.

Beregning af udvaskning af N via Farm-N for viser, at der ved maksimalt tilladt husdyrtryk udvaskes 62,70 kg N/ha (etape 1) og 60,60 kg N/ha (etape 2). Med det reelle husdyrtryk beregnes udvaskningen til 62,60 kg N/ha (etape 1) og 60,60 kg N/ha (etape 2).

Miljømyndighedens vurdering

Da det reelle husdyrtryk er mindre end det maksimalt tilladte ved både etape 1 og 2, vurderes det, at beskyttelsesniveauet vedrørende nitrat til overfladevand er overholdt. Der bliver derfor ikke stillet

vilkår til nedbringelse af husdyrtrykker/krav til efterafgrøder for at nedbringe påvirkningen af overfladevand med nitrat.

Alle udbringningsarealerne i Sønderborg Kommune ligger udenfor nitratklasse 1-3. I lovgivningen medfører dette, at det generelle beskyttelsesniveau, som bestemmes af harmonikravet, regnes for at være tilstrækkeligt til at beskytte overfladevand mod påvirkning fra nitrat.

7.4 Nitrat i forhold til grundvand

Der er udarbejdet et kort over nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Kortet anvendes til vurdering af gødningsanvendelsens påvirkning af drikkevandsressourcen.

NFI-områderne er udpeget i områder med særlige drikkevandsinteresser og i indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg uden for NFI. Kortværket bliver opdateret efterhånden som de statslige miljøcentre får udført en detailkortlægning (zoner) af områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande uden for disse, herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

Alle ansøgte arealer i Sønderborg Kommune er beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser og i nitratfølsomme indvindingsoplande ifølge Landsplandirektivet.

Desuden ligger arealerne indenfor indvindingsoplande til disse vandværker i Aabenraa Kommune (tal i parentes er ca. afstand til vandværksboringer):

- Tråsbøl Vandværk (2,8 km)
- Tornhøj Vandværk (3,2 km)
- Bovrup Vandværk (5,9 km)
- Varnæs Vandværk (6,6 km)

Herudover ligger der en del private boringer og brønde, fordi der er langt til nærmeste ledningsnet til almene vandværker.

Alle arealerne i Sønderborg Kommune ligger i områder med nogen, ringe eller ingen lertykkelse. Arealerne 2, 3, 4, 7, 8, 12, 13 er dræned. Arealerne 15, 15-1, 15-2 er ikke dræned.

Det reelle dyretryk er i ansøgningskemaet beregnet til at være 1,4 DE/ha efter 2 etape som beskrevet ovenfor. Beregningerne i Farm-N af N-udvaskning for egne arealer i nitratfølsomme indvindingsområder kan ses i tabel 3.

Tabel 3: Udvaskningen af nitrat fra udbringningsarealer i nitratfølsomme indvindingsområder

Areal	Udvaskning efter etape 1 mg nitrat/l	Merbelastning (etape 1–nudrift) mg nitrat/l	Udvaskning efter etape 2 mg nitrat/l	Merbelastning (etape 2–nudrift) mg nitrat/l
2	46	2	45	1
3	46	2	45	1
4	46	2	45	1
6	46	2	45	1
7	46	2	45	1
8	50	3	47	-1
12	46	2	45	1
13	46	2	45	1
15	50	3	47	-1
15-1	46	2	45	1
15-2	46	2	45	1

På alle arealerne i Sønderborg Kommune er valgt referencesædskiftet S2. Dette sædskifte ligger til grund for beregningerne i Farm-N gennem www.husdyrgodkendelse.dk

Miljømyndighedens vurdering

I nitratfølsomme indvindingsoplande må nitratudvaskningen i efter-situationen ikke overstige 50 mg nitrat pr. liter. Beregningerne med det valgte sædskifte S2, angivet i ansøgningen, viser, at der på de fleste arealer er en mindre merbelastning som følge af udvidelsen, men at udvaskningen fra rodzonen ikke overstiger 50 mg nitrat per l i eftersituationen. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår i forhold til beskyttelse af grundvand.

Aabenraa Kommunes miljøafdeling oplyser, at der skal udarbejdes indsatsplaner for Tråsbøl, Bovrup, Varnæs og Tornhøj Vandværk. Aabenraa Kommune oplyser desuden, at de ikke vurderer der skal stilles yderlige vilkår udover det generelle beskyttelsesniveau, da der ikke er ny viden på området, som giver anledning til at stille yderligere vilkår.

7.5 Beskyttet natur

Alle udbringningsarealerne i Sønderborg Kommune ligger tæt på ejendommen. Størstedelen af den beskyttede natur (Natura 2000, Husdyrlovens § 7 og Naturbeskyttelseslovens § 3) er derfor beskrevet og vurderet i forhold til ammoniak deposition i kapitel 6.

Det nærmeste registrerede § 7 areal er beliggende i Aabenraa Kommune. Det er et hede/overdrevs areal beliggende vest for arealerne i en afstand af ca. 2,9 km fra den nærmeste mark, 2.

Det nærmeste registrerede § 7 areal i Sønderborg Kommune til Gråstenvvej 61 er et hedeareal beliggende i Gråstenskoven i en afstand af ca. 3,1 km sydøst for den nærmeste mark, 15-1.

De nærmeste terrestriske Natura 2000 områder til udbringningsarealerne er

- Hostrup Sø, Assenholm Mose, Felsted Vestermark (Fuglebeskyttelsesområde nr. 58; Habitatområde nr. 84), som ligger ca. 1,8 km fra nærmeste udbringningsareal (2).
- Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (F 68; H 83), som ligger ca. 2,4 km fra nærmeste udbringningsareal (15-1).

Markerne ligger med væsentlig større afstand til øvrige Natura 2000 områder.

Udpegningsgrundlaget for Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov fremgår af afsnit 6.3.

Udpegningsgrundlaget for Hostrup Sø, Assenholm Mose, Felsted Vestermark er:

- Stor vandsalamander
- Odder
- Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- Brunvandede søer og vandhuller
- Artsrige overdrev eller græssheder på mere eller mindre sur bund
- Aktive højmoser
- Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand
- Bøgeskove på morbund med kristtorn
- Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- Skovbevoksede tørvemoser
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Alle arealerne i Sønderborg Kommune ligger i opland til Vadehavet. Naturbeskyttelsesområderne i vadehavsområdet omfatter de nedre dele af å-systemerne med udløb i Vadehavet, marsk- og strandengsområder langs fastlandskysten, klit-, strand- og marsklandskaber på øerne Rømø, Mandø, Fanø og Langli, samt tilstødende havområder. Der indgår 21 forskellige naturtyper i udpegningsgrundlaget, og blandt de mest karakteristiske er marine naturtyper som sandbanker og vadeblader, samt de enorme arealer med strandenge og klitnaturtyperne på Vadehavsøerne og Skallingen. I alt indgår 19 ynglefugle-arter og 27 trækfuglearter i udpegningsgrundlagene for de ni fuglebeskyttelsesområder i den danske del.

Næringssaltkoncentrationerne i Vadehavet er domineret af tilførslen fra Nordsøen, mens ferskvandkilderne fra baglandets vandløb og åer udgør mindre, men ikke ubetydelig kilder til næringsstofbelastningen. De mest betydende forurenende stoffer der tilføres vandområderne i oplandene er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), iltforbrugende organiske stoffer og miljøfarlige stoffer. Forureningen kan komme både fra diffuse kilder som eksempelvis udvaskning af næringsstoffer fra landbrugsarealer og fra punktkilder som spildevand fra husholdninger og industri, luftafkast fra industri og landbrug (stalde og gyllebeholdere). Den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget, mens punktkilder udgør en langt mindre del. Når det drejer sig om påvirkning med fosfor, er der mindre forskel på bidraget fra landbruget og punktkilder.

Vadehavet har et samlet opland på 183.025 ha. Udbringningsarealene til Gråstenvej 61 beliggende i Sønderborg Kommune udgør 47,31 ha, svarende til ca. 0,02 % af det samlede opland.

Alle arealerne er beliggende i oplandet til Store og Lille Søgård Sø, som i Landsplandirektivet er målsat som B – naturligt og alsidigt dyre- og planteliv. Målsætningen er ikke opfyldt. Da søerne er beliggende i Aabenraa Kommune er kommunens naturafdeling blevet forespurgt om, hvorvidt de vurderer at der bør stilles særlige vilkår.

Arealerne 2, 8, 15, 15-1 og 15-2 grænser alle op imod et engareal. Der er ingen af arealerne, der hælder kraftig ned imod engarealerne. På engarealet der ligger øst for ejendommen er der et vandhul(434) hvori der er registreret stor Vandsalamander.

Imellem areal 15-1 og 15-2 ligger et vandhul (428) hvor der er registreret butsnudet frø. Vandhullet er delvist omkranset af træer. Det er naturafdelingens vurdering at dette vandhul, er et potentielt levested for Bilag IV padder. Vandhullet har et synligt vandspejl hvilket giver gode ynglebetingelser for både løvfrø og stor vandsalamander, da deres æg klækkes når vandets temperatur øges. Der er ca. 660 meter til det vandhul, hvor der er registreret Stor Vandsalamander. Arealerne hælder ikke kraftigt ned imod vandhullet, men der vil ske randpåvirkning af vandhullet.

Imellem mark 15 og 15-1 er der et vandhul (473). Der er ca. 600 meter til det vandhul, hvor der er registreret Stor Vandsalamander. Arealerne hælder ikke kraftigt ned imod vandhullet, men der vil ske randpåvirkning af vandhullet. Vandhullet er lysåbent.

På mark 15 lokalitet 433 er der et fint lysåbent vandhul. Der er ca. 330 meter til det vandhul, hvor der er registreret Stor Vandsalamander. Arealerne hælder ikke kraftigt ned imod vandhullet, men der vil ske randpåvirkning af vandhullet.

Der er ikke andre arealer beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 liggende på eller umiddelbart op til udbringningsarealerne i Sønderborg Kommune.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke vil påvirke § 7 arealer og Natura 2000 områder på land væsentligt, da alle arealerne er beliggende mere end 1,8 km fra disse områder.

Vadehavet er overbelastet med næringsstoffer og har derfor forringede natur- og miljøkvaliteter. Imidlertid vurderes at den arealmæssige belastning af områderne fra udbringningsarealerne til Gråstenvej 61 beliggende i Sønderborg Kommune er så begrænset, at den ikke vil påvirke området og dens udpegningsgrundlag væsentligt. Der er desuden lang afstand fra arealene til Vadehavet og vandet passere flere søer på vej mod Vadehavet hvor næringsstoffer omsættes eller bundfældes.

Sønderborg Kommune har på baggrund af tilbagemelding fra Aabenraa Kommunes naturafdeling vurderet, at der ikke er baggrund for at stille særlige vilkår til udbringningsarealerne i oplandet til Lille og Stor Søgård Sø.

Da arealerne ikke hælder kraftig ned imod § 3 engarealerne vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er baggrund for, at stille yderligere vilkår ud over de i lovgivningen allerede fastsatte krav til arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til særlige omstændigheder, som kræver beskyttelse ud over de i loven fastsatte rammer.

Vandhul 473 ligger imellem markerne 15 og 15-1. Det er Sønderborg Kommunens vurdering at dette vandhul med stor sandsynlighed huser bilag IV padder. Det vurderes, at en stor del af bidraget af kvælstof til vandhullet kommer fra markerne. For at beskytte det potentielle leve og ynglested for stor vandsalamander, stilles der vilkår om, at der skal etableres en gødnings- og sprøjtefri bræmme på 5 meter rundt om vandhullet. Der må ikke jordbehandles i bræmmen, men bevoksningen i bræmmen må gerne slås. Vandhul er markeret på bilag 8.

Vandhul 428 ligger imellem markerne 15-1 og 15-2. Det er Sønderborg Kommunes vurdering at dette vandhul med stor sandsynlighed huser bilag IV padder. Det vurderes, at en stor del af bidraget af kvælstof til vandhullet kommer fra markerne. For at beskytte det potentielle leve og ynglested for stor vandsalamander, stilles der vilkår om, at der skal etableres en gødnings- og sprøjtefri bræmme på 5 meter rundt om vandhullet. Der må ikke jordbehandles i bræmmen, men bevoksningen i bræmmen må gerne slås. Vandhul og bræmme er markeret på bilag 9.

Vandhul 433 ligger frit på mark 15. Det er Sønderborg Kommunes vurdering at dette vandhul med stor sandsynlighed huser bilag IV padder. Det vurderes, at en stor del af bidraget af kvælstof til vandhullet kommer fra markerne. For at beskytte det potentielle leve og ynglested for stor vandsalamander, stilles der vilkår om, at der skal etableres en gødnings- og sprøjtefri bræmme på 5 meter rundt om vandhullet. Der må ikke jordbehandles i bræmmen, men bevoksningen i bræmmen må gerne slås. Vandhul er markeret på bilag 8.

7.6 Lavbund og okker

Hele areal 8 og 15 og dele af areal 15-1, 2 og 3 er udpeget til lavbundsareal uden risiko for okkerudledning. Areal 2, 3, 8 er dræned, 15-1 er ikke drænet. Arealerne afvander til Kværsløkke Bæk og Bjerndrup Mølle Å. Bjerndrup Mølle Å har udløb til lille Søgaard Sø, hvorfra det fortsætter i Vidås vandsystem. Efter etape 1 udbringes der dybstrøelse og husdyrgødning på arealerne. Efter etape 2 udbringes der dybstrøelse og forarbejdet husdyrgødning på arealerne.

Miljømyndighedens vurdering

Dræned lavbundsarealer er at betegne som særligt følsomme arealer hvorfra næringsstoffer kan videre gives til vandmiljøet.

Med hensyn til fosfor har Bjerndrup Mølle Å udløb i Lille Søgaard Sø, der er belastet med fosfor, men som af Aabenraa Kommune ikke er udpeget som særligt regional natur. I etape 2 separeres gyllen. Forarbejdet husdyrgødning indeholder mindre fosfor hvorved belastningen mindskes. Vandet fra arealerne ender i sidste ende i Vadehavet, men på vej til Vadehavet passeres flere søer, der virker som et filter for kvælstof. Der fjernes også kvælstof fra gylle ved separation. Kvælstof fra lavbundsarealerne vurderes således ikke at være et problem for vandmiljøet. Det generelle beskyttelsesniveau vurderes at være tilstrækkeligt.

7.7 Vandløb

Udbringningsarealerne 2, 3, 12, 13 ligger umiddelbart ned til vandløb, "Kværsløkke Bæk", beskyttet af "*Naturbeskyttelseslovens* § 3". Udbringningsarealerne 4, 6, 8 og 15 ligger ned til det beskyttede vandløb, Bjerndrup Mølle Å. Ingen af arealerne skråner kraftigt ned imod vandløbene.

Hovedparten af Bjerndrup Mølle Å er ikke målsat i dette område, men ved udbringningsareal 6 starter den målsatte del af vandløbet. Bjerndrup Mølle Å er her målsat som gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk. Målsætningen for vandkvaliteten var ikke opfyldt på planlægningstidspunktet. Kværsløkke Bæk er ikke særskilt målsat i dette område.

I Kværsløkke Bæk er der på vandløbsstation 425-6700 lige nedenfor den rørlagte vandløbsstrækning udført en faunabedømmelse i 2003. Vandløbet blev bedømt til at være DVFI faunaklasse 2, hvilket betyder en meget ringe biologisk vandkvalitet, der bl.a. tilskrives tidligere regulering, hårdhændet vedligeholdelse og spildevand fra spredt bebyggelse. Kværsløkke Bæk løber

ud i Bjernstrup Mølle Å og indgår dermed i Vidå's vandløbssystem, der er målsat som "særlig naturvidenskabeligt interesseområde" med udløb i Vadehavet.

Ejendommen Gråstenvej 61 udleder vand fra faste flader (tagvand osv) til Bjernstrup Mølle Å uden rensning. Bjernstrup Mølle Å har udløb i Lille Søgaard Sø, hvorfra det fortsætter i Vidås vandløbssystem. På vej til Vadehavet passerer vandet flere søer, der hver især virker som et filter for kvælstof

Hydraulisk påvirkning

Større regnskyl kan resultere i store mængder vand fra faste flader (tag, asfalt mm) der, ved almindelig afledning via dræn, resulterer i pulsvise udledninger til vandløbet. Store hydrauliske ændringer over kort tid i vandløb kan skade den eksisterende biologi. Der er endvidere risiko for, at de eksisterende drænsystemer endvidere ikke er dimensionerede til den øgede mængde vand fra nye tagarealer. Det kan give problemer med afledning af vand fra andre kilder.

I projektet for Gråstenvej 61 sker der en væsentlig forøgelse af arealet med faste flader, det vil medføre en væsentlig forøgelse af den hydrauliske påvirkning af vandløbet.

Risikoen for øget hydraulisk påvirkning af vandløb samt risiko for kapacitetsproblemer i eksisterende dræn afhjælpes ved etablering af forsinkelsesbassin eller nedsivningsanlæg – evt. i kombination.

Miljømyndighedens vurdering

Da udbringningsarealerne har en hældning på mindre end 6° ned mod de beskyttede vandløb Bjernstrup Mølleå og Kværsløkke bæk har Sønderborg Kommune vurderet, at Vandløbsloven krav om 2 meter bræmmer er tilstrækkeligt til at beskytte vandløbene mod direkte afstrømning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår til bræmmer.

I projektet for Gråstenvej 61 sker der en væsentlig forøgelse af arealet med faste flader, det vil medføre en væsentlig forøgelse af den hydrauliske påvirkning af vandløbet.

Risikoen for øget hydraulisk påvirkning af vandløb samt risiko for kapacitetsproblemer i eksisterende dræn afhjælpes ved etablering af forsinkelsesbassin. Der stilles derfor vilkår om etablering af forsinkelsesbassin i forbindelse med Gråstenvej 61.

7.8 Fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger

På arealerne i Sønderborg Kommune er der ikke registreret nogen beskyttede fortidsminder. Ingen af arealerne grænser op til beskyttede sten og jorddiger.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune har ikke fundet det relevant at stille særlige vilkår til fortidsminder og sten og jorddiger, da der ikke er registreret nogen på arealerne.

8.0 konklusion

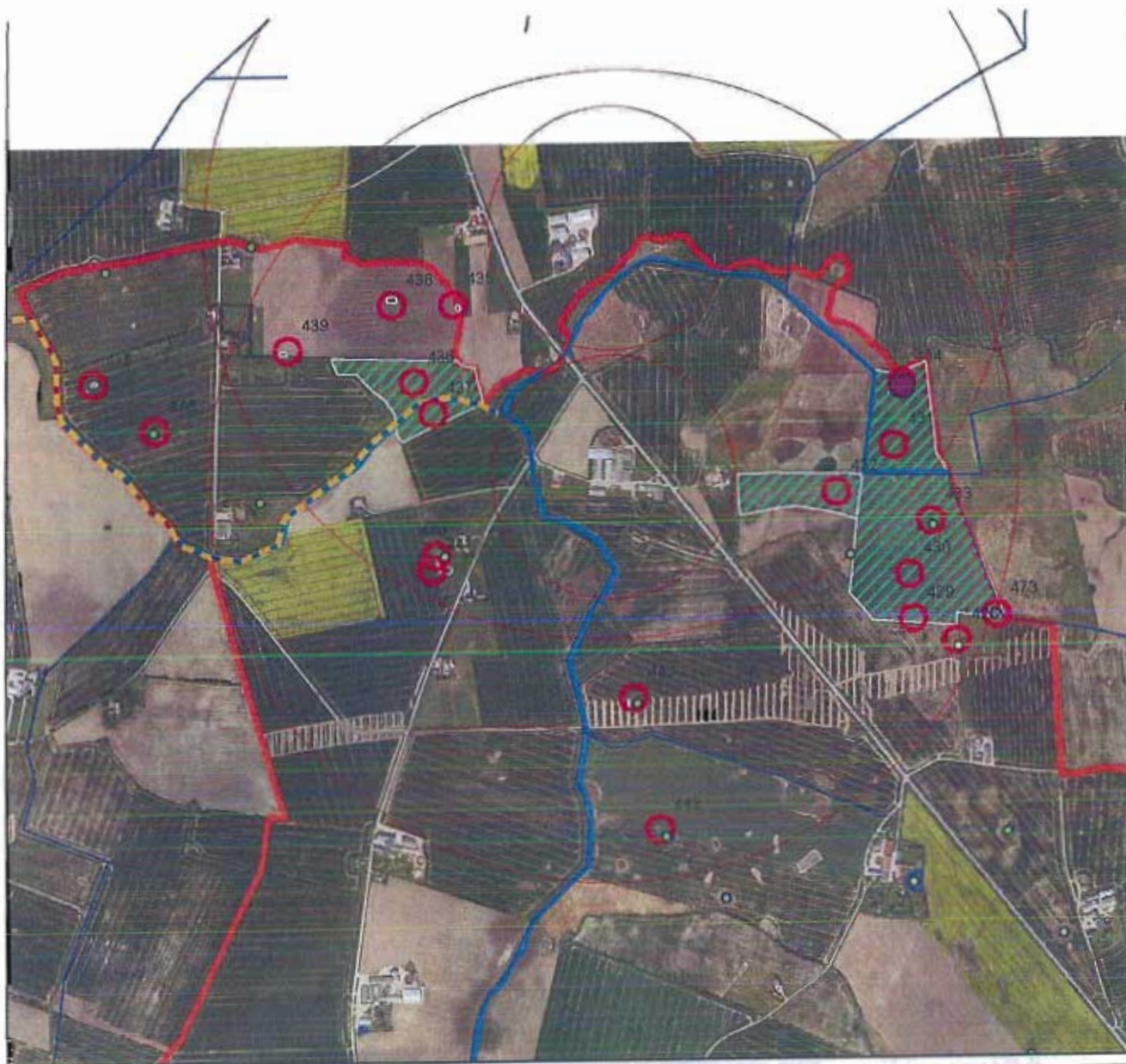
Sønderborg Kommune vurderer samlet set at ansøgte udvidelse på ejendommen Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af lokalsamfund, naboer og natur i Sønderborg Kommune, når projektet udføres som beskrevet og nedenstående vilkår overholdes.

VILKÅR

1. Arealerne i Sønderborg Kommune skal drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmateriale, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
2. Der skal etableres et forsinkelsesbassin. Der skal i den forbindelse ansøges om en udledningstilladelse. Forsinkelsesbassinet udformning og størrelse fremgår af udledningstilladelsen.
3. Omkring lokalitet 428, 433 og 473 (se bilag 8 og 9) stilles der vilkår til, at der skal der udlægges 5 meter dyrknings, gødnings og sprøjtefri bræmmer. Bræmmerne måles fra vandhullets kronkant i lighed med reglerne for 2 meter bræmmer langs vandløb.

Bilag 1

Besigtigelseslokaliteter
Vandløb
Bilag IV arter

Gråstenvej 61

Sags nr.: 09/15230

Padderregistrering

- Bultsnudet frø
- Grøn frø
- Ingen reg. padder
- Lille Vandsalamander
- Løvfra
- Løvfra
- Skrubtudse
- Spidsnudet frø
- Stor Vandsalamander
- Strandtudse

300 og 1000m zoner

- Besigtigelsespunkter
- Kommune grænse

RP05 Målsætninger for vandløb

- B3 (ikke opfyldt)
- B3 (opfyldt)

Vandløbstema

- Vandløbstema
- Beskyttede vandløb
- Beskyttede vandløb

Kortbilag

Luffoto 2008

Afdeling:
Naturgruppen

Sagsbehandler:
Stine Jacobsen

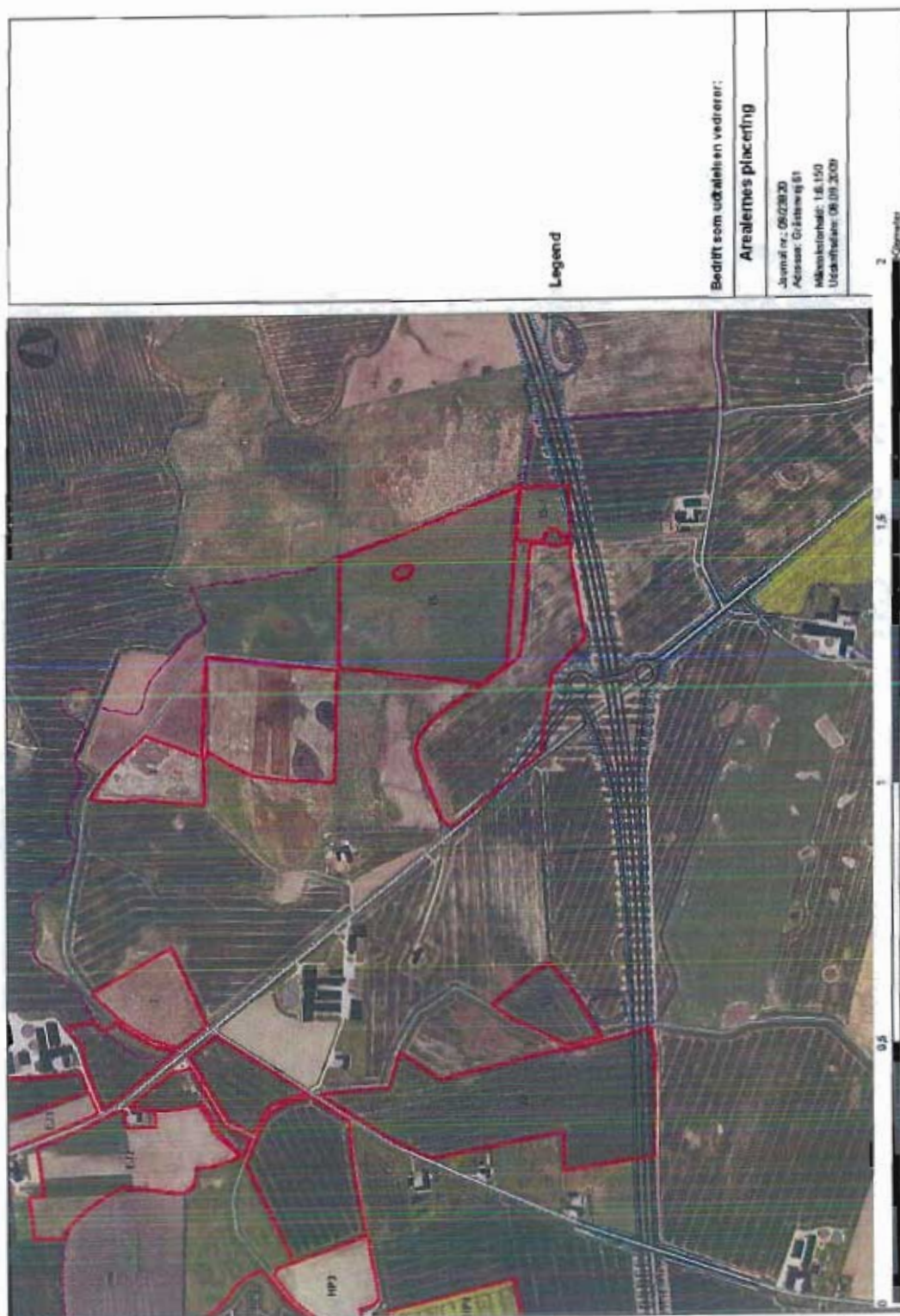
Dato: marts 2009

0

480 Meters

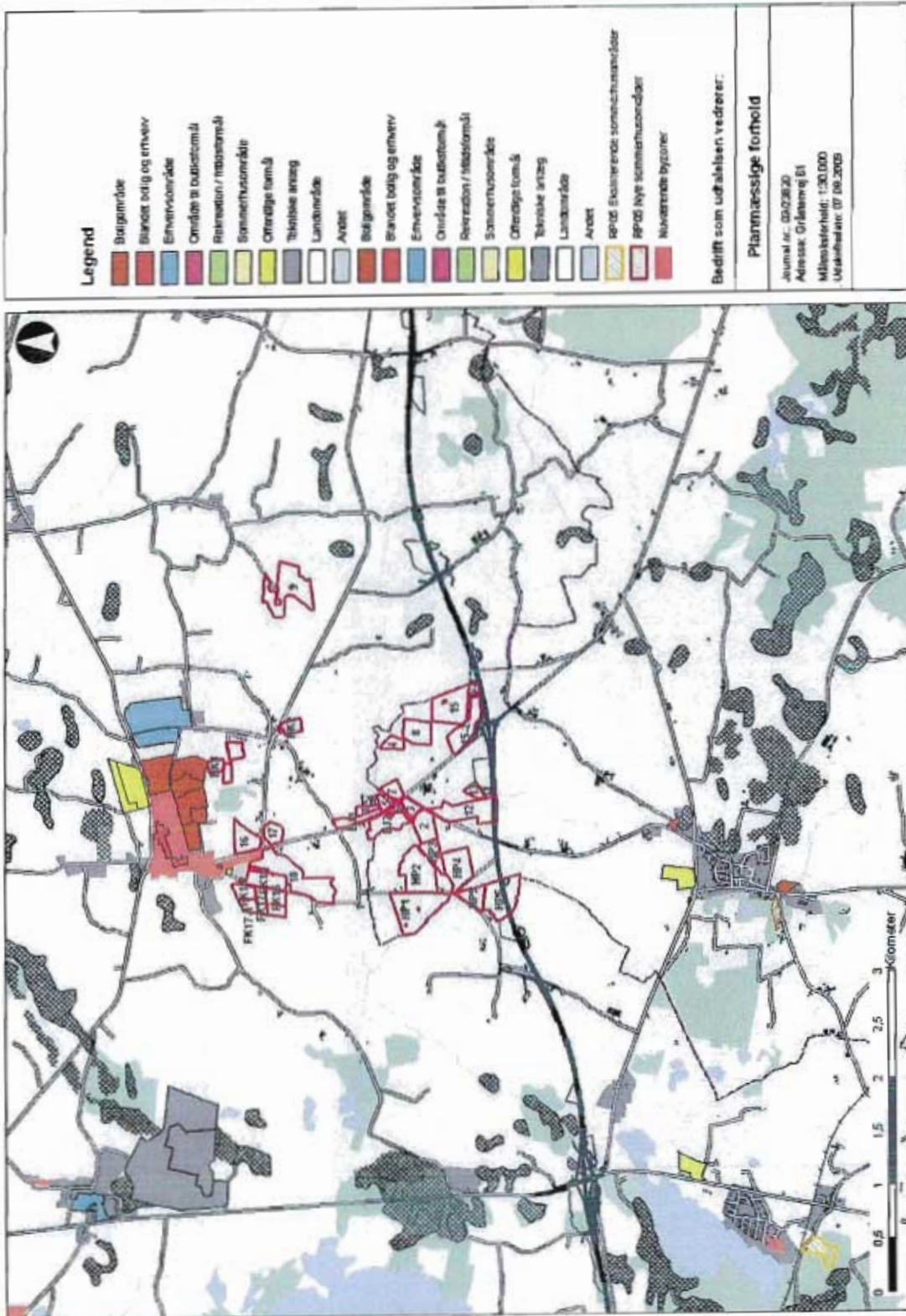

Legend

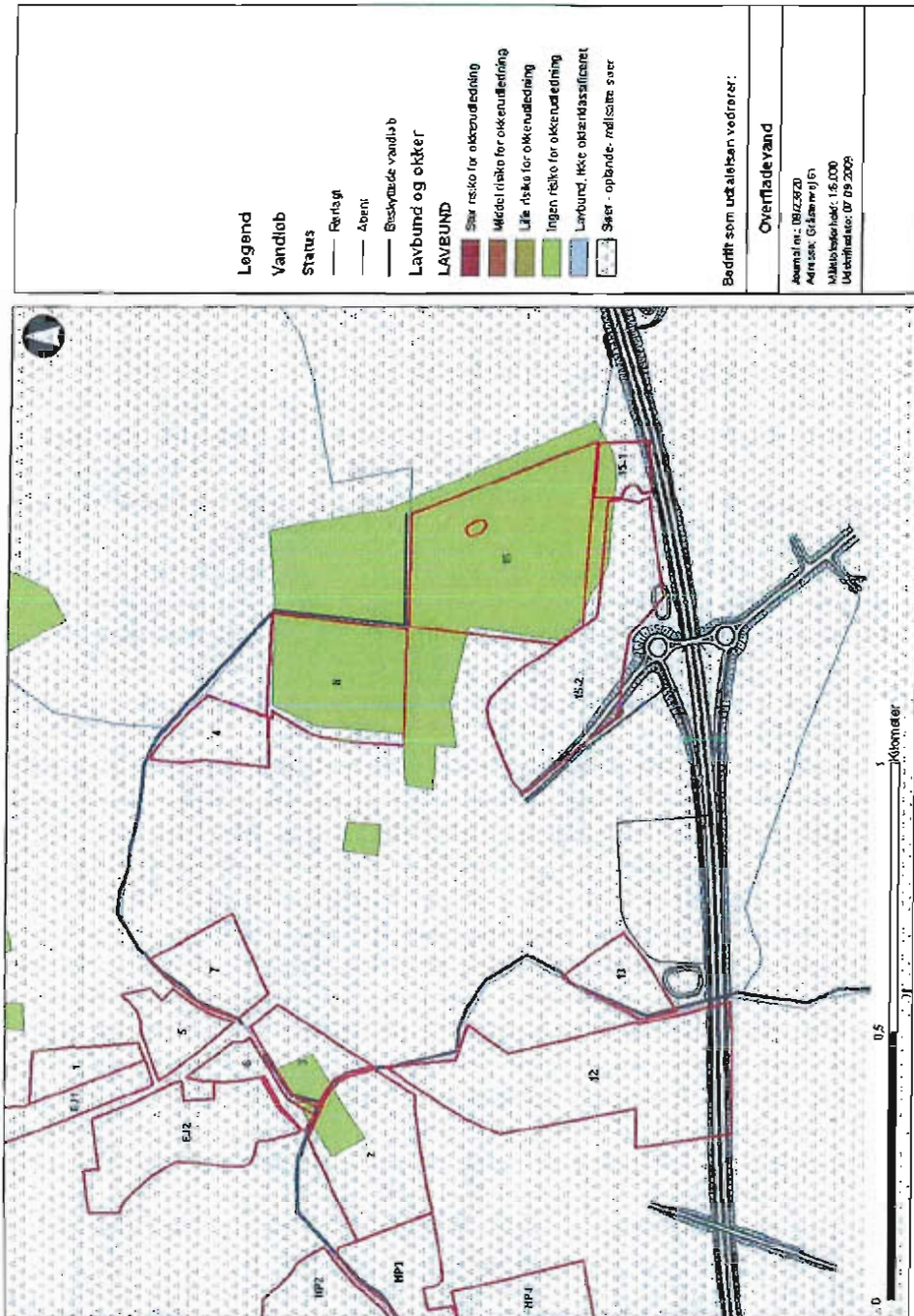
Bedrift som udvælelsen vedrører:

Arealernes placering

Journals. nr.: 06/2020
Adresse: Gråthovvej 61
Målestok: 1:6.150
Udsøgt dato: 06.09.2009

Legend

Vandløb

Status

- Rensigt
- Åbent
- Beskyttede vandløb

Lavbund og okker

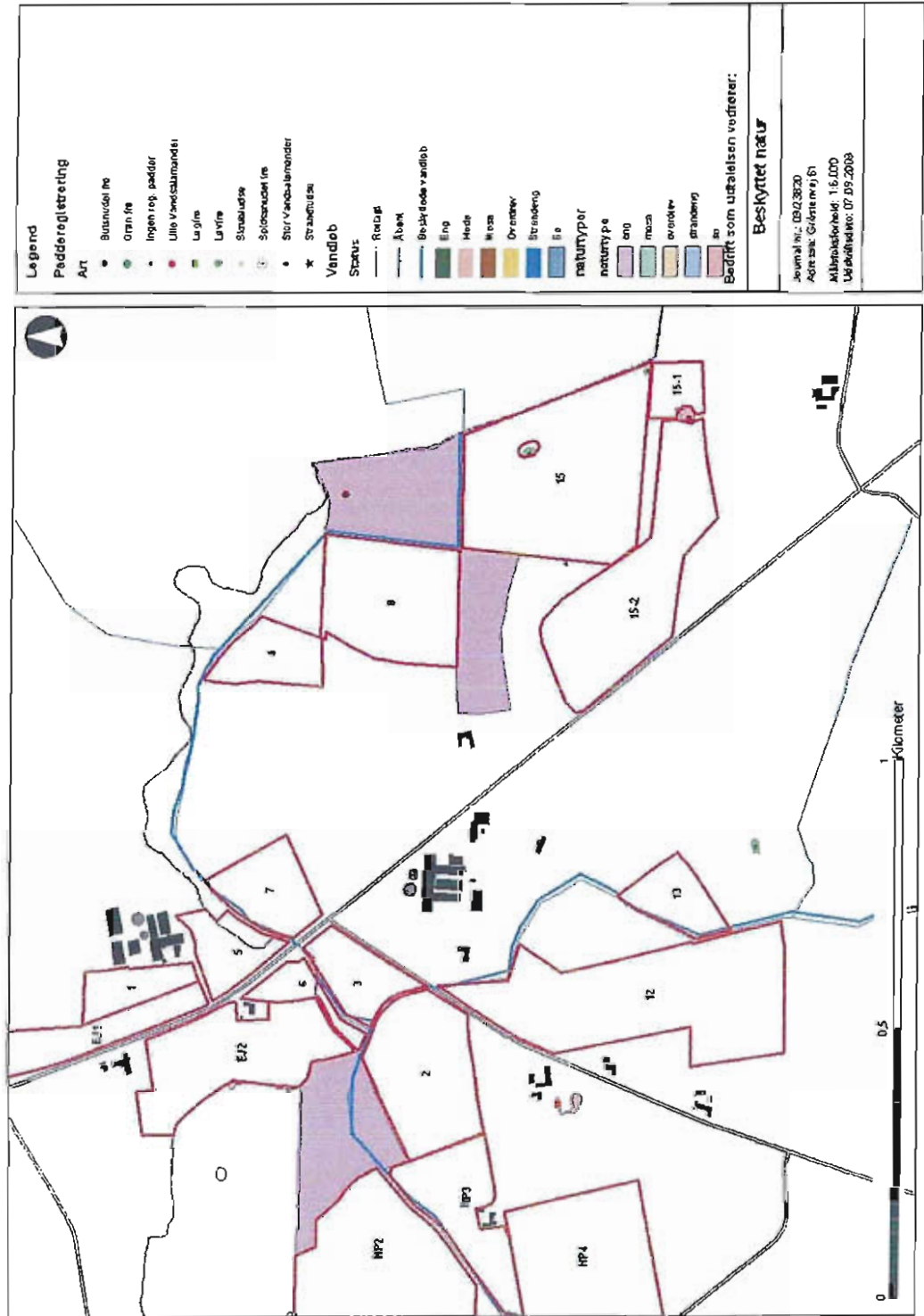
LAVEBUND

- Svær risiko for okkerudledning
- Middel risiko for okkerudledning
- Lige risiko for okkerudledning
- Ingen risiko for okkerudledning
- Lavbund, Ikke okker/massificeret
- Sær - oplande, nødsatte søer

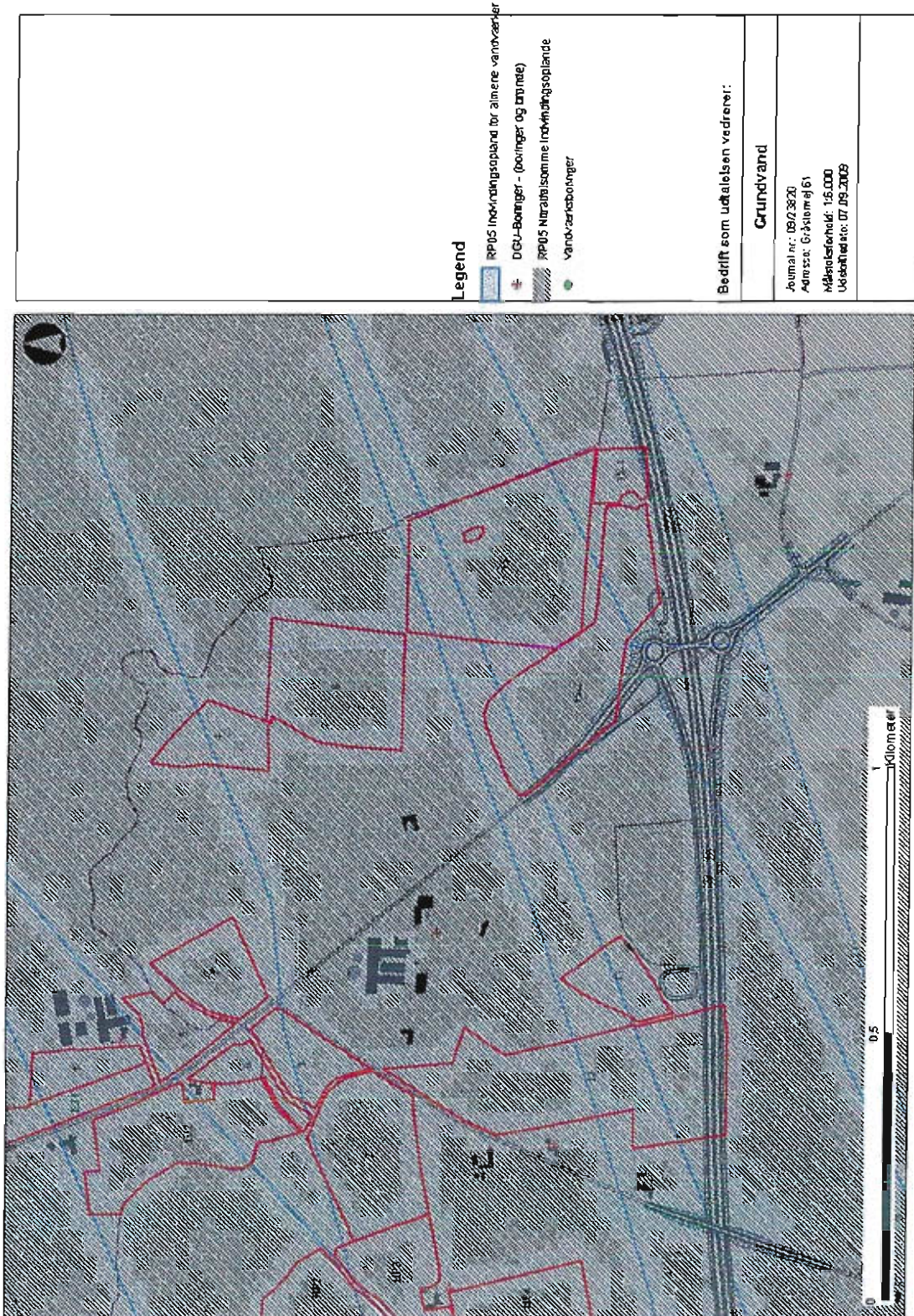
Bedrift som udfører vedtørrer:

Overfladevand

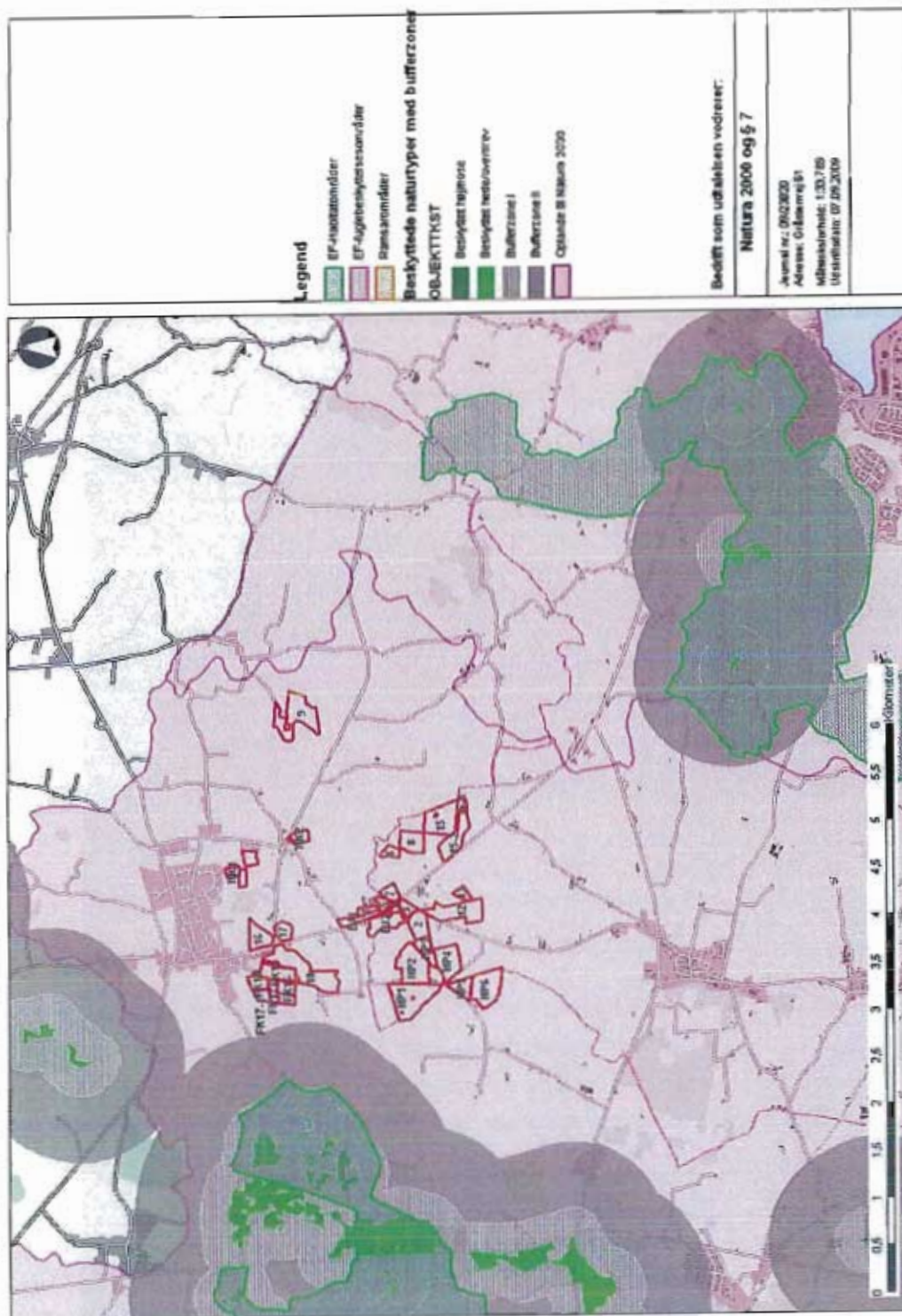
Journal nr.: 08/23720
 Adresse: Gårdsvej 61
 Målestoksforhold: 1:6.000
 Dato for udarbejdelse: 07/09/2009

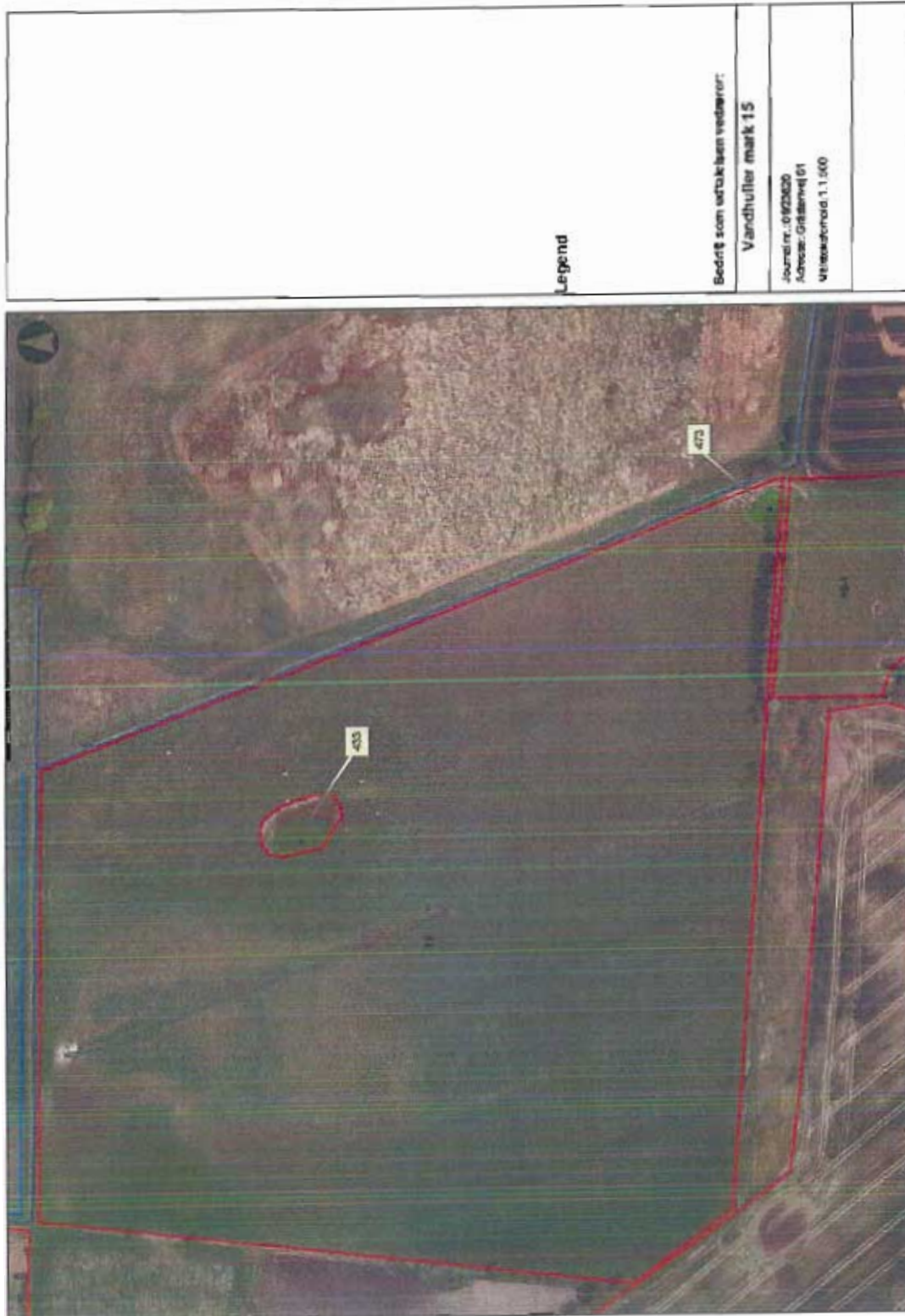

Bilag 9

Buffer omkring beskyttet vandhul
Matr. nr. 124 Ladegård, Kværs

Sags nr.:

	buffer 5 m
Nye registreringer	
naturtype	
	eng
	mose
	overdrev
	strandeng
	sa
vejledende registreringer §3 klip fra amtet	
	§3 Eng
	§3 Mose
	Overdrev
	Strandeng
	Sa
	areal
	areal

Kortbilag

Luftfoto 2008

Afdeling
Landbrug

Sagsbehandler:
Vibeke Kuntz

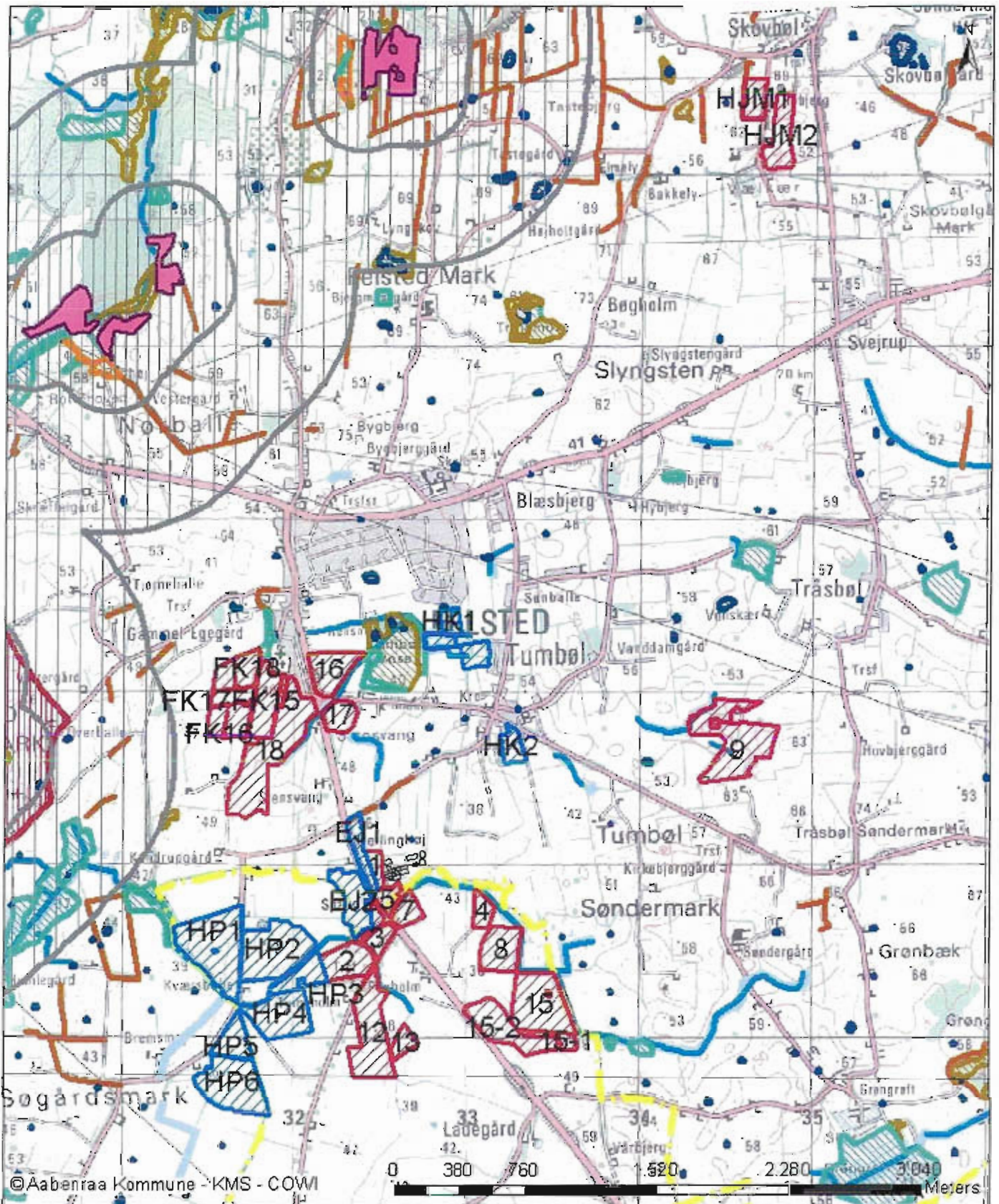
Dato: juli 2009

0 20 Meters

Sønderborg

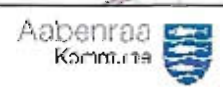

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI

Signaturforklaring	
	Aftale
	Udbringning
	Opbevaringslagre
	Udpeget pgr. 7
	Bufferzone I, 300m
	Bufferzone II, 1000m
	Beskyttede sten og jorddiger
	Beskyttede vandløb
	Eng
	Ilede
	Mose
	Overdrev
	Strandeng
	Sø
	Natura 2000

Aabenraa Kommune

Teknik & Miljø
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg

Gråstenvej 61.
Udbringningsarealernes
beliggenhed i forhold til
beskyttet natur

Initialet: Bmy

Dato: 26.10.2009

Målestørrelse: 1:20.000

Tegn. nr.:

Bilag 4

Lene Kragh Møller

Fra: Marseillais [holmcharlotte@jubii.dk]

Sendt: 2. december 2009 10:42

Til: Irene Hørlyck

Emne: Fw: sagsnr. 07/14151

Så prøver vi igen (-:

<----- Oprindelig email ----->

From: Marseillais [holmcharlotte@jubii.dk]

Sent: 16/11/2009 2:41:46 PM

To: lkmoe@aabenraa.dk

Subject: sagsnr. 07/14151

Ang. sag nr. 07/14151

Da min ejendom ikke var registret på Jeres sagsakter , bedes i venligst sende mig målene på afstanden fra den nye tiltænkte tilbygning gråstenvej 61 og til min ejendom Gråstenvej 55 Felsted , da jeg allerede på nuværende tidspunkt har lugtgener med mere .

Venligst

Charlotte Amalie Holm Marseillais

Gråstenvej 55, Felsted

6200 Åbenrå

Besøg 10 europæiske byer i år – kvit og frit! Deltag i [Jubii's Transavia konkurrence](#)

DET ØKOLOGISKE RÅD
FREMTIDENS MILJØ SKABES I DAG

Aabenraa Kommune
Teknik og Miljø
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg

9. december 2009.

Bemærkninger til forslag til miljøgodkendelse af svinebrug på Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

Det Økologiske Råd finder ikke, at husdyrbrugslovens ammoniakreduktionskrav er opfyldt i etape 1. Produktionen kan således udvides, uden at ammoniakreduktionskravet er opfyldt, hvilket er i strid med husdyrproduktionsloven.

Det fremgår side 44: "Rejektvandet har en større udnyttelsesgrad af N, idet N i rejektvandet hovedsagelig er uorganisk og dermed direkte plantetilgængeligt kvælstof. ... I ansøgning om godkendelse af husdyrproduktionen er udnyttelsesgraden af rejektvandet sat til 65,7%, hvilket er minimumskravet beregnet i Farm N."

Det Økologiske Råd finder, at udnyttelsesgraden af rejektvandet skal sættes til 85%, da udnyttelsesgraden i ubehandlet gylle er 75%. Ved kun at stille krav om en udnyttelsesgrad på 67,5% for rejektvandet, vil der kunne overgødskes, da der så kan tilføres ekstra handelsgødning.

Det Økologiske Råd konstaterer, at der sker en overgødskning med 9 kg P/ha/år på udbringningsarealerne med sædskifte S4, og det er en voldsom forøgelse i forhold til nudrift, hvor der ingen overgødskning finder sted.

Det Økologiske Råd undrer sig over, at der er ca. dobbelt så mange søer i forhold til arealet i bygning 5 som i bygning 1 og 6, og ønsker en forklaring herpå.

Det Økologiske Råd finder, at dybstrøelsesstalde til smågrise er meget stærkt forurenende, og bør ombygges til BAT-stald inden for en rimelig frist. En restlevetid på 30 år til stalden fra 1997 er uacceptabel stor.

Med venlig hilsen

Hans Nielsen

Aabenraa, d. 11. dec. 2009

Aabenraa kommune
Teknik og Miljø

Udkast til miljøgodkendelse af svineproduktionen på Gråstenvej 61, 6200 Aabenraa.

Udkastet drejer sig om en udvidelse af dyreholdet til 950 søer, 28.500 smågrise og 1.200 slagtesvin samt 3 heste svarende til en udvidelse *fra* 177,31 *til* 440,18 dyreenheder. DOF Sønderjylland ønsker flere oplysninger og begrundelser ind i godkendelsen.

Side 5 optræder ansøgerens rådgiver som kommunens sagsbehandler. Hvis der ikke er tale om en fejltagelse, er det stærkt beklageligt og i strid med sædvanlig udøvelse af offentlig myndighed. Har kommunen overladt det til ansøgerens konsulent at behandle dennes egen sag?

Side 8 kan ses, at Sønderborg kommune anser bræmmer på 5 meter for nødvendige til beskyttelse af dyrelivet. Hvorfor kan Aabenraa kommune nøjes med bræmmer på 2 meter? Det er alment kendt, at de 2 meter ikke er nok.

Side 12 mangler en begrundelse for at se bort fra den sædvanlige 2 års frist for udnyttelse af godkendelsen. De 5 år kan i praksis kun gives til kvægbrug, hvor der kan være behov for langsom opbygning af en besætning af egen avl.

Side 13 er 1. etape af udvidelsen i strid med loven, når der ikke samtidig gøres noget for at nedbringe ammoniakfordampningen. Og 2. etape ligger så langt ude i fremtiden, at den ikke kan miljøgodkendes på nuværende tidspunkt men kræver en selvstændig ansøgning og godkendelse med de til den tid aktuelle procenter for reduktion af ammoniakfordampningen.

Side 26-27 accepteres ansøgerens fravalg af gylleforsuring og luftvasker, idet man tilsyneladende er enig i ansøgerens begrundelser. Når disse metoder officielt betragtes som BAT, må der være grænser for, hvor store ulemperne kan være.

Kommunen bør begrunde med beregninger og andet, at man finder det forsvarligt at følge ansøgerens meget forståelige ønsker om at fravælge den dyrere teknologi. Hvor stor er forskellen i ammoniaktabet ved de forskellige metoder? Der mangler en stillingtagen til og udtrykkelige beregninger fra kommunen af, hvor stor betydning de forskellige metoder har for udslippet af ammoniak. Hvorledes opnår man den nødvendige reduktion af ammoniakfordampningen på 15 eller 20 %?

Luftvasker ville være effektiv til nedbringelse af ammoniakfordampningen, der ifølge side 52 stiger til det dobbelte og således belaster både de nære og fjerne omgivelser. Hvis omkostningerne er en hindring, er alternativet måske at lade være med at udvide.

Side 41 om gødningen bør der fastsættes vilkår om *fast overdækning* af de nye gyllebeholdere, da dette kan indgå som en selvfølgelig del af byggeriet, og om *nedfældning af gyllen*, der jo under alle omstændigheder bliver obligatorisk om et par år. Dette ville være en beskeden opvejning af forureningen fra staldene.

Der er tal om gyllekølingen - som er et udmærket initiativ - men det kan ikke som i lignende sager ses, om temperaturen nedsættes med f.eks. 4 grader. Ellers kan udenforstående ikke forstå betydningen af tallene. Er der et regnestykke til illustration af, hvorledes gyllekølingen bidrager til reduktionen på de 15 eller 20 %? Man undlader at bruge dette virkemiddel i den nye stald 6, hvor det trods den eventuelle overskydende varme også kunne have et formål og endda medvirke til, at gyllekølingen i stald 7 og 9 så ikke behøvede at køre praktisk talt hver time året rundt.

Side 52 viser en *fordobling af ammoniak-emissionen* til omgivelserne, der allerede er overbelastet med kvælstof og nu belastes yderligere. Hvorfor har kommunen ikke fastsat vilkår om luftvasker til begrænsning af denne unødvendige forurening? Man kan ikke bare give op, fordi områderne allerede er overbelastede.

Side 76 viser et fosforoverskud på først 9,7 og senere 6,0 kg P/ha årlig, men der mangler oplysninger om tallet i nudrift. Ellers kan man ikke vurdere følgerne af udvidelsen. Der bør fastsættes vilkår om driftsformen for på den måde at *nedbringe fosforoverskuddet*. Hvis man ønsker at holde fosforbelastningen på et forsvarligt niveau, kan det gøres ved anvendelse af bestemte afgrøder, der bedre end andre frafører den uønskede fosfor. Man skal vel ikke bare vente, indtil det bliver for meget, især i betragtning af oplysningerne samme side om store problemer med fosfor.

Side 78-79 mangler der tal for udbringningen i nudrift til sammenholdelse med tallene side 44. Ellers kan man ikke se betydningen af *den større belastning med kvælstof og fosfor, som udvidelsen vel må resultere i*. Den hidtidige belastning fra denne ejendom har ikke været så stor, og i hvert fald vil der blive udvasket en stor mængde kvælstof, nemlig i alt 3.624 kg N til vandmiljøet.

Side 81 ses, at arealerne afvander til Vadehavet. Dette understreger betydningen af, at *kvælstofudledningen begrænses mest muligt*. Ifølge Miljøklagenævnet er der kun sikkerhed mod skadelige virkninger, "når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger", og *sådanne oplysninger mangler vist*.

Basisanalysen viser meget præcist *behovet for at beskytte Vadehavet mod yderligere næringsbelastning*, og at "det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale

mål". Miljøgodkendelsen betyder et skridt i modsat retning, når "Aabenraa kommunes samlede vurdering er, at der ikke er særlige forhold i den konkrete sag, som kan begrunde en fravigelse fra det generelle beskyttelsesniveau vedr. nitrat og fosfor - - -". Denne konklusion er ikke indlysende, da det større antal dyreenheder vel må betyde en *større udledning af kvælstof fra denne ejendom*.

Med venlig hilsen

DOF Sønderjylland
v/ Per Janfelt
Jørgensgård 52
6200 Aabenraa